

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

**Raport
asupra stării sistemului național de învățământ**

2008

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	3
Listă de abrevieri.....	4
Introducere	6
I. Obiectivele majore ale Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, asumate prin Programul de Guvernare.....	8
II. Analiza sistemului de învățământ din perspectiva indicatorilor de bază.....	39
III. Priorități și direcții de dezvoltare pentru perioada 2008-2013.....	136

Cuvânt înainte

Elaborarea unor politici și strategii coerente de dezvoltare a educației nu se poate face decât pe baza unei analize obiective și transparente a sistemului, care permite formularea de noi politici educaționale bazate pe evidențe statistice.

Raportul reflectă gradul în care, prin programele și politicile sale, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a contribuit la îmbunătățirea sistemului educativ din România, evidențiind măsurile, activitățile, intervențiile punctuale, demersurile pe termen lung concretizate în programe clar definite, precum și rezultatele obținute.

În procesul de evoluție a sistemului de învățământ am ținut cont de realitățile României, acelea care ne obligă la susținerea programelor sociale adresate elevilor și studenților. Așadar, în acest an școlar, am continuat finanțarea și îmbunătățirea mai multor programe – dacă ar fi să exemplific numai cu "Bani de liceu", "Euro 200", decontarea transportului, rechizite școlare sau susținerea integrării romilor în școală prin programul "A doua șansă".

De asemenea, dotarea laboratoarelor din unitățile de învățământ, informatizarea, dotarea cu microbuze, crearea de campusuri școlare sunt tot atâtea obiective îndeplinite care susțin egalitatea de șanse la educație pentru toți copiii și creșterea nivelului calitativ al sistemului.

Promovarea limbii și modelului cultural românesc în spațiul comunitar este un alt obiectiv atins în acest an școlar, care s-a concretizat în proiectul privind cursul de limbă, cultură și civilizație românească, pe care l-am implementat în anumite regiuni din Spania și Italia. Rezultatele au fost peste așteptări, având în vedere faptul că abia pilotăm acest proiect. Din acest an am început extinderea cursului și în alte țări din spațiul comunitar.

Unul din cele mai importante demersuri ale reformei în educație din perioada de referință, este revizuirea legislației specifice și armonizarea acesteia în raport cu modificările sistemului, precum și compatibilizarea ei cu legislația europeană. În acest sens, Pachetul legislativ, care cuprinde proiecte de legi pentru învățământul superior, pentru învățământul preuniversitar și un nou Statut al personalului didactic, a fost revizuit la nivelul Grupurilor de lucru ale MECT și supus dezbaterii publice, conform procedurilor în uz pentru inițiative legislative.

Pe baza acestor realități, putem afirma că, prin politicile sale educaționale, prin alocarea și gestionarea corectă a resurselor financiare necesare și prin crearea unui nou cadru legislativ și instituțional, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a continuat reconstrucția sistemului de învățământ românesc, conform nevoilor cetățenilor, comunităților și societății românești și în concordanță cu evoluțiile europene.

**Ministrul educației, cercetării și tineretului,
Cristian Mihai Adomniței**

Listă de abrevieri

ACPART – Agenția Națională pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic și Social
ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPCDEFP – Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale
ARACIP – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar
CCD – Casa Corpului Didactic
CDI – Centrul de Documentare și Informare
CEDEFOP – Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale
CES – Cerințe Educative Speciale
CNC - Consiliul Național pentru Curriculum
CNCEIP – Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar
CNDIPT – Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic
CNFIPS – Consiliul Național al Finanțării Învățământului Preuniversitar de Stat
CNFP – Centrul Național de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar
CRFP – Centrul Regional de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar
DGBFIP – Direcția Buget Finanțe, Investiții și Patrimoniu
DGIP – Direcția Generală pentru Învățământ Preuniversitar
DPPD – Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic
ECVET - European Credit (Transfer) System for Vocational Education and Training (Sistemul European pentru Educație Vocațională și Training)
ENIC-NARIC - European Network of International Centers – National Academic Recognition Information Centers in the European Union
EQF - European Qualifications Framework (Cadrul European al Calificărilor)
EUROSTAT – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene
FEDR – Fondul European de Dezvoltare Europeană
FPC – Formare profesională continuă
FSE – Fondul Social European
HG – Hotărâre de Guvern
IDD – Învățământ Deschis la Distanță
IMI – Institute for Management and Information

INS – Institutul Național de Statistică
ISCED – International Standard Classification of Education
ISJ – Inspectoratul Școlar Județean
LLP – Long Learning Programme
MAPDR – Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale
MECT – Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului
MTS – Ministerul Tineretului și Sportului
NQF – National Qualifications Framework
OECD – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OG – Ordonanță de Guvern
OIPOSDRU – Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
ONG – Organizație non-guvernamentală
PE – Parlamentul European
PIB – Produsul Intern Brut
PIR – Proiect pentru Învățământul Rural
PIRLS – The Progress in International Reading Literacy Study
PISA – Programme for International Student Assessment
PLAI – Planul Local de Acțiune pentru Învățământ
PNUD - Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
POSDRU- Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
PP – Puncte procentuale
PRAI – Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ
PRIS – Proiectul de Reabilitare a Infrastructurii Școlare
SAM – Școala de Arte și Meserii
SCAC – Service de Coopération et d'Action Culturelle
SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație
SSE – Sistemul Statistic European
TIMSS – Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor
UE – Uniunea Europeană
UNESCO – United Nations Education, Science and Culture Organization
UNICEF – Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite
VET – Vocational Education and Training (Educație Vocațională și Training)

Introducere

Dreptul la învățătură este prevăzut în Constituția României (art. 32), iar importanța deosebită a educației a fost recunoscută de Guvern în cadrul Programului de Guvernare 2005-2008 printre domeniile prioritare ale politicii sale, fiind materializată în mod constant în măsuri concrete de îmbunătățire a calității actului educațional.

Accelerarea procesului de reformă a sistemului educațional românesc și restructurarea acestuia au fost dintotdeauna priorități ale Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului.

Prezentul *Raport asupra stării sistemului național de învățământ 2008* constituie un document strategic de referință, care se fundamentează pe o dublă motivație: de a răspunde în mod direct solicitării prevăzute în Legea Învățământului (Titlul IV, cap IV, art. 150, alin.3, conform căreia Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului are obligația de a înainta Parlamentului Raportul anual asupra stării sistemului național de învățământ), dar și de a evalua modul de aplicare a Programului de Guvernare în domeniul educației, dintr-o perspectivă sistemică obiectivă.

Raportul analizează perioada anului școlar 2007-2008, precum și prioritățile, direcțiile de acțiune pentru perioada 2008 – 2013, fiind structurat în trei capitole distincte:

- Obiectivele majore ale Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, asumate prin Programul de Guvernare
- Analiza sistemului de învățământ din perspectiva indicatorilor de bază
- Priorități și direcții de acțiune pentru perioada 2008 - 2013.

Primul capitol evidențiază modul în care au fost realizate obiectivele Guvernului în domeniul educației, expuse și în *Strategia Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului 2006 – 2008*, respectiv în *Strategia Post-aderare a Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului 2007 – 2013*.

Gradul de realizare a obiectivelor Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului este relevant prin analiza modului în care sistemului național de învățământ i s-au asigurat:

- o calitate și o autonomie sporită în vederea compatibilizării acestuia cu exigențele europene;
- egalitatea de șanse și creșterea participării la educație, în special prin modernizarea sistemului din mediul rural;
- creșterea cantitativă și calitativă a investiției în educația și instruirea capitalului uman în vederea formării și perfecționării resurselor umane;
- promovarea și valorificarea diversității culturale în educație și a relațiilor cu comunitățile românești de pretutindeni.

Capitolul al doilea reprezintă o diagnoză asupra situației învățământului din România pe baza indicatorilor utilizați de Uniunea Europeană (sistemul EUROSTAT). Aceiași indicatori - care vizează cheltuielile pentru educație; resursele umane ale sistemului de educație;

participarea la educație; eficiența internă a sistemului de învățământ; rezultatele elevilor; rezultatele educației pe piața muncii - au fost folosiți și în rapoartele precedente, astfel încât să se poată evidenția diferențele din 2008 în raport cu anii anteriori. În acest fel, se păstrează continuitatea și unitatea metodologică, precum și posibilitatea de a institui o viziune coerentă, de care să poată beneficia diverși utilizatori: instituții și actori de la nivel decizional, societatea civilă, elevii și studenții, experții în științele educației, publicul larg. Raportarea la acest sistem de indicatori permite o analiză riguroasă și obiectivă a stării sistemului de învățământ din România, cu argumente precise și date comparabile, evitându-se astfel estimările subiective. Ceea ce interesează, de altfel, din perspectiva deciziei și nevoii de ameliorare, este identificarea cu precizie a elementelor la nivelul cărora există decalaje față de performanțele europene și posibilele priorități ale politicilor educaționale pentru următorii ani.

În al treilea capitol, prioritățile și direcțiile de dezvoltare ale MECT au fost stabilite ținând cont de necesitatea compatibilizării sistemului educațional românesc cu politicile europene în domeniu.

În acest sens, reținem ca principale direcții strategice pentru perioada următoare:

- Promovarea descentralizării învățământului preuniversitar în scopul îmbunătățirii managementului administrativ și financiar al unităților de învățământ;
- Asigurarea calității și performanței în educație prin reforme de substanță la nivel organizațional, reforme privind conținutul curriculumului, prin integrarea Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (TIC) în sistemul educațional, prin optimizarea finanțării învățământului (atât prin fonduri bugetare cât și prin absorbția fondurilor europene), prin dezvoltarea infrastructurii școlare etc.;
- Facilitarea accesului egal și sporit la educație;
- Dezvoltarea educației permanente și a formării profesionale, actualizarea și aplicarea Cadrului Național al Calificărilor în vederea formării unor resurse umane competente și pragmatice, pregătite pentru a face față exigențelor unei societăți bazate pe cunoaștere și ale unei economii competitive;
- Promovarea educației pentru dezvoltare durabilă în vederea asigurării unui echilibru între sistemele socio-economice și elementele capitalului natural.

Astfel, *Raportul privind Starea Învățământului 2007 – 2008* își propune, prin funcția de diagnoză pe care o deține, să prezinte stadiul actual al sistemului național de educație, în vederea ameliorării sale ulterioare, iar prin funcția de prognoză, identificând prioritățile și direcțiile de dezvoltare pentru perioada următoare, pune în evidență politicile MECT privind alinierea sistemului național de învățământ la standardele europene și îmbunătățirea performanțelor învățământului românesc.

I.

Obiectivele majore

ale Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului,

asumate prin Programul de Guvernare

Progresele realizate la nivelul sistemului de educație din România, în raport cu obiectivele din Programul de Guvernare, sunt evidențiate în actualul Raport prin prezentarea de acte normative, măsuri și rezultate, proiecte continuate, finalizate sau în curs de finalizare și proiecte inițiate în anul școlar 2007/2008.

Acte normative relevante adoptate în anul școlar 2007 – 2008 pentru îndeplinirea obiectivelor asumate prin Programul de Guvernare 2005 – 2008 în domeniul educațional :

- **Legea nr. 253 / 2007 pentru modificarea alin. (2) al art. 158 din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată**, prin care au fost delegate inspectoratelor școlare județene competențele Ministerului Educației Cercetării și Tineretului de a aproba, în cazuri excepționale, bine motivate, funcționarea formațiunilor de elevi sau de preșcolari din grupa mare sub efectivul minim sau peste efectivul maxim;
- **Legea nr. 356 / 2007** pentru aderarea României la **Convenția privind definirea statutului Școlilor Europene**;
- **Legea nr. 289 / 2007** privind instituirea Zilei învățătorului
- **O.G. nr. 128 / 2007 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995**, în vederea dezvoltării nivelului de învățământ postliceal, ca urmare a cererii în creștere a angajatorilor pentru calificări de nivel mediu școlarizate prin învățământul postliceal și a angajamentelor Guvernului României care au vizat participarea României în Programul Comisiei Europene "Educație și formare profesională 2010";
- **H.G. 530 / 2007** pentru modificarea H.G. 844 / 2002 privind aprobarea nomenclatoarelor calificărilor profesionale pentru care se asigură pregătirea prin învățământul preuniversitar;
- **H.G. nr. 67 / 2007** privind participarea României la programele comunitare "Învățare pe tot parcursul vieții", "Erasmus Mundus" și "Tineret în acțiune", în perioada 2007-2013;
- **H.G. nr. 1316 / 2007** privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivelor de investiții cuprinse în Proiectul pentru reabilitarea infrastructurii școlare: Componenta V.1 (școli în mediul rural), Componenta III R (rest școli în mediul urban), precum și modificarea indicatorilor tehnico-economici ai unor obiective cuprinse în anexele la Hotărârea Guvernului nr. 1.050/2005 și Hotărârea Guvernului nr. 265/2006
- **H.G. nr. 1410 / 2007** privind aprobarea cuantumului sprijinului financiar ce se acordă elevilor în cadrul Programului național de protecție socială "Bani de liceu" în anul școlar 2007-2008
- **OMECT nr. 1529 / 2007** privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național. Politicile curriculare specifice învățământului preuniversitar vor promova, valorifica și dezvolta, în cadrul curriculumului național, aspectele referitoare la diversitatea culturală: etnică, lingvistică, religioasă etc.;
- **OMECT nr. 1540 / 2007** privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi, în vederea asigurării echității în educație, accesului egal la toate formele de învățământ și calității educației pentru toți copiii, fără discriminare generată de originea etnică sau de limba maternă. În cadrul raportării anuale privind starea învățământului și calitatea în educație, inspectoratele școlare județene au obligația de a prezenta într-o secțiune separată rezultatele obținute în implementarea planurilor de eliminare a segregării;
- **OMECT 2640 / 2007** privind acreditarea programelor de formare continuă a personalului didactic și a personalului de conducere din grupurile școlare și liceele din mediul rural în cadrul Programului Phare 2005 / 017-553 și Phare 2006 / 018-147;
- **Legea nr. 2 / 2008 privind modificarea Legii învățământului nr. 84/1995, republicată**, prin care se conferă învățământului superior noi competențe decizionale, în temeiul autonomiei universitare;
- **Legea nr. 144 / 2008 pentru completarea art. 7 din Legea învățământului nr. 84/1995**. Potrivit acestor noi reglementări, în cazul unui număr mai mare de 10 preșcolari, organizați în unități de învățământ fără personalitate juridică, se pot organiza, cu acordul Ministerului Educației, Cercetării și

Tineretului, cursuri în spații corespunzătoare din localitatea de reședință a copiilor, prin deplasarea personalului didactic din unități preșcolare cu personalitate juridică, aceștia beneficiind de toate drepturile privind transportul și delegarea;

- **Legea nr. 32 / 2008 pentru completarea art. 10 din Legea învățământului nr. 84/1995**, prin care inspectoratele școlare județene selecționează în fiecare an școlar câte 25 de elevi capabili de performanță, absolvenți ai clasei a IV-a, proveniți din mediul rural, ale căror familii au venituri pe membru de familie sub o treime din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, pentru a fi școlarizați în unitățile de învățământ de prestigiu stabilite. Pentru elevii selecționați se instituie bursa școlară <<Guvernul României>>, acordată prin Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și finanțată de la bugetul de stat în vederea acoperirii cheltuielilor de cazare, masă și a celor școlare;
- **Legea nr. 33 / 2008 pentru modificarea alin. (5) al art. 176 din Legea învățământului nr. 84/1995**, prin care elevii și studenții cetățeni români din afara granițelor țării, bursieri ai statului român, beneficiază de gratuitate la toate manifestările cum ar fi concerte, spectacole de teatru, operă, film, muzee și alte manifestări culturale și sportive organizate de instituții publice;
- **Legea nr. 143 / 2008 pentru completarea art. 174 din Legea învățământului nr. 84/1995**, prin care se reglementează că, începând cu anul școlar 2009 – 2010, se va acorda fiecărui elev de liceu, odată cu repartizarea calculatorului, un dispozitiv de memorie detașabil tip USB cu o capacitate de stocare de minimum 4 GB;
- **Legea nr. 117 / 2008** privind aprobarea OUG nr. 109 / 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 200 / 2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate în România;
- **O.G. nr. 95 / 2008**, prin care în anul 2008 se acordă gratuit produse lactate și de panificație nu numai copiilor preșcolari din grădinițele de stat și elevilor din clasele I - IV din învățământul de stat, ci și elevilor din clasele V - VIII din învățământul preuniversitar de stat;
- **O.G. nr. 88 / 2008 pentru modificarea art. 55 alin. (8) din Legea nr. 128/1997** privind Statutul personalului didactic, pentru crearea bazei legale care să permită înscrierea cetățenilor din alte state membre ale Uniunii Europene și ai statelor aparținând Spațiului Economic European la concursul pentru ocuparea unui post didactic în învățământul superior;
- **O.G. nr. 15 / 2008** privind creșterile salariale ce se vor acorda în anul 2008 personalului din învățământ
- **O.G. nr. 24 / 2008** pentru modificarea alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 509/2006 privind acordarea de miere de albine ca supliment nutritiv pentru preșcolari și elevii din clasele I-IV din învățământul de stat și confesional
- **Ordonanță de Urgență nr. 87 / 2008** privind dotarea cu calculatoare tip desktop a unităților în care se desfășoară învățământ liceal și profesional de stat;
- **H.G. nr. 635 / 2008** privind structurile instituțiilor de învățământ superior și specializările / programele de studii universitare de licență acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu;
- **H.G. nr. 890/2008** privind denumirile calificărilor și titlurile conferite absolvenților învățământului universitar de licență înmatriculați în anul I de studii în anii universitari 2005/2006, 2006/2007, 2007/2008;
- **H.G. nr. 454 / 2008** pentru aprobarea Proiectului Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului privind predarea cursului de Limbă, cultură și civilizație românească în unități de învățământ din state membre ale Uniunii Europene
- **H.G. nr. 370 / 2008** privind repartizarea unor sume din transferuri din bugetul de stat către bugetele locale, prevăzute în bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, și finanțarea din bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului pe anul 2008 a unor cheltuieli de capital pentru unități de învățământ preuniversitar de stat, precum și modificarea și completarea anexelor la Hotărârea Guvernului nr. 94/2008
- **H.G. nr. 94 / 2008** privind repartizarea unor sume din transferuri din bugetul de stat către bugetele locale, prevăzute în bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, și finanțarea din bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului pe anul 2008 a unor cheltuieli de capital pentru unități de învățământ preuniversitar de stat

- **H.G. nr. 170 / 2008** privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar și superior de stat în anul școlar/universitar 2008-2009
- **H.G. nr. 1005 / 2008** pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1.488/2004 privind aprobarea criteriilor și a cuantumului sprijinului financiar ce se acordă elevilor în cadrul Programului național de protecție socială "Bani de liceu"
- **H.G. nr. 922 / 2008** pentru modificarea anexelor nr. 1-4 la Hotărârea Guvernului nr. 635/2008 privind structurile instituțiilor de învățământ superior și specializările/programele de studii universitare de licență acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu organizate de acestea
- **H.G. nr. 962 / 2008** privind repartizarea unor sume din transferuri din bugetul de stat către bugetele locale, prevăzute în bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, și finanțarea din bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului pe anul 2008 a unor cheltuieli de capital pentru unități de învățământ preuniversitar de stat, precum și modificarea și completarea unor acte normative
- **H.G. nr. 844 / 2008** privind stabilirea cuantumului burselor pentru elevii, studenții, masteranzii, doctoranzii, medicii aflați la specializare și cursanții aflați la stagii de specializare/perfecționare postuniversitară din Republica Moldova, Ucraina, pentru cei de origine etnică română din afara granițelor țării, pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate, precum și pentru cetățenii străini, bursieri ai statului român, care studiază în instituții și unități de învățământ de stat din România
- **H.G. nr. 614 / 2008** privind repartizarea unor sume din transferuri de la bugetul de stat către bugetele locale, prevăzute în bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului pentru anul 2008, pentru finanțarea achiziționării de la proprietari a unor imobile ce au fost retrocedate, în scopul desfășurării activității instructiv-educative a unităților de învățământ preuniversitar de stat
- **H.G. nr. 454 / 2008** pentru aprobarea Proiectului Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului privind predarea cursului de Limbă, cultură și civilizație românească în unități de învățământ din state membre ale Uniunii Europene
- **OMECT nr. 4316 / 2008** privind aprobarea Programului de studii psihopedagogice în vederea certificării pentru profesia didactică prin Departamentul pentru pregătirea personalului didactic;
- **OMECT nr. 5056 / 2008** privind aplicarea prevederilor legale referitoare la înființarea și organizarea programelor universitare de masterat;
- **OMECT nr. 3955 / 2008** privind aprobarea Cadrului general de organizare a stagiilor de practică în cadrul programelor de studii universitare, de licență și de masterat și a Convenției – cadru privind efectuarea stagiului de practică în cadrul studiilor universitare, de licență sau de masterat;
- **OMECT nr. 5289 / 2008** privind diploma de licență și suplimentul la diplomă;
- **OMECT. nr. 3774/22.04.2008** a programei școlare pentru disciplina opțională *Educație interculturală*;
- Ordine de ministru privin aprobarea Metodologiilor de organizare și desfășurare a examenelor naționale ;
- Ordine de ministru privind aprobarea Programelor școlare ;

Unul din cele mai importante demersuri ale reformei în educație din perioada de referință, este **revizuirea legislației specifice și armonizarea acesteia în raport de modificările sistemului**, precum și compatibilizarea ei cu legislația europeană. În acest sens, Pachetul legislativ, care cuprinde proiecte de legi pentru învățământul superior, pentru învățământul preuniversitar și un nou Statut al personalului didactic, a fost revizuit la nivelul grupurilor de lucru ale MECT și supus dezbaterii publice, conform procedurilor în uz pentru inițiative legislative. După analiza și inserarea în text a unor propuneri și sugestii primite de la inspectoratele școlare, cadre didactice, părinți, elevi, studenți, societatea civilă, autorități publice centrale și locale, Pachetul legislativ s-a dezbătut cu liderii sindicatelor reprezentative din învățământ și cu partenerii sociali.

Gradul de realizare a obiectivelor majore ale Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, pentru anul școlar 2007/2008, este prezentat în sinteza de mai jos:

Obiectivul 1: Asigurarea accesului egal și sporit la educație

Obiectivul vizează două mari paliere: **încurajarea participării la învățământul obligatoriu și asigurarea echității în educație.**

A. Principalele domenii pe care s-au luat măsuri pentru **încurajarea participării la învățământul obligatoriu** au fost: **protecția socială, infrastructura școlară și dotarea unităților de învățământ, transportul școlar, informatizarea sistemului de educație, oferta de manuale, curriculum-ul și evaluarea, formarea cadrelor didactice și a managerilor din învățământ.**

- **Sprijinirea socială a elevilor** s-a realizat prin:

- continuarea acordării de burse sociale și rechizite gratuite pentru elevii care provin din familii cu venituri reduse. În acest an școlar a beneficiat de rechizite școlare gratuite un număr de 775.446 elevi, cu o valoare a cheltuielilor de 13.547.000 lei;
- extinderea programului privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru copiii preșcolari și pentru elevii din clasele V-VIII prin emiterea O.G. nr. 95 din iunie 2008;
- continuarea programelor 200 Euro în vederea stimulării achiziționării de calculatoare de către elevi și studenți, în perspectiva integrării societății românești în Societățile Informaționale Europene (38.466 beneficiari, cu o valoare a cheltuielilor de 7.693.200 Euro);
- asigurarea, prin programul național *Bani de liceu*, a unei burse lunare de câte 180 lei pentru 140.000 de elevi din familii defavorizate socio-economic, în vederea continuării studiilor după clasa a VIII-a în învățământul liceal sau în școlile de arte și meserii; elaborarea unui proiect de modificare a HG pentru acordarea sprijinului financiar și elevilor de la anul de completare.

- În ceea ce privește **îmbunătățirea infrastructurii școlare**, investițiile s-au ridicat, din 2007 până în prezent, la 6.934.280 de mii lei. Din această sumă, au fost alocați pentru învățământul preuniversitar 4.010.900 de mii de lei, iar pentru cel universitar 2.923.380 de mii de lei. Pentru reparații capitale, obiective de investiții și achiziții, întregul sistem de învățământ beneficiază începând cu 2007 de fonduri în valoare de 6.315.317 de mii lei. Pentru învățământul preuniversitar s-au alocat, în anul 2007, 2.048.837 de mii lei pentru 11.195 unități de învățământ, iar în anul 2008, 1.345.975 de mii lei pentru 5.924 de unități de învățământ.

Pentru învățământul universitar au fost acordați, în anul 2007, 1.441.829 de mii lei pentru 1.082 de lucrări, iar în anul 2008, 1.478.676 de mii lei pentru 1.421 de lucrări.

În vederea îmbunătățirii infrastructurii școlare, la nivelul **învățământului profesional și tehnic** au fost desfășurate sau sunt în curs de desfășurare acțiuni precum:

- continuarea lucrărilor de reabilitare / construire ateliere școală pentru 106 unități de învățământ profesional și tehnic asistate prin programul Phare 2004 și buget MECT (din care 98 unități de învățământ prin program Phare și 8 unități de învățământ din buget MECT). Dintre acestea, 70 au fost recepționate, iar pentru următoarele 36 se vor realiza recepțiile până la sfârșitul anului 2008;

- continuarea proiectării și execuției pentru cele 60 școli de arte și meserii – program național SAM;
- livrarea și instalarea echipamentelor pentru laboratoarele de informatică și birotică necesare pentru cele 100 de școli din mediul urban, cuprinse în programul Phare TVET 2003;
- contractarea echipamentelor pentru pregătirea de bază pentru cele 100 de școli din mediul urban, cuprinse în programul Phare TVET 2003 a fost realizată, iar livrarea acestora este în curs de desfășurare;
- licitația pentru echipamentele pentru pregătirea specializată pentru cele 100 de școli din mediul urban cuprinse în programul Phare TVET 2003 - în curs de desfășurare;
- dotarea atelierelor auto pentru 4 școli din Programul Național SAM - realizată.

• La capitolul **dotări**, MECT a repartizat fonduri în valoare de 940.711 de mii lei. Pentru laboratoare, materiale didactice, informatizare, calculatoare, materiale sportive, tractoare, autocamioane, cabinete psihopedagogice și logopedice școlare au fost alocați 201.366 de mii lei în anul 2007 și 156.532 de mii lei în anul 2008. În acest context, au fost dotate laboratoare și cabinete școlare din 4.805 școli gimnaziale și școli de arte și meserii, 1.491 de licee, colegii și grupuri școlare și 156 de școli speciale. De asemenea, au fost achiziționate materiale, echipamente și aparate sportive pentru 4.848 școli primare, gimnaziile și școli de arte și meserii, 1.491 licee, colegii și grupuri școlare și 156 școli speciale, precum și pentru 70 cluburi sportive școlare și 11 centre naționale de excelență. Învățământul vocațional de artă a beneficiat de achiziții de materiale specifice în 39 de licee de artă și 73 de alte unități de învățământ cu program de artă. Pentru actualizarea și îmbogățirea fondului de carte a fost utilizată suma de 35.242.008 lei în 8.009 de unități de învățământ (grădinițe, școli primare, gimnaziile, licee, colegii, grupuri școlare și școli de arte și meserii), în 156 școli speciale și 42 CCD-uri.

Din suma totală, învățământul superior a primit pentru dotarea laboratoarelor destinate ciclului de licență și pentru platforme de excelență în cercetare 300.124 de mii lei în anul 2007, respectiv 282.689 de mii lei în anul în curs.

• MECT a continuat și **programul de optimizare a transportului școlar** în mediul rural. Suma achitată pentru cele 800 microbuze achiziționate în 2007 a fost de 87.181 de mii lei, în timp ce, pentru cele 1.000 de microbuze care vor fi achiziționate în 2008 s-au alocat 113.246 de mii lei. Tot în acest an, MECT a achitat restanțele pe 2007, în valoare de 36.811 mii lei.

• Referitor la **informatizarea sistemului de educație**, MECT a continuat **Programul guvernamental SEI (Sistem Educațional Informatizat)**, lansat în anul 2001. Programul a parcurs până în prezent 4 etape, fiind în derulare etapa a V-a. Rezultatele acestui proces pot fi redacte sintetic (decembrie 2006) astfel:

- ✓ Echipamente: 76.000 calculatoare și servere ; 4.780 laboratoare, inclusiv echipamente auxiliare;
- ✓ Centre de calcul în MECT și în cele 42 ISJ-uri și CCD-uri;
- ✓ Calculatoare pentru uz administrativ;
- ✓ Software educațional în fiecare laborator pentru predare, testare și evaluare, managementul școlii, managementul conținutului educațional.

Rezultatele ale SEI în etapa a IV-a (2005-2008): 3270 laboratoare în școli; 42 de laboratoare pentru CCD, 1255 de lecții multimedia, lecții multimedia de limba engleză pentru clasele I-VIII, 40.000 de profesori cuprinși în programele de instruire.

În perioada de referință (anul școlar 2007/2008) s-au desfășurat ca acțiuni majore:

- ✓ Licitație la nivel MECT pentru achiziționare software educațional și servicii aferente pentru 1974 de unități de învățământ;
- ✓ Platforma de eLearning AeL;
- ✓ Achiziționarea de către MECT a 1750 de lecții și livrarea acestora în școlile dotate în etapele SEI I-IV;
- ✓ Instruirea profesorilor – aprox. 17.000 de profesori instruiți la implementare și cca 7.500 prin CCD;
- ✓ Licitații la nivel local (ISJ) pentru achiziționarea de echipamente, în cele 1974 de locații. Până în acest moment, instalarea echipamentelor și a software-urilor aferente a fost finalizată în 1300 de locații, adică 67%; în trei județe nu s-a terminat licitația, iar în șapte județe echipamentele sunt în curs de instalare;
- ✓ Toate școlile au primit 10+1 calculatoare (10 stații și un server).

Pentru predarea modului *Baze de date* inclus în Curriculum-ul național – la disciplina Informatică, în anul 2007 au fost formate 502 cadre didactice și în anul 2008, un număr de 700 profesori.

Preocuparea MECT în dezvoltarea domeniului abilităților digitale s-a materializat și în elaborarea a două proiecte strategice, finanțate din Fonduri Structurale Europene, proiecte care vizează atât elevii, cât și formarea cadrelor didactice:

- ✓ *Instruirea în societatea cunoașterii INTEL TEACH;*
- ✓ *Instrumente digitale pentru ameliorarea calității evaluării în învățământul preuniversitar.*

- În ceea ce privește situația **manualelor școlare** :

- MECT, prin Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar, a elaborat „Metodologia privind regimul manualelor școlare pentru învățământul preuniversitar”, prin care sunt reglementate atât aspectele evaluării calității științifice a unui proiect de manual școlar, cât și aspectele legate de procesul de achiziție a manualelor școlare noi, dar și a celor retipărite, în vederea completării stocurilor deja existente. De asemenea, s-a reușit acoperirea unui vid legislativ cu privire la întocmirea evidenței și la gestionarea manualelor școlare la nivel național, județean și de unitate de învățământ, stabilirea duratei de viață a unui manual școlar, dar și clarificarea situației manualelor școlare pentru învățământul special și pentru cel postobligatoriu. *Metodologia privind regimul manualelor școlare pentru învățământul preuniversitar* este în curs de aprobare;

- MECT a continuat retipărirea manualelor pentru învățământul obligatoriu, în vederea completării stocurilor inițiale de manuale școlare, respectând principiul descentralizării. Pentru prima dată inspectoratele școlare au gestionat bugetul în vederea retipării manualelor pentru anul școlar 2008-2009, pe baza unui Calendar al etapelor procesului de retipărire a manualelor școlare. Quantumul sumelor alocate pentru retipărirea manualelor școlare pentru anul școlar 2008-2009 a fost de 24.500.000 lei, sumă suplimentată cu 850.000 lei, pentru județele care au completat stocuri de manuale școlare traduse în limbile minorităților.

- Încurajarea participării la învățământul obligatoriu și post-obligatoriu prin intermediul **curriculum-ului și evaluării** s-a

concretizat în:

- revizuirea programelor școlare pentru clasele V-VIII, în vederea desconggestionării;
- continuarea procesului de evaluare a manualelor alternative propuse spre aprobare;
- actualizarea nomenclatorului calificărilor profesionale prin care se realizează pregătirea în învățământul preuniversitar;
- adaptarea planurilor de școlarizare la cerințele pieței muncii conform Planurilor Regionale de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) și Planurilor Locale de Acțiune pentru Învățământ (PLAI);
- elaborarea standardelor de pregătire profesională și a curriculumului pentru 50 calificări profesionale pentru învățământul postliceal pentru care se asigură pregătire prin învățământul preuniversitar;
- elaborarea unui număr de 16 profiluri de calificare pentru învățământul superior, din care 10 au fost deja realizate;
- elaborarea a 50 auxiliare curriculare și a de 50 pachete de învățare pentru învățământ deschis la distanță;
- elaborarea de 46 module de învățare pentru calificările nucleu destinate elevilor cu CES din învățământul profesional și tehnic;
- realizarea a 150 materiale auxiliare pentru învățământul profesional și tehnic;

• **Formarea cadrelor didactice și a managerilor din învățământ** s-a concretizat în participarea acestora la numeroase programe de perfecționare și formare continuă, acreditate CNFP sau avizate MECT, organizate de furnizori de programe de formare (universități, CCD-uri, asociații și fundații cu activitate în domeniul formării). Programele de perfecționare și formare derulate se subscriu Strategiei MECT focalizată pe asigurarea calității, a descentralizării sistemului preuniversitar și sunt în concordanță cu politicile UE în domeniul formării și dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și a formatorilor.

Facilitarea accesului la **programe de formare** acreditate, prin aducerea ofertei de formare cât mai aproape de beneficiari și diversificarea formelor de pregătire în raport de vârstă și de nevoile de calificare, s-a reflectat în următoarele acțiuni și rezultate:

- acreditarea programelor de formare continuă: au fost acreditate 122 de programe, în funcție de *categoria programului* și în funcție de *grupul țintă format*;
- pregătirea, lansarea și implementarea *Schemelor de Granturi Phare 2005-2006*: au fost contractate 18 grant-uri pentru formarea profesorilor și personalului cu responsabilități manageriale din liceele din mediul rural.

• Pentru **susținerea financiară a studenților sub forma creditelor și burselor de studiu**, măsurile s-au reflectat în:

- implementarea mecanismelor financiare care să asigure portabilitatea granturilor și a creditelor de studii;
- aplicarea unui sistem de burse de studiu / cercetare ținând cont de performanța școlară / profesională. Astfel, în anul 2007/2008, 75 studenți au beneficiat de burse finanțate de Guvernul României pentru stagii de studii universitare și postuniversitare în străinătate, iar 80 de candidați au beneficiat de burse finanțate de alte state sau instituții din străinătate în cadrul acordurilor de colaborare bilaterală.

B. Măsurile de intervenție pentru **asigurarea echității în educație** s-au focalizat pe: **elevii din mediul rural și zonele dezavantajate, minoritățile naționale, elevii și studenții străini** care studiază în România.

- Pentru **elevii din mediul rural și zonele dezavantajate** au fost luate o serie de măsuri care au urmărit atât restabilirea siguranței în exploatarea clădirilor școlare, îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare și de confort, precum și eliminarea dezavantajelor educaționale în cazul elevilor care frecventează astfel de școli. În acest sens, au continuat acțiunile din cadrul *Proiectului de Reabilitare a Infrastructurii Școlare (PRIS)*, *Programului PHARE TVET 2004-2006 de modernizare a învățământului profesional și tehnic*, *Proiectului pentru Învățământul Rural (PIR)* și *proiectului PHARE RO Acces la educație pentru grupurile defavorizate*.

În cadrul *Proiectului de Reabilitare a Infrastructurii Școlare*, au fost incluse pentru reabilitare, modernizare și mobilare 1.400 de școli din învățământul preuniversitar. În acest an școlar: au fost reabilite și utilate cu mobilier 29 unități de învățământ; se află în curs de reabilitare 55 unități școlare; au fost începute lucrările de reabilitare la un număr de 203 unități școlare; au fost realizate proiectele tehnice pentru 105 unități de învățământ la care vor începe lucrările de reabilitare; vor fi demarate serviciile de proiectare pentru un număr de 315 unități școlare. Valoarea fondurilor cheltuite în anul 2008 se ridică la 26,9 milioane euro.

Prin *Programul PHARE TVET 2004-2006 de modernizare a învățământului profesional și tehnic*, la nivelul anului 2007, s-a continuat procesul de modernizare a învățământului profesional și tehnic, vizând reabilitarea infrastructurii de formare profesională inițială și asigurarea dotărilor aferente, dezvoltarea de curriculum și programe de formare (pentru manageri, cadre didactice, parteneri sociali) pentru a răspunde cerințelor de adaptare a ofertei de educație și formare profesională la cerințele pieței muncii. Aceste tipuri de intervenție au vizat, printre altele, creșterea accesului la învățământul de tip profesional al elevilor proveniți din zone defavorizate în plan educațional (orașe mici și mijlocii, mediul rural).

Prin *Proiectul pentru Învățământul Rural* s-a urmărit asigurarea de personal didactic calificat în mediul rural prin:

- crearea oportunităților de pregătire profesională a cadrelor didactice din mediul rural;
- dezvoltarea unui curriculum național pentru calificarea profesorilor din mediul rural și implementarea acestuia în universitățile care au programe IDD acreditate;
- calificarea prin programul IDD a 3000 de cadre didactice din mediul rural, din care 1209 au terminat programul de reconversie profesională în acest an școlar.

- Accesul la educație al copiilor din comunități dezavantajate a fost îmbunătățit în special prin Programul PHARE 2005 „Accesul la educație al grupurilor dezavantajate”, cu o valoare de 10,83 milioane de euro (din care 2,33 milioane de Euro – contribuția Guvernului României). Programul reprezintă o continuare firească de extindere la nivel național a demersurilor inițiate de MECT în anul 2002 odată cu primul program PHARE de acest tip (PHARE 2001 „Accesul la educație al grupurilor dezavantajate, cu focalizare pe romi” – 10 județe și 8,33 mil.Euro) și continuate cu PHARE 2003 (11,33 mi.Euro și 15 județe cuprinse, din care 5 au fost județe care au participat și la PHARE 2001) și PHARE 2004, în valoare de 5 mil.de Euro și în care toate județele au participat la sesiuni de formare în vederea elaborării

strategiilor județene și a proiectelor pentru următorul program. În acest context, în anul 2007-2008, programul PHARE 2005 a inclus 19 județe (14 județe noi și 5 județe vechi, care au participat și la programul PHARE 2001).

În perioada de referință, măsurile întreprinse s-au concretizat în:

- formarea a 3278 de cadre didactice din școlile selectate în domeniul educație incluzive, a educației timpurii și a metodelor active de predare-învățare-evaluare, precum și în vederea derulării, conform standardelor, a programelor tip *A doua șansă* (la nivel primar și secundar inferior);
- corecția abandonului școlar, prin Programul *A doua șansă*, oferind posibilitatea de finalizare a învățământului obligatoriu și obținerii unei calificări profesionale de nivel 1. În prezent, programul „A doua șansă”, cu cele două componente: învățământ primar și învățământ secundar inferior, cuprinde 216 școli din 27 județe și peste 10.000 de cursanți.
- asigurarea unei componente de reabilitare a spațiului școlar (clase, dependințe, grupuri sanitare, aducțiune apă) și de dotări (mobiliier, material didactic, aparatură, mașini-unelte, după caz, mijloc de transport elevi ș.a.) în unitățile de învățământ din localitățile selectate în program;
- menținerea finanțării unei gustări gratuite pentru toți copiii - romi și neromi – în învățământul preșcolar și cel primar, cât și îmbunătățirea meniului, din anul 2008;
- atragerea resursei umane romi în sistemul educațional prin formarea inițială și continuă: profesori de limba romani, metodiști, inspectorii, formatori mediatori școlari, cadre didactice nerome care lucrează cu elevi și copii romi: 2077 persoane;
- creșterea accesului la educație a copiilor romi de clasa I și extinderea structurilor de instruire a preșcolarilor romi care nu au frecventat învățământul preprimar în cadrul unor grădinițe estivale. Astfel, au beneficiat de încadrare 5400 copii romi, în 280 de grădinițe estivale, iar din august se vor mai adăuga alți 8400, în alte 220 de grădinițe estivale cuprinse în cadrul proiectului *FSE – Toți la grădiniță, toți în clasa I*;
- încadrarea în învățământ a tinerilor romi din comunitățile cu școli în proiect (ca profesori necalificați și în curs de calificare) pentru predarea curriculumului adițional rom (limba romani și/sau istoria și tradițiile romilor, în cadrul celor 3-4 ore săptămânale);
- încadrarea și menținerea mediatorilor școlari romi formați în diferitele valuri ale megaprogramului și formarea, în prezent, a altor 280 mediatori școlari romi pentru școlile din extensiile proiectului;

În vederea asigurării egalității de șanse tuturor elevilor, dar cu precădere celor care provin din mediul rural, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a lansat două proiecte strategice, aprobate pentru finanțare în cadrul programului de Fonduri Structurale Europene: *Promovarea ofertei educaționale incluzive extracurriculare și extrașcolare privind formarea stilului sănătos și cetățenia activă pentru copiii din comunitățile dezavantajate, cu precădere rurale, în învățământul preuniversitar din România și A doua șansă în educație.*

- Pentru ***elevii care aparțin minorităților naționale***, asigurarea accesului la educație a vizat, cu prioritate:
  - revizuirea și descongestionarea programelor pentru toate limbile materne, pentru examenele naționale;
  - realizarea unui set de programe: programa pentru ocuparea posturilor didactice declarate vacante în învățământul preuniversitar la disciplina „*Istoria și tradițiile minorității maghiare*”, programa pentru examenul de definitivare în învățământ și obținerea gradului didactic II la disciplinele limba și literatura slovacă, rusă, turcă, programa pentru olimpiada de limbă și literatură maghiară *Mikes Kelemen*;

- realizarea / tipărirea unui număr de lucrări cu regim de material didactic auxiliar;
- completarea setului de programe școlare pentru limba romani și istoria romilor (în prezent, există toate programele școlare pentru clasele I-XII);
  - creșterea participării școlare a romilor: raportând la datele din anul școlar 2002 - 2003, observăm că numărul de elevi romi care frecventează învățământul preuniversitar românesc (indiferent de limba de predare) a crescut de la 158.128 la 263.409 la finele anului școlar 2007 - 2008. Astfel, 5400 de elevi romi au fost admiși în clasele a IX-a la licee și SAM-uri, pe locuri distincte alocate elevilor romi iar alte 947 de locuri au fost alocate pentru tinerii romi, în facultăți;
  - creșterea proporțională a numărului de elevi romi care a optat pentru studierea curriculumului adițional rom. Astfel, în anul școlar 2006 - 2007, 9,81 % elevi romi au studiat, suplimentar, limba și istoria romilor. În anul școlar 2007 - 2008, numărul elevilor și preșcolariilor romi care a optat pentru studiul integral în limba maternă romani a crescut de la 140 la 200;
  - crearea condițiilor pentru dezvoltarea învățământului superior în limbile minorităților naționale prin acordarea, din anul universitar 2007 - 2008, a unui număr de 20 de burse tinerilor romi (pentru a se forma, ca institutori – limba romani) și a unui număr de 17 locuri la Universitatea București;
  - organizarea anuală a *Concursului de limbă romani*, iar din 2008 și a *Concursului național de istoria și tradițiile romilor*.
- Pentru facilitarea **accesului elevilor străini la educație**, măsurile întreprinse au vizat:
  - școlarizarea în învățământul preuniversitar a elevilor străini și a elevilor de origine română cu domiciliul în străinătate, pe locuri cu bursă și locuri fără plata taxelor de școlarizare. În acest sens, au fost acordate burse cetățenilor de origine etnică română: 1250 în învățământul preuniversitar, 1650 pentru licență, 530 pentru masterat, 70 pentru doctorat. De asemenea, MECT a oferit burse în baza unor documente bilaterale, astfel: 125 în învățământul preuniversitar, 264 pentru licență, 98 pentru masterat, 109 pentru doctorat, 700 luni de specializare, 150 burse acordate conform HG 288/1993;
  - implementarea „Regulii Gravier” privind accesul nediscriminatoriu la educație al cetățenilor din țările UE, țări ale Spațiului Economic European (Norvegia, Islanda, Lichtenstein) și din Confederația elvețiană;
  - inițierea și derularea, la solicitarea comunităților românești din unele state europene (Spania și Italia), a unui proiect constând în cursuri de limbă, cultură și civilizație românească, în format de două ore pe săptămână. Proiectul se adresează zonelor cu comunități semnificative, se aplică începând cu anul școlar 2007-2008 și vizează toate nivelurile de învățământ preuniversitar, respectiv primar, gimnazial și liceal. În anul școlar 2007 - 2008 au beneficiat de acest proiect 22 cadre didactice și aproximativ 1500 elevi în Spania, 5 cadre didactice și aproximativ 400 de elevi în Italia. Pentru anul școlar 2008-2009 au fost selectate pentru Spania 75 cadre didactice și pentru Italia 31 cadre didactice. Începând cu anul 2008, proiectul s-a extins prin semnarea Convenției de Parteneriat între Guvernul Comunității Franceze din Belgia Valonia – Bruxelles și Guvernul României prin care se statuează cadrul instituțional necesar dezvoltării programului *Limbă și cultură de origine* și extinderii acestuia cu limba și cultura română. În acest sens, au fost selectate 5 cadre didactice.

Obiectivul 2: Asigurarea calității învățământului în perspectiva pregătirii pentru o societate și economie bazate pe cunoaștere

Obiectivul s-a dezvoltat prin două mari direcții prioritare: **dezvoltarea cadrului instituțional al asigurării calității și creșterea calității și eficienței serviciilor educaționale.**

- **A. Dezvoltarea cadrului instituțional al asigurării calității** a urmărit conceperea unui cadru unitar de evaluare a calității educației, atât pentru învățământul de stat cât și pentru cel particular și s-a concretizat în:
  - dezvoltarea cadrului legal privind asigurarea calității în educație prin promovarea proiectului de HG privind aprobarea standardelor de referință pentru învățământul preuniversitar (proiect aflat în circuitul de avizare);
  - îmbunătățirea cadrului instituțional pentru asigurarea calității în educație: completarea, în acest an școlar, a registrului ARACIP al experților în evaluare și acreditare cu 19 experți și selectarea a încă 700 care urmează a fi formați;
  - îmbunătățirea cadrului operațional pentru asigurarea calității în educație: conceperea și difuzarea în școli a unor ghiduri noi, pliante și a altor materiale informative și supunerea în dezbatere publică a standardelor de referință pentru învățământul preuniversitar;
  - realizarea evaluării instituționale în vederea autorizării unui număr de 428 de unități școlare de stat și particulare (până la sfârșitul anului 2008 vor mai fi evaluate în vederea autorizării circa 300 de unități de stat și 20 particulare);
  - realizarea evaluării instituționale în vederea acreditării unui număr de 74 unități de stat și particulare (până la sfârșitul anului 2008 vor mai fi evaluate în vederea acreditării circa 100 de unități școlare particulare);
  - inițierea „Hărții riscului educațional din România” prin proiect strategic, aprobat spre finanțare prin POS-DRU;
  - corelarea evaluării interne din sistemul de învățământ preuniversitar cu evaluarea externă, prin participarea României la studiile comparative internaționale din domeniul educației;
  - revizuirea metodologiilor de organizare și desfășurare a examenelor naționale și a examenelor de certificare a competențelor profesionale în învățământul preuniversitar;
  - implementarea Sistemului Informatic pentru Piața Internă - IMI în România prin racordarea la rețeaua de informare între statele membre UE privind recunoașterea calificărilor profesionale, în paralel cu rețeaua academică de recunoaștere ENIC-NARIC;
  - proiectarea mecanismelor de asigurare a compatibilității dintre competențele dobândite în sistemul educațional național cu cele europene prin corelarea permanentă între cele opt domenii de competențe-cheie, ariile curriculare și procesul de predare-învățare-evaluare;
  - elaborarea standardelor curriculare, a standardelor de evaluare și a profilului de formare în conformitate cu noile prevederi legislative și Cadrul European al Calificărilor (EQF);

- elaborarea cadrului general de organizare a examenelor de finalizare a studiilor în învățământul superior;
- elaborarea sistemului de evaluare privind conferirea titlurilor științifice;
- generalizarea aplicării instrumentelor de asigurare a calității în învățământul profesional și tehnic: Manualul de Autoevaluare și Manualul de Inspecție pentru monitorizarea externă;
- acreditarea unităților de învățământ profesional și tehnic pentru calificările profesionale nou introduse în oferta de școlarizare;
- desfășurarea vizitelor de monitorizare în 77 licee asistate din mediul rural;
- desfășurarea vizitelor de monitorizare în cele 150 unități de învățământ și 8 universități asistate prin proiectul Phare TVET 2005;
- revizuirea Manualului de autoevaluare și a Manualului de inspecție pentru monitorizarea externă, utilizate în învățământul profesional și tehnic;
- revizuirea ghidului de asigurarea calității pentru învățământul superior;

• **B. Pentru creșterea eficienței și calității serviciilor educaționale** s-a acționat pe mai multe domenii: ***formarea cadrelor didactice, utilizarea de noi didactici și pedagogii școlare, programe și proiecte educaționale adresate elevilor, în vederea pregătirii pentru o societate și economie bazate pe cunoaștere și a promovării dezvoltării durabile.*** Măsurile au vizat:

- inițierea de către Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a peste 20 de programe prioritare de formare continuă, care au vizat dezvoltarea unor noi competențe, susținerea strategiei ministerului, precum și a proiectelor de dezvoltare și inovare ale sistemului de învățământ preuniversitar, prin instruirea a 16831 cadre didactice. Astfel, în anul școlar 2007/2008 au fost finalizate cursuri de instruire în domeniile: consiliere și orientare, educație pentru informație în mediul rural defavorizat, dezvoltarea competențelor IT, dezvoltarea competențelor de evaluare etc.
  - coordonarea proiectului strategic *Restructurarea sistemului de formare continuă a personalului din învățământul preuniversitar prin generalizarea sistemului de credite profesionale transferabile* (valoarea totală a proiectului aproximativ 3 300 000 euro);
  - implementarea sistemului de credite profesionale transferabile prin eliberarea a 28.326 de atestate de formare continuă și a unui nr. de 3.266 certificate de competențe profesionale pentru personalul didactic, de conducere, îndrumare și control din învățământul preuniversitar;
  - acreditarea Programului național de dezvoltare a competențelor de evaluare a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar;
  - echivalarea numărului de credite obținut prin parcurgerea stagiilor din cadrul unor programe internaționale de tip PHARE, SOCRATES, Leonardo da Vinci (tipărire, completare, distribuire);
  - recorelarea formării continue și a formării inițiale a cadrelor didactice și aplicarea unui program al noilor didactici și pedagogii școlare, în cadrul dezvoltării unui învățământ centrat pe elev și orientat spre formarea capacităților cognitive și acționale prin *Proiectul pentru Învățământul Rural (PIR)*: pregătirea în școală prin activitatea de mentorat a unui număr de aproximativ 20.000 de cadre didactice din mediul rural;
  - acreditarea a 16 programe de formare pentru granturile acordate prin Phare 2005 și 2006 și reacreditarea a 20 de programe care

- s-au restructurat prin preluarea elementelor de noutate din domeniul educației;
- continuarea acțiunilor pentru realizarea parteneriatului dintre învățământul preuniversitar și învățământul universitar în vederea creșterii / îmbunătățirii performanței didactice a absolvenților de universități care optează pentru cariera didactică (inițierea proiectului „Strategii educaționale centrate pe elev” DGIP și Universitatea Al. I. Cuza din Iași, Universitatea București, Universitatea Dunărea de Jos din Galați, Universitatea Suceava, Universitatea Bacău, Universitatea Babeș Bolyai din Cluj, Universitatea de Vest din Timișoara);
  - elaborarea programelor școlare pentru copiii cu surdocecitate, pentru copiii cu deficiențe severe, multiple și/sau asociate, pentru copiii cu autism, pentru unitățile de învățământ care utilizează alternativa educațională numită pedagogie curativă și pentru școlile de arte și meserii, învățământ special;
  - continuarea acțiunilor MECT în scopul creșterii calității învățământului, în sensul înlesnirii accesului elevilor la o gamă cât mai largă de competiții artistice interne și internaționale prin eficientizarea comunicării datelor și condițiilor de participare (rezultate deosebite înregistrate la concursuri și de către elevii din mediul rural);
  - continuarea, prin *proiecte educaționale*, a acțiunilor pentru dezvoltarea parteneriatului educațional școală-instituții guvernamentale / non-guvernamentale, economice, administrație locală, comunitate în vederea susținerii procesului educațional și a integrării sociale a copiilor și tinerilor și a educării acestora pentru viață și pentru cetățenie activă:
    - Manifestările cuprinse în Calendarul Proiectelor școlare și extrașcolare;
    - Continuarea implementării programului *Economia bazată pe cunoaștere*, inițiat de Guvernul României, prin Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, cu sprijinul Băncii Mondiale;
    - *Educație pentru cetățenie democratică*
    - *Educația ecologică și de protecție a mediului*
    - *Alcoolul nu te face mare*
    - *Educația viitorilor părinți*
    - *Prevenirea traficului de ființe umane*
    - *Global Education*
    - *Ecogrădinița*
    - *Kalokagathia*
    - *Să citim pentru mileniul trei*
    - *Educați așa*

Obiectivul 3: Asigurarea autonomiei școlare și universitare, descentralizarea și depolitizarea sistemului educațional

Pentru realizarea obiectivului s-a acționat în vederea **compatibilizării cadrului legislativ** creat cu obiectivele generale și specifice ale descentralizării administrative și a **dezvoltării capacității instituționale** pentru preluarea și exercitarea noilor competențe de către unitățile / instituțiile de învățământ.

- Un prim set de măsuri a vizat dezvoltarea autonomiei școlilor și liceelor în recrutarea, selecția și încadrarea personalului didactic și a armonizării legislației în domeniul resurselor umane prin:
  - elaborarea metodologiei specifice, organizarea, desfășurarea și monitorizarea concursurilor de ocupare a posturilor / catedrelor declarate vacante din învățământul preuniversitar în județele pilot;
  - armonizarea metodologiei de concurs pentru funcțiile de conducere din unitățile de învățământ din județele pilot cu cele din celelalte județe;
  - elaborarea metodologiilor de concurs pentru funcțiile de conducere, de îndrumare și control din inspectoratele școlare și pentru funcțiile de conducere din unitățile de învățământ;
  - revizuirea și actualizarea fișelor de post pentru funcțiile de îndrumare și control din inspectoratele școlare;
  - reactualizarea modelului de contract de management educațional pentru funcțiile de conducere, îndrumare și control de la ISJ, pentru funcțiile de conducere din unitățile de învățământ preuniversitar și a fișelor de evaluare pentru funcțiile de conducere din inspectoratele școlare;
  - restructurarea inspectoratelor școlare și elaborarea organigramelor aferente;
- Alte acțiuni reprezentative, realizate în perioada de referință, au vizat îmbunătățirea managementului administrativ și financiar prin:
  - continuarea acțiunilor prevăzute în protocolul de colaborare a MECT cu Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului (proiect de Ordin Comun MECT - MAPDR privind regulamentul de organizare și funcționare a fermei didactice și regulamentul de organizare și funcționare și dotarea minimală a fermei didactice agroturistice montane – ordin comun Ministerul Agriculturii nr. 468 și Ministerul Educației Cercetării și Tineretului nr.1189, publicat în Monitorul Oficial nr. 501/26.07.2007);
  - elaborarea și promovarea Ordinului Ministrului referitor la aprobarea convenției cadru privind efectuarea stagiului de pregătire practică în întreprindere/instituție publică de către elevii din învățământul profesional și tehnic;

- continuarea monitorizării implementării proiectului de descentralizare a sistemului educativ în cele 50 de unități pilot. Prin Ordinul de Ministru privind adoptarea formulei de alocare per elev pentru unitățile de învățământ din județele pilot Dolj, Iași și Harghita, s-a stabilit formula de finanțare ce va fi aplicată în cele 50 de școli;

- realizarea primei evaluări interim a Strategiei Descentralizării Învățământului Preuniversitar în perioada ianuarie – aprilie 2008. Rezultatele evaluării indică faptul că anumite intervenții realizate în cadrul Strategiei au avut un impact local, mai ales acolo unde modificările legislative au fost implementate, constituindu-se în repere importante atât pentru îmbunătățirea Strategiei, cât și pentru evaluările viitoare privind implementarea ei;

- elaborarea *Strategiei pentru îmbunătățirea modului de exercitare a competențelor descentralizate în învățământul preuniversitar 2008-2013*, în vederea armonizării obiectivelor și direcțiilor de acțiune cu noile reglementări din domeniu, dinamizării transferului de autoritate, de responsabilitate și de resurse de la nivel central către unitățile și instituțiile de învățământ precum și către administrațiile publice locale și optimizării modului de exercitare a competențelor descentralizate;

- aprobarea proiectelor „*Formare de consilieri și asistenți suport pentru implementarea Strategiei de descentralizare a învățământului preuniversitar*” și „*Profesioniști în managementul profesional – formarea conducerii unităților de învățământ în mediul descentralizat*”, proiecte finanțate din fonduri structurale;

- repartizare pe *județe și programe* a bugetului destinat perfecționării / formării continue (40 mil. lei în 2007);

- susținerea financiară a stagiilor de formare prioritară MECT în vederea asigurării accesului la formarea adaptată la *nevoile educaționale locale și regionale* ale cadrelor didactice;

- susținerea strategiei MECT privind descentralizarea și depolitizarea prin acreditarea programelor de formare continuă pe tematica respectivă;

- formarea personalului din CRFP-uri în vederea creșterii expertizei în vederea consilierii, monitorizării și evaluării programelor de formare continuă;

- extinderea autonomiei universităților în materie de patrimoniu, în acumularea și folosirea de resurse, în selectarea și angajarea personalului didactic și nedidactic, în stabilirea formei de admitere și a cifrelor de școlarizare și în diferențierea veniturilor;

- elaborarea Ordinului nr. 2538 / 1.11.2007 privind criteriile generale de organizare și desfășurare a alegerilor conducerilor academice din învățământul superior acreditat și a Ordinului nr. 4492 / 06.07.2005 privind promovarea eticii profesionale în universități.

Cadrul legal al descentralizării este întărit de noile reglementări ale Proiectului Legii învățământului preuniversitar, ale Legii învățământului superior și Proiectului Legii privind Statutul personalului didactic, care urmează a fi înaintate Parlamentului spre adoptare.

Obiectivul 4: Reconstrucția sistemului de învățământ din mediul rural

Reconstrucția sistemului de învățământ din mediul rural a avut în vedere aplicarea unor măsuri care au vizat: **modernizarea și dezvoltarea sistemului de educație din aceste zone, asigurarea personalului didactic calificat în școlile din mediul rural, asigurarea condițiilor de igienă pentru sănătate, modernizarea învățământului profesional și tehnic.**

În acest sens, s-au desfășurat o serie de activități specifice care au determinat rezultate vizibile, cu efect pozitiv asupra calității sistemului de învățământ din mediul rural, susținute în principal prin *Proiectul privind învățământul rural (PIR)* și *Proiectul de modernizare a învățământului profesional și tehnic (Phare TVET)*.

- Astfel, **modernizarea și dezvoltarea sistemului de educație** a avut în vedere în prim plan reabilitarea școlilor din mediul rural și dotarea acestora cu materiale didactice și echipamente informatice destinate procesului didactic (calculatoare, softuri educaționale, echipamente multimedia) precum și informatizarea bibliotecilor.

În acest sens, reținem următoarele rezultate:

- livrarea și instalarea echipamentelor pentru laboratoarele de informatică și birotică în 50 de școli din mediul rural cuprinse în programul Phare TVET 2003;
- livrarea echipamentelor pentru pregătirea de bază și specializată pentru cele 50 de școli din mediul rural cuprinse în programul Phare TVET 2003;
- organizarea licitației pentru echipamentele necesare pregătirii specializate pentru cele 50 de școli din mediul rural cuprinse în programul Phare TVET 2003 (este în curs de desfășurare, termenul de contractare fiind 30.11.2008);
- dotarea a 8000 de școli din mediul rural cu mijloace de învățământ de bază (seturi de științe, seturi pentru fizică, chimie, geografie, matematică, microscopie, modele de anatomie) și materiale tipărite (cărți, atlase, albume, dicționare, enciclopedii) folosite ca materiale auxiliare în ore și pentru biblioteca clasei (1 milion de cărți);

- **Asigurarea și formarea personalului didactic calificat** a vizat:

- încadrarea cu prioritate, pe posturi / catedre declarate vacante în învățământul preuniversitar din mediul rural, a absolvenților învățământului universitar care au încheiat contracte cu M.E.C.T. pentru mediul rural, conform Metodologiei de mișcare a personalului didactic din învățământul preuniversitar;
- acordarea de burse studenților pentru revenirea în mediul rural;
- organizarea rețelei de centre regionale (CRFP) în vederea evaluării, monitorizării și consilierii activităților de formare continuă la nivel regional și asigurarea prezenței CNFP în Comitetul de Evaluare a ofertelor pentru preselecția firmelor în vederea contractării Asistenței Tehnice și a furnizării echipamentelor prevăzute în proiect pentru CNFP și CRFP, prin implementarea programului - proiect Phare 2004 -

Dezvoltarea formării continue a personalului din învățământul preuniversitar;

- înființarea și susținerea financiară a 963 de centre de documentare și informare în vederea facilitării accesului la informație a cadrelor didactice din mediul rural;

- revizuirea ariilor curriculare existente și elaborarea unora noi, flexibile și diversificate pentru programele de formare a cadrelor didactice și a directorilor de școală din liceele din mediul rural;

- organizarea prin CCD-uri și filiale ale acestora în teritoriu a 560 de cursuri în mediu rural, la care au participat 61805 cadre didactice;

- sprijinirea formării inițiale a cadrelor didactice din mediul rural prin alocarea anuală a unui important număr de locuri distincte în învățământul superior și organizarea formării continue specializate pentru cei care lucrează în învățământul rural;

• Preocuparea pentru **asigurarea condițiilor de igienă pentru sănătate** în școlile din mediul rural s-a concretizat în:

- oferirea condițiilor minime igienico-sanitare în școlile din zonele sărace, lipsite de alte posibilități materiale și dotarea cu mobilier a 1.500 de școli din învățământul preuniversitar;

- finalizarea lucrărilor la grupurile sanitare, instalațiile electrice și termice pentru un număr de 121 unități școlare, valoarea fondurilor cheltuite fiind de 4,6 milioane USD;

• Reabilitarea școlilor din mediul rural a avut în vedere și **modernizarea învățământului profesional și tehnic**. Prin implementarea programelor Phare 2004, respectiv prin bugetul MECT, au fost continuate lucrările de reabilitare / construire ateliere școlare pentru 50 de unități de învățământ profesional și tehnic (din care 43 unități de învățământ prin programul Phare și 7 unități de învățământ din bugetul MECT). De asemenea, s-a urmărit continuarea proiectării și execuției pentru cele 22 școli de arte și meserii – program național SAM.

Obiectivul 5: Creșterea cantitativă și calitativă a investiției în educația și instruirea capitalului uman

Obiectivul a vizat cu predilecție creșterea calității și a eficienței sistemului educațional prin construirea unei oferte în concordanță cu nevoile profesionale ale cadrelor didactice la nivel național, regional și local. În acest sens, s-a avut în vedere acreditarea și implementarea programelor de formare continuă, destinate dezvoltării competențelor personalului didactic din acest sistem, acționându-se în următoarele direcții majore:

- **Restabilirea sistemului de formare continuă a personalului didactic și a managerilor școlari** prin:
  - elaborarea de acte normative care reglementează formarea și dezvoltarea resurselor umane din domeniul educației
  - actualizarea conținuturilor programelor pentru obținerea definitivatului în învățământ și a gradelor didactice
  - elaborarea de standarde profesionale pentru formatori și pentru funcțiile didactice auxiliare din învățământul preuniversitar;
  - revizuirea standardelor de formare continuă pentru personalul didactic din învățământul preuniversitar;
  - se află în proiect standardele de formare continuă pentru funcțiile didactice de formator în educație și mentor și standardele pentru funcțiile didactice auxiliare;
    - finanțarea de la bugetul MECT a participării cadrelor didactice la programe de formare și, în consecință, stimularea furnizorilor de formare continuă în vederea construirii unei oferte în concordanță cu nevoile profesionale ale cadrelor didactice la nivel național, regional și local;
    - susținerea financiară a CCD-urilor pentru a deveni furnizori de formare acreditați
    - acreditarea a 342 programe de formare continuă
    - acreditarea programelor de formare continuă, eliberarea atestatelor și certificatelor de competențe profesionale dobândite la sfârșitul cursurilor;
    - acreditarea în domeniul formării continue a 22 de universități, 9 ONG-uri, 24 de CCD-uri, 2 organizații / organisme internaționale și a altor 4 categorii de furnizori;
    - acordarea de atribuții de perfecționare prin definitivarea în învățământ și grade didactice pentru 22 de centre de perfecționare a cadrelor didactice;
    - aprobarea Programului de studii psihopedagogice în vederea certificării prin DPPD pentru profesia didactică;
    - creșterea capacității instituționale a CNFP prin asigurarea calității formării continue a personalului din CNFP / 16 CRFP, a inspectorilor cu dezvoltarea profesională și a metodiștilor CCD în vederea eficientizării activităților de promovare a programelor de formare continuă acreditate;
    - elaborarea, tipărirea, difuzarea cataloagelor programelor de formare continuă: 10000 exemplare ediția I/2005 și a II-a /2005, 7000

ediția a III-a/2006 distribuite în rețeaua bibliotecilor școlare ale unităților din învățământul preuniversitar (aproximativ 8000 de biblioteci), a bibliotecilor CCD-urilor din țară (42 biblioteci), a Centrelor de Informare și Documentare din cadrul ISJ-urilor, a tuturor direcțiilor generale din MECT precum și a furnizorilor acreditați;

- realizarea de ghiduri, broșuri, metodologii, documente de analiză în cadrul programului Phare: 400 broșuri, 1600 ghiduri.

• **Sprijinirea formării / dezvoltării competențelor profesionale pentru personalul didactic, de conducere, îndrumare și control, în domeniul didacticilor de specialitate, al managementului educațional și al administrării unităților școlare** s-a realizat prin participarea acestora la următoarele tipuri de **programe:**

- de obținere a definitivatului în învățământ și a gradelor didactice (18.306 grade didactice au fost validate prin ordin de ministru în anul școlar 2007/2008 și 97 de grade didactice I au fost acordate pe baza titlului științific de doctor);

- de perfecționare periodică, cu obligativitatea acumulării a 90 de credite o dată la 5 ani (programe parcurse de 19 884 cadre didactice în anul școlar trecut);

- ofertele CCD-urilor, avizate de MECT (s-au derulat 1798 de programe de formare continuă, în care au fost cuprinși 188.236 cursanți din învățământul preuniversitar); 49,06% din totalul personalului de conducere, îndrumare și control din învățământul preuniversitar a fost format prin programele din domeniul managementului educațional lansate de CCD-uri (6089 cadre didactice);

- au fost echivalate 14 stagii de formare derulate în cadrul Proiectului Phare *Acces la educație al grupurilor dezavantajate*;

- au fost eliberate 72.665 atestate de formare continuă și 10.241 certificate de competențe profesionale.

Bugetul alocat pentru formarea și dezvoltarea resursei umane din învățământul preuniversitar a crescut în ultimii ani ajungând la o valoare de 10 ori mai mare decât în anul 2005. Astfel, în anul 2008 pentru finanțarea activităților de perfecționare/ formare continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, a fost alocată de la bugetul de stat suma de 40.000 mii lei față de 4 580 mii lei în 2005.

• **Formarea și dezvoltarea resurselor umane din învățământul preuniversitar** în cadrul programelor PHARE coordonate de MECT, s-a realizat prin:

- desfășurarea de stagii de formare pentru 6.800 de persoane din unitățile de învățământ profesional și tehnic asistate prin proiectele Phare 2002, Phare 2003, Phare 2004, Phare 2005. Programele s-au desfășurat pe tematici referitoare la învățare centrată pe elev, planificarea ofertei educaționale, parteneriat școală-întreprindere, elaborarea de materiale didactice, elaborarea de curriculum, management participativ, asigurarea calității, elaborarea planului de acțiune al școlii, elaborarea modulelor pentru calificările nucleu pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, dezvoltarea și utilizarea materialelor auxiliare de învățare, metode alternative de educație;

- utilizarea și aplicarea materialelor de învățare în educația la distanță, management participativ pentru personalul de conducere din 150 de școli din învățământul profesional și tehnic;

- desfășurarea de către CNDIPT a stagiilor de formare pentru consolidarea capacității instituționale a personalului din 8 centre universitare / consorții prin programul Phare 2005 ;
- formarea unui număr de 1408 profesori și 241 manageri școlari pentru învățământul liceal din mediul rural, prin acordarea și implementarea celor 18 granturi prin programele Phare 2005 și Phare 2006;
- formarea unui număr de 1700 cadre didactice rome și nerome care lucrează cu elevi și copii romi prin programele de formare și perfecționare a personalului didactic referitoare la istoria și tradițiile minorităților naționale;
- stimularea calificării în meserii și meșteșuguri noi și creșterea gradului de inserție al absolvenților pe piața locală a muncii prin monitorizare și prin inspecție școlară. Au fost astfel acreditate noi ocupații și au fost promovate rute flexibile de dezvoltare profesională.
- Proiectul strategic *Metode inovative în formarea cadrelor didactice pentru dezvoltarea abilităților de viață ale elevilor* a fost acceptat pentru finanțare, în cadrul Programului de Fonduri Structurale Europene.

Obiectivul 6: Creșterea responsabilității educaționale la nivelul autorităților publice centrale și locale și consolidarea parteneriatului unităților de învățământ cu mediul social și economic

Obiectivul s-a dezvoltat în principal pe două mari dimensiuni: **dezvoltarea cadrului normativ și instituțional privind reorganizarea rolurilor și a competențelor decizionale și dezvoltarea parteneriatului educațional școală-instituții guvernamentale/non-guvernamentale, economice, administrație locală, comunitate** în vederea susținerii procesului educațional și a integrării sociale a copiilor și tinerilor.

- Pentru **dezvoltarea cadrului normativ și instituțional** s-au luat următoarele măsuri:
  - reorganizarea și stabilirea clară a rolurilor, competențelor și responsabilităților autorităților publice, centrale și locale, în luarea deciziilor și alocarea resurselor necesare desfășurării procesului de învățământ. Unele competențe de decizie profesională ale ministerului au fost delegate unor agenții și centre specializate de la nivel național, înzestrate cu autonomie funcțională, conform practicilor europene;
  - încurajarea alternativelor educaționale, stabilizarea legislației învățământului prin sincronizarea cu reperele europene, includerea sistemului internațional al drepturilor și obligațiilor elevilor și studenților în regulamentele școlare și universitare în scopul asigurării autonomiei personale, răspunderii de sine și satisfacerii condițiilor de competitivitate a performanțelor;
  - introducerea formelor contemporane de cooperare internațională: extinderea activităților în comun (joint activities), curriculum asociat, unități de cercetare științifică în comun (joint research units), calificări academice în comun (double degrees), student în două universități europene;
  - formarea de către CNC / CNCEIP a autorilor de curriculum la decizia școlii, dezbateră în comisiile naționale pe discipline a propunerilor de programe școlare alternative și opționale;
  - elaborarea standardelor necesare pentru finanțarea de bază a procesului instructiv-educativ;
  - elaborarea standardelor pentru finanțarea multianuală (pe ciclul educațional) care să dezvolte dimensiunea strategică a managementului universitar;
  - proiect de Hotărâre de Guvern privind specializările universitare acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu din instituțiile de învățământ superior conform prevederilor Legii nr. 288 / 2004;
  - elaborarea cadrului normativ privind practica elevilor și studenților prin Legea nr. 258 / 2007 și Ordinul nr. 3955 din 9 mai 2008 privind aprobarea cadrului general de organizare a stagiilor de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență și masterat și a Convenției - cadru privind efectuarea stagiului de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat;
  - crearea cadrului național al calificărilor - organizarea cadrului normativ și instituțional pentru implementarea NQF compatibil cu EQF;

- crearea ACPART ca structură pentru adoptarea NQF. ACPART colaborează cu 10 universități din domenii diferite în vederea stabilirii cadrului național al calificărilor;
- fundamentarea științifică a necesarului de forță de muncă pe cicluri academice și specializări prin punerea în practică a unor studii de piață privind necesarul de forță de muncă înalt calificată.

- **Consolidarea parteneriatului unităților de învățământ cu mediul social și economic** s-a concretizat prin:

- sporirea responsabilității și a răspunderii publice la toate nivelurile prin asigurarea participării, consultării și implicării tuturor partenerilor și factorilor interesați în educație, a elevilor, a părinților și a comunităților locale în actul decizional;
- organizarea de întâlniri periodice și focus-grupuri cu mediul de afaceri local / regional în vederea adaptării ofertei educaționale la cerințele comunității locale și la nevoile de formare ale elevilor și adoptării de politici coerente de administrare a școlilor din unitatea administrativ teritorială;
- acreditarea și implementarea a 2 programe de formare continuă axate pe educație antreprenorială și a unui program pe tematica educației economice în vederea implicării unităților școlare în activitățile socio-economice locale și adaptării ofertei educaționale la piața muncii;
- extinderea rețelei firmelor de exercițiu, ca metodă de organizare și desfășurare a pregătirii practice a elevilor din profilul Servicii;
- continuarea acțiunilor prevăzute în protocolul de colaborare a MECT cu Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului;
- continuarea Programului național *Educație și formare profesională pentru dezvoltarea zonei montane* având ca obiectiv principal adoptarea unei viziuni comune cu privire la dezvoltarea zonei montane, dezvoltarea fermelor didactice pilot, formarea managerilor în vederea elaborării proiectelor necesare accesării fondului european de dezvoltare regională (FEDR);
- extinderea programului *METRO Education* având drept scop pregătirea tinerilor pentru a lucra în centre comerciale moderne și acordarea unei ample asistențe școlilor profesionale și tehnice din România;
- realizarea parteneriatului dintre învățământul preuniversitar și cel superior în vederea creșterii / îmbunătățirii performanței didactice a absolvenților de universități care optează pentru cariera didactică: inițierea proiectului *Strategii educaționale centrate pe elev*,
- elaborarea capitolului privind educația în cadrul Strategiei României pentru Dezvoltare Durabilă, în parteneriat cu Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile.

- În vederea **dezvoltării parteneriatului educațional școală-instituții guvernamentale / non-guvernamentale, administrație locală, comunitate în vederea susținerii procesului educațional și a integrării sociale a copiilor și tinerilor**, s-au derulat ca principale activități:

- proiectul educațional *Educația părinților* (componentele: multiculturalitate, eliminarea discriminărilor și promovarea valorilor);
- extinderea la nivel național a proiectului educațional *Educăm așa – educația părinților în beneficiul copilului* (pentru părinții copiilor cu vârste între 3 și 9 ani);

- pilotarea în 8 județe a proiectului educațional *Educația viitorilor părinți* ;
- continuarea proiectelor internaționale *Model European Parliament* (participarea elevilor la sesiunile internaționale de la Maastricht și Madrid);
- continuarea programului *Educație pentru cetățenie democratică* - componentele: interculturalitate, multiculturalism (formarea nucleelor de formatori la nivel județean – 330 cadre didactice);
- proiect educațional cu Fundația CODECS *Liderii mileniului III*;
- proiect educațional cu Fundația Concept și Compania Holcim *Creează-ți mediul*;
- continuarea proiectelor internaționale *Model European Parliament* (participarea elevilor la sesiunea internațională din Slovenia);
- proiectul educațional *Europa în școală* (participarea elevilor la sesiunile internaționale din Cehia și Slovacia);

Obiectivul a fost susținut și prin acțiunile desfășurate prin *Proiectul pentru Învățământul Rural* dintre care menționăm:

- parteneriatul social *Mișcarea pentru educație – educatori, elevi, părinți*;
- îmbunătățirea accesului elevilor din școlile din mediul rural la un învățământ de calitate prin stimularea parteneriatului dintre școală și comunitatea locală prin realizarea unui program de granturi pentru școlile și comunitățile rurale care dezvoltă împreună proiecte educaționale (761 granturi acordate prin 2 runde de competiție);
- 606 granturi acordate școlilor din mediul rural în runda a III-a de competiție și implementate în cursul anului 2007;
- organizarea runde a IV- a de competiție și acordarea a 170 de granturi în cadrul *Programului Îmbunătățirea Parteneriatului Școală Comunitate*: 3.076 de consilii de administrație au beneficiat de facilitare pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare educațională la nivel local; 6402 de unități școlare au beneficiat de pregătire în elaborarea și implementarea de proiecte; finanțarea unui număr de 1.537 de granturi prin *Programul de Granturi Îmbunătățirea Parteneriatului Școală Comunitate* și implementarea acestora de către școlile beneficiare.

Obiectivul 7: *Compatibilizarea sistemului educațional românesc cu sistemele europene*

Măsurile luate în vederea realizării acestui obiectiv au vizat două mari dimensiuni : **reconstrucția sistemului educativ în concordanță cu evoluțiile europene, cu nevoile cetățenilor, ale comunităților locale, ale societății românești în ansamblu și dezvoltarea cadrului de cooperare internațională dintre instituțiile de învățământ superior din România și instituțiile partenere din UE.**

• **Reconstrucția sistemului educativ în concordanță cu evoluțiile europene, cu nevoile cetățenilor, ale comunităților locale, ale societății românești în ansamblu** a urmărit:

- realizarea analizei de impact pentru programele de formare derulate în cadrul celor 18 granturi Phare și acreditarea, în anul școlar 2007-2008, a celor 122 de programe de formare fundamentate pe analize de nevoi proprii;
- asigurarea infrastructurii, a condițiilor materiale și umane pentru accesul la educație conform standardelor la nivel european prin proiecte și programe privind: campusuri școlare, asigurarea logisticii prin dotarea școlilor cu calculatoare / sisteme educaționale de calcul, dotarea unităților de învățământ preuniversitar cu mobilier școlar, fond de carte și material didactic;
- aprobarea nomenclatorului domeniilor de studii universitare de licență și al specializărilor din cadrul acestora, al specializărilor reglementate sectorial și / sau general, precum și numărul de credite de studiu transferabile, prevăzute în H.G. nr. 676 / 2007 și 635/2008;
- introducerea unor prevederi în actele normative specifice mișcării de personal care permit încadrarea cetățenilor UE și a celor din Republica Moldova în România;
- implementarea proiectului pilot de promovare a limbii, culturii și civilizației românești în statele Uniunii Europene: Italia, Spania, Belgia;
- restructurarea și reorganizarea instituției care gestionează programele europene de educație și formare profesională prin fuzionarea agențiilor Leonardo și Socrates într-o unică agenție națională (ANPCDEFP), preluarea programului Youth și instituirea birourilor de programe comunitare în universități și inspectorate școlare. În perioada 2005-2008, agenția a administrat un buget de 75 000 000 Euro din fonduri comunitare, cu o rată de absorbție în medie de 97%. Beneficiari ai fondurilor au fost, pe de-o parte, instituții și organizații din educație și formare profesională, (1606 instituții de învățământ preuniversitar, 212 organizații active în educația adulților și 443 instituții care oferă formare profesională inițială sau continuă au fost finanțate pentru a derula proiecte) iar pe de altă parte, programul a finanțat un număr important de beneficiari individuali, care au obținut burse pentru mobilitate cu scop de învățare (1946 de profesori din învățământul preuniversitar, 13265 de studenți și 6645 elevi, formatori sau persoane aflate pe piața muncii au beneficiat de o mobilitate transnațională, pentru studiu sau practică profesională). În anul 2008, la propunerea MECT, agenția primește și aprobarea Comisiei Europene de a fi Punct național de contact pentru programul comunitar „*Tempus IV*”.

- coordonarea și monitorizarea activității Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, în vederea participării României la noul *Program Integrat pentru Învățarea de-a lungul întregii vieți* (LLP) – lansat oficial la nivel european în luna mai 2007. Acțiuni specifice derulate de agenția națională: conferința națională de lansare a Programului, lansarea apelurilor la propuneri de proiecte, reuniuni de pre-contractare etc);

Bugetul alocat în anul 2008 programului de *Învățare pe Tot Parcursul Vieții* a fost de 21 milioane Euro. Pe parcursul acestui an școlar:

- ▶ 225 de instituții de învățământ preuniversitar și 43 de organizații active în educația adulților au fost aprobate pentru finanțare pentru parteneriate transnaționale;
- ▶ 76 de proiecte de mobilitate au fost aprobate pentru finanțare, în scopul formării profesionale cu 1520 beneficiari (elevi, persoane aflate pe piața muncii, formatori);
- ▶ 500 de profesori din învățământul preuniversitar au primit finanțare pentru stagii de formare continuă de 1-2 săptămâni în centre de formare din UE;
- ▶ 3500 de studenți au fost selectați pentru a beneficia de burse de mobilitate transnațională Erasmus în UE în anul academic 2008 - 2009;

• Procesul **de dezvoltare a cadrului de cooperare internațională dintre instituțiile de învățământ superior din România și instituțiile partenere din UE** s-a concretizat în măsuri care au vizat:

- reforma structurală a învățământului universitar în acord cu procesul Bologna;
- consolidarea colectivelor de cadre didactice și de cercetare prin atragerea de personal didactic din țările UE;
- finalizarea procedurilor necesare privind aderarea Guvernului României la Asociația *Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior*. Asociația, constituită ca organizație non-profit în martie 2008, va furniza informații despre agențiile de asigurare a calității operaționale în Europa. Pentru prima oară, MECT a fost reprezentat la reuniunea de constituire a Asociației și la prima reuniune a Adunării Generale a acesteia, având statutul de membru fondator.
- continuarea procesului de consultare națională cu privire la propunerile Comisiei Europene referitoare la Cadrul European al Certificărilor (EQF) și la Sistemul European de Credite pentru Formarea Profesională (ECVET);
- dezvoltarea cadrului de cooperare internațională dintre instituțiile de învățământ superior din România și instituțiile partenere din UE: identificarea cadrului normativ pentru creșterea portabilității grant-urilor și creditelor de studii în spațiul UE;
- inițierea demersurilor necesare pe plan național pentru aderarea României la Institutul Universitar de la Florența, instituție academică europeană, specializată în pregătirea doctorală și post-doctorală pe domenii precum economie, drept, științe politice și istorie;
- inițierea demersurilor necesare pe plan național pentru aderarea României la Convenția Școlilor Europene, cu participarea reprezentanților MECT în structurile de coordonare ale acestora. În acest sens, a fost adoptată Legea nr. 356 / 03.12.2007 pentru aderarea României la Convenția privind definirea statutului Școlilor Europene;

- intensificarea procesului de participare activă a României la deciziile UE pentru educație. România a participat astfel la reuniunile Comitetului de Educație și la dezbaterile legate de adoptarea unor documente comunitare: mesajele-cheie pentru Consiliul European de primăvară, propunerea de decizie a PE și a Consiliului pentru programul Erasmus Mundus, propunerea de Regulament pentru Fundația Europeană de Formare Profesională, promovarea multilingvismului în Europa, a pachetului VET: EQF și ECVET ;

Obiectivul 8: *Promovarea și valorificarea diversității culturale în educație*

Principalele măsuri care au contribuit la susținerea obiectivului au fost orientate spre:

- sprijinirea furnizorilor de programe de formare în elaborarea unei oferte specifice domeniului, prin acreditarea, monitorizarea și evaluarea programelor de formare continuă. Astfel, au fost acreditate / implementate 19 programe de formare continuă, au fost acreditate alte 18 programe pe tematica educației incluzive, iar în cadrul programului *Phare 2004, Acces la educație pentru grupurile dezavantajate* au fost echivalate 3 stagii;
- derularea activităților de formare a cadrelor didactice atât la nivel național cât și local, precum și a activităților extrașcolare și de dezvoltare comunitară prevăzute în proiectele județene din cadrul proiectului PHARE 2003 și PHARE 2004 *Accesul la educație al grupurilor dezavantajate*;
- sprijinirea activității de formare a personalului didactic din școlile cu predare în limbile minorităților naționale și a personalului didactic care predă limbi moderne prin asigurarea echivalării numărului de credite profesionale transferabile în cadrul programelor speciale realizate de către structuri organizatorice / instituționale internaționale sau programe cu finanțare internațională. Astfel, în urma protocolului încheiat cu Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul, au fost acordate 59 de burse individuale și 49 de stagii echivalate;
- introducerea temelor de prevenire și combatere a discriminării în trunchiul comun al programei școlare. Astfel, în unele capitole din anumite programe școlare se recomandă cultivarea schimburilor și a relațiilor interetnice, interculturale;
- dezvoltarea de noi acțiuni în proiectul *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică în România*. Acțiunile au vizat: formarea profesorilor de istorie (100 de profesori au participat la programele de formare organizate), publicarea de materiale educaționale, comentarii ale surselor istorice, modalități de implementare a valorilor democratice în școli. A fost creată, de asemenea, Societatea Națională a Profesorilor de Istorie - CLIO, aceasta fiind unul din obiectivele programului;
- continuarea proiectului *Dimensiunea europeană în predarea istoriei*, finanțat de Consiliul Europei, în cadrul căruia au fost realizate colecții de CD-uri privind sursele istorice europene și a fost publicat un ghid pentru profesorii care predau istoria Europei;
- continuarea acțiunilor vizând problematica Holocaustului prin distribuirea de materiale auxiliare în școli, organizarea de concursuri școlare și inițierea unor cursuri de formare pentru profesori , în țară și în străinătate;
- participarea MECT, în calitate de partener, la proiecte cu finanțare externă care promovează interculturalitatea și diversitatea în educație (parteneriat cu AmareRomenza, parteneriat cu RomaniCris);
- participarea la programul finanțat de Consiliul Europei *Imaginea celuilalt în predarea istoriei*, care se desfășoară în perioada 2006-2009 cu două componente: *Impactul islamului în societatea europeană* și *Aspecte controversate în imaginea celuilalt*. Proiectul se va finaliza cu realizarea și publicarea unui manual al profesorului;
- cunoașterea și promovarea reciprocă în rândul elevilor și profesorilor a diversității culturale în educație prin organizarea festivalului

portului și dansului tradițional rom, a festivalului național școlar, la evenimente participând 8500 copii și tineri de toate etniile;

- asigurarea accesului la formarea adaptată la nevoile educaționale locale și regionale: s-a organizat și desfășurat Proiectul M.E.C.T *Formarea de formatori pentru aria curriculară Consiliere și Orientare* și au fost monitorizate stagiile de formare derulate prin CCD;
- s-a organizat și desfășurat Proiectul MECT *Inspector European 2007*, pentru inspectorii școlari generali, inspectorii școlari generali adjuncți și directorii Caselor Corpului Didactic;
- desfășurarea de stagii de formare pentru bibliotecari documentariști pe tema funcționării Centrelor de Documentare și Informare (CDI) în România, după model francez, prin Serviciul de Cooperare și Activitate Culturală de pe lângă Ambasada Franței (SCAC).

Obiectivul 9: Asigurarea unui nivel ridicat de absorbție a fondurilor structurale (FSE) în sistemul de învățământ

Acesta este un obiectiv nou care se adaugă celor deja existente în capitolul V – *Politica în domeniul educației* din Programul de Guvernare 2005-2008.

Începând din anul 2007, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului poate elabora proiecte pentru a accesa fonduri structurale prin programul **POS DRU**, al cărui **obiectiv general** este dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității, prin corelarea educației permanente cu cerințele pieței muncii și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și inclusivă a 1.650.000 de persoane.

Prin proiectele strategice elaborate în cadrul POS DRU se are în vedere susținerea acțiunilor destinate îmbunătățirii și modernizării învățământului, inclusiv asigurarea calității, îmbunătățirea programelor de învățământ, restructurarea carierei didactice, dezvoltarea și implementarea de reforme la nivelul sistemului de învățământ.

În vederea asigurării acestui proces calitativ, împreună cu modernizarea ofertei educaționale, intervențiile FSE vor sprijini actualizarea cunostințelor și competențelor a 75.000 profesori, formatori, dar și a altor categorii de personal din educație. În același timp, obiectivul Lisabona de promovare a societății bazate pe cunoaștere va fi de asemenea sprijinit prin finanțarea a 15.000 de persoane care vor beneficia de programe doctorale și postdoctorale pentru cercetare în economie și sectoare de înaltă tehnologie. De asemenea, vor fi sprijinite 70 de universități și peste 6500 de unități de învățământ preuniversitar. Elaborarea noilor oferte educaționale va include module moderne și accesibile pentru revenirea în sistemul educațional a persoanelor care au părăsit școala (25.000 persoane), va asigura o mai bună capacitate de ocupare a absolvenților, precum și o îmbunătățire a relevanței educației și formării profesionale inițiale conform cerințelor pieței muncii. Astfel, 25.000 studenți vor fi sprijiniți în tranziția de la școală la piața muncii.

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și instituțiile sale afiliate pot solicita spre finanțare două tipuri de proiecte în cadrul POS DRU 2007-2013 :

- **proiecte strategice** – proiecte care vor fi implementate la nivel național, multi-regional sau sectorial; în cazul sistemului de învățământ, proiectele strategice sunt cu precădere proiecte destinate promovării și implementării de reforme în învățământ și sunt implementate la nivel național;

- **proiecte de grant** – proiecte care vor fi implementate la nivel regional, inter-regional sau local.

Valoarea finanțării acordate este de *1.850.000 - 18.5000.000 lei* pentru proiectele strategice și de *185.000 - 1.849.000 lei* pentru proiectele de tip grant. Pentru pregătirea cadrului necesar elaborării și implementării proiectelor inițiate de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului s-au luat următoarele **măsuri** majore :

- **pregătirea potențialilor beneficiari din sistemul de învățământ**

În perioada noiembrie 2006-decembrie 2007 au fost organizate evenimente de informare a potențialilor beneficiari din sistemul de învățământ (unități de învățământ preuniversitar, instituții de învățământ superior, ISJ, CCD). Un număr de 10.000 de persoane, provenind din peste 6000 de organizații, a beneficiat de informare și comunicare despre noile oportunități de finanțare destinate României în perioada 2007-2013 .

În perioada aprilie – iulie 2008, cererile de propuneri de proiecte POS DRU au fost promovate în unități de învățământ preuniversitar, instituții de învățământ superior, ISJ, CCD, ONG, Camere de comerț și industrie, furnizori de formare profesională continuă și parteneri sociali. Astfel, cele peste 85 de evenimente regionale și naționale de promovare au oferit informații de mare interes unui număr de peste 2000 de participanți. De asemenea, cei interesați s-au putut adresa OIPOS DRU - MECT, care a procesat peste 350 de solicitări de informații .

- **pregătirea portofoliului de proiecte strategice**

În perioada august 2007-martie 2008 s-au inițiat și elaborat cererile de finanțare POS DRU pentru proiectele de sistem: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și structurile subordonate și coordonate de MECT au pregătit 28 de cereri de finanțare, dintre care 26 de cereri de finanțare au fost aprobate de către Autoritatea de Management a POS DRU.

- **implementarea proiectelor strategice POS DRU finanțate**

În perioada septembrie 2008 – septembrie 2011, conform planurilor de activitate aprobate pentru cele 26 de proiecte strategice POS DRU finanțate care au fost depuse de MECT și structurile subordonate / coordonate, se vor pune în practică activitățile preconizate pentru îmbunătățirea de structură și de sistem a învățământului românesc.

Tematica celor **26 de proiecte selectate** pentru finanțare și implementare la cererea de propuneri de proiecte din februarie 2008 corespunde următoarelor obiective specifice care reies din cererile de propuneri de proiecte:

- asigurarea calității, management în învățământ, corelarea ofertei de învățământ cu cerințele pieței muncii;
- asigurarea calității, management în învățământul superior (inclusiv management strategic și îmbunătățirea managementului școlarității), cadrul național al calificărilor în învățământul superior;
- îmbunătățirea formării inițiale și continue a personalului didactic, restructurarea sistemului de formare continuă a personalului didactic;
- asigurarea calității în formarea profesională continuă, dezvoltarea și implementarea cadrului național al calificărilor în formarea profesională continuă;
- îmbunătățirea sistemului național de studii universitare de doctorat, asigurarea calității în cadrul ciclului de studii universitare de doctorat;
- îmbunătățirea participării la studiile universitare de doctorat prin acordarea de burse pentru doctoranzi, pe tot parcursul ciclului doctoral (inclusiv stagii de cercetare de max 8 luni în state membre UE);
- reducerea fenomenului de părăsire timpurie a școlii.

II.

ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

Analiza principalelor tendințe privind evoluția sistemului de învățământ este realizată pe baza unui set de 32 de indicatori de bază care fac parte din Sistemul Național de Indicatori pentru Educație (SNIE)¹ elaborat în cadrul Programului pentru Învățământul Rural, program co-finanțat de Banca Mondială și Guvernul României. SNIE este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori, în primul rând cu Sistemul Statistic European (SSE), construit de Eurostat (Oficiul de Statistică al Comunităților Europene), precum și cu alte sisteme internaționale și europene (OECD, UNESCO, Banca Mondială). De asemenea, SNIE include și o parte dintre indicatorii care urmăresc îndeplinirea obiectivelor comune europene, definite prin Procesul Lisabona. Acest sistem de indicatori a fost introdus în 2005 și a fost utilizat în rapoartele prezentate de MEC în anii 2005, 2006 și 2007 în fața Parlamentului României. Pentru continuitate și comparabilitate, vom folosi același sistem de indicatori care include următoarele dimensiuni:

- cheltuielile pentru educație;
- resursele umane ale sistemului de educație;
- participarea la educație;
- eficiența internă a sistemului de învățământ;
- rezultatele elevilor;
- rezultatele educației pe piața muncii.

Prezentul raport analizează domeniile menționate pe baza indicatorilor specifici. La începutul raportului este prezentată lista completă a celor 32 de indicatori de bază cuprinși în SNIE. În continuare, se analizează în detaliu situația fiecărui indicator, se realizează comparații și se prezintă tendințele și problemele specifice.

Evaluarea diferitelor dimensiuni ale sistemului de educație a permis identificarea unor tendințe pozitive, dintre care menționăm:

- creșterea ponderii cheltuielilor pentru educație ca % din PIB;
- ameliorarea, în continuare, a calității resurselor umane ale educației prin reducerea deficitului de personal didactic calificat, în special în cazul învățământului profesional și, în mod deosebit, în mediul rural;
- creșterea ratei de participare la toate nivelurile de educație și, în special, în învățământul liceal și superior;
- creșterea speranței de viață școlară care ajunge la nivelul anului 2007 la 14 ani.

Concomitent cu tendințele pozitive menționate, se mențin însă o serie de aspecte negative, atât cu referire la eficiența internă a sistemului de educație (creșterea ratei de abandon școlar la toate nivelurile învățământului preuniversitar), cât mai ales cu privire la rezultatele obținute de elevi la evaluările naționale (testări și examene finale) și internaționale.

O altă tendință negativă vizează menținerea (în unele cazuri chiar accentuarea) discrepanțelor dintre mediul urban și rural, în defavoarea zonelor rurale, atât în ceea ce privește participarea la educație (la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului profesional), cât și rezultatele elevilor la evaluările naționale (de la sfârșitul claselor a IV-a și a VIII-a) și internaționale.

În acest fel, datele prezentate sunt în același timp descriptive și analitice: ele prezintă starea de fapt a sistemului de învățământ din România și susțin interpretări și analize din perspectiva politicilor educaționale la nivelul UE.

¹ Vezi Sistemul național de indicatori pentru educație. Manual de utilizare. Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru învățământul rural, București, 2005

Setul de indicatori de bază, pe niveluri de învățământ

	A. Ansamblul sistemului de învățământ	B. Învățământul preșcolar	C. Învățământul primar și gimnazial
I. Costurile educației	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB 2. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din totalul cheltuielilor publice 		
II. Resursele umane ale sistemului de învățământ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea personalului didactic calificat 2. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă 3. Proportia personalului didactic feminin 4. Numărul de copii ce revine la un cadru didactic 		
III. Participarea la educație și eficiența internă a sistemului de învățământ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ 2. Durata medie de frecvență a învățământului 3. Speranța de viață școlară 4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste și sexe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar 2. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar 3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul preșcolar 4. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial 2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial 3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste 4. Rata abandonului școlar 5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație
IV. Rezultate	<p>a. Rezultatele elevilor la evaluări internaționale</p> <p>b. Rezultatele educației pe piața muncii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație 2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație 3. Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație 4. Rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație 5. Rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata de absolvire 2. Rezultatele elevilor la evaluările naționale (evaluarea la clasa a IV-a) 3. Rezultatele elevilor la evaluările naționale (examenul de capacitate/evaluarea la clasa a VIII-a)

D. Învățământul liceal și profesional (SAM)	E. Învățământul post-secundar non – terțiar/ terțiar	F. Formarea profesională continuă
	1. Costul mediu per elev /student	1. Ponderea cheltuielilor pentru FPC din totalul cheltuielilor pentru educație
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal /profesional 2. Durata medie de frecvență a învățământului liceal /profesional 3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste 4. Rata de tranziție în învățământul liceal /profesional 5. Rata abandonului școlar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal /superior 2. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie 3. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal /superior 4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste 5. Rata de tranziție în învățământul superior 6. Rata de acces la învățământul superior 7. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal 	1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata de absolvire 2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat /examele finale 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata de absolvire 2. Ponderea absolvenților în domeniul matematicii, științei și tehnologiei 	

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

1. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Decalajul dintre media statelor membre ale UE și România s-a diminuat semnificativ în ceea ce privește cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB.

Repere europene

România a continuat tendința de creștere a fondurilor alocate educației, reușind să se apropie semnificativ de media țărilor membre ale UE în ceea ce privește cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB. Alături de Bulgaria și Republica Cehă, țara noastră înregistrează o creștere sensibilă a investiției publice în educație, în timp ce state precum Estonia, Lituania, Italia, Slovacia sau Spania înregistrează o tendință opusă.

Pe baza bugetului pentru anul 2008 pentru educație, % din PIB are valoarea de aproximativ 6%, ceea ce reprezintă un nivel apropiat de media europeană.

După ce în anul 2006 a fost respectat pentru prima dată procentul minim legal din PIB ce trebuie alocat educației, anul 2007 a înregistrat o altă premieră. Astfel, conform datelor oficiale, în urma rectificărilor bugetare învățământul a atins 5,5% din PIB, în creștere cu peste un punct procentual în comparație cu anul anterior.

Creșterea valorii PIB în comparație cu anul precedent a avut, de asemenea, un efect pozitiv asupra bugetului pentru educație.

A fost astfel posibilă inițierea sau extinderea unor programe și proiecte importante coordonate de Ministerul Educației și Cercetării, inclusiv suplimentarea unor fonduri pentru infrastructura învățământului.

Deși cel mai ridicat în perioada de după 1989, procentul din PIB alocat în 2007 educației este încă inferior celui prevăzut de noul pachet legislativ cu jumătate de p.p.

Rapoarte recente atrag atenția asupra legăturii directe între nivelul investiției publice în educație și nivelul de participare la educație și formare a populației, România continuând să fie din acest punct de vedere în urma majorității țărilor membre ale UE (vezi Tabel 2).

Indicatorul cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB evidențiază proporția din realizarea financiară națională anuală alocată de guvern serviciilor de educație într-un an financiar.

Acest indicator reflectă importanța acordată educației în comparație cu celelalte servicii publice furnizate de stat. De asemenea, alocările specifice nivelurilor de educație reflectă prioritatea acordată unui anumit nivel.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

1. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB

1. Cheltuielile publice pentru educație ca % din PIB

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
3,4	3,6	3,6	3,5	3,3	3,5	4,3	5,5	6

Sursa: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Direcția Generală Buget, Finanțe, Patrimoniu și Investiții

2. Cheltuielile publice pentru educație ca % din PIB, date comparative (2005)

	R. Cehă	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Danemarca	Irlanda	Marea Britanie	Norvegia	Medie EU - 27	România
ISCED 1	0,7	:	3,2	:	1,1	0,8	0,7	2,7	0,7	2,7	0,9	1,9	1,6	1,4	1,8	1,2	1,3
ISCED 2 -4	:	:	5,3	:	2,4	2,8	2,6	2,0	1,9	1,4	2,1	3,0	2,0	2,5	2,3	2,3	0,8

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2006.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

1. Costurile educației

2. Cheltuielile publice pentru educație ca % din cheltuielile publice

România a alocat învățământului în 2007 peste 17% din totalul cheltuielilor publice, fiind unul dintre serviciile publice cel mai înalt finanțate.

Repere europene

Danemarca, Olanda, Slovacia și Suedia au înregistrat cele mai importante creșteri ale ponderii cheltuielilor pentru educație în cheltuielile publice

Cele mai scăzute ponderi ale acestor cheltuieli se întâlnesc în Grecia, Italia, Germania și Republica Cehă (sub 10%) – OECD, 2008.

1. Cheltuielile publice pentru educație ca % din cheltuielile publice - 2007

	milioane lei	% din total cheltuieli publice
Cheltuieli totale educație	21244.9	17.54
Cheltuieli învățământ preuniversitar	16545.5	13,6
Cheltuieli învățământ superior	4699.4	3,9

Sursa: MECT, 2008, INS, 2008.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul cheltuieli publice pentru educație ca % din cheltuielile publice exprimă totalitatea cheltuielilor publice pentru educație (curente și capitale) ca procent din totalul cheltuielilor publice într-un anumit an financiar. Acest indicator evidențiază proporția din cheltuielile publice anuale alocate de guvern serviciilor de educație.

Valorile acestui indicator reflectă, ca și în cazul anterior, importanța acordată educației în comparație cu celelalte servicii publice furnizate de stat. De asemenea, alocările specifice nivelurilor de educație reflectă prioritatea acordată unui anumit nivel.

Trebuie subliniat faptul că în situația de față datele asupra cheltuielilor publice totale pentru educație se referă numai la cheltuielile realizate prin bugetul ministerului de resort fără a include cheltuielile efectuate prin bugetele altor ministere sau structuri naționale și locale având ca obiect activități de tip educațional.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane - Evoluția efectivelor de personal din învățământ

Pe ansamblul sistemului de educație, personalul nedidactic angajat în învățământ a înregistrat o creștere ușoară în 2007/2008 comparativ cu anul școlar anterior, în timp ce personalul didactic a rămas relativ constant. În învățământul preșcolar, profesional, postliceal și superior numărul cadrelor didactice a crescut, situație ce este convergentă cu evoluția efectivelor de elevi/studenti cuprinse în nivelurile respective de învățământ.

Repere europene

În prezent, în țările din UE există 7 milioane de cadre didactice, ceea ce reprezintă aproximativ 3% din totalul populației active. Față de anul 2000, numărului mediu de cadre didactice din UE a crescut cu aproape 1%. Totuși, numărul cadrelor didactice a scăzut semnificativ în mai multe state membre, exemple reprezentative în acest sens fiind Franța (-13%), Slovacia (-12%) sau Bulgaria (-11%).

Numărul personalului angajat în învățământ a continuat să înregistreze o creștere ușoară în 2007/2008 în comparație cu anul școlar precedent. Această situație este datorată în principal creșterii numărului personalului didactic auxiliar (12,4 mii persoane), care s-a dublat în cazul anumitor niveluri de învățământ. O evoluție pozitivă a avut și personalul de întreținere/operațional în timp ce singura scădere importantă se observă în cazul personalului administrativ (10,2 mii persoane).

Pe ansamblul sistemului de învățământ, numărul personalului didactic a rămas relativ constant în comparație cu anul precedent, diminuându-se astfel tendința de reducere înregistrată în anii precedenți. Pe niveluri de educație se remarcă o evoluție pozitivă în cazul învățământului preșcolar, profesional, postliceal și superior și una negativă în cazul învățământului primar și gimnazial. Astfel, evoluția numărului personalului didactic este relativ convergentă cu cea a efectivelor de elevi sau studenți.

În anul școlar 2007/2008, pe ansamblul sistemului de educație, personalul didactic are o pondere de 70,4%, cu aproximativ 1 p.p. mai puțin comparativ cu anul precedent.

Exceptând învățământul post-liceal și de maiștri, ponderea cadrelor didactice în totalul personalului din sistemul de educație a continuat să scadă în cazul tuturor nivelurilor de învățământ. Cea mai ridicată valoare continuă să se înregistreze în învățământul primar și gimnazial (77,3%), iar cea mai redusă în învățământul superior (56,3%).

Diferențele pe medii de rezidență în distribuția personalului didactic se mențin, numărul cadrelor didactice din mediul rural înregistrând o evoluție relativ constantă în comparație cu anul școlar precedent. Singurul nivel de educație unde există o creștere semnificativă este cel al învățământului profesional, situație ce confirmă trendul ascendent înregistrat în ultimii ani: de la 19% în anul 2000/2001, la 25% în anul 2005/2006 și la 35% în anul 2007/2008. Această situație este explicabilă, în principal, prin dezvoltarea rețelei școlilor SAM în mediul rural.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Informațiile privind efectivele personalului didactic provin din sursă INS.

Conform metodologiei actuale de culegere a datelor este dificilă o defalcare strictă a personalului didactic din învățământul liceal, profesional și postliceal.

Această situație generează o serie de dificultăți în calcularea unor indicatori referitori la resursele umane (de exemplu, numărul de elevi/studenti per cadru didactic pe nivele de educație).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane - Evoluția efectivelor de personal din învățământ

1. Structura efectivelor personalului din învățământ, anul școlar 2007/2008

Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal Întreținere și operaț.	Total personal	% personal didactic
Preșcolar	37348	1023	2028	14707	55106	67,8
Primar și gimnazial	138972	9402	3633	27811	179818	77,3
Liceal	61620	8647	3709	18042	92018	67,0
Profesional	5939	636	263	1371	8209	72,4
Postliceal și maiștri	1006	237	194	152	1589	63,3
Superior	31964	9451	6182	9171	56768	56,3
Total	276849	29396	16009	71254	393508	70,4

Sursa: Date INS, 2008

2. Numărul de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență în perioada 2000-2008

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2000/2001	Total	34023	57717	2595	97172	5122	64018	4894	1438	27959
	Urban	18734	25529	2074	48999	4130	59863	3943	1408	-
	Rural	15289	32188	521	48173	992	4155	951	30	-
2001/2002	Total	34631	56724	2254	100868	5074	64729	5576	1578	28764
	Urban	19013	24627	1870	50895	4198	60562	4307	1565	-
	Rural	15618	32097	384	49973	876	4167	1269	13	-
2002/2003	Total	34307	54573	2062	92825	4737	60988	6063	1496	29619
	Urban	18682	23196	1786	46202	4040	57083	4682	1478	-
	Rural	15625	31377	276	46623	697	3905	1381	18	-
2003/2004	Total	34585	55415	2121	88750	4224	58925	5782	1333	30137
	Urban	18717	22965	1867	42778	3635	54999	4425	1324	-
	Rural	15868	32450	254	45972	589	3926	1357	9	-
2004/2005	Total	35288	54932	2167	89119	3950	62192	6290	1066	30857
	Urban	19646	22561	1925	41835	3464	57807	4761	1060	-
	Rural	15642	32371	242	47284	486	4385	1529	6	-
2005/2006	Total	35755	53523	2298	84928	3740	61914	6234	1099	31543
	Urban	19977	22898	2098	40167	3413	57410	4662	1093	-
	Rural	15778	30625	200	44761	327	4504	1572	6	-
2006/2007	Total	36555	52918	2569	82458	3565	62048	5643	888	30583
	Urban	20289	22907	2368	39117	3350	58543	3889	883	-
	Rural	16266	30011	201	43341	306	3505	1754	5	-
2007/2008	Total	37348	52115	2435	80706	3716	61620	5939	1006	31964
	Urban	21119	22637	2275	38327	3423	58287	3838	1000	-
	Rural	16229	29478	160	42379	293	3333	2101	6	-

Obs.: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date INS (2001-2008)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

1. Ponderea personalului didactic calificat

Personalului didactic calificat a înregistrat scăderi în învățământul preșcolar și postliceal și creșteri în învățământul primar, gimnazial, profesional și post-liceal, diferențele fiind însă relativ reduse în comparație cu anul școlar precedent. Cel mai important progres se înregistrează în cazul SAM din mediul rural.

Repere europene

Studii recente indică faptul că majoritatea statelor din UE raportează o insuficiență pregătire a cadrelor didactice pentru a face față cu succes noilor provocări din domeniul educației (individualizarea învățării, predarea în clase multiculturale, utilizarea ICT în procesul educativ etc.).

La nivel european, 14% copii și tineri învață în școli care se confruntă cu deficit de personal didactic calificat (raport PISA, 2006).

La nivelul învățământului preșcolar, ponderea personalului didactic calificat a continuat să scadă, ajungând în anul școlar 2007/2008 la 93,5%. Tendința descendentă înregistrată în anii precedenți este însă mai puțin accentuată, ceea ce indică faptul că majoritatea cadrelor didactice care au fost angajate în ultima perioadă sunt calificate. O evoluție ușor negativă se observă și în cazul învățământului postliceal (0,2 puncte procentuale), un alt nivel unde s-a înregistrat o creștere a numărului de elevi.

Cea mai importantă creștere comparativ cu anul precedent se înregistrează în cazul învățământului profesional (aproape 2 p.p.) și gimnazial (peste 1 p.p.). În cazul învățământului primar și liceal creșterea este mai redusă (aproximativ 0,5 p.p.).

În învățământul superior nu se înregistrează deficit de personal didactic calificat, la acest nivel procentul cadrelor didactice calificate fiind de 100% încă din anul universitar 2004/2005.

Continuă să se manifeste unele disparități pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural. Cele mai importante se înregistrează în continuare în ciclul gimnazial (aproape 8 p.p.) și în învățământul preșcolar (aproape 6 p.p.).

Totuși, în învățământul gimnazial se înregistrează o apropiere între cele două medii de rezidență în ceea ce privește valorile indicatorului în comparație cu anul anterior și este de așteptat ca programele specifice de calificare derulate pentru personalul din zonele rurale să conducă la continuarea acestei tendințe.

Un trend pozitiv este înregistrat în cazul învățământului profesional, ponderea personalului didactic calificat din mediul rural crescând cu aproape 6 p.p. în comparație cu anul precedent. Astfel, diferența între ponderea personalului didactic calificat din mediul urban, respectiv rural s-a redus de la aproape 9 p.p. la 3 p.p., și în acest caz fiind de așteptat ca tendința pozitivă să continue.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Acest indicator reprezintă numărul cadrelor didactice calificate, ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice.

Indicatorul determină potențialul de resurse umane din sistemul de educație și reflectă calitatea procesului instructiv-educativ.

În funcție de valorile înregistrate poate fi evaluată oportunitatea inițierii unor noi politici de personal la nivel de sistem sau a unor politici corective.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

1. Ponderea personalului didactic calificat

1. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ, în perioada 2000-2008

		Preșcolar	Primar de masă	Gimnazial de masă	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2000/2001	Total	84,9	...	...	91,3	79,1	84,4	90,7
	Urban	89,6	...	...	91,7	81,5	84,6	-
	Rural	79,1	...	...	86,6	69,0	73,3	-
2001/2002	Total	88,6	...	...	92,5	79,7	88,1	92,7
	Urban	92,8	...	...	93,0	82,1	88,2	-
	Rural	83,6	...	...	86,3	71,4	84,6	-
2002/2003	Total	86,4	92,7	85,7	93,2	86,4	87,0	86,7
	Urban	88,7	95,4	93,0	93,4	88,5	86,9	-
	Rural	83,6	90,8	78,5	90,9	79,3	88,9	-
2003/2004	Total	93,9	96,0	90,8	97,9	88,7	95,9	92,9
	Urban	97,4	98,3	96,7	98,1	90,2	96,0	-
	Rural	89,7	94,3	85,4	95,1	83,9	77,8	-
2004/2005	Total	94,7	96,2	91,4	97,8	91,7	97,7	100
	Urban	97,3	98,4	96,8	98,0	94,6	97,6	-
	Rural	91,5	94,7	86,6	95,5	82,8	100,0	-
2005/2006	Total	94,0	96,2	92,2	98,2	91,1	96,9	100
	Urban	96,6	98,3	96,8	98,4	93,3	96,9	-
	Rural	90,7	94,7	88,1	95,6	84,6	100	-
2006/2007	Total	93,7	96,6	92,9	98,0	90,8	98,1	100
	Urban	96,2	98,0	97,1	98,1	93,5	98,1	-
	Rural	90,6	95,5	89,2	95,3	84,8	100	-
2007/2008	Total	93,5	97,1	94,2	98,4	92,6	97,9	100
	Urban	96,0	98,8	97,7	98,5	93,7	97,9	-
	Rural	90,2	95,9	91,0	96,4	90,6	100	-

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date INS (2001 – 2008).

2. Procentul elevilor care studiază în școli ce se confruntă cu probleme de calificare a personalului (opinii directori), date comparative, 2006

Disciplina	R. Cehă	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	România	Media UE
Științe	16,2	23,5	:	:	5,1	16,5	14,7	2,0	8,0	0,3	1,3	2,2	14,9
Matematică	10,1	27,1	:	:	4,2	11,8	14,2	2,1	7,6	1,0	2,3	0,6	12,8
Limbă maternă	6,1	19,4	:	:	1,7	4,1	6,2	0,0	22,8	0,8	1,9	4,1	8,5
Altă disciplină	34,6	39,9	:	:	9,4	17,1	27,2	11,5	28,5	2,9	22,6	12,1	23,7

Sursa: Raport PISA, 2006.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

2. Ponderea personalului didactic cu timp integral de lucru (normă întreagă)

Ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă a rămas relativ constantă în comparație cu anul precedent, pentru toate nivelurile de învățământ. În învățământul preșcolar, primar și superior indicatorul continuă să înregistreze cele mai ridicate valori.

Repere europene

Conform ultimului raport privind atingerea țintelor Lisabona, Olanda, Belgia și Germania înregistrează cele mai ridicate ponderi ale personalului cu normă parțială de lucru, alături de țările baltice și țările nordice. La polul opus se situează țări precum Grecia, Italia și Cipru unde peste 95% din personalul didactic lucrează cu normă întreagă.

În majoritatea țărilor europene numărul profesorilor cu normă parțială crește o dată cu nivelul de învățământ. Excepțiile sunt Germania, unde ponderea cea mai ridicată se înregistrează la nivelul ISCED 1, și Estonia, România, Franța și Spania – unde ponderea cea mai ridicată se înregistrează la nivelul ISCED 2.

Și în anul școlar 2007/2008 învățământul postliceal înregistrează cea mai scăzută pondere a cadrelor didactice cu timp integral de lucru (50,6%), urmată de învățământul gimnazial (73,1%) și învățământul profesional (78,3%). La polul opus se situează învățământul preșcolar, unde mai puțin de 1% dintre cadrele didactice au normă parțială. Ponderi ridicate de personal cu normă întreagă înregistrează și învățământul superior (95,8%) și învățământul primar (94,5%).

Variațiile înregistrate în cazul ponderii personalului didactic cu normă întreagă continuă să fie relativ reduse la nivelul sistemului de educație, comparativ cu anul școlar precedent. Excepțiile sunt întâlnite în cazul învățământului postliceal, unde se remarcă o scădere de peste 4 p.p. a personalului didactic cu normă întreagă, și învățământul superior, unde scăderea este de aproximativ 3 p.p.

La nivel general, decalajele dintre mediul rural și cel urban privind ponderea personalului cu normă întreagă nu sunt semnificative. Diferențe mai mari în defavoarea mediului rural se înregistrează numai în cazul învățământului gimnazial și a celui postliceal.

Este de remarcat faptul că, în comparație cu anul precedent, ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă în cazul învățământului profesional a devenit mai ridicată în mediul rural în comparație cu cel urban (81,0% față de 76,8%).

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul pondere personal cu normă întreagă reflectă numărul cadrelor didactice cu timp integral de lucru, ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice. Indicatorul se utilizează pentru a evidenția nivelul de ocupare al cadrelor didactice din sistem și este foarte important pentru analiza oportunității introducerii unor restructurări de personal la nivel de sistem sau pentru anumite niveluri de învățământ.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

2. Ponderea personalului didactic cu timp integral de lucru (normă întreagă)

1. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ în perioada 2000-2008

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2000/2001	Total	99,5	...	...	...	...	89,9	89,6	51,7	99,3
	Urban	99,8	...	...	...	...	89,8	89,9	52,1	-
	Rural	99,2	...	...	...	...	90,8	88,3	33,3	-
2001/2002	Total	99,7	...	...	...	...	88,9	85,9	48,4	99,4
	Urban	99,8	...	...	...	...	89,0	85,1	48,7	-
	Rural	99,4	...	...	...	...	87,9	88,9	15,4	-
2002/2003	Total	99,5	96,7	98,4	80,1	94,3	88,6	82,8	50,0	99,7
	Urban	99,7	96,7	98,2	81,9	94,1	88,7	83,6	50,5	-
	Rural	99,3	96,7	99,3	78,4	95,7	86,8	80,2	11,1	-
2003/2004	Total	99,6	96,6	96,1	78,5	92,2	88,5	80,7	55,7	99,9
	Urban	99,8	97,0	96,3	80,1	92,0	88,7	80,3	55,7	-
	Rural	99,4	96,4	95,3	77,1	93,2	86,3	82,0	44,4	-
2004/2005	Total	99,5	95,7	96,8	75,5	93,0	87,9	79,9	58,1	98,4
	Urban	99,5	96,1	96,6	77,6	92,8	88,1	80,1	58,3	-
	Rural	99,4	95,5	98,3	73,7	94,2	85,4	79,3	16,7	-
2005/2006	Total	99,5	96,3	96,4	76,1	92,6	88,3	79,0	48,3	97,0
	Urban	99,7	97,0	96,1	77,7	92,7	88,5	78,1	48,5	-
	Rural	99,3	95,8	99,5	74,7	91,4	86,5	81,5	16,7	-
2006/2007	Total	99,3	95,7	96,3	74,0	91,6	87,6	80,9	54,8	98,8
	Urban	99,2	96,6	96,1	76,0	91,5	87,7	82,3	55,1	-
	Rural	99,5	95,1	99,0	72,1	91,8	85,0	77,9	0	-
2007/2008	Total	99,3	94,5	95,0	73,1	90,4	87,7	78,3	50,6	95,8
	Urban	99,3	95,6	94,9	76,9	90,6	87,8	76,8	50,7	-
	Rural	99,4	93,7	96,9	69,7	88,1	85,2	81,0	33,3	-

Obs.: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ. Pentru anii 2000 și 2001 nu au fost colectate date referitoare la învățământul primar și gimnazial.

Sursa: Date INS (2001-2008).

2. Ponderea personalului didactic cu normă parțială de lucru, date comparative, 2006

	R. Cehă	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Grecia	Italia	Olanda	România
ISCED 1	2,3	61,7	3,4	2,6	2,6	27,0	17,5	22,7	10	1,7	1,0	3,0	1,6	55,9	3,5
ISCED 2	:	72,9	5,1	8,3	8,3	26,8	31,6	26,7	6,5	11,2	3,5	3,0	1,9	:	23,2
ISCED 3	:	64,9	6,3	19,7	19,7	27,6	:	38,7	13,9	19,5	4,8	3,1	3,4	47,7	12,5

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2006.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

3. Ponderea personalului didactic de sex feminin

Cadrele didactice de sex feminin continuă să dețină o pondere foarte importantă în totalul personalului didactic. În comparație cu anul precedent se înregistrează o creștere a valorii acestui indicator la nivelul învățământului postliceal și superior.

Repere europene

Femeile au o pondere de peste 60% în totalul personalului didactic în toate țările membre ale UE, media pentru nivelul ISCED 1-3 fiind de 69,1%. Țările Baltice, alături de Bulgaria, înregistrează valori de peste 80% în cazul acestui indicator.

Cu excepția Greciei, femeile au cea mai mare pondere în învățământul primar, Slovenia, Italia, Lituania, Letonia înregistrând ponderi de peste 95%. La nivelul ISCED 3 proporția se echilibrează, numai Estonia și Bulgaria având peste 75% femei în timp ce în 6 state bărbații sunt majoritari.

Pe ansamblul sistemului de educație, aproape trei pătrimi din personalul didactic este de sex feminin (72,6%), situație similară cu cea înregistrată în anul școlar precedent.

Ponderea cea mai ridicată a personalului didactic de sex feminin continuă să se regăsească în învățământul preșcolar și în cel primar, iar cea mai scăzută în învățământul superior și în cel profesional.

În comparație cu anul anterior, cele mai importante evoluții pot fi remarcate în cazul învățământului post-liceal, unde ponderea cadrelor didactice de sex feminin a scăzut cu aproximativ 7 p.p., și în învățământul profesional, unde se înregistrează o creștere de aproape 3 p.p.

În învățământul superior ponderea cadrelor didactice de sex feminin nu a mai continuat tendința de creștere înregistrată în ultimii ani, scăzând cu 0,6% față de anul 2006/2007.

O analiză comparativă cu anii precedenți ne indică faptul că există o creștere a ponderii cadrelor didactice de sex feminin în cazul învățământului gimnazial și mai ales al celui profesional, unde nivelul indicatorului a crescut de la 40,3% în 2001/2002 la 55,5% în 2007/2008.

Cu excepția învățământului preșcolar, diferențe importante pe medii de rezidență, în ceea ce privește valorile indicatorului, se înregistrează în cazul tuturor nivelurilor de învățământ: cadrele didactice de sex feminin sunt, astfel, cu 7-8% mai numeroase în mediul urban, în comparație cu mediul rural.

La nivelul anului de referință nu se înregistrează diferențe semnificative între cadrele didactice de sex feminin și cele de sex masculin în ceea ce privește calificarea sau programul de lucru. Trebuie însă remarcat faptul că ponderea femeilor cu funcții de conducere pentru nivelul ISCED 1-3 este cu 20 p.p. mai redusă față de ponderea personalului didactic feminin în acest nivel. Prin comparație, state precum Marea Britanie sau Suedia înregistrează o diferență mai mică de 10 puncte procentuale, în timp ce state precum Olanda, Austria sau Irlanda au o diferență de peste 30 p.p.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul ponderea cadrelor didactice femei reflectă numărul cadrelor didactice femei exprimat ca raport procentual din numărul total de cadre didactice într-un anumit an școlar. Indicatorul se utilizează pentru a evidenția echilibrul sau dezechilibrul în distribuția cadrelor didactice pe sexe, atât pentru întregul sistem cât și la diferite niveluri de învățământ.

A. Ansamblul sistemului de învățământ
II. Resurse umane
3. Ponderea personalului didactic de sex feminin

1. Ponderea personalului didactic de sex feminin pe niveluri de învățământ în perioada 2000-2008

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2000-2001	Total	99,9	86,6	89,4	68,3	76,0	62,5	50,9	58,3	39,0
	Urban	99,9	91,7	90,5	72,3	78,0	63,0	53,3	58,8	-
	Rural	99,9	82,5	84,8	64,2	67,7	54,8	40,8	33,3	-
2001-2002	Total	99,8	86,7	89,5	68,3	77,9	63,3	51,4	65,9	40,2
	Urban	99,8	91,5	91,1	72,2	79,5	63,8	54,7	66,0	-
	Rural	99,8	83,0	81,8	64,3	70,4	55,7	40,3	53,8	-
2002-2003	Total	99,8	87,0	90,3	68,0	77,1	64,0	51,3	64,4	41,4
	Urban	99,9	92,2	91,2	72,1	79,0	64,4	54,3	64,7	-
	Rural	99,8	83,2	84,8	64,0	66,0	57,0	40,9	38,9	-
2003-2004	Total	99,8	86,8	89,0	68,0	78,1	64,1	52,1	66,5	42,5
	Urban	99,8	91,9	89,8	72,3	79,7	64,6	54,5	66,7	-
	Rural	99,8	83,2	83,1	63,9	68,4	56,7	44,2	33,3	-
2004-2005	Total	99,8	86,4	88,4	67,7	78,5	64,9	52,5	71,1	42,9
	Urban	99,9	91,7	89,1	72,0	79,3	65,5	54,8	71,2	-
	Rural	99,7	82,7	82,6	63,9	72,6	57,9	45,5	50,0	-
2005-2006	Total	99,8	86,7	88,3	67,6	78,2	67,6	55,6	72,1	42,8
	Urban	99,8	91,5	88,5	71,7	78,7	68,2	57,9	72,2	-
	Rural	99,7	83,1	86,5	64,0	73,1	60,4	48,7	50,0	-
2006/2007	Total	99,7	86,6	89,0	67,7	78,5	66,1	55,0	74,8	43,9
	Urban	99,8	91,6	89,2	71,4	79,0	66,4	57,0	75,2	-
	Rural	99,7	82,8	86,6	64,3	73,8	60,2	50,7	0	-
2007/2008	Total	99,7	85,9	87,3	68,0	78,4	66,7	57,6	67,6	43,3
	Urban	99,8	90,4	87,5	71,4	78,6	67,1	58,7	67,9	-
	Rural	99,6	82,4	85,0	65,0	75,8	60,2	55,5	16,7	-

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ. Sursa: Date INS (2001-2008).

2. Ponderea personalului didactic feminin, date comparative, 2006

	R. Cehă	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Grecia	Italia	Olanda	România	Media UE
ISCED 1-3	72,2	85,5	69,3	70,2	78,7	87,6	84,3	75,9	76,4	78,4	81,2	59,7	77,8	66,3	71,9	69,1
ISCED 1	94,7	89,4	82,6	88,6	96,0	96,8	97,7	84,3	89,4	97,4	93,1	64,2	95,7	82,6	86,7	83,2
ISCED 2	73,6	82,4	67,6	63,8	78,1	85,3	81,8	73,4	75,9	78,5	80,1	65,5	75,7	:	68,1	65,7
ISCED 3	57,0	81,4	54,8	39,2	64,4	85,0	:	65,7	69,2	64,4	75,5	47,8	60,3	45,6	64,7	57,3

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2006.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

4. Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic

În anul 2007/2008 tendința de creștere a numărului de studenți per cadru didactic a continuat, în cazul celorlalte niveluri de școlarizare remarcându-se o ușoară scădere a acestui raport. În învățământul gimnazial din mediul rural se înregistrează cea mai redusă valoare a raportului, ca și în anii precedenți.

Repere europene

În statele membre ale UE există, în medie, 14 elevi/profesor în învățământul primar și 10 elevi/profesor în învățământul gimnazial. Aceste proporții variază foarte mult în funcție de țară, astfel încât în Germania întâlnim un raport de 18,7 în primar și 15,5 în învățământul secundar în timp ce în Portugalia acest raport este de numai 10,8 respectiv 8,2 elevi/profesor. România înregistrează un raport apropiat mediei europene în cazul învățământului gimnazial și unul mai ridicat în cazul învățământului primar și al celui secundar superior.

În anul 2007/2008 raportul elevi/studenți per cadru didactic a înregistrat valori relativ constante, comparativ cu anul școlar anterior. Se pot observa, totuși, scăderi ușoare ale acestui raport în cazul învățământului preșcolar, primar și a celui liceal/profesional. Această situație se explică atât prin evoluția numărului de cadre didactice, cât și a efectivelor de elevi din aceste niveluri de învățământ.

La polul opus se află învățământul superior, unde se înregistrează o creștere importantă, ajungându-se la un raport de 28 studenți/cadru didactic. Practic, din anul 2004/2005 numărul studenților per cadru didactic a crescut cu 20%, această situație explicându-se prin explozia populației de studenți din această perioadă, dublată de o creștere mult mai lentă a numărului personalului didactic din învățământul superior.

Raportul elevi/profesor diferă la toate nivelurile de învățământ în funcție de mediul de rezidență. Cele mai mari discrepanțe se constată în învățământul preșcolar unde media în rural este de 20 copii/cadru didactic, față de 16 în mediul urban. Deși în ultimii ani numărul cadrelor didactice a crescut în mediul rural și în acest caz observăm o creștere proporțională a numărului de copii înscriși în învățământul preșcolar.

În învățământul gimnazial din mediul rural se înregistrează, însă, cel mai redus raport elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ (10 elevi la 1 profesor), situație neschimbată față de anul precedent.

Se remarcă, de asemenea, apropierea raportului elevi/profesor la nivelul celor două medii de rezidență în cazul învățământului secundar superior. În mediul rural s-a ajuns, astfel, la media înregistrată în mediul urban - 15 elevi/cadru didactic.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul numărul de elevi ce revine la un cadru didactic reflectă raportul elevilor/studenților per cadru didactic într-un anumit an școlar. Indicatorul se utilizează pentru a măsura nivelul resurselor umane alocate în raport cu numărul elevilor. Valoarea raportului este evaluată în funcție de normele oficiale stabilite la nivel de sistem pentru fiecare nivel de învățământ. În România nu este stipulat în mod oficial valoarea medie a acestui indicator pentru diferite niveluri de învățământ.

Acest indicator este deosebit de important pentru politicile de salarizare și de formare a cadrelor didactice din sistem și, în general oferă o imagine asupra resurselor alocate educației cât și a politicilor privind asigurarea calității.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

4. Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic

1. Raportul elevi per cadru didactic

		Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal și profesional	Superior
2000/2001	Total	18	18	13	13	19
	Urban	16	20	14	13	-
	Rural	21	17	11	16	-
2001/2002	Total	18	17	12	14	20
	Urban	15	19	14	14	-
	Rural	21	16	11	16	-
2002/2003	Total	18	17	12	15	20
	Urban	16	19	14	15	-
	Rural	21	16	11	17	-
2003/2004	Total	18	17	12	16	21
	Urban	16	19	13	16	-
	Rural	21	16	11	19	-
2004/2005	Total	18	17	11	16	21
	Urban	16	18	12	15	-
	Rural	21	16	10	19	-
2005/2006	Total	18	17	11	15	23
	Urban	16	18	12	15	-
	Rural	21	16	10	18	-
2006/2007	Total	18	17	11	16	26
	Urban	16	19	12	15	-
	Rural	20	16	10	18	-
2007/2008	Total	17	16	11	15	28
	Urban	16	18	12	15	-
	Rural	20	15	10	15	-

Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal și profesional (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul profesional și liceal (cumulat). În acest caz pentru mediul de rezidență s-a luat în

2. Raportul elevi per cadru didactic, date comparative, 2006

	R. Cehă	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Germania	Portugalia	Italia	Irlanda	România
ISCED 1-3	13,4	13,3	14,0	10,6	10,9	11,2	9,0	12,1	14,9	12,9	12,9	17,2	7,0	10,7	16,9	14,7
ISCED 1	17,3	14,1	16,8	12,1	10,4	11,8	10,7	11,4	18,6	14,9	15,8	18,7	10,8	10,7	19,4	17,1
ISCED 2	12,3	12,3	11,6	8,4	10,2	10,5	8,5	12,6	13,7	10,2	12,3	15,5	8,2	10,3	:	12,2
ISCED 3	11,9	13,3	12,7	17,4	12,3	11,7	:	12,7	14,2	14	11,7	19,5	:	11	14,6	15,7

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

Evoluția efectivelor de elevi și studenți

În perioada 2000-2007, populația școlară s-a redus cu 158,9 mii persoane, reducerea cea mai drastică înregistrându-se la nivelul învățământului gimnazial – 396,8 mii elevi. Anul școlar 2007/2008 marchează, însă, o creștere a populației școlare cu aproape 48 mii elevi și studenți comparativ cu anul 2006/2007.

Tendențele demografice negative manifestate începând din primii ani '90 (concretizate în reducerea ratei natalității, creșterea ratei mortalității și, implicit, reducerea sporului natural și a ratei medii anuale de creștere a populației), deși au început să se amelioreze în anii 2000 (în anul 2006 înregistrându-se pentru prima dată după anul 1990 un număr mai mare al populației din grupa de vârstă 0-4 ani comparativ cu anul anterior) au generat reducerea populației în vârstă de școlarizare (populația de 3-23 ani) din România. Astfel, în perioada 2000-2007 această reducere a fost de 1098,3 mii persoane (de la 6625,5 mii la 5527,2 mii). Concomitent cu scăderea populației în vârstă de școlarizare s-a produs și reducerea cu 158,9 mii persoane a populației cuprinsă în sistemul de educație: de la 4549,8 mii la 4390,9 (tabel 1). Anul școlar 2007/2008 marchează, însă, pentru prima dată la nivelul perioadei analizate o creștere a populației școlare cu aproape 48 mii elevi și studenți comparativ cu anul anterior.

Deși tendința generală, cu excepția ultimului an școlar, este de reducere a populației, evoluțiile demografice se reflectă în mod diferit la nivelul segmentelor de populație școlară cuprinse în diferitele niveluri de învățământ, date fiind și ratele diferite de cuprindere specifice, pe vârste, sau pe ansamblul grupelor de vârstă corespunzătoare respectivelor niveluri de educație. Astfel, în învățământul preșcolar, se constată o creștere a efectivelor de copii, atât pe ansamblul populației școlare (cu 39,5 mii, în perioada 2000-2007 și cu 1,5 mii în anul școlar 2007/2008 față de 2006/2007), cât și la nivelul mediului urban (în rural evoluția este oscilantă), consecință a creșterii ratei de participare la acest nivel de educație.

Tendențele demografice negative afectează, însă, drastic, efectivele de elevi din învățământul primar și gimnazial. Astfel, în învățământul primar, reducerea populației școlare a fost, în perioada de referință, de 225 mii persoane (54,3 mii în 2007/2008, comparativ cu 2006/2007), pe ansamblul efectivelor de elevi, respectiv cu 131,6 mii în mediul urban și cu 93,4 mii în rural.

Același trend, dar și mai accentuat, se constată și în cazul gimnaziului, numărul de elevi reducându-se cu 396,8 mii, pe ansamblu, respectiv cu 287,9 mii în mediul urban și cu 108,9 mii în rural. Totuși, în anul școlar 2007/2008 se produce o creștere ușoară a populației din gimnaziu (cu 1,7 mii), comparativ cu 2006/2007.

Reducerea, pe ansamblu, a efectivelor școlare corespunzătoare învățământului primar și gimnazial, care va mai continua și în următorii ani (dar cu un ritm mai redus), conform prognozelor demografice, a antrenat și va mai antrena consecințe la nivelul resurselor umane, sub aspect cantitativ, precum și în ceea ce privește structura rețelei școlare, în special în mediul rural.

La nivelul învățământului liceal și profesional, ca urmare a creșterii cererii de educație pentru aceste filiere de formare, precum și ca efect al măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu la 10 ani, efectivele de elevi au înregistrat o tendință continuu ascendentă, tendință manifestată atât în cazul populației școlare din mediul urban, cât și din rural. Spre deosebire, însă, de ciclurile de învățământ primar și gimnazial, în cazul acestui nivel de educație creșterile sunt semnificativ mai mari în ariile rurale, comparativ cu cele urbane. Astfel, în perioada de referință, la nivelul liceului, aceste creșteri sunt de 2,6 mii elevi în urban și 101,8 mii în rural. În învățământul profesional creșterea înregistrată în mediul rural este de 15,2 mii elevi, în urban producându-se, însă o reducere cu 34,4 mii elevi. Reducerea numărului de elevi cuprinși în învățământul profesional, în mediul urban, se observă, în special la nivelul ultimilor doi ani școlari - 2006/2007 și 2007/2008. De altfel, atât în mediul urban, cât și în rural se observă o creștere a cererii de educație pentru nivelul de învățământ liceal în detrimentul învățământului profesional.

Creșterea cea mai spectaculoasă a populației școlare se înregistrează în învățământul superior – cu 374,8 mii persoane în perioada analizată și cu 110,8 mii în anul universitar 2007/2008 față de anul 2006/2007 – în cazul acestui nivel de învățământ manifestându-se cea mai mare creștere a cererii de educație.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

Evoluția efectivelor de elevi și studenți

1. Evoluția efectivelor de elevi și studenți

		2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Învățământul preșcolar	Total	610817	615861	629703	636709	644911	648338	648862	650324
	Urban	292182	293503	299936	300925	316817	320950	320682	332593
	Rural	318635	322358	329767	335784	328094	327338	328180	317731
Învățământul primar*	Total	1090172	1028288	990399	1005086	969654	939330	919439	865175
	Urban	550038	501686	470869	465760	447198	451650	444696	418453
	Rural	540134	526602	519530	539326	522456	487680	474743	446722
Învățământul gimnazial*	Total	1321333	1291338	1207029	1116270	1025840	961231	922769	924518
	Urban	770073	743713	682467	615656	550658	520062	492222	482133
	Rural	551260	547625	524562	500614	475182	441169	430547	442385
Învățământul liceal	Total	684461	706670	736608	755577	770888	767543	778351	788827
	Urban	522387	532540	545167	552866	553970	542784	543866	524977
	Rural	162074	174130	191441	202711	216918	221759	234485	263850
Învățământul profesional	Total	239532	252331	270192	279110	289478	284394	250366	220322
	Urban	138111	144042	149340	147333	146470	144064	125877	103702
	Rural	101421	108289	120852	131777	143008	140330	124489	116620
Învățământul postliceal	Total	82027	72613	61789	54707	48664	43596	37678	45497
	Urban	63756	56388	47319	41848	37723	33286	29186	34781
	Rural	18271	16225	14470	12859	10941	10310	8492	10716
Învățământul superior	Total	521483	571613	586567	611779	641400	716464	785506	896258
	Public	370912	424864	447633	468024	486419	513678	520263	516650
	Privat	150571	146749	138934	143755	154981	202786	265243	379608
Total		4549825	4538714	4482287	4459238	4390835	4360896	4342971	4390921

* Include atât învățământul de masă, cât și învățământul special.

Obs.: Datele nu includ elevii și studenții străini.

Sursa: INS, 2001-2008.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere în toate nivelurile de învățământ

Rata de participare a populației în vârstă de 5-29 ani la toate nivelurile de educație (ISCED 1-6) continuă să situeze România pe ultimul loc comparativ cu celelalte țări europene, cu excepția Bulgariei.

Repere europene

Comparațiile cu țările europene relevă că, la nivelul anului 2006, România se situa pe penultimul loc, devansând numai Bulgaria, în ceea ce privește participarea la toate nivelurile de educație a populației în vârstă de 5-29 ani.

Valoarea ratei înregistra 50,5%, față de 63,8% - Lituania, 60,2% - Polonia, 62,0% - Slovenia ș.a., media UE – 27 fiind de 59,2%.

Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ (ISCED 1-6) evidențiază o tendință continuu ascendentă pe parcursul perioadei de referință a Raportului, diferența între primul și ultimul an al acesteia fiind de 10 puncte procentuale. În anul școlar 2007/2008 indicatorul atinge valoarea maximă – 76,6% (tabel 1). Tendința ascendentă este vizibilă atât în cazul populației feminine, cât și masculine, diferențele, pe sexe, menținându-se în favoarea populației feminine, pe parcursul întregii perioade analizate. De altfel, rata de participare la educație a populației feminine este superioară celei înregistrate de populația masculină în cazul învățământului liceal, postliceal și superior. Diferențele, pe sexe, tind să se accentueze spre finalul intervalului: de la 2,5 în anul școlar 2000/2001 la aproximativ 5 puncte procentuale în ultimii ani școlari. Creșterea înregistrată de rata de participare la toate nivelurile de educație este, în primul rând, consecința sporirii gradului de participare la învățământul superior, creștere care în perioada 2000-2007 este de aproape 26 puncte procentuale (de la 27,7% la 53,6%). Pe lângă învățământul superior, o anumită contribuție la sporirea ratei brute de cuprindere în toate nivelurile de învățământ a

avut-o și creșterea ratei brute de cuprindere în învățământul primar: de la 100,3% în anul școlar 2000/2001, la 109,1% în 2003/2004, 107,9% în 2004/2005, 106,1% în 2005/2006 și 103,8% în anul școlar 2006/2007. Această creștere, înregistrată începând din anul 2003, este însă o creștere artificială, fiind efectul intrării în vigoare, la acel moment, a prevederii privind coborârea vârstei debutului școlar la 6 ani. Măsura a implicat intrarea în clasa I, în 2003, a copiilor în vârstă de 6 și 7 ani. Creșterea tinde, însă, să se diminueze, la nivelul anului școlar 2007/2008 rata de cuprindere în învățământul primar fiind de 97,8%. În sfârșit, creșterea valorii indicatorului analizat reprezintă și efectul măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu.

Deși tendința privind participarea la educație este ascendentă, România se situează pe un loc inferior, comparativ atât cu țările membre ale UE-15, cât și cu țările care au aderat mai recent la UE, în ceea ce privește participarea la toate nivelurile de educație a populației în vârstă de 5-29 ani. Astfel, valoarea indicatorului pentru România a fost în 2006 de 50,5% (comparativ cu 59,2% - media UE-27), în creștere, însă, față de anul 2000 când a înregistrat 48,4%.

Definirea indicatorului / Note metodologice

Indicatorul rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ exprimă numărul total al elevilor și studenților cuprinși în toate nivelurile de învățământ, indiferent de vârstă, ca raport procentual din totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare tuturor nivelurilor de educație (6-23 ani).

Indicatorul se utilizează pentru a evidenția nivelul general de participare la educație a populației, precum și capacitatea sistemului de învățământ de a permite accesul la toate nivelurile de învățământ.

Unul dintre indicatorii UE, derivat al ratei brute de cuprindere în toate nivelurile de educație, este rata de participare la toate nivelurile de educație (ISCED 1-6) a populației în vârstă de 5-29 ani. Acest indicator, care reprezintă o rată netă de participare, exprimă numărul total al elevilor și studenților în vârstă de 5-29 ani care sunt cuprinși în toate nivelurile de învățământ, ca raport procentual din totalul populației în vârstă de 5-29 ani.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere în toate nivelurile de învățământ

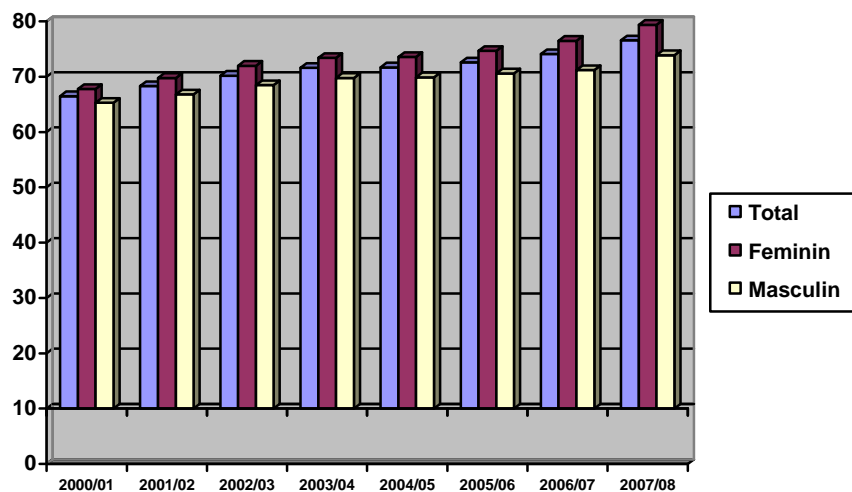
1. Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație

	00/ 01	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08
Total	66,5	68,3	70,2	71,6	71,7	72,6	74,1	76,6
Feminin	67,8	69,8	72,0	73,4	73,6	74,7	76,5	79,4
Masculin	65,3	66,8	68,5	69,8	69,9	70,6	71,2	73,9

Obs.: În calcularea indicatorilor nu a fost inclus învățământul preșcolar.

Sursa: Raportul Național ai Dezvoltării Umane 2003-2004, PNUD și date calculate pe baza informațiilor INS 2005-2008

Fig. 1. Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație

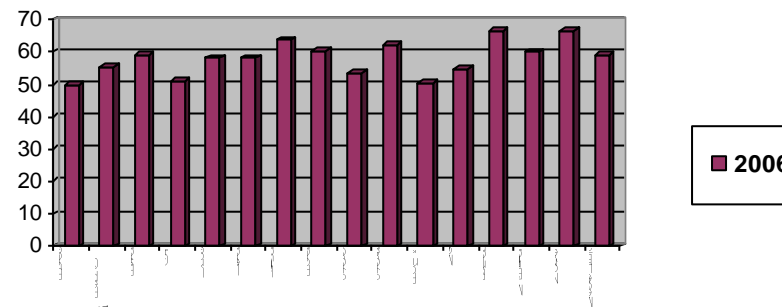

2. Rata de participare la toate nivelurile de educație (ISCED 1-6) a populației în vârstă de 5-29 ani – date comparative

	2000	2005	2006
EU-27	56,9	60	59,2
Bulgaria	48,7	50,2	49,8
Rep. Cehă	51,6	55,4	55,2
Estonia	61,4	60,6	59,0
Cipru	51,9	52,3	51,0
Letonia	57,2	59,7	58,2
Lituania	59,6	65,0	63,8
Ungaria	52,7	59,7	58,2
Malta	55,8	55,9	54,9
Polonia	59,2	60,7	60,2
Romania	48,4	50,1	50,5
Slovenia	56,3	62,3	62,0
Slovacia	-	53,5	53,5
Finlanda	64,2	66,4	66,4
M. Britanie	64,7	67,5	60,1
Norvegia	62,7	65,8	66,3

Sursa: Eurostat 2008

Fig. 2. Rata de participare la toate nivelurile de educație (ISCED 1-6) a populației în vârstă de 5-29 ani – date comparative

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului

3. Speranța de viață școlară

4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Definirea indicatorului / Note metodologice

Indicatorul durata medie de frecvență a învățământului exprimă numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează o persoană de vârstă oficială corespunzătoare tuturor nivelurilor de învățământ (3-23 ani), presupunând că aceasta va fi cuprinsă în unitățile școlare corespunzătoare acestor niveluri. Indicatorul reflectă nivelul general de dezvoltare a sistemului de educație din perspectiva numărului de ani de studii pe care îi parcurg persoanele de vârstă oficială corespunzătoare.

Indicatorul speranța de școlarizare exprimă numărul total de ani de școlarizare care se așteaptă să fie parcurși de un copil de o anumită vârstă, presupunând că el va fi înscris în școală la o vârstă care este egală cu vârsta corespunzătoare calculării ratei nete de cuprindere școlară într-un anumit nivel de învățământ. Pentru un copil în vârstă de 3 ani (vârsta minimă de acces în învățământul preșcolar) speranța de viață școlară este egală cu valoarea indicatorului durata de viață școlară.

Indicatorul rata specifică de cuprindere școlară pe vârste exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă. Indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică.

Durata medie de frecvență a învățământului a crescut în perioada 2000-2007 cu 1,7 ani și cu 0,3 ani în 2007 comparativ cu 2006, ajungând la 16,3 ani. Cu toate acestea, România continuă să se situeze pe un loc inferior comparativ cu alte țări europene în ceea ce privește speranța de viață școlară.

Repere europene

Comparațiile internaționale trebuie realizate cu precauție date fiind deosebirile dintre sistemele de învățământ din diferite țări în ceea ce privește vârsta de debut a școlarității, durata ciclurilor de învățământ, ponderea participanților la programe cu timp integral sau parțial etc. Dincolo de aceste rezerve, speranța de viață școlară în România este mai redusă decât în multe dintre țările UE-27.

Durata medie de frecvență a învățământului a crescut cu un 1,7 ani în perioada 2000-2007 și cu 0,3 ani în anul școlar 2007/2008, comparativ cu 2006/2007. Creșterea a înregistrat o tendință continuu ascendentă, la nivelul ultimului an al perioadei de referință ajungând - inclusiv învățământul preșcolar - la 16,3 ani (tabel 1). Dacă se exclude învățământul preșcolar, durata medie de frecvență a învățământului pentru un copil în vârstă de 6 ani (sau speranța de viață școlară) este, la nivelul anului 2007/2008, de 14 ani. Pe parcursul întregii perioade analizate se menține o diferență de 0,5-0,7 ani între populația școlară feminină și masculină, diferența fiind în favoarea celei feminine.

Creșterea duratei de școlarizare este în principal consecința creșterii ratei specifice de cuprindere la vârstele de 18 ani și 21-22 de ani. La aceste vârste creșterea înregistrată în perioada 2000-2007 variază între 20-27%, iar în anul școlar 2007/2008 comparativ cu anul anterior între 6-7% (tabel 2). Grupa de vârstă 21-22 ani fiind cuprinsă în grupa oficială de vârstă care corespunde învățământului superior, creșterea duratei de școlarizare este rezultatul creșterii ratei de cuprindere în acest nivel de învățământ.

Diferența între fete și băieți privind durata de frecvență a învățământului este și consecința creșterii mai accentuate a ratei de cuprindere în învățământul superior a fetelor. La nivelul anului 2007/2008, de exemplu, rata de cuprindere specifică la vârstele de 21-22 ani (vârste corespunzătoare învățământului superior) a fost mai mare în cazul fetelor cu 11%.

Deși durata de frecvență a învățământului a crescut în ultimii ani, România se situează încă pe un loc inferior printre țările din Uniunea Europeană (UE-27). Această situație este ilustrată de indicatorul speranța de viață școlară pentru un copil în vârstă de 4 ani (Fig. 2).

O valoare ridicată a duratei medii de frecvență a învățământului indică o participare largă la toate nivelurile de educație. Aceasta poate fi influențată, însă, de o serie de factori precum erorile în opțiunile pentru anumite filiere de formare, rata repetenței, situația economică care poate favoriza sau frâna continuarea studiilor. În cazul României, de exemplu, creșterea gradului de participare la învățământul superior se datorează, printre altele, șanselor sporite de inserție pe piața muncii a absolvenților acestui nivel de învățământ.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului

3. Sperața de viață școlară

4. Rata de școlarizare specifică pe vârste

1. Durata medie de frecvență a învățământului¹

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	14,6	14,9	15,2	15,6	15,7	15,8	16,0	16,3
Feminin	14,8	15,2	15,5	15,8	16,0	16,1	16,3	16,7
Masculin	14,3	14,6	14,9	15,3	15,4	15,5	15,7	16,0

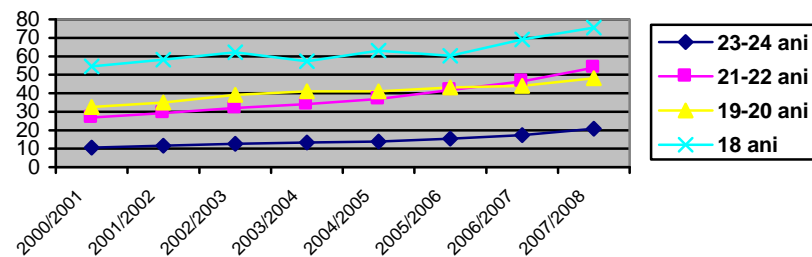
¹ Inklusiv învățământul preșcolar.

2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

		2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
18 ani	T	54,5	58,2	62,2	57,4	63,0	60,2	69,1	75,5
	F	59,3	64,2	68,1	62,7	69,2	67,0	74,5	81,4
	M	49,9	52,4	56,6	52,3	57,1	53,7	63,9	69,7
19- 20 ani	T	32,5	34,9	39,1	41,1	41,1	43,1	43,9	48,1
	F	36,1	39,2	43,9	45,9	45,7	48,7	48,9	54,5
	M	29,0	30,7	34,5	36,5	36,8	37,8	39,2	41,9
21- 22 ani	T	26,8	29,2	32,1	34,1	36,8	41,8	46,4	53,9
	F	29,1	31,7	35,2	36,9	39,9	45,5	50,6	59,6
	M	24,6	26,8	29,2	31,3	33,8	38,4	42,5	48,6
23- 24 ani	T	10,6	11,6	12,7	13,3	13,8	15,4	17,4	20,7
	F	11,0	12,6	13,2	14,0	14,8	16,1	18,5	22,0
	M	10,3	10,6	12,2	12,7	12,8	14,8	16,3	19,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

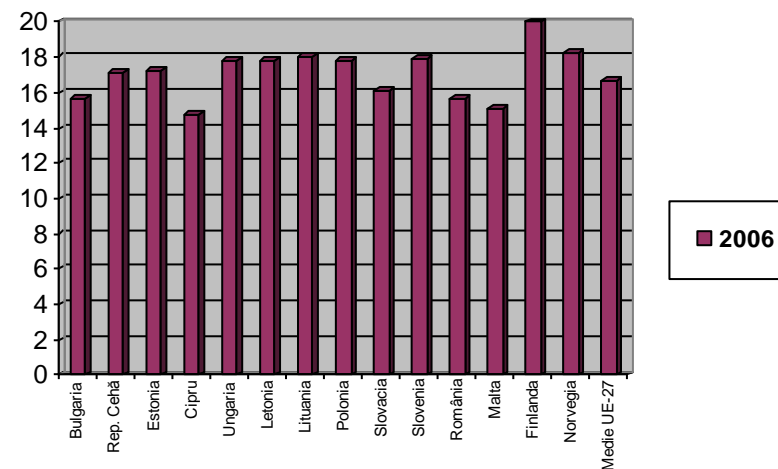

3. Sperața de viață școlară, în ani, pentru un copil în vârstă de 6 ani

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	12,8	13,1	13,3	13,4	13,5	13,6	13,8	14,0
Feminin	13,0	13,3	13,6	13,6	13,8	13,9	14,0	14,4
Masculin	12,6	12,8	13,0	13,2	13,3	13,4	13,5	13,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 2. Sperața de viață școlară, în ani, pentru un copil în vârstă de 4 ani – date comparative

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

1. Programul pentru evaluarea internațională a elevilor - PISA

Evaluarea PISA se realizează la intervale de trei ani. La evaluarea OECD-PISA din anul 2006, elevii din România au obținut scoruri mai slabe decât în 2001, situându-se în continuare sub scorurile medii atât ale țărilor OECD, cât și ale UE.

Repere internaționale

Scorurile elevilor la citire situează România pe locul 48 din 57 de țări participante, devansând doar 9 țări printre care se numără Muntenegru, Azerbaidjan sau Argentina. Scoruri superioare dar apropiate de cele ale României au obținut și elevii din Serbia sau Bulgaria.

La matematică, România ocupă locul 44 din 57 de țări participante, devansând doar 12 țări printre care se numără Bulgaria și Muntenegru.

La științe, România se află pe locul 47 din 57 de țări participante, fiind devansată de țări ca Ungaria, Polonia, Bulgaria, Grecia, Slovacia sau Turcia.

La evaluarea OECD-PISA din anul 2006 România s-a situat pe locul 47 din 57 țări participante, cu o medie de 418 puncte de scor raportată la media de 500 a țărilor europene. Astfel, se constată că elevii din România au obținut scoruri inferioare celor din 2001 (când România se situa pe locul 34 din 43 țări participante) la toate domeniile la care s-a realizat evaluarea. Cea mai mare scădere de performanță se constată în cazul indicatorului european referitor la rata celor care obțin rezultate scăzute la citire/lectură. Astfel, dacă în 2001 peste 40% dintre elevii cuprinși în eșantion se situau la nivelul 1 (pe o scală de la 1 la 5, unde 1 este nivelul cel mai scăzut) sau mai puțin în domeniul citirii/lecturii, în anul 2006 acest procent ajunge la 53,5%.

1. Scoruri medii, pe domenii (PISA+ 2001 și 2006)

	2001	2006
Citare	428	396
Matematică	426	415
Științe	441	396
media OECD Citire	500	492
media OECD Matematică	500	498
media OECD Științe	500	500

Sursa: Programul Internațional OECD pentru Evaluarea elevilor PISA 2006. Raportul centrului Național, CNCEIP, București, 2008.

În cazul științelor, 78,7% dintre elevii investigați au înregistrat performanțe de nivel 1 (pe o scală de la 1 la 6, unde 2 este considerat nivelul de bază al alfabetizării la științe).

În ceea ce privește diferențele pe gen, și în anul 2006 România se încadrează în modelul general al tuturor țărilor participante, conform căruia fetele ating performanțe mai bune decât ale băieților. În România, fetele obțin rezultate ușor mai ridicate decât ale băieților la citire/lectură și la științe, însă fără diferențe puternic semnificative. Doar în cazul matematicii fetele sunt devansate de către băieți.

2. Scoruri medii pe domenii și sexe (PISA 2006)

	Feminin	Masculin
Citare	418	374
Matematică	412	418
Științe	419	417

Sursa: Programul Internațional OECD pentru Evaluarea elevilor PISA 2006. Raportul centrului Național, CNCEIP, București, 2008.

Pe medii de rezidență, scorurile medii obținute de elevi evidențiază un dezavantaj al școlilor situate în mediul rural față de cele din urban.

3. Scoruri medii ale elevilor, după mediu în care este situată școala (PISA 2006)

	Citare	Matematică	Științe
sat	350	402	388
oraș mic	356	371	375
oraș mijlociu	396	414	416
oraș mare	410	429	436
oraș foarte mare	426	442	440

Sursa: Programul Internațional OECD pentru Evaluarea elevilor PISA 2006. Raportul centrului Național, CNCEIP, București, 2008.

România va participa la PISA 2009, cu pretestarea administrată în martie 2008 și testarea propriu-zisă în martie 2009.

Note metodologice

Programul pentru evaluarea internațională a elevilor – PISA este o evaluare standardizată internațională, inițiată de către țările membre OECD în anul 1997, cu scopul monitorizării rezultatelor educaționale. La acest program participă atât țările OECD, cât și țări partenere.

PISA investighează ce știu și pot să facă elevii de 15 ani cu ceea ce știu, la finalul învățământului obligatoriu, precum și abilitatea lor de a reflecta activ asupra propriului proces de cunoaștere și asupra propriilor experiențe de învățare.

Evaluarea PISA se administrează la intervale de trei ani, în cicluri de evaluare. Fiecare ciclu de evaluare investighează competențele de bază ale elevilor de 15 ani la un domeniu principal și două domenii secundare. România a participat în 2001 ca țară PISA+, având ca domeniu principal Citirea/Lectura și ca domenii secundare Matematica și Științele, iar la PISA 2006, având ca domeniu principal Științele și ca domenii secundare Citirea/Lectura și Matematica. Prin HG nr. 915/2007 s-a decis ca România să participe la PISA 2009, care are drept domeniu principal Citirea/Lectura și ca domenii secundare Matematica și Științele.

PISA operează cu teste scrise cu durata de 120 minute, ce conțin itemi din toate cele trei domenii. De asemenea, fiecare elev trebuie să răspundă unui chestionar de mediu socio-educational cu durata de 30-40 de minute.

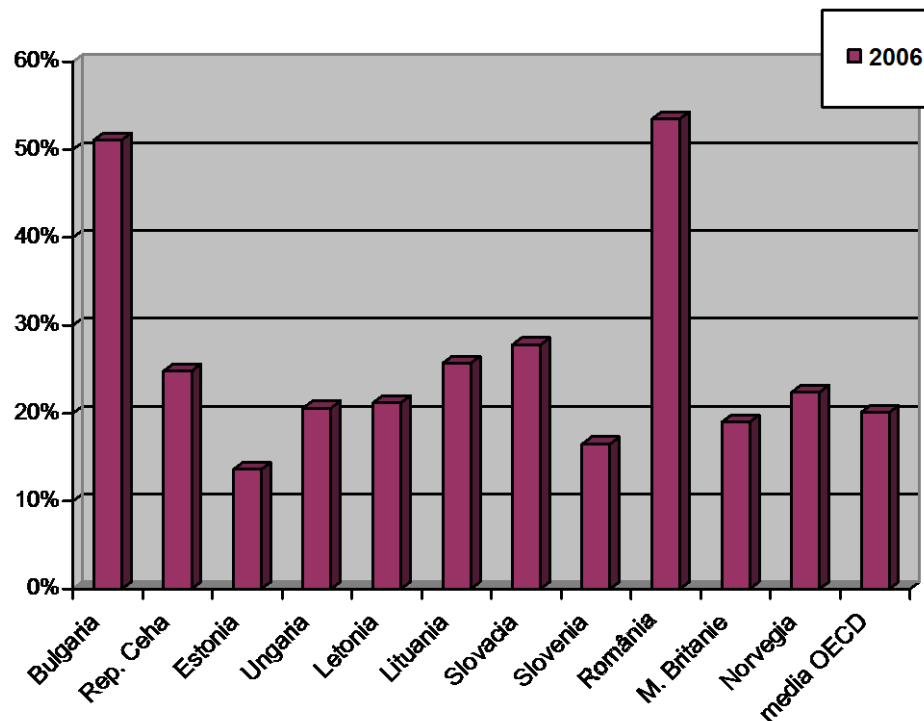
La PISA 2006 au participat 5192 elevi din 177 de școli din întreaga țară, eșantionați aleatoriu, conform metodologiei de eșantionare standard pentru toate țările participante.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

1. Programul pentru evaluarea internațională a elevilor - PISA

Fig. 1. Ponderea elevilor care se situează la nivelul 1 sau mai în domeniul citirii/lecturii (PISA 2006)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

2. Achizițiile elevilor de clasa a IV-a în domeniul citirii - PIRLS

La evaluarea PIRLS din anul 2006, elevii din România au obținut scoruri mai slabe decât în 2001, situându-se pe locul 36 din 45 țări și teritorii participante, cu un scor mediu de 489, față de 500 - scorul mediu internațional. Această evaluare se realizează la intervale de 5 ani.

Repere internaționale

În 2006, cele mai performante 7 țări în ceea ce privește învățarea citirii sunt: Federația Rusă, Hong Kong, Singapore, Luxemburg, Italia, Ungaria, Suedia și Germania.

România s-a situat pe locul 36 din 45 țări și teritorii participante, cu scorul mediu 489, sub media internațională. Cele mai multe țări cu rezultate de vârf în 2006 și-au îmbunătățit semnificativ rezultatele față de evaluarea din 2001. Două dintre acestea – Hong Kong și Singapore – au implementat reforme sistemice în perioada 2001-2006 cu efecte asupra curriculumului, materialelor de instruire și a pregătirii profesorilor.

România prezintă o scădere semnificativă a scorului mediu obținut la evaluarea din 2006, cu 22 de puncte pe scală față de cel obținut în 2001.

1. Scoruri medii obținute de elevi la evaluarea PIRLS (2001, 2006)

	2001	2006
Romania	512	489
Media OECD	500	500

Sursă: Noveanu, G.N. et al., *Învățarea citirii. Raport Național PIRLS 2006, București, 2008*

În raport cu nivelurile de performanță atinse de elevii de clasa a IV-a, în anul 2006 se constată o reducere a ponderii elevilor care obțin scoruri foarte bune și bune (nivel avansat, superior și mediu) față de anul 2001, concomitent cu creșterea ponderii celor care nu reușesc să depășească limita celui mai scăzut nivel de performanță.

2. Distribuția scorurilor medii obținute de elevi, pe niveluri de performanță (PIRLS 2001, 2006)

Nivel de performanță	Scor mediu	2001	2006
avansat	625	9%	4%
superior	550	35%	27%
mediu	475	69%	61%
inferior	400	88%	84%

Comparativ cu media țărilor europene unde doar 5% dintre elevii de clasa a IV-a se situează sub limita celui mai scăzut nivel de performanță, România înregistrează în continuare un procent îngrijorător. Astfel, 16% dintre elevii din România testați în anul 2006 nu reușesc să atingă nici măcar cel mai scăzut nivel de performanță în înțelegerea textului scris, cu 4 p.p. mai mulți decât în anul 2001.

La sfârșitul clasei a IV-a, fetele demonstrează înțelegerea lecturii în măsură mai mare decât băieții, obținând scoruri mai mari decât aceștia, atât în anul 2001, cât și în anul 2006.

2. Scoruri medii obținute de elevii români, pe sexe

	2001	2006
fete	519	497
băieți	506	483

Sursă: Noveanu, G.N. et al., *Învățarea citirii. Raport Național PIRLS 2006, București, 2008*

În raport cu evaluarea PIRLS din anul 2001, în anul 2006 se păstrează aceeași discrepanță în performanțele elevilor în funcție de mediul de rezidență în care este situată școala, unitățile din mediul urban obținând cele mai bune rezultate. Raportul între rezultatele elevilor din școlile situate în zone rurale și, respectiv, suburbane se răstoarnă însă în 2006 comparativ cu 2001, școlile din mediul rural fiind devansate de această dată de cele din suburban.

3. Scoruri medii ale elevilor, după mediul în care este situată școala (PIRLS 2001 și 2006)

	2001	2006
urban	526	515
suburban	473	498
rural	499	462

Sursă: Noveanu, G.N. et al., *Învățarea citirii. Raport Național PIRLS 2006, București, 2008*

Definirea indicatorului / Note metodologice

Studiul internațional PIRLS: Evaluarea Nivelului de Înțelegere a Textului Scris urmărește măsurarea și interpretarea diferențelor între sistemele educaționale naționale în scopul îmbunătățirii predării și învățării citirii în întreaga lume. Simultan cu testarea elevilor, se desfășoară studii intensive referitoare la elevi, profesori, școli, programe, instruire și aspecte legate de politicile educaționale, pentru a înțelege contextele educaționale în care are loc predarea și învățarea.

Faza principală de colectare a datelor a avut loc în anul 2001, atunci când în România au fost testați, în jur de 4000 de elevi, în limba română, respectiv maghiară, aparținând unui eșantion reprezentativ alcătuit din 150 școli din mediul urban și rural. La evaluarea desfășurată în 2006 au participat mai mult de 215.000 elevi, parte a unor eșantioane naționale reprezentative din 40 de țări, incluzând 26 de țări care au participat și la studiul PIRLS 2001. Din aceste considerente, PIRLS este recunoscut ca fiind unul dintre cele mai ample studii în domeniul învățării citirii desfășurate pe plan mondial.

În cadrul acestui studiu, abilitatea de a citi a fost definită în sens mai larg, cuprinzând și abilitatea de a reflecta la ceea ce se citește. Performanțele urmărite în legătură cu textele citite se grupează în următoarele categorii: extragerea informațiilor explicit formulate, formularea unor concluzii directe, interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor, precum și examinarea și evaluarea conținutului, limbajului și a elementelor textuale.

Evaluările achizițiilor la citire au o durată de 90 de minute, elevii având de citit un text narativ și unul informațional, la prima vedere, și de rezolvat între 12 și 14 itemi pentru fiecare text.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

2. Achizițiile elevilor de clasa a IV-a în domeniul citirii - PIRLS

1. Scoruri medii obținute de țările europene participante la evaluarea PIRLS (2001, 2006)

	2001	2006
EU-27	-	-
Bulgaria	550	547
Rep. Cehă	-	-
Estonia	-	-
Cipru	-	-
Letonia	545	541
Lituania	543	537
Ungaria	543	551
Malta	-	-
Polonia	-	-
România	512	489
Slovenia	502	522
Slovacia	518	531
Finlanda	-	-
M. Britanie	553	539
Norvegia	499	498

Fig. 1 Scoruri medii obținute de elevii țărilor europene participante la evaluarea PIRLS 2001 și 2006

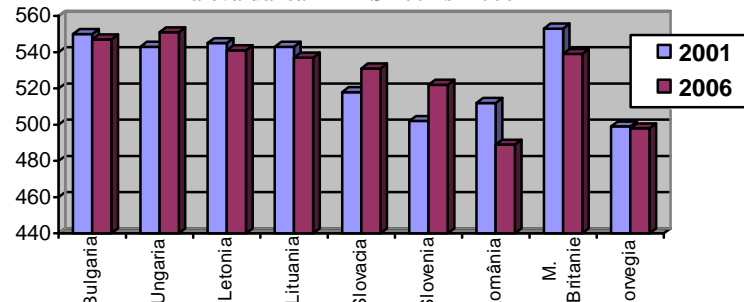
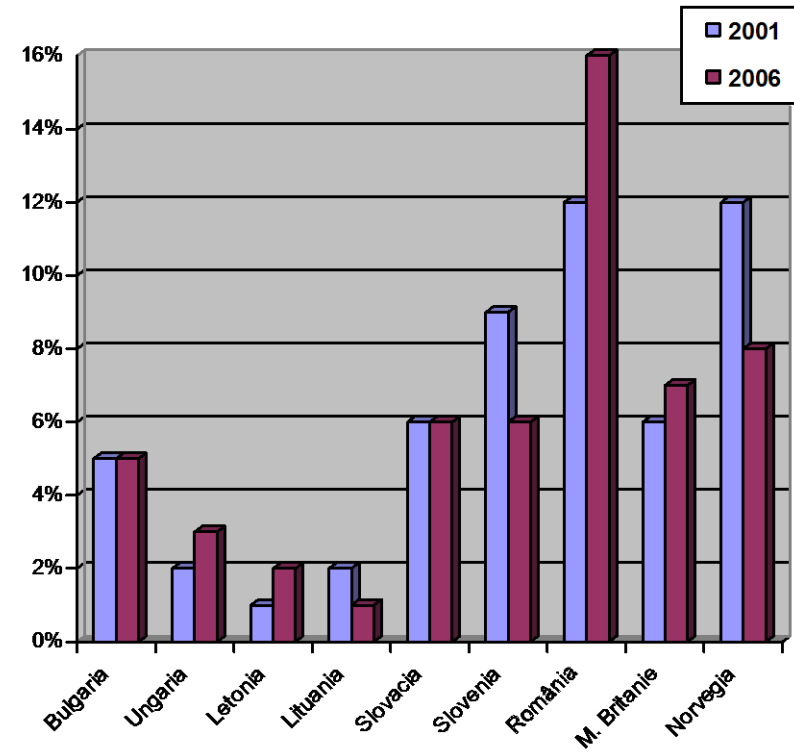

Fig. 2 Ponderea elevilor care se situează sub limita nivelului inferior de performanță la evaluarea PIRLS 2001 și 2006

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

3. Achizițiile elevilor de clasa a VIII-a la matematică și științe - TIMSS

În anul 2006, România a participat la o noua evaluare TIMSS, ale cărei concluzii vor fi publice la finalul anului 2008. Între 1999 și 2003 nu s-a înregistrat nici o schimbare semnificativă în ceea ce privește achizițiile elevilor români la matematică și științe. Discrepanțele între performanțele elevilor în raport cu mediul de rezidență și cu disponibilitatea resurselor școlii se păstrează încă la un nivel ridicat.

Repere europene

La matematică, scorul elevilor din România este la nivelul mediei internaționale, situându-se pe poziția 25 din 38 de țări participante.

La științe, România se situează la nivelul mediei internaționale, pe poziția 25 din 38 de țări participante

Performanțele elevilor la matematică

Conform rezultatelor anchetei TIMSS realizată în anul 2003, privind rezultatele la matematică, România se situează la un nivel mediu în raport cu celelalte țări participante.

Performanțele elevilor de 15 ani la matematică nu au înregistrat variații semnificative de la prima anchetă TIMSS din 1995 (scor înregistrat - 474) la cea din 1999 (scor înregistrat - 472) și 2003 (scor înregistrat - 475).

Rezultatele anchetei din 2003 arată că aproape jumătate dintre tinerii de 15 ani cuprinși în eșantion ating performanțe medii la matematică, în timp ce 24% dintre aceștia obțin performanțe de nivel înalt sau avansat. Performanțele elevilor la matematică înregistrează unele diferențe în funcție de criteriul sex, fetele prezentând un avantaj de 4 p.p., în 2003, în raport cu băieții.

Performanțele elevilor la științe

Deși ușor mai scăzute față de performanțele înregistrate la matematică, rezultatele la științe situează România la mijlocul clasamentului țărilor participante.

Ca și în cazul matematicii, performanțele elevilor de 15 ani la științe nu au înregistrat variații semnificative de la prima anchetă TIMSS din 1995 (scor înregistrat - 471) la cea din 1999 (scor înregistrat - 472) și 2003 (scor înregistrat - 470). Aproape jumătate dintre tinerii de 15 ani cuprinși în eșantion ating performanțe medii la științe, în timp ce 22% nu reușesc să atingă nici măcar un nivel scăzut de performanță (ultimul, pe o scală de 4 trepte). Performanțele elevilor la științe înregistrează diferențe în funcție de sex, băieții prezentând un avantaj semnificativ în raport cu fetele.

România prezintă încă mari diferențe între elevii provenind din mediul urban și cei din rural. Elevii de clasa a VIII-a din mediul rural (care reprezintă 47% din eșantion) obțin scoruri mai mici atât la matematică (-48 puncte), cât și la științe (-38 puncte). De asemenea, se constată discrepanțe între performanțele elevilor provenind din școlile înalt performante și cei provenind din școli slab performante. Școlile înalt performante sunt în general acele școli care dispun în mai mare măsură de resurse materiale.

În anul 2006, România a participat la o noua evaluare TIMSS. Comparații privind evoluția performanțelor elevilor la matematică și științe vor fi posibile abia la finalul anului 2008.

Definirea indicatorului Note metodologice

Începând cu anul 1991, România participă la studiul internațional TIMSS: Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor.

TIMSS este un studiu ciclic, care se desfășoară din patru în patru ani, furnizând seturi de date comparative care indică tendințele de evoluție ale achizițiilor elevilor de clasa a VIII-a la matematică și științe (fizică, chimie, biologie, geografie).

Fazele principale de colectare a datelor au avut loc în anii 1995, 1999 și 2003. În România au fost testați în fiecare ciclu aproximativ 4000 de elevi cuprinși într-un eșantion reprezentativ alcătuit din 150 școli din mediul urban și rural.

Evaluările achizițiilor la matematică și științe au o durată de 90 de minute, fiecare elev având de rezolvat, în jur de 80 de itemi cu răspuns construit și itemi cu răspuns la alegere.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

3. Achizițiile elevilor de clasa a VIII-a la matematică și științe - TIMSS

1. Scoruri medii obținute de elevii români la matematică și științe – TIMSS, pe sexe și medii de rezidență

	Feminin	Masculin	Urban	Rural
TIMSS 1999				
Scor mediu științe	468	475	-	-
Scor mediu matematică	475	470	-	-
TIMSS 2003				
Scor mediu științe	465	474	489	451
Scor mediu matematică	477	473	499	451

2. Scoruri medii obținute de elevii români la matematică și științe – TIMSS

	1999	2003
<i>Științe</i>	472	470
Matematică	472	475
Media internațională Științe	488	474
Media internațională Matematică	487	467

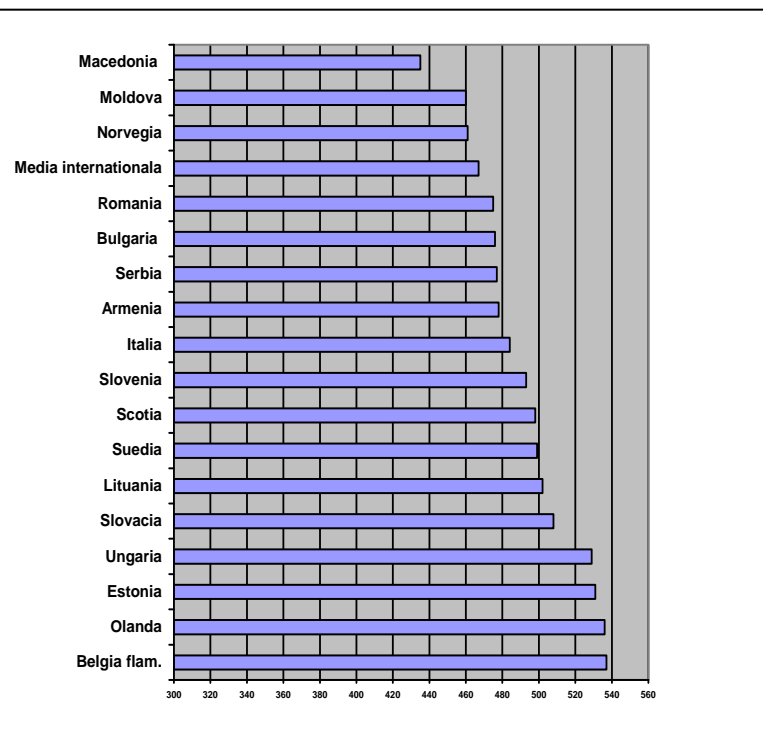
3. Scoruri medii, corelate cu disponibilitatea resurselor pentru instruirea la matematică și științe – TIMSS 2003

	Nivel superior	Nivel mediu	Nivel inferior
Scor mediu științe	503	471	452
Scor mediu matematică	507	478	450

Sursa: Noveanu, G.N.et al., *Învățarea matematicii și a științelor naturii. Studiu comparativ(III).Bucuresti, ISE, 2005.*

Fig. 1 Scoruri medii obținute la nivel internațional, TIMSS 2003

Sursa: Noveanu, G.N .et al., *Învățarea matematicii și a științelor naturii. Studiu comparativ(III),București, ISE, 2005.*

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

1. Ponderea populației active (15-64 ani), după nivelul de educație

În anul 2007, ponderea persoanelor cu studii primare sau fără studii a scăzut pentru al patrulea an consecutiv, ajungând pentru prima dată sub 4% din totalul populației active; se mențin însă diferențe importante pe medii de rezidență în defavoarea mediului rural, acestea accentuându-se în cazul nivelurilor superioare de educație.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul ponderea populației de 15-64 ani, după nivelul de educație exprimă proporția persoanelor în vârstă de 15-64 ani, în funcție de nivelul de educație, în numărul total al persoanelor de aceeași vârstă.

Acest indicator evidențiază repartizarea populației în vârstă de muncă după nivelul de educație.

Indicatorul, comparabil la nivel internațional se calculează pe baza informațiilor colectate prin ancheta forței de muncă (AMIGO).

Repere europene

În statele membre ale UE există o tendință de creștere a nivelului de educație pentru populația activă (15-64 ani), ponderea celor care au finalizat cel mult învățământul gimnazial scăzând cu 5.3% în comparație cu anul 2000 în timp ce ponderea celor care au absolvit învățământul superior a crescut cu 3.6%. Totuși, în continuare o treime din populația activă (reprezentând peste 100 milioane de persoane) nu a reușit să finalizeze o formă de învățământ secundar superior.

La nivelul anului 2007 (trim. IV), distribuția populației active pe niveluri de educație a rămas relativ constantă comparativ cu anul anterior. Se înregistrează tendințe pozitive în special în cazul persoanelor care au absolvit o formă de învățământ superior (de la 13,7% la 14,6% din totalul populației active) sau studii liceale (de la 33,3% la 33,7%). Ponderea persoanelor cu studii primare sau fără studii a scăzut pentru al patrulea an consecutiv, ajungând pentru prima dată sub 4% din totalul populației active. Scăderi sunt înregistrate și în cazul populației cu studii gimnaziale, profesionale și postliceale (sub 0,5 p.p.).

Se observă o ușoară diminuare a ponderii persoanelor din mediul rural cu un nivel scăzut de educație (fără studii, cu studii primare sau gimnaziale), diferențele pe medii de rezidență în favoarea mediului urban continuând însă să fie importante.

O situație asemănătoare se constată și în cazul populației cu studii medii (în special învățământ profesional) din mediul rural.

Se înregistrează, astfel, o creștere de aproape 10 p.p., situație influențată de dezvoltarea rețelei SAM după aplicarea măsurii de extindere a duratei învățământului obligatoriu

În cazul populației active cu nivel superior de educație, diferența pe medii s-a accentuat în ultimii ani. Astfel, în 2007, ritmul de creștere a fost de 1,4% în urban și 0,3% în rural, ajungându-se la o diferență de aproape 20 p.p.

Alte diferențe importante în favoarea populației active din mediul urban se observă în cazul persoanelor cu nivel liceal de educație (aproape 10 p.p.).

Dezechilibrele în distribuția pe sexe se mențin în special în cazul populației care a absolvit învățământul profesional (unde ponderea bărbaților este cu aproximativ 14 p.p. mai ridicată decât cea a femeilor) și a celui liceal (unde ponderea femeilor este cu peste 7 p.p. mai ridicată în comparație cu cea a bărbaților).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

1. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe, în perioada 2000-2007

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (inclusiv tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc.
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2000	Total	10521793	100	9,5	4,7	32,8	24,3	20,5	8,2
	Urban	5621723	100	16,0	7,5	40,5	25,5	8,6	2,0
	Rural	4900072	100	2,1	1,6	24,0	23,0	34,1	15,3
	Masculin	5747168	100	9,6	5,0	28,4	31,8	18,4	6,7
	Feminin	4774625	100	9,4	4,4	38,0	15,3	23,0	10,0
2001	Total	10372638	100	10,0	4,8	32,7	25,0	20,2	7,3
	Urban	5554707	100	16,6	7,6	40,4	25,4	8,3	1,7
	Rural	4817931	100	2,3	1,7	23,8	24,5	33,8	13,8
	Masculin	5645097	100	10,0	5,0	28,3	32,7	18,1	6,0
	Feminin	4727541	100	10,0	4,6	38,0	15,8	22,6	8,9
2002	Total	9516013	100	10,5	4,9	32,4	26,1	20,0	6,1
	Urban	5164548	100	12,8	7,5	39,8	30,1	8,4	1,5
	Rural	4351461	100	6,6	4,0	17,5	26,4	33,8	11,6
	Masculin	5258312	100	10,1	4,8	28,4	33,4	18,0	4,7
	Feminin	4257699	100	11,0	5,0	37,4	17,1	22,5	7,9
2003	Total	9360795	100	10,6	4,5	32,5	26,5	20,5	8,3
	Urban	5123202	100	17,2	7,0	40,0	26,0	8,4	1,3
	Rural	4237592	100	2,6	1,6	23,3	27,0	35,1	10,4
	Masculin	5192894	100	10,1	4,4	28,7	33,4	18,7	10,0
	Feminin	4167901	100	11,2	4,8	37,2	17,9	22,7	6,3
2004	Total	9487927	100	12,1	4,8	32,2	26,9	18,5	5,5
	Urban	5394523	100	19,1	7,0	38,4	25,3	8,6	1,7
	Rural	4093406	100	2,8	1,9	24,1	29,1	31,6	10,5
	Masculin	5249107	100	11,3	4,4	28,2	33,9	17,1	5,0
	Feminin	4238820	100	13,0	5,2	36,4	19,0	20,4	6,0
2005	Total	9387493	100	12,7	4,8	32,3	27,1	18,1	5,0
	Urban	5335547	100	20,1	7,1	38,9	24,8	7,8	1,4
	Rural	4051946	100	2,9	1,9	23,6	30,2	31,6	9,8
	Masculin	5211930	100	11,8	4,6	28,4	34,0	16,6	4,7
	Feminin	4175563	100	13,8	5,2	37,1	18,6	19,9	5,4
2006 (trim. IV)	Total	9356603	100	13,7	4,8	33,3	26,7	17,4	4,1
	Urban	5392962	100	21,4	6,9	39,5	23,6	7,2	1,4
	Rural	3963641	100	3,2	1,9	24,7	31,0	31,3	7,9
	Masculin	5249015	100	12,4	4,7	29,2	33,0	16,6	4,1
	Feminin	4107588	100	15,3	4,9	38,4	18,8	18,4	4,2
2007 (trim. IV)	Total	9307653	100	14,6	4,6	33,7	26,4	16,8	3,9
	Urban	5381689	100	22,8	6,5	39,9	22,9	6,4	1,5
	Rural	3925964	100	3,5	1,9	25,0	31,2	31,2	7,3
	Masculin	5196830	100	13,3	4,1	30,4	32,4	15,8	3,9
	Feminin	4110823	100	16,3	5,2	37,8	18,8	18,1	3,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO 2001-2005, trim. IV 2006, trim IV 2007).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație

Deși la nivelul anului 2007 rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 a crescut cu 0,5 p.p. față de anul anterior, aceasta se situează în continuare la peste 12 puncte procentuale distanța față de ținta Lisabona.

Repere europene

*Estimări recente arată că până în anul 2015, aproximativ 30% dintre locurile de muncă vor solicita studii superioare și aproape 50% cel puțin studii liceale. Se așteaptă, de asemenea, ca locurile de muncă ce solicită un nivel redus de calificare să scadă semnificativ în această perioadă.
(Sursa: CEDEFOP, 2008)*

În comparație cu anul precedent, în 2007 rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani a crescut cu 0,5 puncte procentuale, ajungând la 57,9%.

Această tendință este însă înregistrată numai în mediul urban (de la 55,5% la 56,3%), rata de ocupare a populației din rural menținându-se relativ constantă (aproximativ 60%) în comparație cu anul precedent. Diferența pe medii se reduce astfel la 3,8 puncte procentuale în favoarea mediului rural.

Se pot observa diferențe semnificative pe medii de rezidență și în cazul fiecărui nivel de educație. În continuare ratele de ocupare ale populației cu o pregătire scăzută sau medie sunt mai ridicate în cazul mediului rural. Această situație se explică în primul rând prin faptul că zona rurală oferă oportunitatea angajării în activități (remunerate sau neremunerate) desfășurate în agricultură persoanelor cu un nivel mai scăzut de calificare.

Situația se inversează în cazul populației cu studii superioare, cererea de competențe oferite de niveluri superioare de educație fiind

ușor mai ridicată în mediul urban (86,9%), în comparație cu mediul rural (83,5%).

Cu excepția populației cu studii universitare și postliceale, există încă o diferență semnificativă a ratei de ocupare înregistrate în anul de referință și cea stabilită ca țintă la Lisabona (70%). Această provocare importantă pentru politicile viitoare din domeniul educației, formării profesionale și ocupării este semnalată și în ultimul raport privind progresul în atingerea țintelor Lisabona (2008).

Diferențe importante se înregistrează în cazul acestui indicator și pe sexe. Bărbații continuă să aibă o rată de ocupare cu peste 12 puncte procentuale mai ridicată în comparație cu femeile, chiar dacă, în comparație cu anul precedent, există o ușoară diminuare a acestui decalaj. Situația cea mai dezavantajată o întâlnim în cazul femeilor cu un nivel redus sau mediu de educație, o altă prioritate pentru viitoarele politici în domeniul ocupării.

*Definirea
indicatorului/
Note metodologice*

Indicatorul exprimă proporția populației ocupate în vârstă de 15-64 ani în populația totală de aceeași vârstă, exprimată procentual. Acest indicator măsoară gradul de ocupare a populației în vârstă de muncă și capacitatea pieței muncii de a absorbi forța de muncă.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație

1. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educației, medii de rezidență și sexe, în perioada 2000-2007

		Total	Universitar	Postliceal	Liceal (inclusiv tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc.	
2000	Total	9700580	63,9	84,8	70,5	65,9	71,4	50,8	57,3
	Urban	4986345	56,3	84,6	68,1	60,5	64,4	34,6	32,1
	Rural	4714235	74,5	86,2	86,2	78,2	81,8	69,2	70,0
	Masculin	5265540	70,2	86,4	73,3	72,3	76,7	56,5	61,1
	Feminin	4435039	57,7	82,8	66,9	61,0	61,0	46,3	54,7
2001	Total	9622672	63,5	82,4	71,0	65,2	72,4	49,6	55,4
	Urban	4652154	55,9	82,0	68,6	60,2	64,0	23,3	21,5
	Rural	4817931	74,2	86,1	85,8	77,2	84,4	68,1	67,7
	Masculin	5209042	69,7	85,0	73,2	71,4	77,6	54,1	60,4
	Feminin	4727541	58,2	80,2	69,6	63,0	59,5	46,6	51,8
2002	Total	8670889	59,0	81,7	69,1	63,0	67,5	43,6	44,6
	Urban	4583695	54,3	81,3	67,8	59,1	61,6	22,0	16,5
	Rural	4087194	65,3	84,4	76,8	71,7	75,3	57,9	65,3
	Masculin	4764386	65,6	84,3	67,2	69,6	73,4	48,3	50,6
	Feminin	3906503	52,5	77,8	68,5	57,8	56,5	39,9	38,7
2003	Total	8669384	59,0	82,2	69,1	63,6	68,7	43,6	40,6
	Urban	4634419	54,8	81,9	68,8	60,0	63,0	21,0	15,7
	Rural	4034965	64,7	84,7	70,9	72,0	76,2	57,8	50,7
	Masculin	4785233	66,0	84,6	68,2	70,3	74,8	49,5	29,8
	Feminin	3884151	52,2	79,7	70,3	58,2	57,7	38,9	36,5
2004	Total	8689371	59,0	85,1	70,5	64,3	68,1	40,9	38,8
	Urban	4877909	56,8	85,2	70,3	62,0	64,3	23,1	16,9
	Rural	3811462	62,1	83,7	71,8	69,8	72,9	53,7	48,4
	Masculin	4759218	65,4	87,2	68,5	70,3	73,2	46,8	44,4
	Feminin	3930153	52,7	82,8	72,9	60,3	57,3	36,4	34,7
2005	Total	8683252	59,3	85,3	70,9	63,3	68,8	41,3	38,5
	Urban	4863193	56,2	85,1	70,4	60,3	63,5	21,9	14,8
	Rural	3820059	63,9	86,4	73,7	70,9	75,3	55,3	49,4
	Masculin	4791834	66,5	86,7	70,2	70,4	75,1	47,9	44,6
	Feminin	3891418	52,4	83,7	71,8	57,8	57,8	36,1	34,0
2006 (trim. IV)	Total	8651410	57,4	84,6	71,3	60,0	65,0	39,6	36,8
	Urban	4926890	55,5	84,6	71,2	57,8	60,5	21,4	16,7
	Rural	3724520	60,3	84,4	72,1	65,3	70,3	51,8	46,0
	Masculin	4798546	63,9	85,7	71,4	65,9	70,1	46,7	44,9
	Feminin	3852864	51,0	83,4	71,2	55,2	56,1	33,9	30,7
2007 (trim. IV)	Total	8708430	57,9	86,6	70,2	59,9	64,8	39,6	36,0
	Urban	4984794	56,3	86,9	69,0	58,0	59,6	20,7	18,1
	Rural	3723633	60,1	83,5	77,0	64,7	70,8	51,3	44,5
	Masculin	4809463	64,1	87,3	70,8	66,1	69,7	46,0	43,5
	Feminin	3898966	51,7	85,9	69,7	54,8	56,4	34,6	30,4

* Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO 2001-2008, trim. IV 2007).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

3. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație

Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 ani a scăzut pentru al treilea an consecutiv și rămâne sensibil mai redusă în comparație cu cea a populației în vârstă de muncă.

Repere europene

Politicile active de ocupare a tinerilor promovate de țările membre ale UE au avut un succes limitat, după cum remarcă majoritatea rapoartelor care monitorizează inserția profesională a acestei categorii de populație.

Deși populația ocupată a crescut, numărul tinerilor în vârstă de 15 –24 ani care sunt angajați s-a diminuat. Astfel, rata de ocupare a scăzut în perioada de referință a raportului cu 13 p.p., ajungând la 22,7% la nivelul anului 2007, față de 35,7% în anul 2000. Comparativ cu anul anterior, anul 2007 marchează, de asemenea, o scădere de 0,5 p.p.

Cele mai scăzute rate de ocupare continuă să se înregistreze în cazul tinerilor cu un nivel redus de educație (învățământ gimnazial – 14,9%, primar sau fără școală absolvită – 17,8%), dar și în cazul celor cu studii liceale (21,2%). În cazul acestora cauza o poate constitui continuarea studiilor în niveluri superioare de educație a unei proporții importante din segmentul respectiv de educație.

Absolvenții învățământului postliceal și superior înregistrează cele mai ridicate rate de ocupare (62,3 respectiv 64,5%), în aceste cazuri existând o evoluție pozitivă în comparație cu anul precedent.

Și în anul 2007 se mențin diferențe importante pe medii de rezidență. Astfel, în mediul rural, se înregistrează o rată sensibil mai mare de ocupare în cazul tinerilor cu studii primare/fără studii, gimnaziale și liceale. Rate mai apropiate pe cele două medii de rezidență (ușor în favoarea mediului urban) se înregistrează în cazul absolvenților de învățământ profesional (1 p.p.) și postliceal (peste 3 p.p.), în timp ce tinerii din mediul rural cu studii universitare continuă să aibă o rată de ocupare cu peste 3 p.p. mai mare în comparație cu tinerii cu același nivel de educație din mediul urban.

Această stare de fapt este influențată de specificul pieței muncii din mediul rural, descrisă în analiza indicatorului precedent (rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 de ani).

Se remarcă, de asemenea, faptul că fetele au o rată de ocupare cu aproximativ 30% mai redusă în comparație cu băieții. Acestea înregistrează, însă, o rată de cuprindere în învățământul liceal, respectiv superior, semnificativ mai ridicată decât în cazul băieților, situație care explică rata de ocupare mai redusă specifică acestora.

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Indicatorii exprimă proporția populației ocupate în vârstă de 15-24 ani în populația totală de aceeași vârstă, exprimată procentual. Măsoară gradul de ocupare a tinerilor de 15-24 ani și capacitatea pieței muncii de a absorbi forța de muncă.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

3. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație

1. Rata de ocupare* a tinerilor în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe, în perioada 2000-2007

		Total	Universitar	Postliceal	Liceal (incl. tr.I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc.	
2000	Total	1274732	35,7	70,5	67,0	35,6	63,1	26,8	26,4
	Urban	488463	23,6	71,5	60,6	29,2	52,6	7,2	6,7
	Rural	786269	52,4	66,7	86,0	53,6	73,4	46,9	41,2
	Masculin	733949	40,4	76,5	71,0	37,9	66,6	31,5	31,6
2001	Feminin	540783	30,7	66,0	64,7	33,7	56,3	22,1	19,5
	Total	1231614	34,9	64,6	69,8	34,2	67,0	25,5	27,1
	Urban	478455	23,2	65,1	66,8	28,2	55,0	6,7	10,0
	Rural	753159	51,4	62,0	79,1	51,8	78,0	44,9	40,2
2002	Masculin	706060	39,2	66,7	73,5	37,3	70,5	28,3	34,0
	Feminin	525554	30,4	63,3	67,5	31,5	60,2	22,5	19,0
	Total	1040497	31,3	65,9	66,6	32,2	62,0	21,5	22,5
	Urban	434371	22,6	65,2	65,2	27,4	56,3	6,4	9,5
2003	Rural	606126	43,2	69,5	71,1	46,4	67,6	37,0	31,5
	Masculin	605091	35,6	66,1	62,8	31,5	84,4	24,9	30,4
	Feminin	435406	26,7	65,8	68,6	31,7	39,6	18,0	12,3
	Total	946401	28,7	63,7	59,5	29,4	64,1	19,7	17,6
2004	Urban	407138	21,3	63,9	59,2	26,5	58,9	6,1	8,1
	Rural	539263	39,1	62,8	60,4	39,1	69,2	34,2	24,4
	Masculin	566815	33,8	59,5	46,3	32,1	70,0	24,2	24,2
	Feminin	252270	23,5	66,6	66,1	27,2	53,6	15,1	9,7
2005	Total	980279	29,8	65,2	69,2	30,1	64,3	18,9	21,5
	Urban	432772	22,5	65,5	68,8	26,1	60,6	6,5	10,1
	Rural	547507	40,1	63,4	70,4	41,9	67,6	32,6	30,4
	Masculin	566116	33,9	65,9	66,1	32,3	67,8	22,5	28,2
2006	Feminin	414163	25,6	64,7	70,6	28,1	58,4	15,3	16,7
	Total	858480	26,7	64,9	65,9	26,2	63,0	17,3	18,0
	Urban	365604	19,2	64,8	67,9	21,6	58,8	5,7	5,9
	Rural	492877	37,6	65,4	59,4	40,6	66,9	30,6	26,2
2007	Masculin	504268	31,0	69,5	68,3	28,6	67,9	20,9	23,8
	Feminin	354213	22,3	61,6	64,8	24,2	55,1	13,7	10,8
	Total	753736	23,2	50,2	55,6	21,0	54,4	15,5	19,1
	Urban	308705	16,4	47,0	62,9	16,4	52,7	6,1	9,0
2006 (trim. IV)	Rural	445030	32,4	69,2	39,4	33,1	55,8	25,6	26,3
	Masculin	444860	26,8	44,6	50,3	22,5	57,3	18,6	24,7
	Feminin	308876	19,4	52,7	59,8	19,7	48,6	12,4	11,2
	Total	723169	22,7	62,3	64,5	21,2	50,8	14,9	17,8
2007 (trim. IV)	Urban	321382	17,7	61,9	65,7	17,9	51,4	6,2	12,2
	Rural	401787	29,4	65,1	62,5	29,8	50,4	23,6	21,7
	Masculin	430630	26,5	66,1	57,7	24,5	52,2	17,8	24,1
	Feminin	292539	18,8	59,3	68,0	18,1	48,4	12,0	9,9

* Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

4. Rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație

Fenomenul șomajului afectează semnificativ tinerii în vârstă de 15-24 ani, inclusiv pe cei cu nivel superior de educație.

Repere europene

Deși se poate remarca o scădere a ratei șomajului în rândul tinerilor în 2007 în comparație cu anul precedent, problemele de inserție a tinerilor pe piața forței de muncă reprezintă o importantă provocare pentru majoritatea statelor membre ale UE. România are o rată superioară mediei țărilor membre cu peste trei puncte procentuale.

Tinerii din grupa de vârstă 15-24 ani continuă să se confrunte cu cele mai mari dificultăți de inserție profesională. Totuși, este de semnalat că rata șomajului în cazul acestora ajunge în 2007 la 18,9%, valoare similară celor înregistrate în primii ani de referință ai raportului, când valoarea indicatorului a cunoscut cele mai reduse niveluri – aproximativ 18%.

În comparație cu anul anterior, rata șomajului a înregistrat o scădere de 2,7 p.p. Cea mai importantă scădere s-a produs în cazul tinerilor cu studii superioare (de la 34,2 la 21,6%), postliceale (de la 14,3 la 2,5%) și liceale (de la 25,2 la 19,8%).

Rata șomajului a rămas relativ constantă în cazul tinerilor cu studii profesionale și a crescut în cazul celor fără studii sau cu studii primare. Această categorie este cel mai sever afectată de fenomenul șomajului, în special în cazul populației din mediul urban.

Rata șomajului în cazul tinerilor în vârstă de 15-24 ani din mediul urban este cu 8 p.p. mai ridicată față de cea corespunzătoare tinerilor din mediul rural, dar în scădere în comparație cu anul anterior.

Cele mai mari diferențe, pe medii, se pot observa în cazul persoanelor cu un nivel redus de educație (fără studii, studii primare sau gimnaziale) – peste 16 p.p. în favoarea populației din mediul rural.

Diferențele pe sexe au crescut semnificativ în comparație cu anul precedent, rata șomajului la bărbați ajungând să fie cu aproape 8 p.p. mai ridicată în comparație cu cea înregistrată în cazul femeilor.

Nivelul relativ ridicat al acestei rate evidențiază necesitatea unei legături mai strânse între sistemul de educație și formare și piața muncii. Finalizarea și aplicarea metodologiilor de monitorizare a inserției absolvenților diferitelor forme de învățământ (profesional, liceal, superior) este o prioritate, cât și dezvoltarea unor sisteme mai flexibile și eficiente de organizare a practicii elevilor/studentilor. Nu în ultimul rând este de așteptat o analiză mai atentă a competențelor pe care angajatorii din România le consideră importante pentru succesul companiilor lor și adaptarea ofertei educaționale și de formare la aceasta.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație reprezintă ponderea șomerilor BIM din această grupa de vârstă în populația activă de 15-24 ani. Acest indicator măsoară nivelul șomajului în rândul tinerilor și se calculează pe baza informațiilor colectate prin ancheta forței de muncă în gospodării, respectându-se recomandările și standardele BIM.

1. Rata șomajului la tineri în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educației, medii de rezidență și sexe, în perioada 2000-2006

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (inclusiv tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără școală absolvită
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2000	Total	291595	18,6	17,4	20,7	23,0	20,6	12,3	17,5
	Urban	208431	29,9	16,6	26,3	28,2	30,5	35,8	57,7
	Rural	83164	9,6	20,7	5,5	13,3	11,7	7,0	6,8
	Masculin	178997	19,6	12,1	19,5	24,8	22,4	12,6	19,2
	Feminin	112598	17,2	21,6	21,4	21,2	16,0	11,9	13,7
2001	Total	261412	17,5	21,9	15,7	20,4	19,2	13,0	15,5
	Urban	188662	28,3	23,3	18,0	25,2	30,1	38,7	40,7
	Rural	72751	8,8	12,3	8,8	11,2	10,2	7,0	8,1
	Masculin	150930	17,6	18,3	11,5	19,6	19,5	14,9	14,7
	Feminin	110483	17,4	24,0	18,3	21,2	18,8	10,4	17,4
2002	Total	287688	21,7	25,0	20,3	22,7	23,3	18,0	25,8
	Urban	181426	29,5	26,0	22,8	25,5	30,1	38,4	54,2
	Rural	106262	14,9	20,0	12,3	17,2	16,8	12,8	14,9
	Masculin	167302	21,7	22,4	19,0	17,0	31,1	19,4	22,8
	Feminin	120385	21,7	26,5	20,9	32,5	15,0	15,8	34,0
2003	Total	214902	18,5	20,5	27,1	20,6	19,5	14,4	20,3
	Urban	141917	25,8	21,9	26,8	23,9	26,3	31,2	36,2
	Rural	27985	11,9	13,2	28,2	11,9	13,0	10,3	15,2
	Masculin	127316	18,3	26,6	42,2	20,2	18,6	14,8	19,2
	Feminin	87586	18,7	15,9	19,7	21,0	21,5	13,8	23,3
2004	Total	259853	21,0	20,9	17,4	22,4	21,3	18,3	25,8
	Urban	159489	26,9	21,3	16,5	24,6	25,8	37,8	45,1
	Rural	100364	15,5	18,3	19,5	17,9	17,2	12,4	18,6
	Masculin	163439	22,4	19,5	22,6	23,2	22,2	20,7	27,6
	Feminin	96414	18,9	21,8	15,1	21,5	19,5	14,6	20,2
2005	Total	210262	19,7	21,9	18,7	21,6	22,0	15,0	20,4
	Urban	130485	26,3	21,7	16,6	24,9	26,7	32,5	38,3
	Rural	79766	13,9	22,8	25,7	15,4	17,7	10,1	14,2
	Masculin	130248	20,5	21,1	17,8	23,7	22,6	14,9	23,0
	Feminin	80014	18,4	22,5	19,1	19,4	20,7	15,2	12,3
Trim. IV 2006	Total	206616	21,5	34,2	14,3	25,2	19,4	16,6	26,0
	Urban	126664	29,1	37,0	13,6	27,8	25,4	29,7	54,9
	Rural	79952	15,2	20,5	16,9	21,7	14,2	12,4	12,5
	Masculin	126295	22,5	40,8	19,0	26,3	19,3	18,9	25,6
	Feminin	80321	20,6	31,3	10,9	24,1	19,5	12,9	27,1
Trim. IV 2007	Total	168783	18,9	21,6	2,5	19,8	19,8	14,6	29,5
	Urban	96946	23,2	22,4	3,9	20,5	23,9	26,8	41,2
	Rural	71837	15,2	15,9	0,0	18,7	16,4	10,7	23,5
	Masculin	120256	21,8	20,2	7,7	21,7	22,7	18,8	31,0
	Feminin	48527	14,2	22,8	0,0	17,3	13,4	7,5	24,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO 2001-2005, trim. IV 2006 și 2007).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

5. Rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii

Tranziția de la școală la viața activă și integrarea în muncă a tinerilor reprezintă o problemă esențială, cu un puternic impact economic și social, fiind, în același timp un important etalon al eficienței externe a sistemului de educație.

Din păcate, există mari diferențe pe niveluri de educație în ceea ce privește dezvoltarea și aplicarea sistemelor de monitorizare a absolvenților. Cel mai avansat din acest punct de vedere pare învățământul profesional, unde sunt așteptate rezultatele inițiativei din cadrul Programului Phare TVET care a elaborat și aplicat o metodologie de evaluare a inserției profesionale a absolvenților învățământului profesional și tehnic (SAM, an de completare și liceu tehnologic).

Deși ancheta (ale cărei rezultate sunt în curs de finalizare) s-a realizat numai la nivelul municipiului București și a județului Ilfov, rezultatele așteptate sunt deosebit de importante având în vedere feedback-ul pe care îl oferă sistemului de învățământ privind nivelul său de adaptare la cerințele pieței muncii, precum și din perspectiva motivației pentru participarea la învățarea pe parcursul întregii vieți, eșecul de integrare pe piața forței de muncă putând avea repercusiuni importante asupra acesteia.

În absența unor anchete reprezentative la nivel național pentru diferite niveluri de educație, corelate și care să aibă o abordare sectorială și regională, nu este posibilă o evaluare realistă a eficienței externe a sistemului de educație.

Ancheta complementară privind tranziția de la școală la muncă (în cadrul anchetei AMIGO), realizată în mod regulat la nivel european, inclusiv în România, oferă informațiile necesare pentru calcularea acestui indicator. Din păcate, ultima anchetă de acest gen a avut loc în anul 2000 (vezi tabel 1), următoarea fiind planificată pentru anul viitor.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii exprimă proporția absolvenților diferitelor niveluri de învățământ care și-au găsit un loc de muncă după un an de la terminarea studiilor.

Acest indicator urmărește evaluarea eficienței externe a sistemului de educație și gradul de adaptare a acestuia la nevoile pieței forței de muncă.

De asemenea, acest indicator, calculat pe niveluri de educație permite identificarea cererii pe piața forței de muncă pentru un anumit nivel de instruire.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

5. Rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii

1. Populația care a avut un loc de muncă semnificativ, în funcție de vârsta avută în momentul părăsirii sistemului de educație și de perioada necesară găsirii primului loc de muncă semnificativ

Perioada necesară găsirii unui loc de muncă	Total	Grupa de vârstă (vârsta avută în momentul părăsirii)					
		Sub 10 ani	10-14 ani	15-19 ani	20-24 ani	25-29 ani	30-35 ani
Total	1414183	*	78381	936885	334850	59613	3942
Sub 3 luni	707410	-	37995	412186	216604	37271	3354
3-5 luni	12035	-	-	4047	6694	*	-
6-8 luni	94367	-	*	61247	26772	4960	-
9-11 luni	78592	-	2392	58131	16334	*	-
12-17 luni	122209	-	4165	87185	22120	8740	-
18-23 luni	74071	-	3013	53462	14525	3071	-
24 luni și peste	325500	*	29430	260626	31803	2542	*

Obs. Datele se referă la persoanele care au părăsit sistemul de educație (prin absolvire sau abandon) în ultimii 10 ani și care și-au găsit un loc de muncă semnificativ.
Sursa : Modulul « Tranziția de la școală la muncă », Ancheta asupra forței de muncă în gospodării, 2000, INS, 2001.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar exprimă numărul total al elevilor cuprinși în învățământul preșcolar, indiferent de vârstă, ca raport procentual față de totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului preșcolar (3-5/6 ani). Indicatorul se poate calcula pentru fiecare nivel de învățământ.

Indicatorul reprezintă proporția elevilor care au frecventat învățământul preșcolar intrați pentru prima dată în clasa I, exprimată ca raport procentual din numărul total al elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat grădinița indică faptul că acești copii au participat la programe organizate de educație anterioare învățământului primar, ca fundament al progreselor școlare ulterioare.

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

Rata brută de cuprindere a copiilor în vârstă de 3-6 ani în învățământul preșcolar a continuat să crească și în anul școlar 2007/2008 – cu 1,4 puncte procentuale față de anul anterior – astfel încât pentru perioada 2000-2007 creșterea înregistrată se situează la peste 11 puncte procentuale. Concomitent, proporția elevilor intrați pentru prima oară în clasa I care au frecventat grădinița continuă să se situeze la peste 90%.

Repere europene

La nivelul anului 2006, media UE-27 privind participarea la educația preșcolară a copiilor de peste 4 ani a fost de 86,6%. În țări precum Belgia, Italia și Franța, valoarea ratei a fost de 100%. De asemenea, Spania, Malta, Luxemburg și alte 12 țări au înregistrat valori care exced obiectivul Barcelona de 90%. Multe alte țări au înregistrat, în ultimii ani, creșteri importante ale participării la educația preșcolară a copiilor de peste 4 ani. Este și cazul României: de la 60,3% în 2000 la 75,8% în 2006 – valoare apropiată de media UE-27.
Sursa: EUROSTAT (UOE data collection)

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar a crescut continuu în perioada 2000-2007 – de la 66,1% în anul 2000, la 77,6% în anul 2007 – înregistrând astfel o creștere de peste 11 p.p. într-o perioadă de 8 ani. În anul școlar 2007/2008 se menține tendința ascendentă, diferența valorii indicatorului față de anul anterior fiind de 1,4 p.p.

Concomitent cu această evoluție pozitivă, se păstrează discrepanțele pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural. Dacă în anii 2000-2001 această diferență se situa în jurul a 6 puncte procentuale, în următorii ani aceasta s-a stabilizat la aproximativ 9 p.p. În anul școlar 2006/2007 s-a înregistrat o ușoară ameliorare a ratei brute de cuprindere în mediul rural, diferența dintre cele două medii de rezidență crescând din nou în 2007/2008 la peste 8 p.p.

Diferențele între fete și băieți nu sunt semnificative, rata brută de cuprindere în grădiniță a fetelor prezentând, pentru întreaga perioadă de referință a raportului, un ușor avantaj de 1-2 p.p. în raport cu cea a băieților. De altfel, diferența în funcție de criteriul sex a continuat să se micșoreze de-a lungul perioadei de analiză, fiind în anul școlar 2007/2008 de sub 1 p.p.: 76,8% pentru fete, respectiv 75,7% pentru băieți.

Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar a înregistrat, în general, o evoluție ascendentă în perioada 2000-2007. La nivelul anului școlar 2007/2008 valoarea indicatorului a fost de 91,2%. În condițiile în care se prevede obligativitatea anului pregător pentru școală, faptul că numai 9% dintre elevii care intră pentru prima oară în clasa I nu au frecventat niciodată grădinița este un aspect pozitiv al sistemului de educație: un procent ridicat dintre copii beneficiază de pregătire în vederea intrării la școală, aspect cu efecte pozitive asupra performanțelor școlare ulterioare.

Deși rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar prezintă importante discrepanțe pe medii de rezidență în favoarea mediului urban, diferențele tind să se atenueze în ceea ce privește ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat grădinița. În perioada 2000-2007 aceste diferențe s-au redus semnificativ, ajungând în anul 2007/2008 la peste 1 p.p. în favoarea mediului rural.

Analiza ponderii elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat grădinița, în funcție de criteriul sex, evidențiază păstrarea unei ușoare diferențe în favoarea fetelor.

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

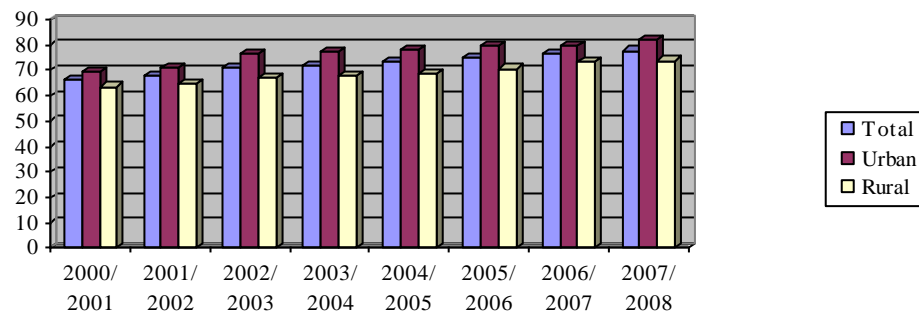
2. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar

1. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	66,1	67,5	71,0	71,8	73,0	74,7	76,2	77,6
U	69,2	70,8	76,3	76,9	77,8	79,6	79,3	81,8
R	63,4	64,8	66,7	67,9	68,8	70,5	73,4	73,7
F	67,1	68,6	72,0	72,6	73,6	75,3	76,8	78,0
M	65,1	66,5	70,2	71,1	72,4	74,3	75,7	77,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.1. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar, pe medii

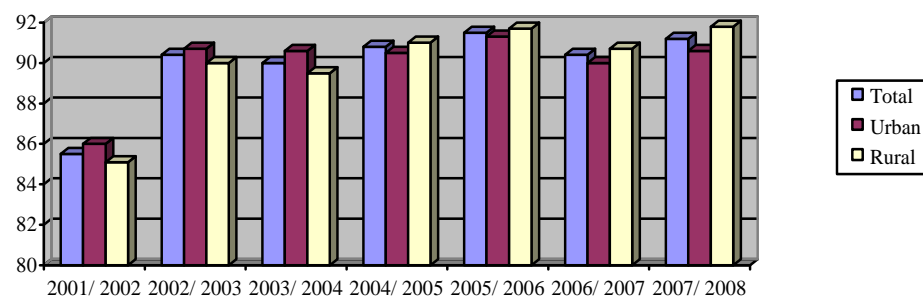

2. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	85,5	90,4	90,0	90,8	91,5	90,4	91,2
U	86,0	90,7	90,6	90,5	91,3	90,0	90,6
R	85,1	90,0	89,5	91,0	91,7	90,7	91,8
F	85,8	90,7	90,4	91,0	91,7	91,0	91,6
M	85,3	90,0	89,6	90,6	91,2	89,9	90,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 2. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar, pe medii

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență

4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar înregistrează o tendință ascendentă (ajungând în ultimii doi ani școlari la 3 ani), generată de creșterea ratei specifice de cuprindere la toate vârstele. Cuprinderea în învățământul preșcolar a unei proporții de aproape 86% din populația în vârstă de 5 ani semnifică, în linii mari, generalizarea grupei pregătitoare pentru școală.

Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar, a înregistrat o creștere continuă, în perioada 2000-2007, de la 2,6 ani la 3 ani. Valoarea cea mai înaltă a indicatorului se înregistrează în ultimii doi ani școlari și corespunde duratei oficiale de frecvență a acestui nivel de educație.

Pentru întreaga perioadă de referință a Raportului, durata medie de frecvență a învățământului preșcolar este similară la fete și băieți, iar diferența pe medii variază între 0,2 – 0,4 ani; în ultimul an școlar diferența este de 0,3 ani: 3,2 ani în mediul urban și 2,9 ani în rural (tabel 1). Creșterea duratei de frecvență este consecința creșterii gradului de participare la acest nivel de educație, creștere reflectată atât la nivelul indicatorului „rata brută de cuprindere” (cu aproape 12 puncte procentuale în perioada 2000-2007 – de la 66,1% la 77,6%), cât și al ratelor specifice de cuprindere pe vârste.

Analiza ratelor specifice de cuprindere pe vârste reflectă, de altfel, creșterea participării la educația de nivel preșcolar a copiilor de toate vârstele cuprinse în grupa de vârstă oficială corespunzătoare acestui nivel. Astfel, la vârstele de 3, 4 și 5 ani, ratele de cuprindere cresc cu valori cuprinse între aproximativ 23 și 9 puncte procentuale (tabel 2).

O reducere importantă a valorii indicatorului se produce la vârsta de 6 ani în anul școlar 2003/2004 (cu aproape 23 puncte procentuale față de anul anterior), dat fiind că o anumită proporție a copiilor au intrat în învățământul primar, conform noilor prevederi privind coborârea vârstei debutului școlar la 6 ani. După acest an, însă, rata specifică de cuprindere în învățământul preșcolar la vârsta de 6 ani crește în anii școlari următori cu aproximativ 3, 9, 11, respectiv 7 puncte procentuale față de 2003/2004. Această creștere semnifică faptul că, în general, o proporție tot mai redusă de copii în vârstă de 6 ani își fac debutul în învățământul primar. În acest sens este de menționat că, în anul școlar 2007/2008, proporția elevilor de 6 ani din totalul elevilor înscriși în clasa I a fost de numai 22,5%.

Creșterea ratei de cuprindere, în special la vârstele de 3, 4 și 5 ani este vizibilă atât în cazul fetelor, cât și al băieților (cu un anumit avantaj pentru fete), precum și în mediul urban și rural. În ultimul caz, se mențin diferențe mai mari, în special la vârsta de 3 ani, diferență care în ultimul an școlar se situează la aproximativ 12 pp (mai ridicată decât în anul școlar anterior când a înregistrat 9 p.p.). Ceea ce trebuie, însă, în primul rând remarcat este faptul că aproximativ 86% dintre copiii în vârstă de 5 ani frecventează învățământul preșcolar în ultimii trei ani (față de 76,4% în 2000/2001), evoluție importantă în perspectiva generalizării grupei pregătitoare pentru școală.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul durata medie de frecvență a învățământului preșcolar exprimă numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează un copil de vârstă oficială corespunzătoare acestui nivel de învățământ (3-5/6 ani), presupunând că acesta va fi cuprins în unitățile de învățământ corespunzătoare acestui ciclu. Indicatorul reflectă nivelul general de dezvoltare a sistemului de învățământ din perspectiva numărului de ani pregătire pe care îi parcurg copiii de vârstă oficială corespunzătoare. Acest indicator se poate calcula pentru fiecare nivel de învățământ.

Pentru prezentul raport, în vederea asigurării comparabilității datelor, durata oficială de școlarizare pentru învățământul preșcolar a fost considerată 4 ani (pentru copiii în vârstă de 3-6 ani), deși, începând din 2003, copiii în vârstă de 6 ani aparțin grupei oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar.

Indicatorul rata specifică de cuprindere școlară pe vârste exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă (din grupa oficială de vârstă corespunzătoare nivelului respectiv de educație) cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă. Indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică. Indicatorul se poate calcula și pentru fiecare nivel de educație, luându-se în considerare populația de o anumită vârstă (din grupa oficială de vârstă corespunzătoare unui anumit nivel de învățământ) cuprinsă în nivelul respectiv de educație.

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență

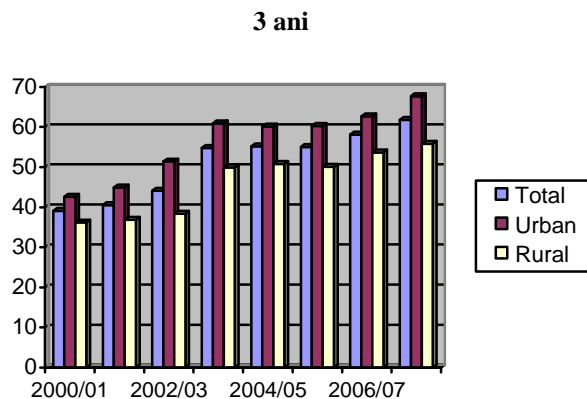
4. Rata specifică de cuprindere școlară, pe vârste

1. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar

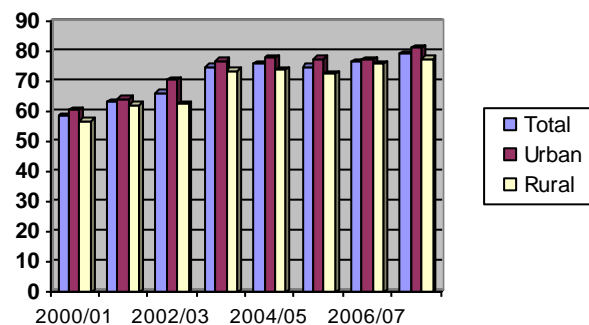
	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08
T	2,6	2,7	2,7	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0
U	2,8	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,2
R	2,5	2,6	2,7	2,7	2,7	2,8	2,9	2,9
F	2,7	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1
M	2,6	2,7	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

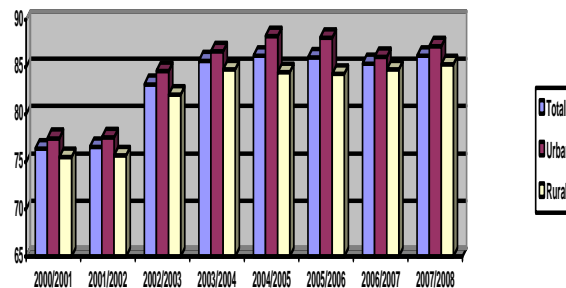
Fig. 1. Rata specifică de cuprindere în învățământ preșcolar, pe medii de rezidență

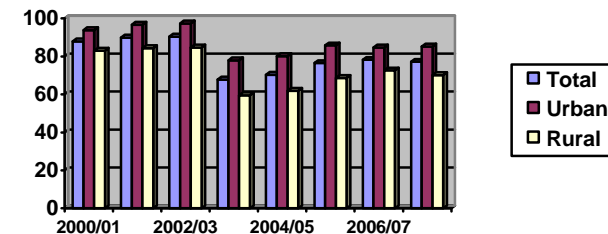
4 ani

5 ani

6 ani

2. Rata specifică de cuprindere școlară, pe vârste, în învățământ preșcolar

		2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
3 ani	T	39,1	40,5	44,1	54,8	55,2	55,0	58,1	61,8
	U	42,6	44,9	51,4	60,9	60,1	60,3	62,7	67,7
	R	36,2	36,9	38,4	49,9	50,8	50,1	53,7	55,8
	F	40,2	41,7	44,8	56,0	56,1	56,6	59,4	63,0
	M	38,2	39,4	43,4	53,6	54,2	53,4	56,9	60,6
4 ani	T	58,7	63,3	66,5	75,2	75,9	75,0	76,7	79,5
	U	60,7	64,4	70,9	77,1	78,0	77,7	77,4	81,3
	R	57,1	62,3	62,9	73,7	74,1	72,7	76,0	77,8
	F	60,1	64,3	67,9	76,1	76,9	75,5	78,2	79,8
	M	57,4	62,3	65,1	74,3	74,9	74,6	75,4	79,2
5 ani	T	76,4	76,6	83,2	85,7	86,2	86,0	85,4	86,2
	U	77,5	77,6	84,6	86,7	88,3	88,1	86,1	87,2
	R	75,5	75,7	82,1	84,8	84,5	84,3	84,8	85,3
	F	77,7	78,0	84,0	86,7	86,5	86,3	85,8	87,4
	M	75,3	75,2	82,5	84,7	85,9	85,8	85,1	85,1
6 ani	T	87,9	89,9	90,4	67,8	70,3	76,5	78,2	77,2
	U	93,8	96,7	97,4	78,0	80,1	85,8	84,7	85,2
	R	83,0	84,4	84,7	59,5	61,9	68,6	72,6	70,2
	F	88,6	90,8	91,3	67,8	70,5	76,4	77,7	76,6
	M	87,3	89,2	89,6	67,8	70,1	76,6	78,7	77,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

C. Învățământul primar și gimnazial
III. Participarea la educație
1. Rata brută de cuprindere școlară

În ultimii ani, rata de participarea la educația de nivel primar și gimnazial a depășit valoarea de 100%. În anul școlar 2007/2008 indicatorul înregistrează o ușoară scădere față de anul anterior, cu aproximativ 1 p.p. Se mențin însă diferențe pe cicluri de școlarizare și disparități importante pe medii de rezidență în defavoarea mediului rural, în special la nivelul învățământului gimnazial.

Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial a înregistrat 99,2% în anul școlar 2007/2008, cu aproximativ 1 p.p. mai puțin comparativ cu anul școlar anterior. Valoarea se înscrie în tendința ascendentă înregistrată pe parcursul întregii perioade de referință a Raportului, în 2003-2006 aceasta depășind chiar 100% (tabel 1). Tendințe similare de creștere se constată atât în cazul populației feminine și masculine, precum și la nivelul celor două medii de rezidență. Rata brută de cuprindere înregistrează ușoare diferențe pe sexe – sub 2 p.p. în favoarea băieților. Pe medii de rezidență, diferențele tind să se accentueze în perioada analizată, în defavoarea mediului rural: de la aproximativ 2 p.p. în 2000/2001 la peste 12 p.p. în 2007/2008 (valoare maximă pe întregul interval analizat).

Tendința ascendentă înregistrată de indicator la nivel general se manifestă însă diferit pe cicluri de școlarizare. În învățământul primar (tabel 2), în ultimii ani școlari se observă o diminuare a valorii indicatorului: de la un maxim de 109,1% înregistrat în 2003/2004 (anul de implementare a măsurii privind coborârea vârstei debutului școlar la 6 ani) la un minim de 97,8% în 2007/2008 (cu 6 p.p. mai puțin comparativ cu anul școlar anterior). Această diminuare a ratei de cuprindere în învățământul primar reprezintă, printre altele, consecința reducerii treptate a numărului copiilor în vârstă de 6 ani care intră în clasa I. Evoluții similare la nivelul învățământului primar se constată și pe medii de rezidență și sexe.

În gimnaziu (tabel 3), valoarea ratei brute de cuprindere păstrează un trend ascendent, începând cu anul 2002/2003, atingând un maxim de 100,5% în anul 2007/2008. Această creștere cu aproape 4 p.p. față de anul școlar anterior este, printre altele, consecința faptului că cele două cohorte de copii (de 6 și 7 ani) care au intrat în clasa I în anul școlar 2003/2004 au ajuns, în 2007/2008, în clasa a V-a. Tendințe asemănătoare de creștere a ratei brute de cuprindere la nivelul învățământului gimnazial se constată atât pe sexe, cât și pe medii de rezidență. Cu toate acestea, trebuie evidențiat faptul că, pentru ariile rurale, se amplifică riscul participării reduse la educația de nivel gimnazial. În acest sens, chiar dacă a crescut față de anul anterior, valoarea ratei de cuprindere de 92,5% înregistrată în anul școlar 2007/2008 în mediul rural se situează la o diferență puternic semnificativă, de aproape 17 p.p., față de cea specifică mediului urban.

Ca tendință generală, datele prezentate reflectă o creștere considerabilă, începând din anul școlar 2003/2004, a valorilor ratei brute de cuprindere pe ansamblul învățământului primar și gimnazial. Această creștere – care se explică prin intrarea în vigoare, în anul menționat, a prevederilor noii Legi a învățământului, ce stipulează coborârea vârstei de intrare în învățământul obligatoriu la 6 ani, care a determinat intrarea în clasa I a copiilor de 6 și 7 ani – s-a diminuat apoi treptat, în anii școlari următori.

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Valorile ratelor de cuprindere școlară, care la nivelul învățământului primar au depășit în ultimii ani valoarea de 100%, reflectă faptul că sistemul de învățământ dispune de capacitatea necesară de a cuprinde toți copiii din grupa oficială de vârstă corespunzătoare acestui nivel de educație. Mai mult chiar, având în vedere că în anul școlar 2003/2004 au fost școlarizați în clasa I copiii care aparțin la două cohorte de vârstă – de 6 și de 7 ani (sau o proporție importantă dintre aceștia) – se poate considera ca satisfăcătoare capacitatea sistemului de învățământ, din perspectiva resurselor materiale (infrastructură) și a celor umane. Un factor important care a permis această situație se concretizează însă și în tendința demografică descendentă înregistrată încă de la începutul anilor '90, tendință care a generat reducerea efectivelor școlare.

C. Învățământul primar și gimnazial
III. Participarea la educație
1. Rata brută de cuprindere școlară

1. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
T	97,2	97,0	97,9	100,3	100,3	101,5	100,1	99,2
U	98,1	98,6	101,0	103,0	100,2		106,4	105,7
R	96,2	95,2	94,7	97,6	100,4	96,6	94,4	93,3
F	96,6	96,3	97,2	99,5	99,4	100,7	99,4	98,4
M	97,8	97,7	98,6	101,1	101,2	102,3	100,9	99,9

2. Rata brută de cuprindere în învățământul primar

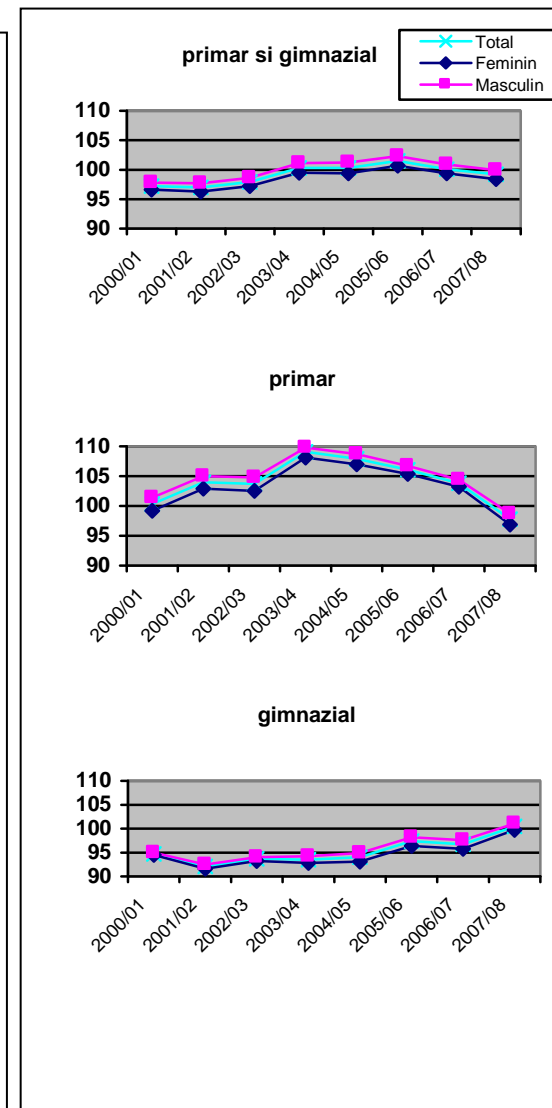
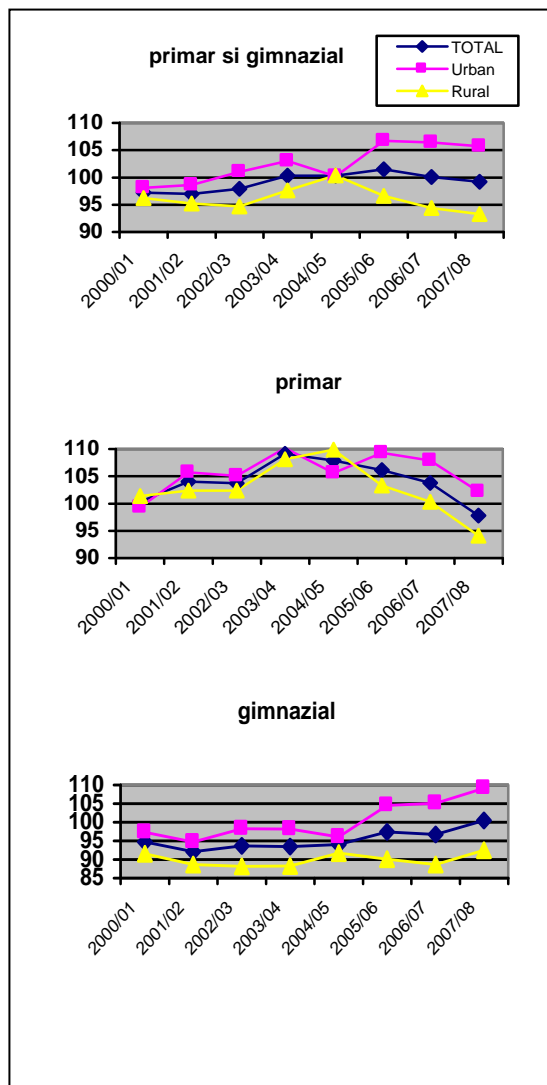
	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
T	100,3	104,0	103,7	109,1	107,9	106,1	103,8	97,8
U	99,3	105,7	105,1	110,2	105,6		107,9	102,2
R	101,4	102,4	102,4	108,1	109,9	103,3	100,3	94,1
F	99,2	102,9	102,5	108,1	107,0	105,4	103,2	96,9
M	101,4	105,0	104,8	109,8	108,7	106,7	104,4	98,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008

3. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
T	94,7	92,1	93,7	93,5	94,0	97,4	96,7	100,5
U	97,3	94,7	98,3	98,2	96,1		105,1	109,1
R	91,5	88,7	88,2	88,3	91,7	90,1	88,7	92,5
F	94,5	91,6	93,2	92,8	93,1	96,4	95,8	99,7
M	95,0	92,5	94,0	94,2	94,9	98,2	97,6	101,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

C. Învățământul obligatoriu de 10 ani
III. Participarea la educație
1. Rata brută de cuprindere școlară

Pentru prima dată după implementarea măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu la 10 ani anul școlar 2007/2008 evidențiază semnale pozitive privind participarea la educația de acest nivel.

În perioada 2003-2007, rata brută de cuprindere școlară în învățământul obligatoriu de 10 ani se situează în jurul valorii de 96% (tabel 1). În ultimii ani școlari, diferențele pe sexe se diminuează de la aproximativ 3 puncte procentuale (anul școlar 2004/2005) la un punct procentual în favoarea băieților. Valorile indicatorului sunt însă supradimensionate dată fiind acțiunea unei alte prevederi a Legii învățământului referitoare la coborârea vârstei debutului școlar de la 7 la 6 ani, fapt ce a determinat intrarea în clasa I, începând cu anul școlar 2003/2004, atât a copiilor în vârstă de 7 ani, cât și a unei anumite proporții dintre copiii de 6 ani. Se poate astfel estima – deși seriile de date nu sunt comparabile - că rata de participare la învățământul obligatoriu (în structura actuală) s-a diminuat față de rata de participare la acest nivel de educație (cu durata de 8 ani) înregistrată în anii anteriori (aproximativ 98% în 2002/2003); în ultimul an școlar al perioadei de referință aceasta tinde să se redreseze ajungând la aproape 97%. Astfel, se poate constata că, din perspectiva participării la educație, implementarea măsurilor privind prelungirea duratei învățământului obligatoriu la 10 ani întâmpină încă dificultăți.

Evoluția ratei brute de cuprindere a elevilor în învățământul gimnazial, clasele IX-X de liceu și anii I și II de învățământ profesional și de ucenici /SAM în perioada 2000-2007 (indicator mai relevant, dat fiind că elimină influențele

perturbatoare produse de valorile „artificiale” ale ratei corespunzătoare ciclului primar generate de măsura referitoare la vârsta debutului școlar) reflectă aceeași situație. Anul școlar 2007/2008 marchează însă o tendință vizibilă de creștere a participării școlare, valoarea indicatorului crescând cu 5 pp față de anul anterior (95,9% față de 91%), creșterea fiind ușor mai ridicată în cazul băieților (tabel 2). Rata brută de cuprindere calculată numai pentru clasele IX-X de liceu și anii I și II de învățământ profesional și de ucenici /SAM, în aceeași perioadă de referință, ilustrează, în general, o tendință asemănătoare: o evoluție oscilantă începând din anul școlar 2003/2004 și o creștere semnificativă – cu peste 5 pp - în ultimul an școlar (87,8%) - tabel 3.

Astfel, după o evoluție îngrijorătoare a participării la învățământul obligatoriu de 10 ani, anul școlar 2007/2008 evidențiază anumite semnale pozitive sub acest aspect.

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Valorile ratei brute de cuprindere în învățământul obligatoriu și chiar în învățământul secundar superior vor fi distorsionate pentru o perioadă de încă 8-10 ani, până la ieșirea din sistemul de învățământ preuniversitar a elevilor (de 6 și 7 ani) care au intrat în clasa I în anul școlar 2003/2004.

În vederea identificării unor posibile obstacole pentru succesul măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu la 10 ani ar fi relevante ratele brute de cuprindere în învățământul obligatoriu (cu actuala structură), pe medii de rezidență. În prezent, nu sunt însă disponibile informații privind elevii înscriși în învățământul liceal și în școlile de arte și meserii, pe clase, respectiv pe ani de studii, și pe medii de rezidență (după domiciliul părinților).

C. Învățământul obligatoriu de 10 ani

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere școlară

1. Rata brută de cuprindere în învățământul obligatoriu de 10 ani (învățământul primar și gimnazial, clasele IX-X de liceu și anul I și II SAM)

	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Total	96,3	96,1	95,8	95,7	96,6
Feminin	95,0	94,7	95,3	95,2	96,2
Masculin	97,6	97,5	96,2	96,1	97,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Rata brută de cuprindere în gimnaziu, clasele IX-X de liceu și anii I și II învățământ profesional și de ucenici (SAM)

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
T	89,8	88,5	89,2	88,5	90,2	90,3	91,0	95,9
F	90,0	88,6	89,5	88,5	88,6	90,0	90,7	95,7
M	89,6	88,4	88,8	88,4	91,7	90,5	91,4	96,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

3. Rata brută de cuprindere în clasele IX-X de liceu și anul I și II învățământ profesional și de ucenici (SAM)

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
T	79,2	81,2	80,9	80,2	84,2	80,0	82,0	87,8
F	80,3	82,5	82,6	81,5	81,9	80,8	82,5	88,5
M	78,0	79,9	79,2	78,9	86,5	79,3	81,4	87,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 1. Rata bruta de cuprindere in invatamantul obligatoriu de 10 ani (invatamantul primar si gimnazial, clasele IX-X de liceu si anul I si II SAM, pe sexe

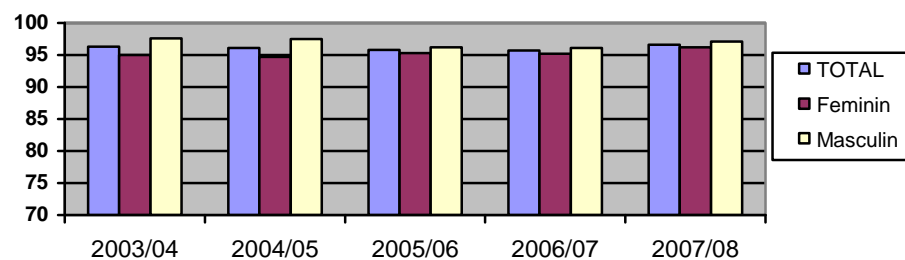
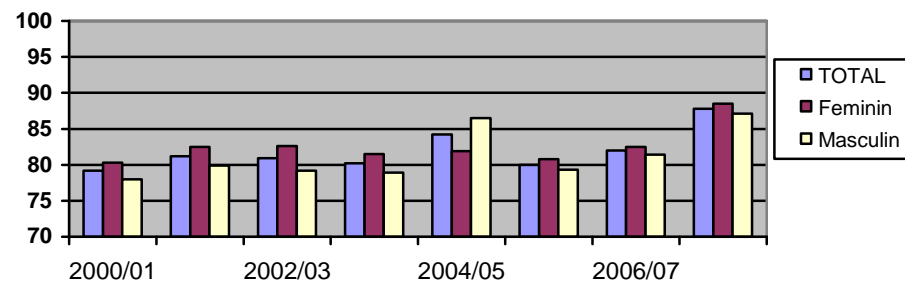

Fig. 2. Rata bruta de cuprindere in clasele IX-X de liceu si anul I si II inv. profesional si de ucenici (SAM), pe sexe

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial în anul școlar 2007/2008 este identică cu cea înregistrată în anul precedent - 7,5 ani. Se mențin, de asemenea, diferențele între mediul urban și rural, în defavoarea populației de vârstă școlară din ariile rurale, în 2007/2008 această diferență fiind de 1 an.

Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial, în ansamblu, a înregistrat o valoare relativ constantă în perioada 2000-2007. Durata maximă se constată în primul an al intervalului de referință - 7,7 ani, în următorii ani aceasta stabilizându-se la 7,5 ani, cu excepția anului 2005/2006 - 7,6 ani. La nivelul anului 2006/2007 intervine o ușoară reducere a duratei medii de frecvență (tabel 1), comparativ cu anul anterior (7,5 ani), consecință a scăderii ratei specifice de cuprindere la toate vârstele, cu excepția celei de 9 ani. În anul 2007/2008, valoarea indicatorului crește din nou la 7,5 ani. După ce în primii doi ani ai perioadei analizate se înregistrează un ușor avantaj al băieților în ceea ce privește durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial, în anii următori valoarea indicatorului devine practic egală în cazul celor două segmente de populație.

Se înregistrează, însă, diferențe importante și în continuă creștere pe medii de rezidență care oscilează între 0,1-1,0 an pe parcursul perioadei de referință, maximul fiind atins în ultimul an școlar analizat, respectiv 2007/2008.

Tendențe similare se înregistrează și la nivelul fiecărui ciclu de învățământ. Astfel, variațiile în funcție de criteriul sex sunt practic inexistente, atât în învățământul primar, cât și gimnazial pe parcursul întregii perioade de referință a Raportului. Apar însă diferențe semnificative, cu tendințe de accentuare în ultimii ani, pe medii de rezidență, atât în învățământul primar (0,3 ani), cât mai ales în învățământul gimnazial (0,5 ani) - (tabelele 2 și 3, Fig. 1 și 2).

Diferențele, pe medii de rezidență, în ceea ce privește durata medie de frecvență a învățământului evidențiază, la fel ca și alți indicatori, situația defavorizată a populației de vârstă școlară din ariile rurale.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial sau a oricărui nivel de învățământ nu coincide cu durata oficială prevăzută. Aceasta poate fi influențată de factori diferiți: în primul rând de rata de participare a copiilor la educația preșcolară, implicit rata abandonului școlar, rata repetenției ș.a.

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

1. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	7,7	7,5	7,5	7,5	7,5	7,6	7,5	7,5
U	7,7	7,6	7,7	7,8	7,6	7,9	8,0	8,0
R	7,6	7,3	7,2	7,3	7,5	7,2	7,1	7,0
F	7,6	7,4	7,5	7,5	7,5	7,6	7,5	7,5
M	7,7	7,5	7,5	7,5	7,5	7,6	7,6	7,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Durata medie de frecvență a învățământului primar

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	3,8	3,8	3,7	3,8	3,7	3,8	3,7	3,5
U	3,8	3,8	3,8	3,9	3,7	3,9	3,9	3,7
R	3,8	3,7	3,7	3,7	3,8	3,6	3,6	3,4
F	3,8	3,7	3,7	3,8	3,7	3,8	3,7	3,5
M	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8	3,8	3,7	3,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

3. Durata medie de frecvență a învățământului gimnazial

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	3,6	3,4	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5
U	3,7	3,5	3,6	3,6	3,6	3,8	3,8	3,8
R	3,5	3,3	3,2	3,2	3,4	3,3	3,3	3,3
F	3,6	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6	3,5	3,5
M	3,6	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5	3,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 1. Durata medie de frecvență a învățământului primar

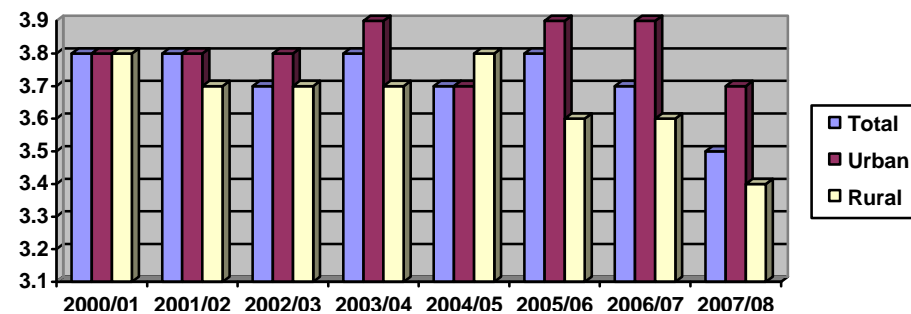
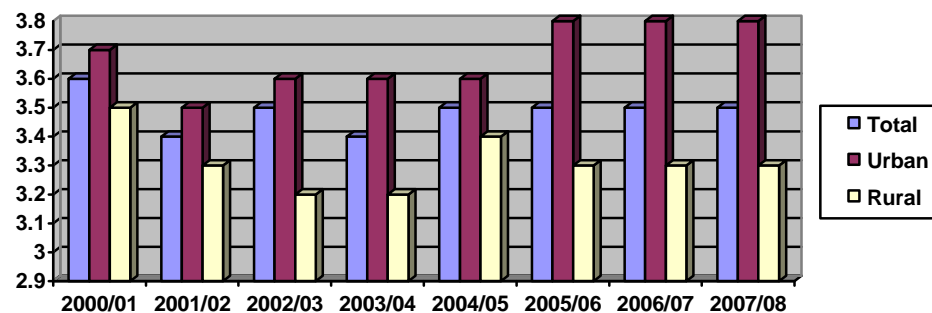

Fig. 2. Durata medie de frecvență a învățământului gimnazial

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în anul școlar 2007/2008, înregistrează, în general, tendințe descendente. Se înregistrează, de asemenea, creșterea valorii indicatorului la vârstele care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani).

Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în perioada 2000-2007, prezintă tendințe oscilante. Pentru vârsta de 6 ani, de exemplu, la nivelul anului școlar 2003/2004, asistăm, practic, la o dublare a acesteia: 41,7% față de 21,9% în 2002/2003 (tabel 1, Fig.1). Creșterea ratei de participare la această vârstă în anul menționat reprezintă efectul intrării în vigoare la această dată a prevederii Legii învățământului referitoare la coborârea vârstei debutului școlar la 6 ani. Creșterea a fost mai mare în mediul rural – 45,2% față de 37,4% în mediul urban. După acest an, însă, rata specifică de cuprindere la vârsta de 6 ani se reduce în mod continuu, ajungând în 2007/2008 la 22,2%, situație care reflectă faptul că prevederile legale respective și-au diminuat semnificativ efectele.

Analiza ratelor specifice de cuprindere pe niveluri de învățământ evidențiază următoarele:

La vârstele cuprinse în grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului primar se observă, în anul școlar 2007/2008, reducerea valorii indicatorului la toate vârstele, inclusiv în cazul vârstei de 9 ani pentru care rata specifică atingea în anul anterior 100,0% (în 2007/2008 – 95,9%).

În învățământul gimnazial, evoluția ratelor specifice de cuprindere este relativ diferită de la o vârstă la alta. Astfel, în anul școlar 2007/2008, comparativ cu anul anterior, tendința este ascendentă la vârstele de 11, 12, 14 și 16 ani (cu 1-1,7 pp) și descendentă la vârstele de 15 ani (cu 1 pp), dar în special la 13 ani (cu peste 2 pp).

Este de semnalat, de asemenea, atât pentru învățământul primar, cât și gimnazial, proporția ridicată a elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare nivelului respectiv (aproape 17% elevi în vârstă de peste 10 ani în învățământul primar și aproximativ 22% elevi de peste 14 ani în învățământul gimnazial, în anul școlar 2007/2008) – tabelele 1 și 2. În cazul acestora poate fi vorba fie de un debut școlar întârziat, fie de fenomenul repetenței, ultimul cu impact asupra eficienței interne a sistemului de educație.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Ratele specifice de cuprindere pentru vârstele oficiale corespunzătoare debutului, respectiv finalului unui anumit nivel de învățământ trebuie considerate în relație cu ratele specifice populației de aceleași vârste care se regăsesc în nivelul inferior, respectiv superior de educație. De exemplu, rata specifică de cuprindere a populației în vârstă de 11 ani cuprinsă în învățământul primar se cumulează cu rata specifică de cuprindere a populației de aceeași vârstă cuprinsă în învățământul gimnazial.

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Fig1 Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ primar

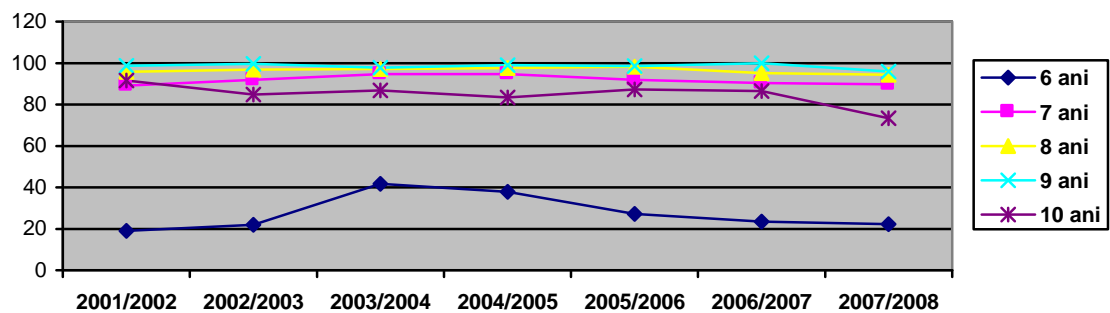
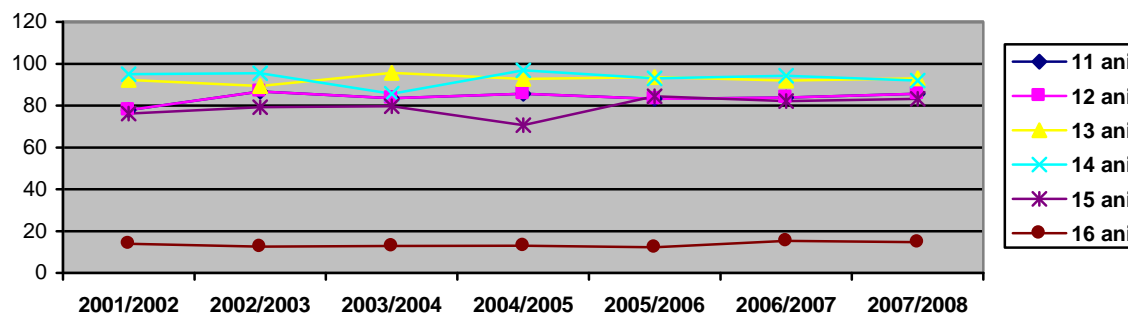

Fig. 2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ gimnazial

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ primar		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
6 ani	T	19,0	21,9	41,7	37,8	27,2	23,5	22,2
	U	18,6	20,9	37,4	32,7	25,9	22,7	21,3
	R	19,3	22,6	45,2	42,1	28,3	24,1	23,0
	F	19,4	22,5	42,5	38,9	28,1	24,6	23,2
7 ani	M	18,6	21,3	40,9	36,7	26,4	22,3	21,3
	T	89,1	91,9	94,7	94,7	91,9	90,4	89,8
	U	92,0	94,9	97,9	93,8	96,2	94,7	93,6
	R	86,6	89,3	92,1	95,4	88,1	86,8	86,5
8 ani	F	89,3	91,9	94,8	94,3	92,4	90,4	90,1
	M	88,9	91,8	94,7	95,1	91,3	90,5	89,5
	T	95,8	96,8	97,2	97,6	98,3	95,2	94,4
	U	97,3	99,3	99,7	96,5	100,7	99,4	98,7
9 ani	R	94,5	94,8	95,2	98,6	96,2	91,6	90,8
	F	95,6	96,4	97,3	97,6	97,6	95,3	94,0
	M	96,1	97,2	97,1	97,6	98,9	95,1	94,9
	T	98,7	99,6	97,7	99,0	98,5	100,0	95,9
10 ani	U	100,0	100,0	100,0	98,4	102,4	104,2	100,1
	R	96,7	98,1	95,7	99,5	95,1	96,2	92,2
	F	98,5	99,0	97,1	99,0	98,5	99,6	96,0
	M	98,8	100,0	98,3	99,0	98,5	100,4	95,7
11 ani	T	91,6	84,8	86,8	83,4	87,3	86,5	73,4
	U	91,8	86,2	89,1	83,6	91,3	90,7	79,1
	R	91,3	83,5	84,8	83,2	83,7	82,9	68,3
	F	90,4	84,0	85,9	82,2	86,7	86,1	71,4
12 ani	M	92,7	85,6	87,6	84,5	87,9	87,0	75,2
	T	11,2	13,3	12,8	12,5	13,7	13,7	9,9
	U	9,6	11,9	11,6	11,4	12,9	13,5	9,5
	R	13,2	14,9	13,9	13,6	14,4	14,0	10,4
13 ani	F	9,9	11,8	11,3	11,2	12,3	12,3	8,.
	M	12,5	14,8	14,2	13,7	15,0	15,1	11,1
	T	5,6	5,1	6,1	6,0	6,0	5,6	5,8
	U	4,6	4,4	5,3	5,5	6,1	5,8	6,3
14 ani	R	6,8	6,1	6,9	6,5	6,0	5,4	5,3
	F	4,4	4,0	4,6	4,6	4,7	4,2	4,4
	M	6,7	6,3	7,5	7,4	7,4	6,9	7,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ gimnazial		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
11 ani	T	77,8	86,7	83,6	85,7	83,2	83,9	85,6
	U	80,5	92,5	89,1	89,5	90,5	92,0	94,1
	R	74,6	80,6	78,3	82,0	76,5	76,6	78,0
	F	78,8	88,0	84,7	86,6	84,0	85,0	86,7
12 ani	M	76,9	85,5	82,6	84,8	82,4	82,8	84,6
	T	92,2	89,3	95,7	92,7	93,7	92,0	93,0
	U	94,5	92,2	100,0	95,3	101,0	99,9	101,9
	R	90,0	85,4	90,2	90,1	86,7	84,7	85,0
13 ani	F	92,6	88,3	96,2	93,1	94,0	92,2	93,4
	M	91,9	89,7	95,3	92,4	93,4	91,8	92,6
	T	95,0	95,5	85,7	96,8	93,0	94,3	91,9
	U	97,7	99,8	90,1	99,0	98,4	101,3	98,9
14 ani	R	91,5	90,3	80,8	94,3	87,4	87,5	85,3
	F	95,9	95,7	86,2	97,2	93,4	94,3	91,9
	M	94,2	95,3	85,3	96,5	92,4	94,3	91,8
	T	76,1	79,3	79,7	70,6	84,5	82,1	83,2
15 ani	U	79,2	83,9	83,1	72,0	89,4	87,8	90,0
	R	72,1	73,6	75,6	68,9	78,8	76,2	76,7
	F	75,5	79,4	79,3	70,4	84,4	82,1	82,8
	M	76,7	79,2	80,1	70,8	84,5	82,2	83,7
16 ani	T	13,9	12,6	12,8	13,0	12,3	15,4	14,7
	U	13,3	12,5	12,4	12,0	11,9	15,3	15,0
	R	14,7	12,7	13,2	14,3	12,7	15,5	14,5
	F	11,8	10,5	10,7	10,8	10,2	13,2	12,6
17 ani	M	15,9	14,5	14,7	15,1	14,3	17,5	16,7
	T	4,7	5,1	4,9	5,5	6,0	5,9	7,6
	U	5,3	5,9	5,9	6,2	7,0	7,2	9,9
	R	3,7	4,0	3,8	4,3	4,7	4,2	5,0
18 ani	F	3,0	3,5	3,2	3,7	4,0	3,9	5,1
	M	6,2	6,7	6,6	7,2	8,0	7,8	9,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

C. Învățământul primar și gimnazial
III. Eficiența internă a sistemului de educație
4. Rata abandonului școlar

5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a tinerilor în vârstă de 18-24 ani

În condițiile creșterii continue a ratei abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, rămâne încă problematică atingerea țintei stabilite de UE în perspectiva anului 2010 – reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație la cel mult 10%.

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Indicatorul rata abandonului școlar reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar. Acest indicator permite evaluarea eficienței interne a sistemului de educație. Este, totodată, un indicator important pentru analizarea și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul unui nivel de educație. Rata ideală a abandonului trebuie să se apropie de 0; o rată ridicată a abandonului evidențiază serioase probleme privind eficiența internă a sistemului de educație. O metodă simplificată de calculare a ratei abandonului școlar pe cohortă constă în raportarea numărului de absolvenți ai unui nivel de învățământ la numărul elevilor înscriși în anul I al ciclului respectiv de învățământ. Corecția aplicată în estimarea abandonului pe cohortă constă în calcularea diferenței dintre rata pierderilor pe ciclu și rata repetenției la nivelul clasei finale a fiecărui nivel de învățământ (a IV-a, respectiv a VIII-a), această diferență nemaifiind acoperită de rata elevilor în situație de repetenție din anul anterior, așa cum se întâmplă pe parcursul celorlalți ani școlari. Indicatorul rata de părăsire timpurie a sistemului de educație reprezintă proporția populației în vârstă de 18-24 ani cu nivel gimnazial de educație sau care nu și-a completat studiile gimnaziale și care nu urmează nici o formă de educație și formare profesională, din totalul populației în vârstă de 18-24 ani. Indicatorul poate fi considerat și în categoria celor care vizează participarea la formarea profesională continuă (educația permanentă).

Repere europene

Datele comparative privind indicatorul rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a tinerilor în vârstă de 18-24 ani ilustrează faptul că România continuă să se situeze mult sub nivelul celor mai multe dintre statele membre sau care au aderat mai recent la UE. La nivelul anului 2007, valoarea indicatorului pentru România înregistrează 19,2%, spre deosebire de țări precum Slovenia – 4,3%, Polonia – 5,0%, Republica Cehă – 5,5%, statele membre UE-27 – 14,8%. La nivelul aceluiași an, România este, totuși, în avantaj față de Spania (31,0%) și Portugalia (36,3%).

În perioada 2000-2007, rata abandonului școlar (calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”), atât pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, cât și la nivelul fiecăruia dintre cele două cicluri, înregistrează un trend continuu ascendent. Ca urmare, în această perioadă, valoarea indicatorului a crescut de peste trei ori în clasele I-VIII (de la 0,6% în anul școlar 2000/2001 la 2,0% în 2007/2008), de aproape 3 ori în învățământul primar (de la 0,6% la 1,7%) și de patru ori în învățământul gimnazial (de la 0,6% la 2,3%) – tabelele 1-3.

În ceea ce privește diferențele pe medii de rezidență, evoluția este oscilantă. Astfel, dacă în primii doi-trei ani ai intervalului analizat decalajul evidențiază un avantaj al mediului rural (valori mai reduse ale indicatorului), la mijlocul perioadei rata abandonului școlar tinde să fie sensibil mai ridicată în aceste arii, comparativ cu mediul urban. În ultimul an, însă, pe fondul general al creșterii ratei abandonului, asistăm la creșterea decalajului între cele două medii de rezidență, diferența fiind în defavoarea mediului urban.

Dacă abandonul școlar anual evidențiază situații problematice din punct de vedere al eficienței interne a sistemului de învățământ și participării la educație, situația pierderilor școlare (repetenție, migrație, deces, dar în primul rând abandon școlar), evidențiată pe baza analizei cohortelor aparente de elevi, sugerează o realitate mai îngrijorătoare.

Se constată, astfel, că în perioada 2000-2007, pierderile școlare înregistrate de fiecare cohortă de elevi de la intrarea într-un ciclu de învățământ până la absolvirea acestuia au reprezentat aproximativ 10-15%, ceea ce reprezintă peste 25% pe parcursul învățământului primar și gimnazial (Tabel 4). Se remarcă, de asemenea, că dacă pentru ciclul primar tendința este oscilantă, la nivelul gimnaziului pierderile școlare au înregistrat o creștere continuă, ajungând în ultimul an al intervalului analizat la peste 15%. Situația cea mai dramatică apare în cazul coortei de elevi din mediul rural care a finalizat învățământul gimnazial în anul școlar 2006/2007: pierderile înregistrate de aceasta reprezintă aproape 23%. De altfel, proporția pierderilor școlare pe cohortă este semnificativ mai mare în cazul elevilor din mediul rural, comparativ cu cei din urban.

Tendința de creștere continuă a ratei pierderilor școlare și în primul rând a abandonului pe parcursul perioadei de referință poate fi generată, pe lângă alți factori individuali, familiali sau școlari, de amploarea fenomenului migrației forței de muncă (copiii care își urmează părinții în străinătate, chiar dacă își continuă studiile, ies din evidențele școlare).

Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a scăzut în 2007 cu trei pp față de anul 2000 (tabelele 5 și 6, Fig. 2). Cu toate acestea, perspectiva atingerii țintei stabilite de UE – reducerea valorii acestui indicator la maximum 10% până în anul 2010 – este încă problematică dacă luăm în considerare tendințele ascendente înregistrate de abandonul școlar în ciclul primar și gimnazial.

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Eficiența internă a sistemului de educație

4. Rata abandonului școlar

1. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

	00/ 01	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07
T	0,6	1,2	1,2	1,5	1,7	1,8	2,0
U	0,7	1,4	1,2	1,3	1,5	1,8	2,2
R	0,6	1,0	1,3	1,7	1,8	1,8	1,8
F.	0,6	1,1	1,6	1,3	1,4	1,6	1,8
M	0,7	1,3	0,9	1,7	1,9	2,0	2,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Rata abandonului școlar în învățământ primar

	00/ 01	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07
T	0,6	1,0	0,9	1,2	1,3	1,5	1,7
U	0,7	1,2	1,0	1,0	1,3	1,6	2,0
R	0,5	0,8	0,9	1,4	1,4	1,4	1,4
F.	0,6	0,9	0,8	1,1	1,2	1,3	1,5
M	0,6	1,0	1,1	1,4	1,5	1,7	1,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

3. Rata abandonului școlar în învățământ gimnazial

	00/ 01	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07
T	0,6	1,4	1,5	1,7	2,0	2,1	2,3
U	0,6	1,5	1,4	1,4	1,8	2,0	2,3
R	0,6	1,2	1,6	2,1	2,2	2,2	2,3
F.	0,5	1,2	2,3	1,5	1,7	1,8	2,1
M	0,7	1,6	0,7	2,0	2,3	2,3	2,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

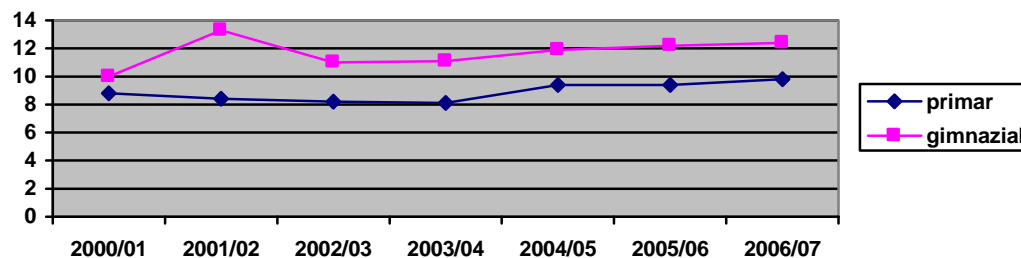
4. Pierderile școlare pe cohortă în învățământul primar și gimnazial, pe medii, în perioada 2001-2006

An absolv	2000/2001			2001/2002			2002/2003			2003/2004			2004/2005			2005/2006			2006/2007		
	Pierderi șc.	Rata repet. IV-a / VIII	Aband. șc. *	Pierderi șc.	Rata repet. IV-a / VIII	Aband. șc. *	Pierderi școlare	Rata repet. IV-a / VIII	Aband. șc. *	Pierderi șc.	Rata repet. IV-a / VIII	Aband. șc. *	Pierderi șc.	Rata repet. IV-a / VIII	Aband. șc. *	Pierderi șc.	Rata repet. IV-a / VIII	Aband. șc. *	Pierderi șc.	Rata repet. IV-a / VIII	Aband. șc. *
Prim.	11,6	2,8	8,8	10,9	2,5	8,4	10,3	2,1	8,2	10,0	1,9	8,1	11,3	1,9	9,4	10,9	1,5	9,4	11,8	1,9	9,8
Urban	10,3	1,8	8,5	8,8	1,6	7,2	7,2	1,4	5,8	6,9	1,3	5,6	8,0	1,4	6,6	3,6	1,2	2,4	3,7	1,3	2,4
Rural	13,1	3,9	9,2	13,0	3,4	9,6	13,2	2,9	10,3	12,8	2,5	10,3	14,1	2,4	11,7	17,0	1,9	15,1	18,2	2,6	15,6
Gimn.	12,2	2,2	10,0	12,6	2,1	10,5	13,3	2,3	11,0	13,4	2,3	11,1	14,7	2,8	11,9	14,9	2,7	12,2	15,2	2,8	12,4
Urban	10,2	1,8	8,4	10,4	1,7	8,7	10,8	2,0	8,8	10,4	1,9	8,5	11,5	2,4	9,1	8,3	2,3	6,0	8,0	2,5	5,5
Rural	15,1	2,8	12,3	15,7	2,6	13,1	16,6	2,6	14,0	17,1	2,7	14,4	18,7	3,4	15,3	22,2	3,1	19,1	22,9	3,2	19,7

* Inclusive cazurile de deces și migrație.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 1. Rata abandonului școlar, pe cohortă, în învățământul primar și gimnazial

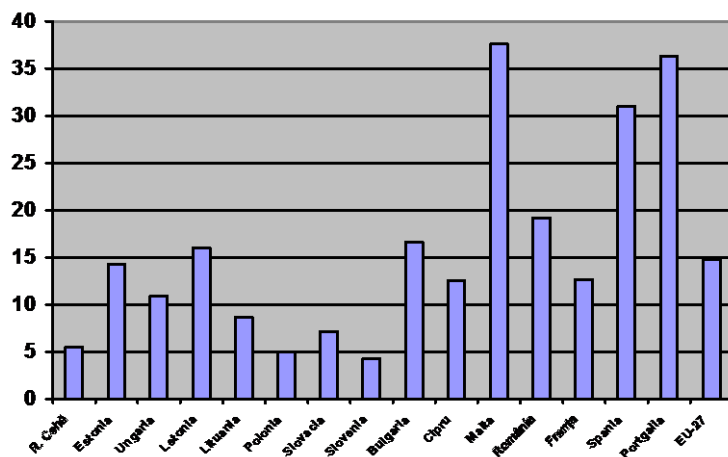
C. Învățământul primar și gimnazial

III. Eficiența internă a sistemului de educație

5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a tinerilor în vârstă de 18-24 ani

Fig. 2. Rata de părăsire timpurie a studiilor
(date comparative)

■ 2007

5. Rata de părăsire timpurie a studiilor, în România

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
19,7	19,1	21,5	22,3	21,3	23,2	23,2	23,6	20,8	...	19,2

Sursa: Europa Website (indicatori structurali), 2006; Eurostat, 2008.

6. Rata de părăsire timpurie a studiilor – date comparative

Anul	R. Cehă	Estonia	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Cipru	Malta	România	Franța	Spania	Portugalia	UE-27
2000	5,5	14,2	13,8	19,5	16,7	7,9	5,6	7,5	20,3	18,5	54,2	22,3	13,3	29,1	42,6	17,6
2007	5,5	14,3	10,9	16,0	8,7	5,0	7,2	4,3	16,6	12,6	37,6	19,2	12,7	31,0	36,3	14,8

Sursa: Eurostat, 2008.

C. Învățământul primar și gimnazial

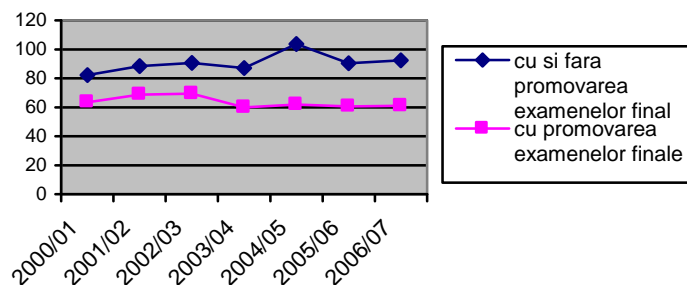
IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial

Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial evidențiază accentuarea diferenței între mediul urban și rural, în anul 2006/2007, în zonele rurale, indicatorul fiind cu aproximativ 25 p.p. mai scăzută decât în urban. Diferențele pe sexe se păstrează și în acest an în favoarea fetelor.

Rata absolvenților de învățământ primar și gimnazial cu și fără examen de capacitate a înregistrat, la nivelul anului 2006/2007, o ușoară creștere (2 p.p) față de anul anterior. Pe întreaga perioadă de referință a raportului creșterea este însă semnificativă: de la 82,1% în anul 2000-2001, la 92,4 % în anul 2006/2007.

Fig. 1. Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial 2000-2007

Pe sexe, rata de absolvire a învățământului gimnazial cu și fără examen de capacitate a fetelor se păstrează constant mai ridicată decât cea a băieților, diferența fiind în anul 2006/2007 de 1,4 p.p. În cazul ratelor de absolvire **cu** promovarea examenelor finale, diferențele pe sexe rămân însă semnificative pe întreaga perioadă analizată, ecartul în favoarea fetelor situându-se între 8 p.p în 2000/2001 și un maxim de peste 16 p.p. în anul 2004/2005. Cu toate acestea, în ultimii trei ani, ecartul între sexe tinde să se micșoreze, ajungând la 11,5 p.p. în anul școlar 2006/2007.

Rata de absolvire cu și fără promovarea examenelor finale păstrează aceeași tendință de accentuare a discrepanțelor între mediul urban și cel rural, ecartul ajungând în anul 2006/2007 la aproximativ 25 p.p. în defavoarea mediului rural. **Rata de absolvire cu promovarea examenului de final** înregistrează o ușoară creștere față de anul anterior, atât pe total (61,1% față de 60,6%p.), cât și în mediul rural (45% comparativ cu 43,2%), dar nu atinge încă valorile corespunzătoare anului școlar 2002/2003, an în care indicatorul a avut nivelul cel mai înalt: total – 69,4%; urban – 81,7%; rural – 54,3% .

Definirea
indicatorului/
Note
metodologice

Rata de absolvire reprezintă procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de învățământ. În cazul învățământului primar și gimnazial, vârsta teoretică de absolvire este de 14 ani.

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial

1. Rata de absolvire a învățământ gimnazial

	cu și fără promovarea examenelor finale							cu promovarea examenelor finale						
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	82,1	88,4	90,5	87,0	103,7	90,3	92,4	63,5	68,7	69,4	59,8	61,9	60,6	61,1
Urban	87,7	94,8	97,2	91,5	112,1	101,0	105,0	75,0	80,3	81,7	69,9	77,9	77,2	77,8
Rural	74,8	80,5	82,3	81,5	94,1	79,0	80,1	48,2	54,3	54,3	47,2	43,5	43,2	45,0
Feminin	83,7	90,3	91,8	88,7	105,8	90,9	93,2	67,6	74,0	74,5	66,2	70,2	67,2	67,0
Masculin	80,7	86,6	89,2	85,5	101,7	89,7	91,6	59,5	63,7	64,4	53,7	53,8	54,4	55,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2008.

Fig. 2 Rata de absolvire a gimnaziului, cu și fără examen. ne medii și sexe

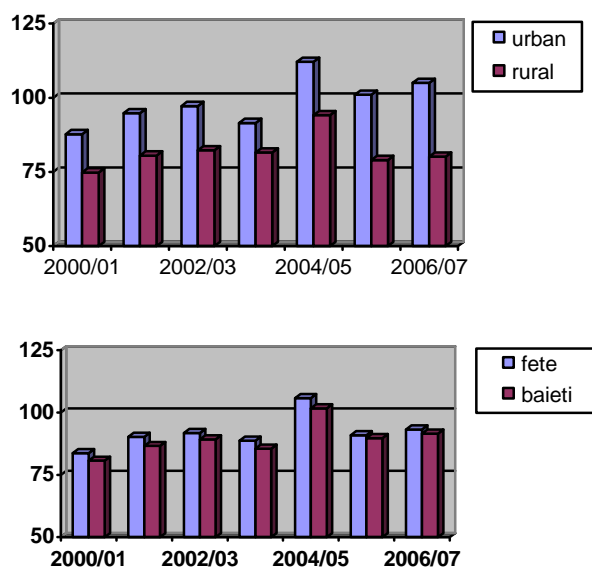
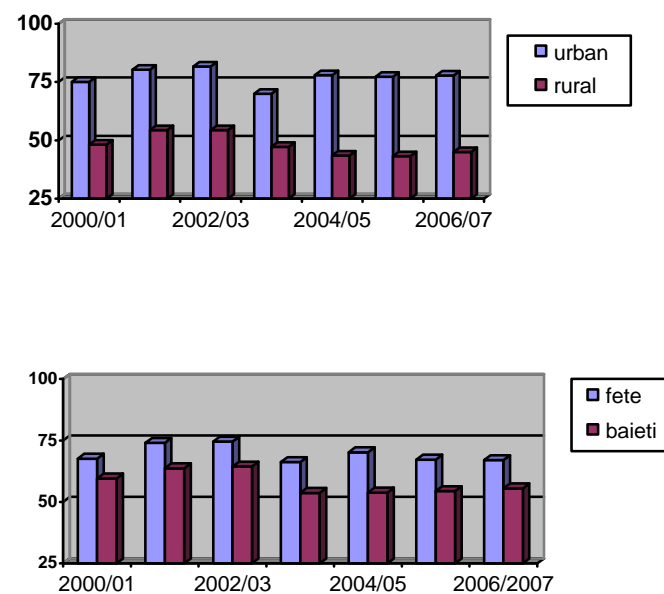

Fig. 3 Rata de absolvire a gimnaziului, cu examen. ne medii și sexe

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

2. Evaluarea Națională la sfârșitul clasei a IV-a

În anul 2007, ponderea cea mai importantă a rezultatelor „foarte bune” ale elevilor la sfârșitul clasei a IV-a se înregistrează la matematică, în timp ce la limba maternă și științe ponderea cea mai ridicată o dețin elevii cu rezultate medii. Totuși, procente importante de elevi performează nesatisfăcător, mai ales la științe (22,8%) și limba maternă (14,5%).

Performanțele elevilor obținute la EN IV 2007, pe o scală de evaluare de la 1-100, au fost următoarele: performanța medie la Limba maternă se situează între valorile 55,76-57,78; performanța la Matematică se situează între 66,77-68,60; performanța la Științe ale naturii se situează între 43,64 și 45,37. Acesta semnifică faptul că performanța medie a elevilor la Matematică acoperă două treimi din scala de performare, în vreme ce la Limba maternă performanța medie depășește jumătatea scalei. La Științe ale naturii performanța elevilor nu a reușit să atingă jumătatea scalei.

La **limba maternă**, 14,5% dintre elevi au performat cel mult un sfert dintre sarcinile de lucru; două treimi au performat cel puțin jumătate dintre sarcinile de lucru primite, cei mai mulți situându-se în categoria „bine”. Pe ansamblu, comparativ cu anul 2005, rezultatele obținute în anul 2007 evidențiază o creștere a ponderii rezultatelor medii în defavoarea celor foarte „bune”.

La **Matematică**, doar doi elevi din 10 au performat sub jumătate dintre sarcinile de lucru primite, dar aproape jumătate dintre ei s-au înscris în categoria „foarte bine”, performând peste trei sferturi dintre sarcinile de lucru. Totuși, 24% dintre elevi nu rezolvă corect nici un sfert dintre sarcinile de lucru prezentate.

La **Științele naturii** s-a înregistrat cea mai slabă performare a sarcinilor de lucru prezentate. Aproape un sfert din eșantion se regăsește în categoria „nesatisfăcător” și doar unul din 10 elevi la categoria „foarte bine”. Două treimi dintre elevii respondenți au performat cel mult jumătate dintre sarcinile de lucru și doar 5% dintre elevi au performat peste trei sferturi dintre sarcinile de lucru.

Rezultate pe medii de rezidență

La toate cele trei discipline evaluate se înregistrează diferențe semnificative de performanță în funcție de mediul de rezidență, în favoarea mediului urban. Comparativ cu anul 2005, aceste discrepanțe tind să se accentueze. Elevii din mediul urban obțin medii cu un sfert până la o treime mai mari față de cei din mediul rural. Cea mai mare diferență este constatată în cazul limbii materne.

Sursa: Date preluate din Evaluare Națională la sfârșitul clasei a IV-a. Raport tehnic, septembrie 2007.

Diferențe între fete și băieți

La toate cele trei discipline, diferențele privind scorul mediu înregistrat sunt în favoarea fetelor, mai accentuate la limba maternă și matematică și mai puțin pronunțate la Științe ale naturii.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Evaluarea Națională la finalul clasei a IV-a administrată în mai 2007 reprezintă cea de-a treia evaluare de acest tip, construită pe baza noului curriculum național, introdus începând cu anul 1998-1999, căruia i s-a asociat noul sistem de evaluare în învățământul primar, pe baza calificativelor.

Scopul EN IV 2007 a fost descrierea performanțelor elevilor de clasa a IV-a în raport cu obiectivele de evaluare formulate corespunzător curriculumului național la cele trei discipline: Limba maternă (limba română și limba maghiară), Matematică și Științe ale naturii.

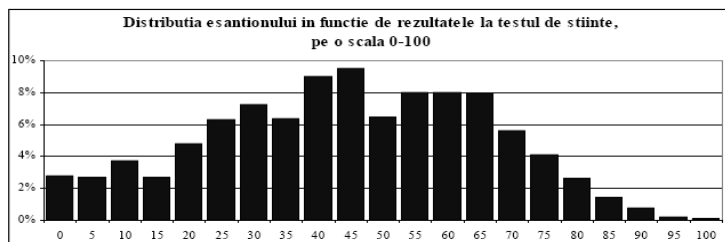
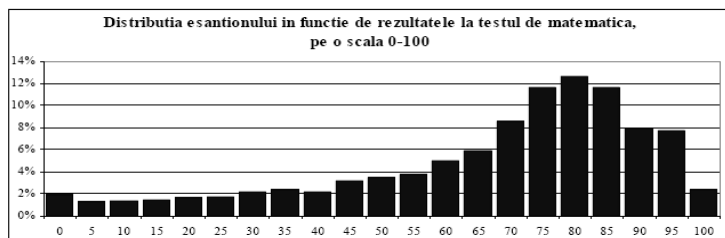
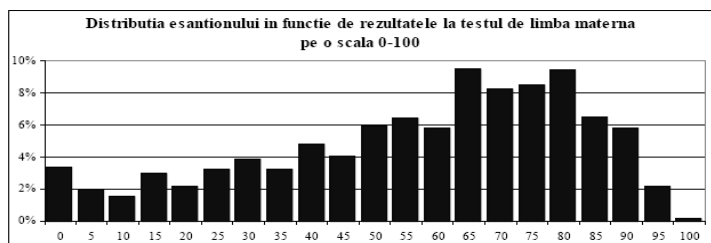
EN IV 2007 a fost administrată pe un eșantion național reprezentativ de elevi, aflați în 151 de școli din toate județele țării, totalizând 221 de clase a IV-a (învățământ tradițional și simultan). Instrumentele de evaluare scrise au fost administrate extern unui număr de 3523 elevi.

Un obiectiv important al raportării în EN IV 2007 este compararea performanțelor cu cele ale evaluărilor naționale anterioare, în special cu EN IV 2005. Un obiectiv nou al EN IV 2007 față de evaluările naționale anterioare este realizarea de comparații între EN IV 2007 și alte studii evaluative internaționale, în special IEA-PIRLS.

Învățământul primar și gimnazial
Rezultate la evaluări naționale
2. Evaluarea Națională la sfârșitul clasei a IV-a

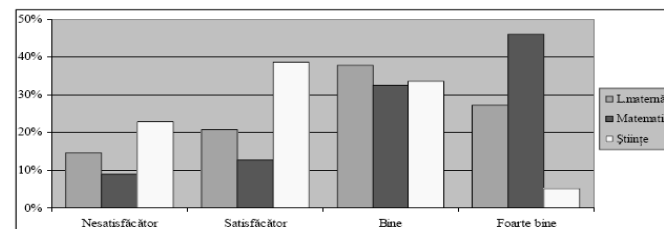
Fig. 1. Distribuția rezultatelor la testele naționale

Sursa: Date preluate din Evaluare Națională la sfârșitul clasei a IV-a. Raport tehnic, septembrie 2007

Distribuția subiecților pe categorii valorice de performare

	Nesatisfăcător	Satisfăcător	Bine	Foarte bine	Decile		Punctaj mediu
Grupare	Q1	Q2	Q3	Q4	1	10	
Scală	0-25%	25-50%	50-75%	75-100%	0-10%	90-100%	
Punctaj	0	1	2	3			
L.maternă	14,5%	20,6%	37,8%	27,2%	8,6%	0,7%	1,778
Matematică	8,8%	12,6%	32,5%	46,1%	5,1%	5,8%	2,158
Științe	22,8%	38,5%	33,6%	5,0%	0,3%	0,1%	1,209

▪ **Influența particularităților de gen privind performanța pe discipline**

		MAT	LMT	STI
Numar subiecti	feminin	1162	1115	1119
	masculin	1178	1232	1214
Scor mediu	feminin	69,73	61,00	44,85
	masculin	65,57	52,95	44,18
Abaterea medie patratica	feminin	22,68	24,40	21,40
	masculin	24,92	24,86	21,38
Variabilitate	feminin	32,5%	40,0%	47,7%
	masculin	38,0%	46,9%	48,4%
Test z		4,23	7,92	0,76

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

3. Capacitatea / Testarea Națională la sfârșitul clasei a VIII-a / Tezele cu subiect unic

Începând cu anul școlar 2007-2008, testarea națională a fost înlocuită cu tezele cu subiect unic la clasele a VII-a și a VIII-a. Datele privind rezultatele la tezele cu subiect unic la nivelul întregului sistem de învățământ nu sunt disponibile încă. In anul școlar 2006/2007, rata de participare a absolvenților la testările naționale de la sfârșitul clasei a VIII-a crește ușor față de anul precedent, fără a recupera însă deficitul din ultimii 4-5 ani. Rata de succes la testare înregistrează o creștere de 3.p.p față de anul școlar precedent. Discrepanțele dintre performanțele elevilor în funcție de mediul de rezidență rămân semnificative, în defavoarea mediului rural. Diferențele pe sexe ale ratelor de participare și promovare se păstrează în continuare în defavoarea băieților.

Participarea la testarea națională / tezele cu subiect unic

După o perioadă de 3 ani consecutivi în care rata de participare la testarea națională a absolvenților clasei a VIII-a a scăzut continuu, în anul 2006/2007 se înregistrează o ușoară îmbunătățire a rezultatelor la tezele cu subiect unic cu aproximativ 1 p.p. față de anul precedent. Cu toate acestea, față de anul de referință 2000/2001, gradul de participare a scăzut cu aproape 10 p.p., atingând în anul 2006/2007 o pondere de 81,9%, față de 91,4% la începutul perioadei analizate.

La fel ca și în anul școlar precedent, situația rămâne îngrijorătoare – valoarea indicatorului fiind mai redusă – dacă la calcularea ratei luăm în considerare numărul elevilor înscriși în clasa a VIII-a la începutul anului școlar. Astfel, anul școlar 2006/2007 nu aduce îmbunătățiri semnificative ale ratei de participare la tezele cu subiect unic față de anul precedent, ponderea elevilor care se înscriu la acestea situându-se în continuare în jurul a 77%, pondere cu aproximativ 11 p.p. mai scăzută decât în anul 2000/2001.

În anul 2006/2007 **se constată o ușoară diminuare a discrepantei între ratele de participare la testările finale pe medii de rezidență, față de anul precedent.** Cu toate acestea, în mediul rural doar 72,5% dintre elevii înscriși în clasa a VIII-a participă la testarea națională din anul 2006/2007, diferența față de mediul urban fiind de aproape 9 p.p.

În ceea ce privește diferențele în funcție de criteriul sex, se păstrează **tendința de accentuare a acestora.** Astfel, dacă în perioada 2000-2002, rata de participare (calculată din numărul de elevi înscriși în clasa a VIII-a) a fetelor era superioară cu 3-4 p.p., în anii școlari 2005/2006 și 2006/2007 această diferență ajunge la aproximativ 8 p.p.

Discrepanțele pe medii privind participarea la testarea națională/tezele cu subiect unic din numărul elevilor înscriși în clasa a VIII-a tind să se amelioreze. Astfel, dacă în primii ani ai perioadei de referință diferența era de 12-14 p.p., în anul 2006/2007 aceasta este de aproximativ 9 p.p. în defavoarea mediului rural: 72,5%, față de 81,6%.

Rezultate

În anul școlar 2006/2007 s-a înregistrat o ameliorare a ratei de promovare la testările finale de la sfârșitul clasei a VIII-a. Astfel, în acest an școlar, ponderea absolvenților de clasa a VIII-a care promovează testarea este de 80,8% din totalul celor prezentați, în creștere cu 3,2 p.p față de anul 2005/2006. Concomitent, rata de promovabilitate înregistrează o ameliorare a discrepantelor pe medii de rezidență, ecartul înregistrat fiind de aproape 14 p.p. în defavoarea mediului rural, față de aproximativ 17 p.p. în anul școlar anterior.

Calculată ca raport din numărul elevilor înscriși în clasa a VIII-a la începutul anului școlar, rata de promovare înregistrează, de asemenea, o tendință de ameliorare față de anul școlar precedent (cu 3 p.p.). Cu toate acestea, la sfârșitul anului școlar 2006/2007, numai 62,7% dintre elevii înscriși în clasa a VIII-a reușesc să promoveze examenele naționale, diferențele pe medii de rezidență fiind și în acest caz deosebit de accentuate - aproximativ 18 p.p în defavoarea mediului rural (52,8%, față de 70,5%).

Rezultatele obținute la examenele finale pe grupe de medii, evidențiază la nivelul anului 2006/2007 o scădere a ponderii rezultatelor de nivel mediu (6-7), concomitent cu creștere semnificativă a ponderii performanțelor foarte bune (medii de 9 și 10), dar mai ales a celor declarați respinși (sub 5). Astfel, ponderea elevilor declarați respinși a crescut la 19,2% în 2006/2007, față de 14,8% în 2005/2006. **Diferențele de reușită între elevii din mediul urban și cei din mediul rural ating valori importante,** în anul școlar 2006/2007, aproape 27,2% dintre elevii înscriși în clasa a VIII-a din mediul rural fiind declarați respinși la examenul național/tezele cu subiect unic, față de aproximativ 13,6%, valoare corespunzătoare pentru mediul urban.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Schimbarea structurii învățământului obligatoriu începând cu anul 2003-2004 a fost însoțită de transformarea examenului de capacitate de la sfârșitul clasei a VIII-a în test național, cu scopul orientării școlare și profesionale a elevilor. Promovarea testării naționale a reprezentat condiția de acces în clasa a IX-a de liceu. Începând cu anul școlar 2007-2008, testarea națională a fost înlocuită cu tezele cu subiect unic la clasele a VII-a și a VIII-a. Datele privind rezultatele la tezele cu subiect unic la nivelul întregului sistem de învățământ nu sunt încă disponibile.

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

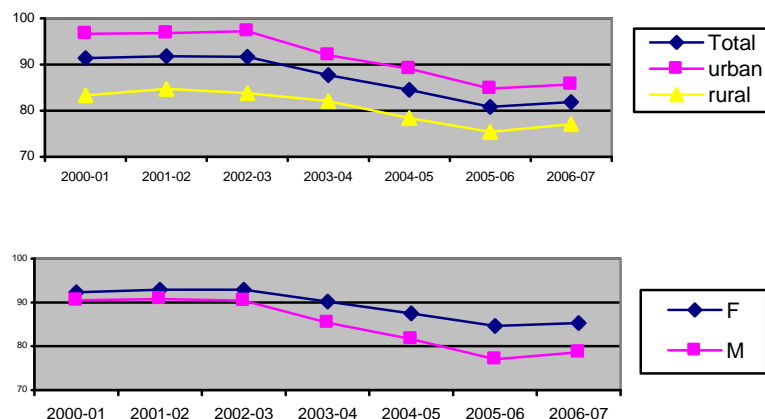
3. Capacitatea / Testarea Națională la sfârșitul clasei a VIII-a / Tezele cu subiect unic

1. Rata de participare la examenul de capacitate /testarea națională a absolvenților clasei a VIII-a

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	91,4	91,8	91,7	87,7	84,5	80,8	81,9
Urban	96,7	96,8	97,2	92,0	89,1	84,8	85,7
Rural	83,3	84,7	83,8	82,1	78,4	75,4	77,1
Feminin	92,3	92,9	92,9	90,2	87,5	84,6	85,3
Masculin	90,5	90,8	90,4	85,4	81,6	77,0	78,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.1. Evoluția ratei de participare la testarea națională a absolvenților clasei a VIII-a

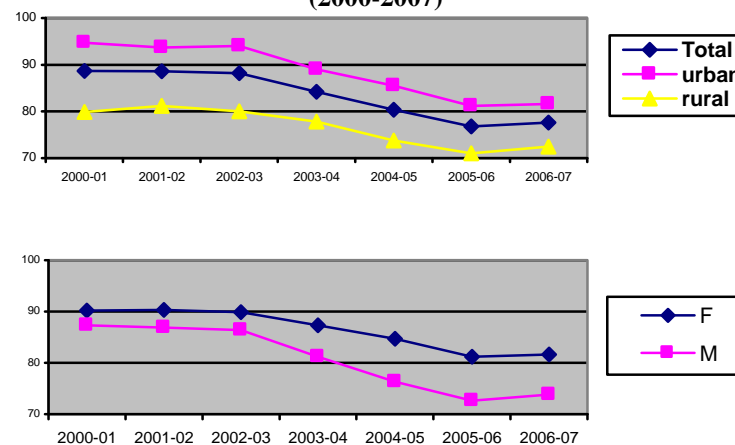

2. Rata de participare la examenul de capacitate /testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a, în același an școlar

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	88,7	88,6	88,2	84,2	80,4	76,8	77,6
Urban	94,7	93,7	94,0	89,0	85,5	81,2	81,6
Rural	79,9	81,2	80,0	77,8	73,8	71,0	72,5
Feminin	90,2	90,3	89,9	87,3	84,7	81,2	81,6
Masculin	87,3	86,9	86,4	81,2	76,3	72,6	73,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.2. Evoluția ratei de participare la testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a (2000-2007)

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

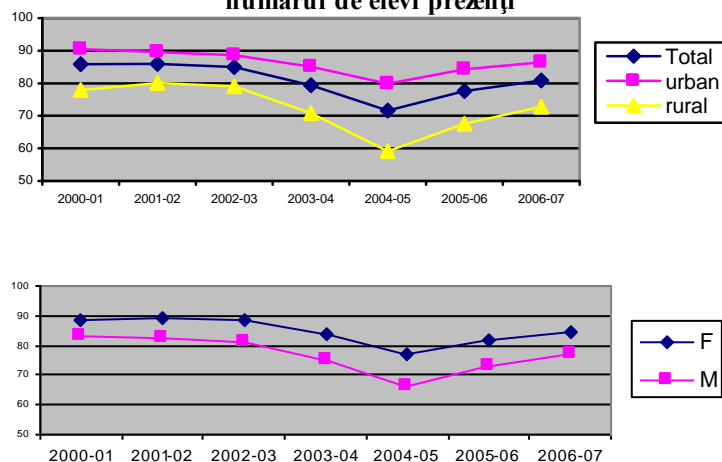
3. Capacitatea / Testarea Națională la sfârșitul clasei a VIII-a

3. Rata de promovare la examenul de capacitate /testarea națională din numărul de elevi prezenți

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	85,9	86,0	85,0	79,4	71,6	77,6	80,8
Urban	90,5	89,6	88,6	85,1	79,9	84,3	86,4
Rural	77,9	80,1	79,1	70,8	59,1	67,6	72,8
Feminin	88,6	89,3	88,5	83,6	76,7	81,8	84,3
Masculin	83,2	82,6	81,4	75,0	66,0	73,2	77,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.3 Evoluția ratei de promovare la testarea națională a absolvenților clasei a VIII-a, din numărul de elevi prezenți

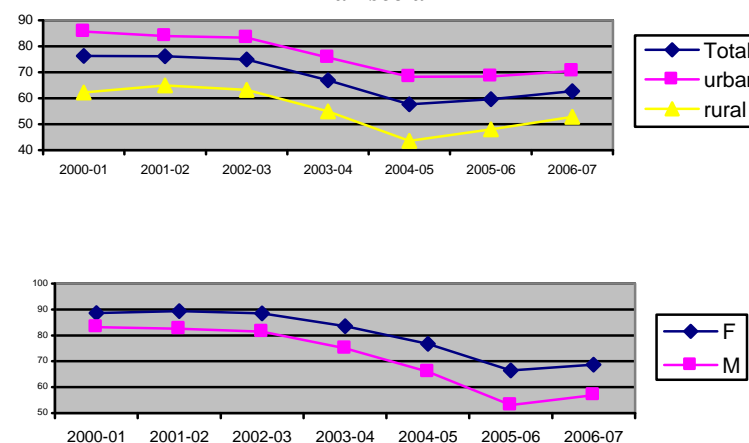

4. Rata de promovare a examenului de capacitate /testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a, în același an școlar

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	76,3	76,2	74,9	66,9	57,6	59,6	62,7
Urban	85,7	84,0	83,3	75,7	68,3	68,4	70,5
Rural	62,2	65,0	63,2	55,0	43,6	48,0	52,8
Feminin	79,9	80,6	79,6	73,0	64,6	66,4	68,7
Masculin	72,7	71,8	70,3	60,9	50,7	53,1	56,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.4. Evoluția ratei de promovare la testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a, în același an școlar

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

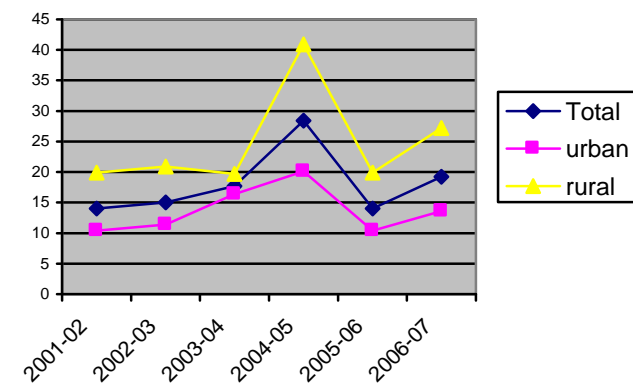
3. Capacitatea / Testarea Națională la sfârșitul clasei a VIII-a

5. Distribuția elevilor după rezultatele la examenul de capacitate, pe grupe de medii (în %)

An școlar	Grupe de medii	Total	Urban	Rural	An școlar	Grupe de medii	Total	Urban	Rural
2001/2002	9-10	5,2	7,3	1,9	2004/2005	9-10	6,6	9,7	2,0
	8-9	17,1	20,9	10,9		8-9	15,0	19,2	8,6
	7-8	22,6	23,8	20,6		7-8	20,4	22,6	17,2
	6-7	26,2	23,8	30,2		6-7	20,6	20,0	21,6
	5-6	14,8	13,7	16,6		5-6	8,9	8,5	9,6
	Respins	14,0	10,4	19,9		Respins	28,4	20,1	40,9
2002/2003	9-10	8,1	11,2	2,9	2005/2006	9-10	5,2	7,3	1,9
	8-9	15,5	18,6	10,3		8-9	17,1	20,9	10,9
	7-8	20,7	21,4	19,7		7-8	22,6	23,8	20,6
	6-7	25,1	22,9	28,7		6-7	26,2	23,8	30,2
	5-6	15,6	14,5	17,4		5-6	14,8	13,7	16,6
	Respins	15,0	11,4	20,9		Respins	14,0	10,4	19,9
2003/2004	9-10	12,5	11,9	13,4	2006/2007	9-10	13,7	18,8	6,5
	8-9	18,6	22,0	13,4		8-9	20,7	23,9	16,3
	7-8	22,3	22,7	21,6		7-8	21,9	21,9	21,9
	6-7	20,3	18,9	22,6		6-7	17,8	16,1	20,2
	5-6	8,5	8,1	9,2		5-6	6,6	5,6	7,9
	Respins	17,7	16,4	19,7		Respins	19,2	13,6	27,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2008.

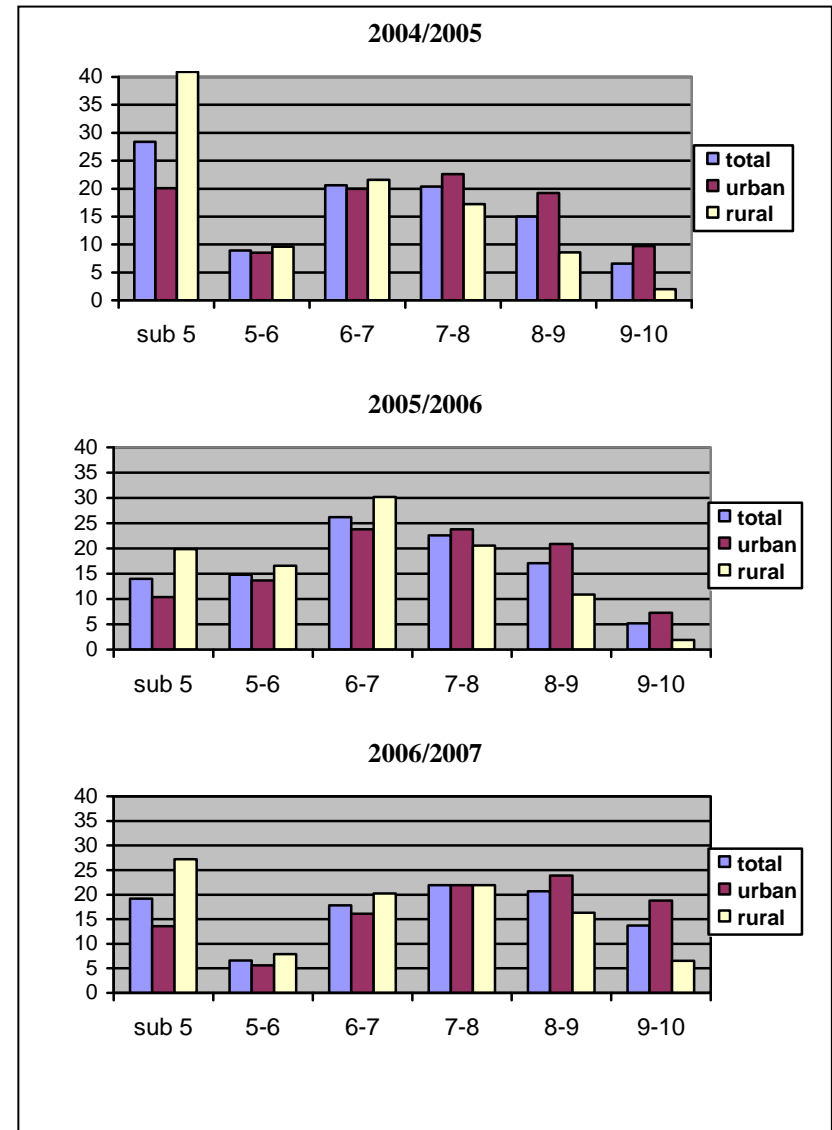
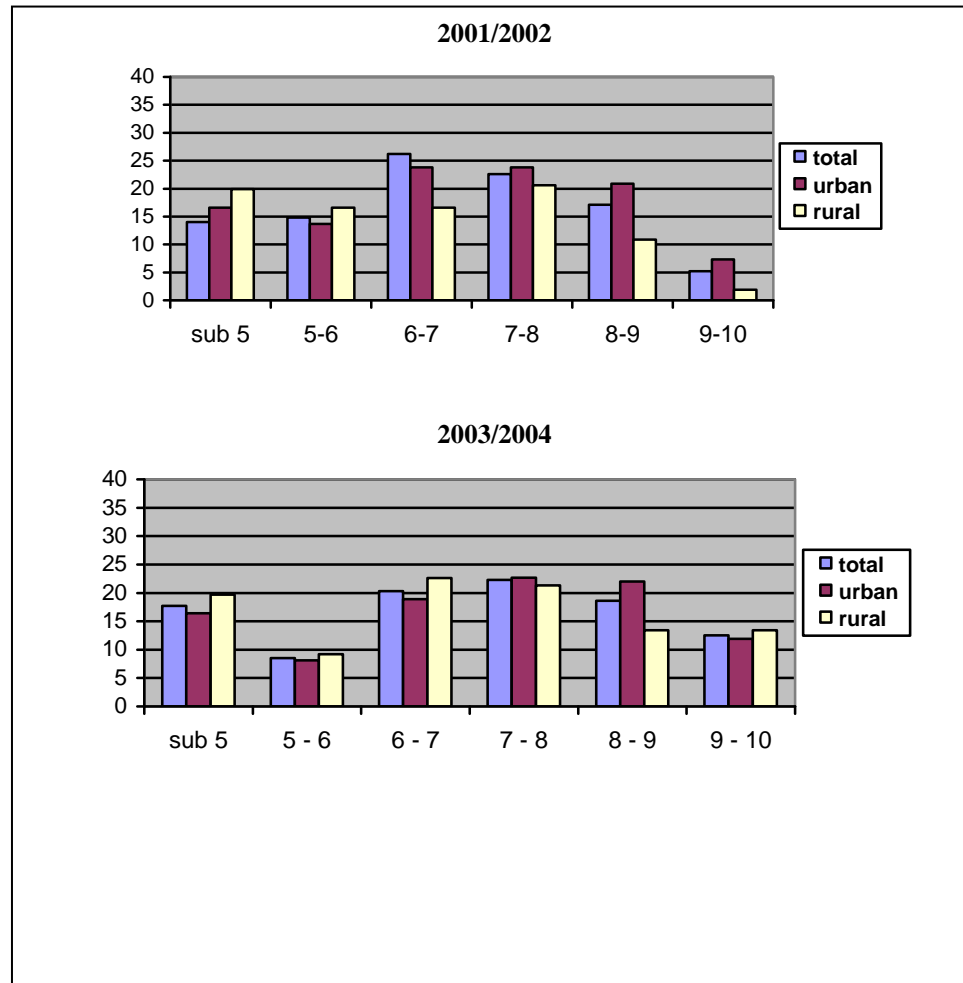
Fig.3. Evoluția ponderii elevilor respinși la testarea națională

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

3. Capacitatea / Testarea Națională la sfârșitul clasei a VIII-a

D. Învățământul liceal și profesional
III. Participarea la educație
1. Rata brută de cuprindere școlară

**Definirea
indicatorului /
Note metodologice**

În anul școlar 2007/2008, rata de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional a păstrat trendul ascendent înregistrat în anul anterior, ajungând la valoarea de aproape 85%. Deși în scădere constantă în perioada de referință a raportului, disparitățile între mediul urban și rural se mențin încă, în același an acestea fiind de peste 25 puncte procentuale.

Indicatorul rata brută de cuprindere în învățământul secundar, respectiv liceal și profesional, precum și pe filiere ale liceului s-a calculat prin raportarea la populația de vârstă oficială corespunzătoare respectivului nivel de învățământ (15-18 ani).

Tendința de creștere a ratei de participare la nivelul secundar superior de educație, înregistrată pe ansamblul perioadei de referință a raportului, a continuat și în anul școlar 2007/2008. La nivelul acestui an valoarea indicatorului a fost cu aproape 5 p.p. mai mare comparativ cu anul școlar anterior, respectiv cu aproape 14 p.p. față de anul 2000 (tabel 1). Creșterea valorii indicatorului s-a produs – în ponderi comparabile – atât la nivelul liceului, cât și al învățământului profesional: cu 5,9 p.p. pe ansamblul liceului (tabel 2) și cu 6,3 p.p. în învățământul profesional față de anul 2006/2007 (tabel 3).

Pe ansamblu, niveluri similare ale creșterii ratei brute (4-6 p.p.) se înregistrează atât pe genuri, cât și pe cele două medii de rezidență.

Pe parcursul perioadei de referință a raportului, diferența pe genuri la nivelul învățământului secundar superior s-a echilibrat: aflată inițial în favoarea fetelor, în 2007/2008 aceasta se manifestă în favoarea băieților (cu 1 p.p.). Se păstrează însă diferențe pe niveluri: ratele brute de cuprindere sunt mai ridicate în liceu pentru fete, iar în învățământul profesional pentru băieți. De-a lungul perioadei de analiză, decalajul între mediul urban și rural s-a păstrat la un nivel ridicat, deși s-au înregistrat continuu ameliorări din 2000 până în prezent – de la o diferență de aproape 36 p.p. în 2000/2001, în defavoarea mediului rural, la aproximativ 25 p.p. în 2007/2008. Și în acest caz există variații: diferențe foarte mari în liceu (constant cu peste 30 p.p. mai mult în mediul urban) și mai atenuate în învățământul profesional (între 1-7 p.p. în acest caz în favoarea mediului rural).

Analiza indicatorului pe filiere și profiluri de formare (tabel 4) evidențiază, de asemenea:

- creșterea semnificativă a valorii acestuia la filiera tehnologică a liceului (de la 28,5% în 2006/2007 la 32,6% în 2007/2008);
- scăderea ușoară a ratei în cazul școlilor profesionale și de ucenici/SAM-urilor (de la 19,5% la 18,5%);
- sporirea, în mod corespunzător, a ratei de cuprindere pe ansamblul învățământului profesional și tehnic – filiera tehnologică a liceului și SAM – de la 48% la 51,1%.

Deși tendința înregistrată de rata de cuprindere în învățământul secundar este pozitivă, diferența mare între nivelurile indicatorului pe medii de rezidență rămâne încă un aspect problematic, chiar dacă valoarea a înregistrat ameliorări în ultimii ani: participarea elevilor din mediul rural la acest nivel de educație rămâne scăzută (aproximativ 71%, față de 96% în urban). Luând în considerare numai învățământul liceal, rata de participare a elevilor din mediul urban este de aproape două ori mai mare decât a celor din rural: 80,3%, față de 49%.

Se poate estima astfel, că aproape o treime dintre tinerii din mediul rural de vârstă școlară corespunzătoare (comparativ cu aproape 4% în urban) nu acced la nivelul secundar de educație, fapt ce atrage atenția asupra riscului privind dezvoltarea capitalului uman în arile rurale. Valoarea redusă a ratei de cuprindere pentru tinerii din mediul rural poate fi considerată, în continuare, un punct critic al sistemului, în condițiile măsurilor de generalizare a învățământului obligatoriu de 10 ani, și solicită măsuri concrete de intervenție.

D. Învățământul liceal și profesional
III. Participarea la educație
1. Rata brută de cuprindere școlară

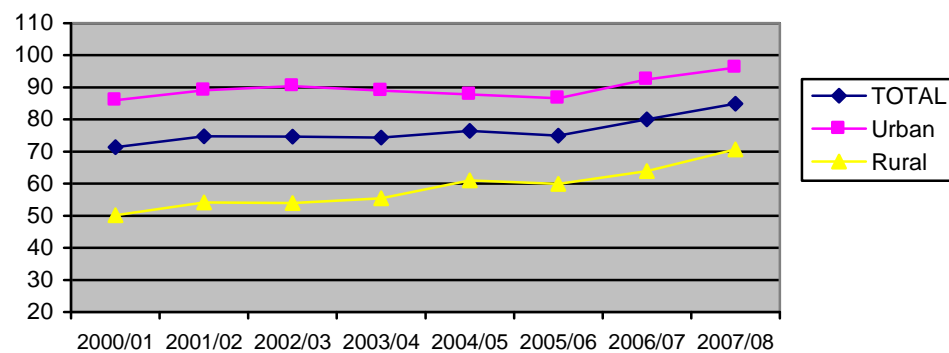
1. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal și profesional

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
TOTAL	71,4	74,8	74,7	74,4	76,4	75,0	80,0	84,9
Urban	86,0	89,1	90,4	89,0	87,8	86,6	92,5	96,2
Rural	50,2	54,1	53,9	55,4	61,0	59,9	63,9	70,7
Feminin	72,7	76,5	76,7	76,1	78,0	75,9	80,0	84,4
Masculin	70,2	73,2	72,7	72,8	74,9	74,2	80,0	85,4

Obs.: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 1. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal și profesional

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere școlară

2. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	52,6	55,1	54,6	54,9	55,5	54,7	60,5	66,4
U	68,0	70,1	70,9	70,3	69,4	68,4	75,1	80,3
R	30,9	33,3	33,0	33,6	36,8	36,7	41,7	49,0
F	59,2	61,4	61,4	60,6	61,8	59,9	64,9	70,1
M	46,9	49,0	48,2	48,3	49,5	49,6	56,3	62,9

Obs.: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

3. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	18,5	19,7	20,0	20,1	20,9	20,3	19,5	25,8
U	18,0	19,0	19,4	18,7	18,4	18,2	17,4	22,6
R	19,3	20,7	20,9	21,8	24,3	23,2	22,2	29,6
F	13,6	15,1	15,3	15,5	16,2	16,0	15,1	20,0
M	23,3	24,1	24,6	24,5	25,4	24,6	23,7	31,4

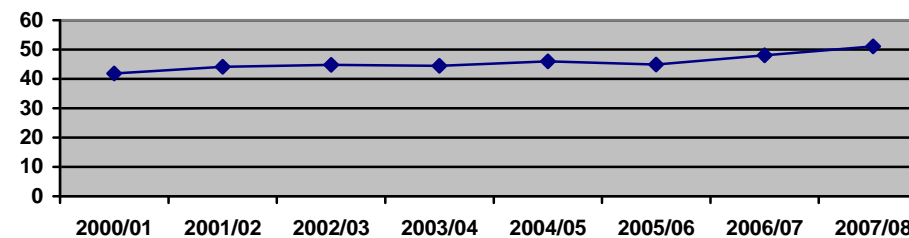
Obs.: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

4. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul secundar superior, pe filiere și profiluri de formare

Nivelul de învățământ	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total învățământ secundar	71,1	74,8	74,7	75,0	76,4	75,0	80,0	84,9
Total învățământ liceal, din care:	52,6	55,1	54,6	54,9	55,5	54,7	60,5	66,4
- Licee teoretice și vocaționale	29,6	30,7	30,5	30,3	30,5	30,1	32,0	33,9
- Licee tehnologice	23,0	24,4	24,2	24,7	25,1	24,6	28,5	32,6
Școli profesionale și de ucenici / SAM	18,5	19,7	20,0	20,1	20,9	20,3	19,5	18,5
Total licee tehnologice, școli profesionale și de ucenici	41,6	44,1	44,3	44,7	46,0	44,9	48,0	51,1

Fig. 2. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul profesional și tehnic (licee tehnologice, școli de arte și meserii)

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului

Durata medie de frecvență a învățământului liceal la nivelul anului școlar 2007/2008 (la fel ca și în anul 2006/2007) este de 2 ani, iar cea corespunzătoare învățământului profesional s-a menținut la 0,7 ani.

Repere europene

În ultimii ani, comparațiile cu valorile atinse de indicatorul analizat la nivelul altor țări este dificil de realizat, dată fiind diferența dintre durata oficială a învățământului secundar superior, specifică acestora, și cea din România. Considerarea - conform noii Legi a învățământului - a claselor IX-X de liceu și anilor I-II SAM (care aparțin învățământului obligatoriu) ca învățământ secundar inferior (la fel ca și gimnaziul) va defavoriza România în raportările valorilor indicatorilor către diferite organisme internaționale, implicit în comparațiile cu alte țări.

Pe parcursul perioadei 2000-2005, durata medie de frecvență a învățământului liceal s-a menținut, în mod constant, la 1,9 ani. În ultimii doi ani școlari aceasta ajunge, însă, la 2 ani, ceea ce reprezintă jumătate din durata oficială de frecvență corespunzătoare liceului. Se înregistrează diferențe semnificative pe sexe - de 0,5 ani, în favoarea populației feminine - la nivelul fiecărui an, diferență explicabilă având în vedere rata mai ridicată de participare a fetelor la acest nivel de educație.

Pentru învățământul profesional durata de frecvență se menține pe parcursul întregii perioade analizate la 0,7 ani, inclusiv în anul școlar 2007/2008. Pentru acest nivel de învățământ, diferența pe sexe este în favoarea băieților (dat fiind gradul mai înalt de participare a acestora la filiera profesională), diferența respectivă fiind de 0,3 ani.

Deosebirea dintre durata de frecvență a învățământului liceal, respectiv profesional este efectul ratei mai ridicate de cuprindere a tinerilor în învățământul liceal, comparativ cu învățământul profesional și, bineînțeles al duratei oficiale de școlarizare mai reduse în cazul învățământului profesional /SAM.

Creșterea semnificativă a ratei de participare la învățământul secundar, în speță la liceu, în ultimii doi ani școlari, a generat mărirea duratei de frecvență a acestuia.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează un elev de vârstă oficială corespunzătoare nivelului respectiv, presupunând că el va fi cuprins în unitățile de învățământ de acel nivel.

Deoarece lipsesc datele primare necesare (numărul de elevi înscriși, pe vârste și medii de rezidență, după domiciliul părinților) indicatorul nu se poate calcula, în prezent, pentru elevii din învățământul profesional și de ucenici (școli de arte și meserii), pe mediul urban, respectiv rural, deși aceste informații ar fi utile pentru evaluarea diferențelor, în funcție de acest criteriu.

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului

1. Durata medie de frecvență a învățământului liceal

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0
Feminin	2,2	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	2,2	2,3
Masculin	1,7	1,6	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Durata medie de frecvență a învățământului profesional

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Feminin	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5
Masculin	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere pe vârste

Ratele specifice de cuprindere, pe vârste, în învățământul liceal și profesional înregistrează evoluții oscilante în perioada 2000-2007. În anul școlar 2007/2008, la liceu, se înregistrează un nivel înalt al indicatorului la vârstele de 19 și 21 ani și peste, fapt care semnifică revenirea în sistemul inițial de formare a unei proporții importante de tineri.

Analiza ratelor specifice de cuprindere școlară pe vârste, la nivelul învățământului liceal în perioada 2000-2007, evidențiază evoluții oscilante (tabel 1). Comparația pe ultimii doi ani reflectă o creștere importantă în special la vârsta de 16 ani (aproximativ 10 pp – de la 45,1% la 54,5%), dar și la 18 ani (cu 2 pp – de la 49,7% la 51,5%). La celelalte vârste tendința este fie descendentă (17 ani), fie relativ constantă (15 ani). Tendințele înregistrate pe ansamblul populației de vârstele menționate sunt similare și pe sexe.

În învățământul profesional, rata specifică de cuprindere înregistrată în anul școlar 2007/2008 se reduce cu peste 2 pp la vârstele de 15 și 17 ani, comparativ cu anul anterior, și crește cu aproximativ 1 pp la 16 ani (tabel 2). Reducerea ratei de participare la vârsta de 16 ani se produce, în special, în cazul băieților – cu aproximativ 3 pp.

Creșterea ratei specifice la vârsta de 16 ani, la nivelul liceului, a determinat și creșterea duratei de școlarizare corespunzătoare acestui nivel de învățământ.

Rata specifică de cuprindere ridicată la vârstele de 19 (aproximativ 15%) și 21 de ani și peste (mai mult de 30%) la nivelul liceului (vârste care depășesc vârsta oficială corespunzătoare nivelului respectiv) evidențiază, cel puțin pentru o parte dintre acești tineri, revenirea în sistemul inițial de formare. O altă explicație a acestei situații o reprezintă și fenomenul repetenției.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Relevante din perspectiva politicilor educaționale de stimulare a participării la educație, în special a tinerilor din mediul rural, sunt valorile indicatorilor privind rata specifică de cuprindere, pe vârste și medii de rezidență. În prezent, nu sunt însă disponibile informațiile necesare (numărul de elevi înscriși, pe vârste și medii de rezidență, după domiciliul elevilor) pentru calcularea indicatorului.

Fig.1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ liceal

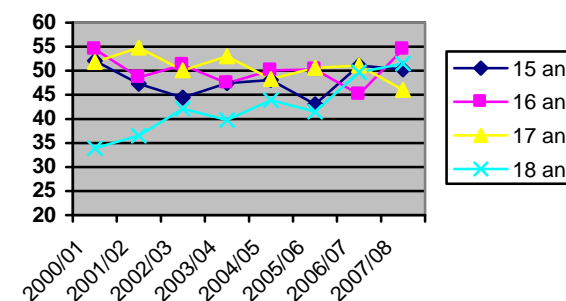
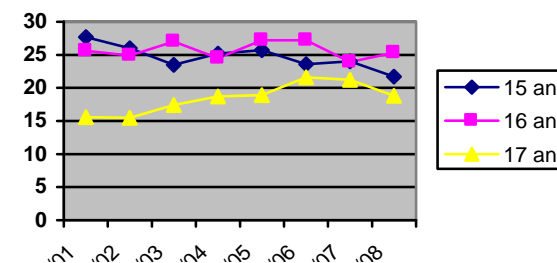

Fig. 2 Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ profesional (SAM)

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere pe vârste

1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ liceal

		2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
14 ani	Total	...	9,5	9,7	9,9	9,3	7,4	6,3	5,9
	Feminin	...	11,2	11,7	11,7	11,1	8,9	7,6	7,1
	Masculin	...	7,8	7,8	8,1	7,5	5,9	5,1	4,8
15 ani	Total	52,1	47,3	44,4	47,4	48,1	43,0	51,1	50,3
	Feminin	60,7	55,4	52,0	55,2	55,8	49,8	58,7	57,2
	Masculin	43,9	39,5	37,2	40,0	40,6	36,5	44,0	43,8
16 ani	Total	54,5	48,6	51,2	47,4	50,1	50,3	45,1	54,5
	Feminin	63,1	56,2	59,8	54,8	58,0	58,2	51,7	62,0
	Masculin	46,2	41,4	43,1	40,2	42,5	42,6	38,7	47,4
17 ani	Total	51,8	54,8	50,1	53,0	48,3	50,6	51,1	46,0
	Feminin	59,8	62,4	57,8	61,0	55,3	58,1	58,2	52,0
	Masculin	44,0	47,5	42,8	45,4	41,5	43,5	44,3	40,2
18 ani	Total	33,9	36,5	42,1	39,8	43,9	41,5	49,7	51,5
	Feminin	37,1	40,1	46,7	44,1	49,1	45,8	53,7	55,2
	Masculin	30,8	33,0	37,8	35,7	38,9	37,4	45,9	47,9
19 ani	Total	8,3	9,2	9,9	8,8	8,9	10,7	10,6	15,1
	Feminin	7,8	8,7	9,3	7,8	7,9	9,8	9,4	13,4
	Masculin	8,8	9,8	10,4	9,7	9,8	11,7	11,7	16,7
20 ani	Total	3,7	4,1	4,3	4,8	5,4	5,5	6,8	6,7
	Feminin	3,0	3,8	3,6	3,8	4,3	4,3	5,6	5,6
	Masculin	4,4	4,7	5,3	5,8	6,3	6,6	7,9	7,7
21 ani și peste	Total	6,6	7,3	8,3	10,0	11,5	15,4	21,0	30,6
	Feminin	5,2	5,5	6,4	7,4	8,5	10,9	15,8	25,1
	Masculin	8,0	9,1	10,2	12,4	14,3	19,6	26,0	35,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ profesional (SAM)

		2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
14 ani	Total	...	5,2	4,5	5,5	4,2	3,5	2,4	2,5
	Feminin	...	4,3	3,9	4,7	3,5	3,1	2,1	2,0
	Masculin	...	6,2	5,2	6,4	4,9	3,8	2,7	3,0
15 ani	Total	27,7	26,0	23,5	25,2	25,7	23,6	24,0	21,7
	Feminin	22,3	21,1	19,0	20,6	20,5	19,6	19,5	17,4
	Masculin	32,9	30,7	27,9	29,5	30,7	27,5	28,3	25,9
16 ani	Total	25,6	24,9	27,0	24,5	27,2	27,2	23,9	25,3
	Feminin	18,9	19,2	20,8	18,9	21,6	21,1	19,0	19,9
	Masculin	32,0	30,4	32,9	29,9	32,6	33,1	28,7	30,5
17 ani	Total	15,6	15,5	17,4	18,7	18,9	21,6	21,2	18,8
	Feminin	9,7	10,6	12,0	13,4	13,7	16,6	15,7	14,3
	Masculin	21,3	20,2	22,6	23,7	23,9	26,3	26,4	23,1
18 ani	Total	4,2	3,6	5,0	4,5	5,4	5,6	6,1	5,7
	Feminin	2,5	2,3	3,3	3,0	3,9	5,5	4,2	4,0
	Masculin	5,8	4,9	6,6	6,0	6,8	5,7	7,9	7,3
19 ani	Total	0,9	0,7	0,9	1,2	1,1	1,4	1,3	1,5
	Feminin	0,6	0,5	0,6	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0
	Masculin	1,2	0,9	1,2	1,5	1,5	1,8	1,7	1,9
20 ani	Total	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5
	Feminin	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4
	Masculin	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,6	0,6
21 ani	Total	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	1,1
	Feminin	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,9
	Masculin	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6	1,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

D. Învățământul liceal și profesional
III. Participarea la educație
4. Rata de tranziție

Rata de tranziție de la învățământul gimnazial la învățământul liceal și profesional înregistrează, în ultimii ani școlari, o tendință ascendentă (aproximativ 5 puncte procentuale).

Din perspectiva participării la educație, un alt indicator relevant este rata de tranziție în nivelurile superioare de învățământ. În perioada de referință, indicatorul în speță înregistrează o evoluție oscilantă. Astfel, în intervalul 2000-2004, rata de tranziție în învățământul secundar (liceu și învățământ profesional) a înregistrat o tendință ascendentă : de la 89,7% în anul școlar 2000/2001 la 92,5% în 2004/2005 (tabel 1). În următorii doi ani școlari se produce însă o diminuare a valorii indicatorului (cu aproximativ două puncte procentuale), pentru ca în 2007/2008 să atingă cea mai înaltă valoare de pe parcursul întregului interval: 95,2%. Se poate estima, așadar, că proporția elevilor înscriși în clasa a VIII-a în anul școlar 2006/2007 care nu au continuat studiile în clasa a IX-a sau în anul I al școlii de arte și meserii în anul 2007/2008 se situează sub 5% (din care 2,8% vor repeta clasa a VIII-a). Nivelul indicatorului reflectă o situație pozitivă, dar trebuie luat în considerare faptul că o proporție importantă dintre elevi (aproximativ 20% - vezi *abandonul pe cohortă*) părăsesc sistemul de învățământ în ciclul primar sau gimnazial înainte de intrarea în clasa a VIII-a. Tendința de creștere a ratei de tranziție, în absența diminuării abandonului școlar, se dovedește astfel insuficientă din perspectiva reducerii nivelului indicatorului european referitor la rata de părăsire timpurie a sistemului de educație.

Ușoare diferențe în trecerea de la învățământul gimnazial la nivelul secundar de educație se înregistrează în funcție de filiera de formare spre care se orientează absolvenții de gimnaziu. Astfel, începând din anul școlar 2003/2004 până în prezent se observă, în general, o diminuare a ratei de tranziție la învățământul profesional și o creștere a celei în învățământul liceal. Comparând valorile indicatorilor corespunzători ultimului an școlar cu cele înregistrate la nivelul anului școlar 2002/2003 se constată că rata de tranziție la învățământul liceal a crescut cu aproape 9 pp, iar cea corespunzătoare învățământului profesional s-a diminuat cu peste 7 pp.

În funcție de criteriul sex, valorile ratelor de tranziție la învățământul liceal și profesional (considerat în ansamblu) sunt sensibil egale, cu excepția ultimilor trei ani când diferența între fete și băieți – în favoarea celor dintâi – ajunge la aproximativ două pp. Diferențe mai importante, așa cum s-a constatat și în cazul ratei brute de cuprindere, se manifestă la nivelul fiecăreia dintre cele două filiere de formare. Astfel, rata de tranziție în învățământul liceal este mai ridicată cu aproximativ 15-17 puncte procentuale în cazul fetelor, pe durata întregului interval luat în considerare. În schimb, valoarea corespunzătoare a indicatorului pentru învățământul profesional relevă o diferență de 12-14 puncte procentuale, manifestată, în acest caz, în favoarea băieților. Aceste diferențe evidențiază atractivitatea mai mare manifestă de băieți pentru filiera profesională de formare.

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Indicatorul rata de tranziție în învățământul secundar exprimă numărul de elevi admiși în primul an de studii al învățământului secundar într-un anumit an școlar, ca raport procentual față de numărul de elevi înscriși în anul terminal al învățământului secundar inferior (clasa a VIII-a) din anul școlar anterior. Acest indicator permite măsurarea gradului de acces / nivelului de tranziție de la învățământul gimnazial la învățământul liceal și profesional.

Considerat din perspectiva învățământului gimnazial acesta reprezintă un indicator referitor la ieșirile din sistem; privit din perspectiva nivelului de învățământ liceal și profesional acesta este un indicator de acces. O rată înaltă de tranziție indică un nivel ridicat de acces sau tranziție de la un nivel la altul de învățământ și, totodată, capacitatea mare de cuprindere a elevilor în învățământul secundar de care dispune sistemul de educație. La polul opus, ratele scăzute de tranziție se pot datora următoarelor cauze: existența unor probleme în ceea ce privește trecerea de la învățământul gimnazial la învățământul liceal și profesional ca urmare a unor deficiențe ale sistemului de examinare; capacitatea de admitere necorespunzătoare în aceste filiere de formare, cererea redusă de educație pentru acest nivel.

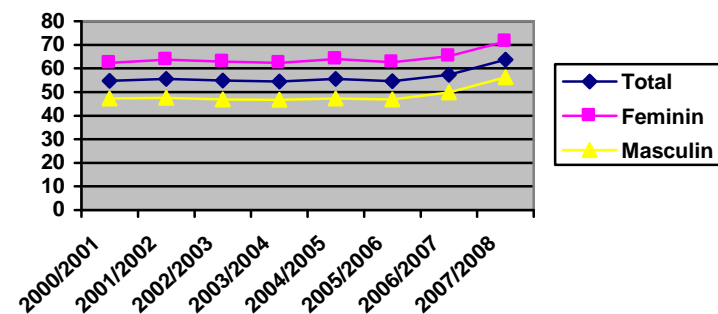
D. Învățământul liceal și profesional
III. Participarea la educație
4. Rata de tranziție

1. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

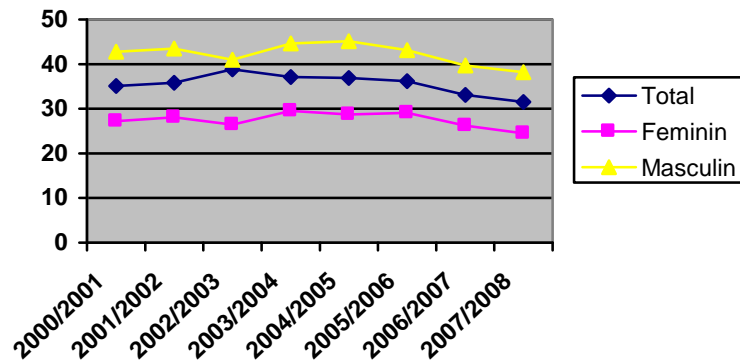
		00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08
Învățământ profesional (SAM)	T	35,1	35,8	38,8	37,1	36,9	36,2	33,1	31,5
	F	27,2	28,1	26,4	29,5	28,7	29,1	26,2	24,5
	M	42,8	43,5	41,0	44,6	45,1	43,1	39,7	38,2
Învățământ liceal	T	54,7	55,6	54,9	54,4	55,6	54,6	57,3	63,7
	F	62,3	63,7	62,9	62,4	64,0	62,6	65,2	71,5
	M	47,2	47,6	46,9	46,7	47,3	46,8	49,8	56,2
Învățământ profesional și liceal	T	89,7	91,5	88,6	91,5	92,5	90,8	90,4	95,2
	F	89,5	91,8	89,3	91,8	92,6	91,7	91,4	96,1
	M	89,9	91,1	88,0	91,2	92,4	89,9	89,5	94,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

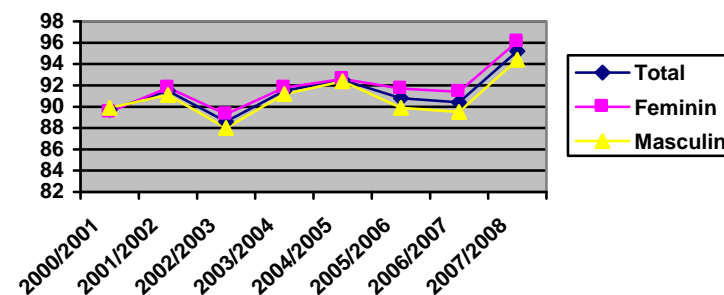
Fig. 1. Rata de tranziție în învățământul liceal

Fig. 2. Rata de tranziție în învățământul profesional

Fig. 3. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

D. Învățământul liceal și profesional
III. Eficiența internă a sistemului de educație
5. Rata abandonului

După o tendință continuu descendentă, rata abandonului școlar crește în anii școlari 2005/2006 și 2006/2007, atât în învățământul liceal, cât și în cel profesional. Rata ridicată a abandonului înregistrată în învățământul profesional (8,2%) implică un important impact asupra eficienței interne a acestui segment al sistemului de educație.

Spre deosebire de tendințele înregistrate de abandonul școlar în învățământul primar și gimnazial, în cazul învățământului secundar (atât profesional, cât mai ales liceal) se constată, în general, un trend continuu descendent al valorii indicatorului care evaluează acest fenomen, pe parcursul perioadei 2000-2005. Tendința este vizibilă, de asemenea, la ambele segmente de populație școlară: feminină și masculină. Reducerea, pe parcursul intervalului 2000-2005 este de peste un punct procentual – de asemenea, la ambele filiere de formare - scăderea cea mai importantă regăsindu-se în cazul băieților cuprinși în învățământul liceal – 1,8 puncte procentuale (de la 4,4% la 2,6%). În ultimii doi ani școlari pentru care se dispune de date (2005/2006 și 2006/2007) asistăm însă la o creștere a valorii indicatorului, comparativ cu anul de referință 2004/2005, atât la nivelul liceului (cu 0,4 puncte procentuale, respectiv cu 1 pp), cât și al învățământului profesional (cu 1, respectiv 3 pp).

Este de semnalat, de asemenea, faptul că rata de abandon se școlar a atins un nivel foarte ridicat în învățământul profesional – 8,2% în anul școlar 2006/2007.

Această valoare ridicată a ratei abandonului creează în continuare probleme din perspectiva eficienței interne a învățământului profesional.

În ceea ce privește cauzele abandonului școlar, printre acestea se numără cele de natură familială: condițiile socio-economice precare ale familiei, cu impact asupra posibilității de susținere a școlarizării copiilor, rezerva unor părinți față de educația copiilor ș.a. O altă cauză ar putea consta în schimbarea opțiunilor școlare și profesionale ale tinerilor pe parcursul școlarizării. Pentru identificarea și evaluarea corectă a acestor cauze sunt însă necesare studii specializate pe această temă pe baza cărora să fie adoptate măsuri cu impact în planul creșterii eficienței interne a sistemului de învățământ, în special a segmentului profesional.

Un studiu care a abordat și această temă a fost realizat de Institutul de Științe ale Educației, cu sprijin financiar din partea Reprezentanței UNICEF în România (studiul este în curs de apariție).

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Indicatorul reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul de elevi înscriși la începutul anului școlar. Acesta permite evaluarea eficienței interne a sistemului de educație, fiind totodată important pentru analizarea și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul unui anumit nivel de educație.

Având în vedere că o rată ideală a abandonului școlar trebuie să se apropie de 0, valoarea de aproximativ 6% a ratei specifice pentru învățământul profesional evidențiază serioase probleme privind eficiența internă corespunzătoare acestui segment al sistemului de educație.

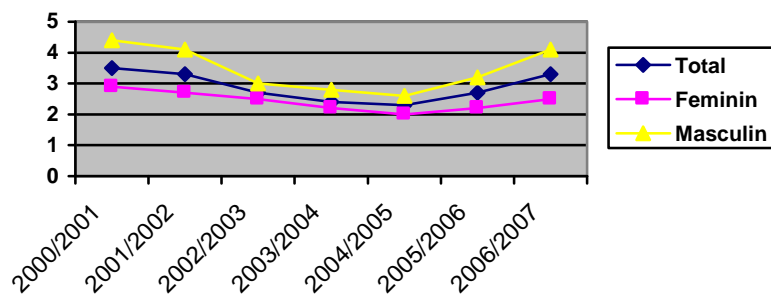
D. Învățământul liceal și profesional
III. Eficiența internă a sistemului de educație
5. Rata abandonului

1. Abandonul școlar în învățământul liceal

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	3,5	3,3	2,7	2,4	2,3	2,7	3,3
Feminin	2,9	2,7	2,5	2,2	2,0	2,2	2,5
Masculin	4,4	4,1	3,0	2,8	2,6	3,2	4,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 1. Abandonul școlar în învățământul liceal

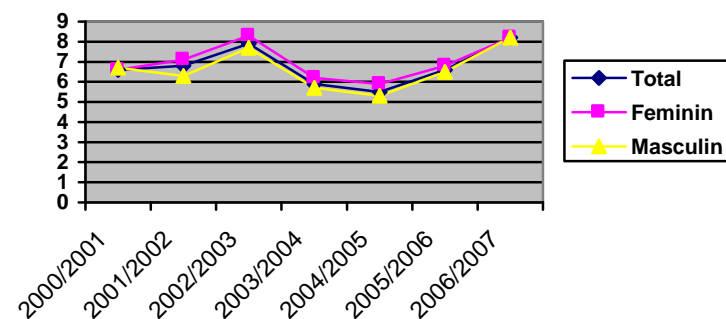

2. Abandonul școlar în învățământul profesional

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	6,6	6,8	7,9	5,9	5,5	6,6	8,2
Feminin	6,6	7,1	8,3	6,2	5,9	6,8	8,2
Masculin	6,7	6,3	7,7	5,7	5,3	6,5	8,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 2. Abandonul școlar în învățământul profesional

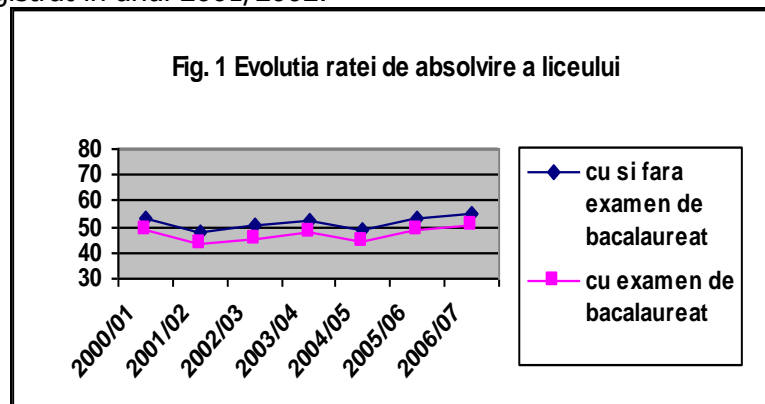
D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului liceal

La nivelul anului școlar 2006/2007, ponderea tinerilor care finalizează liceul, cu sau fără examen de bacalaureat crește cu peste 4 p.p. față de anul anterior, atingând cea mai înaltă valoare de pe parcursul întregii perioade de referință. Discrepanțele pe sexe se păstrează încă la un nivel ridicat, fetele care finalizează liceul prezentând un avantaj de aproximativ 11 p.p. față de băieți.

Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire - 18 ani), a urmat o evoluție oscilantă pe parcursul intervalului analizat – 2000-2007. La nivelul anului școlar 2006/2007, indicatorul atinge, însă, nivelul cel mai înalt din ultimii 7 ani – 55,5%, valoarea cea mai redusă fiind de 47,9% și s-a înregistrat în anul 2001/2002.

Anul 2006/2007 marchează o creștere semnificativă a ratei de absolvire chiar față de anul anterior, diferența între cei doi ani școlari fiind de 4,4 p.p.

Diferența între fete și băieți, caracteristică întregului interval analizat, se manifestă în continuare în avantajul fetelor, acestea fiind de aproape 11 puncte procentuale în anul școlar 2006/2007.

Rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat este, de asemenea, oscilantă pe parcursul perioadei de referință a raportului, nivelul cel mai înalt fiind atins tot în ultimul an analizat – 50,5%. Această valoare se situează la o distanță de aproximativ 2 p.p. comparativ cu anul anterior, când indicatorul înregistrează nivelul de 48,8%.

Și în cazul ratei de absolvire cu examen de bacalaureat, diferențele pe sexe sunt semnificative pe întreaga perioadă 2000-2007 și oscilează între 11-14 p.p. în favoarea fetelor, decalajul cel mai redus fiind atins tot în ultimul an școlar pentru care se dispune de date: 56,3%, respectiv 44,9%.

Diferența între rata de absolvire cu examen de bacalaureat și rata celor care finalizează liceul fără diplomă de bacalaureat se situează pe parcursul întregii perioade de referință, inclusiv la nivelul anului școlar 2006/2007, la mai puțin de 5 p.p.

D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului liceal

1. Rata de absolvire a învățământului liceal

	cu și fără examen de bacalaureat							cu examen de bacalaureat						
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	53,2	47,9	50,8	52,3	48,4	52,8	55,3	48,5	43,5	45,1	47,7	44,2	48,8	50,5
Feminin	59,3	54,4	57,0	57,7	54,4	58,4	60,3	54,8	50,4	51,7	53,7	50,8	55,1	56,3
Masculin	47,3	41,7	45,0	47,1	42,6	47,5	50,5	42,3	36,9	38,8	41,9	37,8	42,7	44,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS. 2001-2007.

Fig. 2. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără diploma de bacalaureat, pe sexe

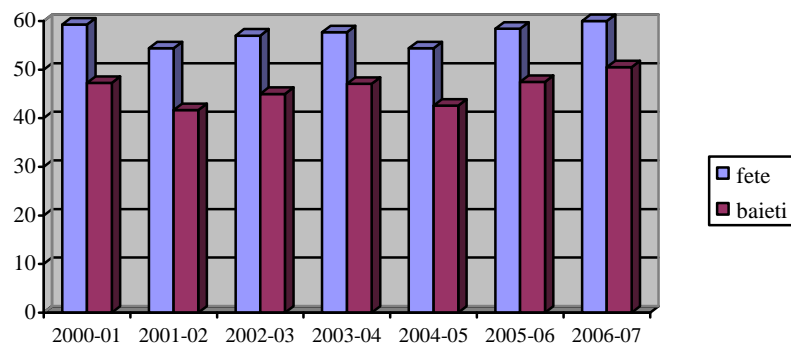
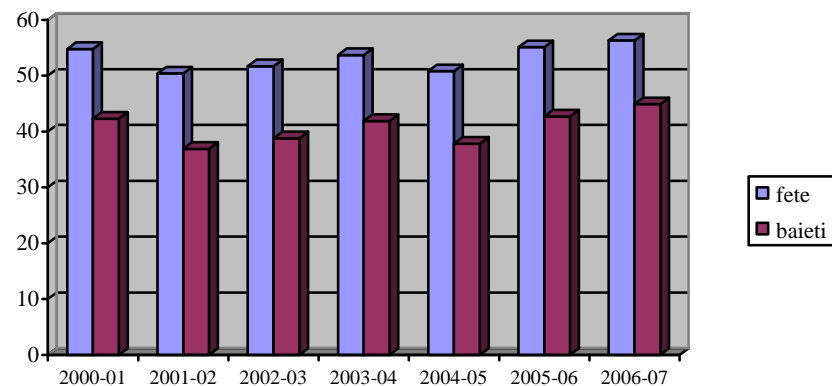

Fig. 3. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu diploma de bacalaureat, pe sexe

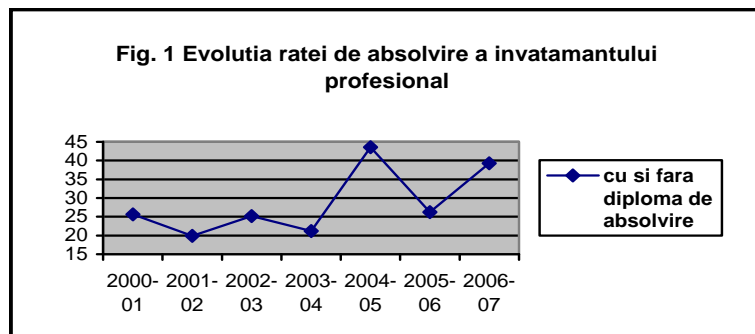
D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului profesional

În anul 2006/2007, rata de absolvire a învățământului profesional, cu și fără examen de absolvire, a înregistrat o creștere semnificativă față de anul precedent, valoarea acesteia atingând 39,3%. Totodată, în acest an se înregistrează și cea mai ridicată rată de absolvire a învățământului secundar (liceal și profesional) din întreaga perioadă analizată. În cazul absolvenților de învățământ profesional, diferențele pe sexe, în favoarea băieților, rămân semnificative.

Rata de absolvire a învățământului profesional înregistrează în ultimii ani o evoluție oscilantă, cu creșteri și scăderi semnificative de la un an la altul. În anul școlar 2006/2007, valoarea acesteia înregistrează o creștere semnificativă față de anul școlar precedent de aproape 13 p.p., ajungând astfel la nivelul de 39,3%, procent comparabil cu cel atins în anul școlar 2004/2005.

În anul 2004/2005, creșterea valorii ratei de absolvire a învățământului profesional s-a datorat faptului că s-au suprapus mai multe serii de absolvenți în același an: alături de absolvenții școlilor profesionale din vechea structură a sistemului de formare profesională cu durata de 3-4 ani, a finalizat studiile și prima cohortă de elevi ai școlilor de arte și meserii introduse în sistem la începutul anului școlar 2003/2004 (nivel cu o durată de 2 ani).

Creșterea ratei de absolvire a învățământului profesional înregistrată în anul 2006/2007 reprezintă efectul măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu la 10 ani, implicit orientării unui număr mai mare de elevi către filiera de formare profesională prin SAM, comparativ cu anii anterior implementării măsurii.

Dacă în anul școlar precedent, discrepanțele pe sexe în favoarea băieților înregistrau una dintre cele mai scăzute valori ale ecartului, în anul școlar 2006/2007 datele evidențiază o revenire la situația primilor ani ai perioadei analizate. Astfel, ecartul dintre fete și băieți, în ceea ce privește rata de absolvire a învățământului profesional atinge în anul școlar 2006/2007 aproape 18 p.p. în favoarea sexului masculin.

Rata de absolvire a învățământului liceal și profesional, cu și fără diplomă de absolvire, calculată împreună, înregistrează de asemenea, o creștere semnificativă față de anul școlar anterior, atingând în anul 2006/2007 aproximativ 95%, cea mai ridicată valoare din întreaga perioadă analizată.

*Definirea
indicatorului/
Note
metodologice*

*În cazul
învățământului
profesional,
vârsta teoretică de
absolvire este de
17 ani.
Rata de absolvire
pentru
învățământul
liceal și
profesional,
calculată
împreună, a avut
ca referință vârsta
de 18 ani.*

D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului profesional tehnic

1. Rata de absolvire a învățământului profesional

	cu și fără diplomă de absolvire							cu diplomă de absolvire						
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	25,6	19,9	25,2	21,2	43,6	26,2	39,3	24,8	19,6	24,8	20,7	40,9	...	...
Feminin	17,7	15,5	18,8	15,7	33,5	20,7	30,3	17,2	15,3	18,5	15,4	31,5	...	...
Masculin	33,2	24,1	31,4	26,4	53,2	31,4	48,0	32,2	23,7	30,8	25,8	49,9	...	...

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2008. Cu începere din anul școlar 2005/2006, INS nu oferă informații cu privire la rezultatele elevilor la examenul final.

2. Rata de absolvire a învățământului liceal și profesional

	cu și fără diplomă de absolvire							cu diplomă de absolvire						
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	79,2	69,9	75,2	75,9	90,0	78,2	94,8	73,7	65,2	69,1	70,7	83,2	...	...

Fig. 2 Rata de absolvire a învățământului liceal și profesional, cu și fără diplomă de absolvire

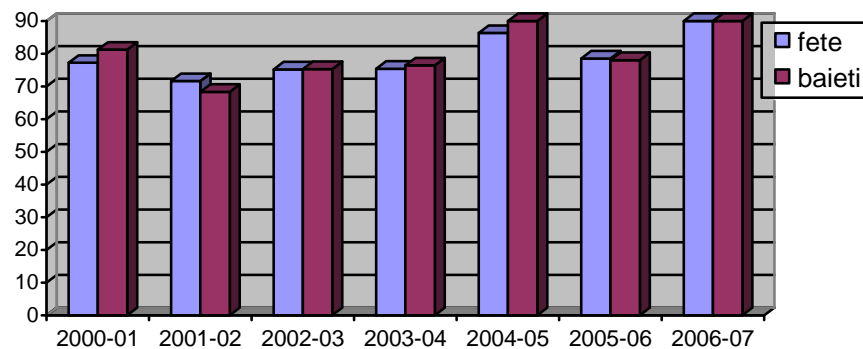
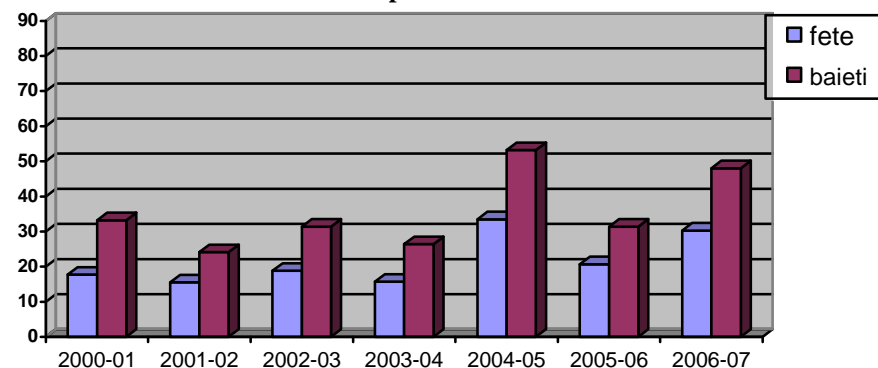

Fig. 3 Rata de absolvire a învățământului profesional, cu și fără diplomă de absolvire

D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

Absolvenții de liceu se înscriu și promovează examenul de bacalaureat în ponderi constant ridicate. În medie, doar 3% dintre absolvenții de liceu nu se înscriu la examenul de bacalaureat, în timp ce aproximativ 6% dintre absolvenți nu promovează examenul.

Participare

În perioada 2000-2007, gradul de participare a absolvenților de liceu la examenul de bacalaureat se situează constant la un nivel ridicat (peste 97%, inclusiv la nivelul anului școlar 2006/2007). Rata de participare este mai ridicată în rândul fetelor, fără să depășească însă aproximativ 1 p.p., comparativ cu băieții.

Dacă raportăm însă numărul elevilor care se înscriu la bacalaureat la totalul celor înscriși în ultima clasă de liceu a aceluiași an școlar, ratele de participare sunt semnificativ mai scăzute pe întreaga perioadă analizată.

Nivelul cel mai redus al indicatorului din ultimii 7 ani se înregistrează în anul școlar 2006/2007 - 67,4% – cu 14 p.p mai puțin decât în anul anterior, respectiv cu 24 p.p. față de anul 2004/2005 când s-a înregistrat nivelul cel mai înalt al indicatorului. Cu alte cuvinte, aproape o treime dintre tinerii înscriși în ultima clasă de liceu renunță să se înscrie la examenul de bacalaureat. Accentuarea acestui fenomen impune o investigație mai detaliată a cauzelor și soluțiilor posibile de ameliorare.

Rezultate

După o ușoară scădere a ratei de promovare a examenului de bacalaureat în anul școlar anterior, în anul 2006/2007 se înregistrează o revenire la ponderea situată în jurul a 93%, pondere relativ constantă pe întreaga perioadă de referință a raportului. Așadar, rata de nereușită la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu în anul școlar 2006/2007 este de aproximativ 6%.

Ca o consecință directă a scăderii ratei de participare la examenul de bacalaureat, calculată ca raport procentual din numărul elevilor înscriși în ultima clasă de liceu, rata de promovare a examenului în cazul acestora înregistrează, de asemenea, o scădere semnificativă față de anul școlar anterior - cu peste 10 p.p. Așadar, în anul școlar 2006/2007, doar 63,2% dintre elevii înscriși la începutul anului în ultima clasă de liceu finalizează studiile cu promovarea examenului de bacalaureat.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat a fetelor se păstrează constant mai ridicată față de cea băieților, diferența fiind la nivelul ultimului an de aproximativ 15 p.p.

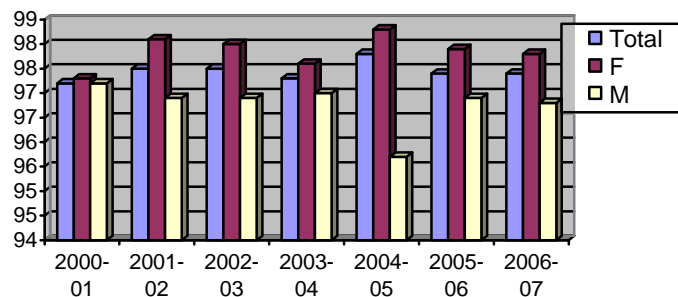
D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

1. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu

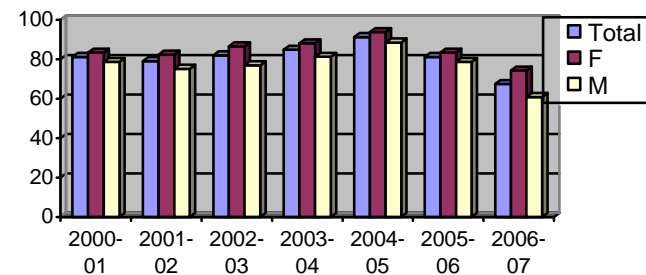
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006 2007
Total	97,2	97,5	97,5	97,3	97,8	97,4	97,4
Feminin	97,3	98,1	98,0	97,6	98,3	97,9	97,8
Masculin	97,2	96,9	96,9	97,0	95,7	96,9	96,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2000-2008.

2. Rata de participare la examenul de bacalaureat a elevilor înscriși în ultima clasă de liceu, în același an școlar

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006 2007
Total	81,1	79,0	81,9	84,8	91,2	81,1	67,4
Feminin	83,3	82,3	86,5	88,0	93,7	83,3	74,2
Masculin	78,6	75,1	76,9	81,2	88,4	78,6	60,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2000-2007.

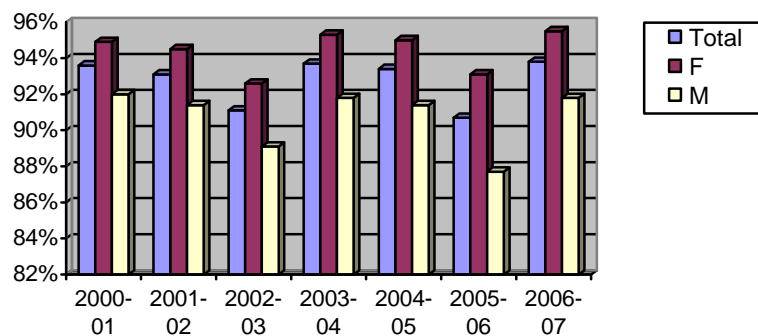
D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

3. Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezenți

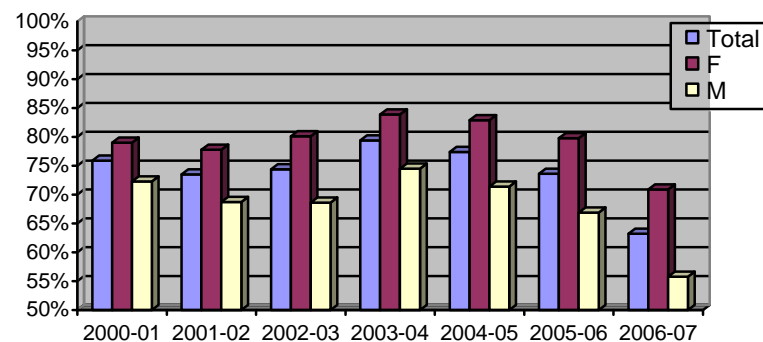
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006- 2007
Total	93,6	93,1	91,1	93,7	93,4	90,7	93,8
Feminin	94,9	94,5	92,6	95,3	95,0	93,1	95,5
Masculin	92,0	91,4	89,1	91,8	91,4	87,7	91,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2000-2008.

4. Rata de promovare a examenului de bacalaureat a elevilor înscriși în clasa finală a liceului, în același an școlar

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006- 2007
Total	75,9	73,5	74,6	79,4	85,2	73,6	63,2
Feminin	79,0	77,8	80,1	83,9	89,0	79,8	70,9
Masculin	72,3	68,7	68,6	74,5	80,8	66,9	55,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2000-2008.

E. Învățământul post-secundar non-terțiar și terțiar

I. Costurile educației

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul terțiar în totalul cheltuielilor publice pentru educație

2. Costul mediu per student

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul superior în totalul cheltuielilor pentru educație

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Superior	20,1	22,3	21,9	22,4	22,5	22,1	22,1

2. Costul mediul per student – mii lei *

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Superior	1065,3	1.283,3	1.659,7	2.185,8	2.680,9	3.260,8	4.479,7

*) aferent fondurilor alocate pentru finanțarea de bază

Sursa: MECT

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

2. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie

În 2007/2008 rata brută de cuprindere a înregistrat o creștere ușoară la nivelul învățământului postliceal și de maiștri, comparativ cu anul școlar anterior. La nivelul învățământului superior s-a accentuat trendul ascendent, indicatorul ajungând pentru prima dată la valori de peste 50%. Creșterea importantă este determinată, în primul rând, de sporirea numărului de studenți cuprinși în învățământul superior particular.

Repere europene

Rata brută de cuprindere în învățământul terțiar (ISCED 5 și 6) a înregistrat creșteri spectaculoase în majoritatea țărilor europene. Valorile cele mai mari (peste 80%) sunt prezente în Finlanda, Danemarca, Suedia, Norvegia, Slovenia. Valoarea indicatorului de 45,2% înregistrată în România în 2005 reprezintă o creștere de aproape două ori comparativ cu anul 2000, dar situează încă țara noastră pe o poziție inferioară în Europa.

În privința ponderii studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie, România se situa în anul 2003 pe o poziție superioară, comparativ cu alte țări europene (Letonia, Ungaria, Estonia, Slovenia), valoarea indicatorului depășind media UE – 25,9%. Trendul ascendent se păstrează și în 2006, înregistrând o creștere de 7,5 în perioada 2000-2006 – printre cele mai mari din Europa (media UE – 2,5).

Sursa: Eurostat (UOE)

În perioada 2000-2006, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a înregistrat o tendință descrescătoare – consecință a desființării unor unități de învățământ private și a reducerii solicitărilor de locuri cu taxă. În anul școlar 2007/2008 indicatorul a înregistrat o creștere ușoară, de la 3,6% în anul anterior la 4,4%. Această tendință se manifestă în special în cazul populației școlare feminine, care înregistrează o creștere cu 1,1 p.p., comparativ cu valoarea de 0,3 p.p. specifică populației masculine (tabel 1).

În 2007/2008, învățământul superior a înregistrat cea mai spectaculoasă creștere, cu 6,4% mai mult comparativ cu anul anterior. Astfel, în prezent, peste jumătate din populația de vârstă corespunzătoare este cuprinsă în acest nivel de educație. De altfel, rata de cuprindere în învățământul superior a avut cea mai accentuată creștere în întreaga perioadă de referință a raportului: de la 27,7% în 2000/2001 la 53,6% în 2007/2008, ceea ce înseamnă practic mai mult decât dublarea valorii indicatorului într-un timp de 8 ani (tabel 2).

Pe parcursul întregii perioade de referință, rata de cuprindere a populației feminine în învățământul superior a fost mai ridicată, comparativ cu cea corespunzătoare populației masculine, diferența crescând de la 5 p.p. în

2000/2001 (30,2% feminin față de 25,2% masculin) la aproape 16 p.p. în 2007/2008 (61,7% față de 45,9%).

Mai important de semnalat privind acest indicator este, însă, marea diferență, pe medii de rezidență, care la nivelul anului universitar 2007/2008 (primul an pentru care au fost colectate date dezagregate, pe medii) a fost de 37 p.p. (67%, față de 30,9%).

Un rol important în creșterea gradului de participare la învățământul superior l-a avut alternativa particulară, care, în anul universitar 2007/2008, cuprindea 41,9% din numărul total al studenților (în creștere cu peste 8 p.p. față de anul anterior). Principala cauză a creșterii nivelului de participare la învățământul superior l-a reprezentat cererea ridicată pentru educația de acest nivel, determinată de capacitatea mai mare a pieței forței de muncă de absorbție a persoanelor cu calificare superioară și de riscul mai redus al șomajului pentru absolvenții acestui nivel de educație.

Analiza datelor disponibile pe ansamblul învățământului superior evidențiază faptul că ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie a înregistrat în perioada 2000-2003 o evoluție oscilantă, cu un trend ascendent în ultimul an menționat, an în care valoarea indicatorului ajunge la 27,7% (tabel

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Rata brută de cuprindere școlară reprezintă numărul total al studenților cuprinși în învățământul superior, indiferent de vârstă, ca raport procentual din totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului superior. Indicatorul se utilizează pentru a evidenția nivelul general de participare la educația de nivel terțiar într-un anumit an universitar. Acesta reflectă capacitatea sistemului de educație de a permite accesul populației din grupa respectivă de vârstă. Indicatorul nu a putut fi calculat și pe medii de rezidență ale studenților, dat fiind că în prezent lipsesc informațiile necesare. Introducerea în metodologia de culegere a datelor a criteriului mediu de rezidență reprezintă o necesitate în perspectiva evaluării disparităților dintre ariile urbane și rurale sub aspectul participării la învățământul superior, implicit în vederea dezvoltării unor măsuri de stimulare a participării la acest nivel de educație a populației din mediul rural.

Indicatorul ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie se calculează din totalul studenților înscriși în învățământul superior, într-un anumit an universitar. Acest indicator face parte din sistemul de indicatori pe baza cărora se urmărește îndeplinirea țintelor concrete (benchmarks) stabilite în cadrul Strategiei de la Lisabona în perspectiva anului 2010.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

2. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie

1. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	7,3	6,7	6,4	5,9	5,1	4,5	3,6	4,4
Feminin	9,2	8,5	8,1	7,5	6,7	6,0	5,4	6,5
Masculin	5,3	4,9	4,7	4,4	3,7	3,0	2,0	2,3

Obs. În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Rata brută de cuprindere în învățământul superior

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	27,7	31,2	35,3	37,9	40,2	44,8	47,2	53,6
Urban	-	-	-	-	-	-	-	68,0
Rural	-	-	-	-	-	-	-	30,9
Feminin	30,2	34,6	39,3	42,6	45,1	50,8	54,1	61,7
Masculin	25,2	28,0	31,4	33,5	35,4	39,0	40,6	45,9

Obs. În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-23 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

3. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri și superior

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	31,9	35,1	38,9	41,2	43,2	47,5	49,5	56,3
Feminin	35,7	39,6	44,0	46,8	49,0	54,4	57,6	65,8
Masculin	28,4	30,8	34,1	35,9	37,6	40,9	41,8	47,3

Obs. În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-23 ani.

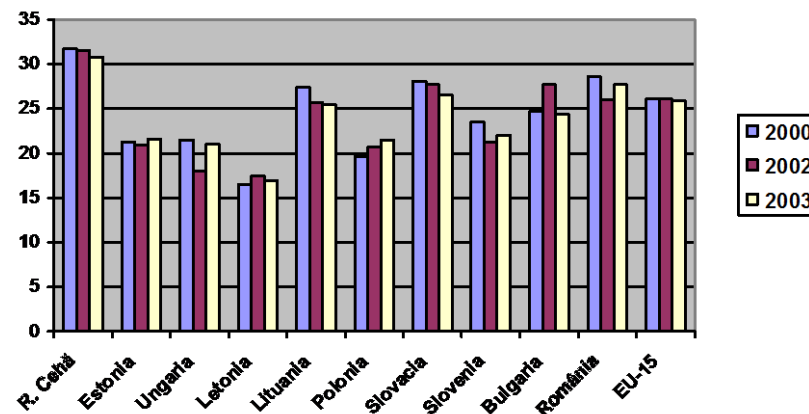
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

4. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie

2000	2002	2003
28,6	26,0	27,7

Sursa: Eurostat, 2005.

Fig. 1. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie – date comparative

Sursa: Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training, 2005 Report, Brussels, Commission of the European Communities, 2005.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecventarea a învățământului

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste

În învățământul superior continuă tendința ascendentă privind durata medie de frecventare (de la 1,5 ani în 2006/2007 la 1,6 ani în 2007/2008), precum și rata specifică de cuprindere a populației pentru fiecare vârstă corespunzătoare învățământului superior.

Durata medie de frecventare a învățământului superior a crescut, în perioada 2000-2007 cu 0,7 ani – de la 0,9 ani în anul universitar 2000/2001 la 1,6 ani în 2007/2008 (tabel 1). Creșterea duratei medii de frecventare – vizibilă chiar și prin compararea valorilor înregistrate în ultimii doi ani universitari - a fost determinată de sporirea ratei brute de cuprindere în acest nivel de educație.

Ca o consecință a gradului mai înalt de participare la educație a populației feminine, în cazul acesteia s-a produs și o creștere mai mare a duratei medii de frecventare a învățământului superior – 1,9 ani în anul 2007/2008, față de 1,3 ani în cazul populației masculine.

În 2007/2008, sporirea ratei de participare, comparativ cu anul universitar anterior, se înregistrează, în special, la populația în vârstă de 19 și 21 de ani. În cazul acestei categorii de populație, creșterea ratei specifice de cuprindere a fost, între anii 2000-2007, de 14-16 puncte procentuale (tabel 3). Așa cum s-a remarcat și în cazul indicatorilor rata brută de cuprindere și durata medie de frecventare, și rata specifică de cuprindere pe vârste reflectă nivelul mai înalt de participare la educație a segmentului de populație feminină. La vârstele de 19-22 ani aceste diferențe ajung, în anul universitar 2006/2007, la 11-16 puncte procentuale.

În perioada 2000-2007, creșteri ale ratei specifice de cuprindere se constată și la vârstele care nu fac parte din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului superior. Astfel, la grupa de vârstă 25-29 ani creșterea este de patru ori, iar la grupa de 30-34 ani – de aproximativ 3 ori.

În cazul învățământului postliceal, având în vedere rata brută de participare foarte redusă, și durata medie de frecventare înregistrează valori minime – 0,2 ani în perioada 2000-2004 și 0,1 ani în ultimii trei ani școlari (tabel 2). Aceluiași nivel de învățământ îi este caracteristică și o tendință de reducere a ratei specifice de cuprindere la toate vârstele (tabel 4), precum și o rată foarte ridicată a abandonului școlar (tabel 5). La nivelul anului 2004/2005, acest indicator atinge una dintre cele mai ridicate valori înregistrate pe parcursul perioade de referință: 9,2%. În anul 2005/2006, valoarea indicatorului se reduce pe ansamblu la 8,6%, dar crește foarte mult la populația masculină – 15,8%. În 2006/2007, rata abandonului continuă tendința descendentă atât pe total (7,5%), cât și în cazul populației masculine (12,6%). O posibilă cauză a ratei ridicate a abandonului la acest nivel de învățământ o constituie reorientarea profesională pe parcursul școlarizării.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorii durata medie de frecventare a învățământului și rata specifică de cuprindere brută de cuprindere pe vârste nu au putut fi calculați și pe medii de rezidență ale studenților, dat fiind că în prezent lipsesc informațiile necesare. Ca urmare, nu se pot face estimări privind valorile acestor indicatori pentru cele două segmente de populație – din mediul urban, respectiv rural.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență a învățământului

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste

1. Durata medie de frecvență a învățământului superior

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,6
Feminin	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,9
Masculin	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal și de maiștri

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Feminin	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Masculin	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,07

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

3. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul superior

		2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
18 ani	Total	15,1	16,8	14,3	12,4	13,3	12,9	13,1	17,9
	F	17,9	19,89	16,9	14,7	15,6	15,4	16,1	21,6
	M	12,5	13,9	11,8	10,2	11,1	10,5	10,1	14,4
19 ani	Total	22,2	25,1	28,7	31,2	29,9	33,1	31,7	36,4
	F	25,3	28,94	33,4	37,1	34,8	40,4	37,2	44,8
	M	19,2	21,5	24,3	25,6	25,2	26,1	26,3	28,3
20 ani	Total	21,6	23,2	27,9	30,0	31,6	31,4	34,1	33,6
	F	24,6	26,8	32,3	34,7	36,7	36,6	39,9	39,9
	M	18,8	19,8	23,6	25,6	26,8	26,5	28,6	27,6
21 ani	Total	18,8	21,5	24,4	26,2	29,2	31,6	31,4	34,8
	F	21,1	24,2	28,3	29,7	33,0	36,7	36,8	40,9
	M	16,7	19,0	20,6	22,8	25,7	26,7	26,4	28,9
22 ani	Total	16,0	18,5	20,6	22,0	23,4	26,5	30,4	31,6
	F	17,1	20,4	22,4	24,1	26,2	30,0	35,2	37,2
	M	14,9	16,5	18,9	20,0	20,8	23,2	25,9	26,2
23 ani	Total	12,2	13,8	14,7	15,3	16,3	18,4	21,4	23,7
	F	12,8	15,1	15,4	16,2	17,4	19,2	22,7	25,5
	M	11,7	12,6	14,1	14,5	15,2	17,6	20,1	22,0
24 ani	Total	9,0	9,4	10,6	11,2	11,3	12,7	13,8	17,7
	F	9,2	10,1	11,0	11,9	12,2	13,1	14,8	18,5
	M	8,8	8,8	10,2	10,6	10,5	12,3	12,8	17,0
25-29 ani	Total	3,9	4,4	5,0	5,1	5,3	6,1	6,6	8,0
	F	3,9	4,6	5,2	5,5	5,7	6,5	7,1	8,4
	M	3,9	4,3	4,8	4,7	4,9	5,7	6,1	7,6
30-34 ani	Total	0,8	0,9	1,0	1,2	1,2	1,5	1,8	2,3
	F	0,9	1,0	1,1	1,4	1,4	1,7	2,0	2,5
	M	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,3	1,5	2,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS 2001-2008.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență a învățământului

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maștri

		2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
18 ani	Total	1,3	1,3	0,8	0,7	0,4	0,3	0,3	0,3
	Feminin	1,8	1,8	1,1	1,0	0,6	0,4	0,5	0,6
	Masculin	0,8	0,7	0,5	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1
19 ani	Total	3,7	3,3	3,0	2,6	2,1	1,6	1,1	1,1
	Feminin	4,9	4,5	4,2	3,1	2,8	2,1	1,7	1,7
	Masculin	2,5	2,2	1,8	2,1	1,5	1,1	0,6	0,5
20 ani	Total	4,4	4,1	3,5	3,2	2,1	2,4	1,7	1,6
	Feminin	5,9	5,8	4,7	4,3	3,8	3,3	2,7	2,5
	Masculin	2,9	2,5	2,4	2,3	1,9	1,5	0,8	0,8
21 ani și peste	Total	12,3	11,1	11,2	10,6	10,5	9,5	7,9	10,6
	Feminin	15,1	13,3	13,6	13,3	13,5	12,7	11,5	15,7
	Masculin	9,7	9,0	8,9	8,0	7,7	6,5	4,5	5,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008

Fig. 2. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maștri

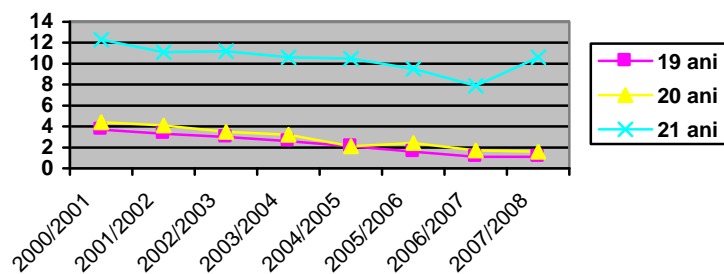
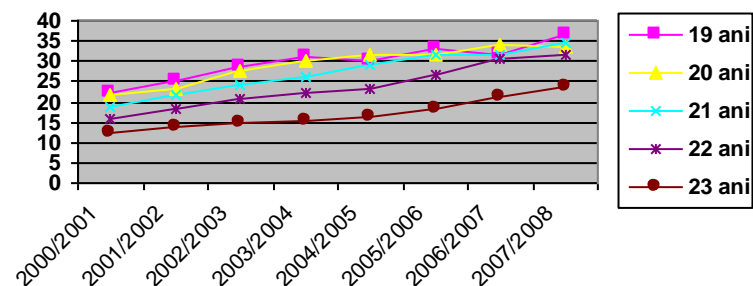

Fig. 1. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul superior

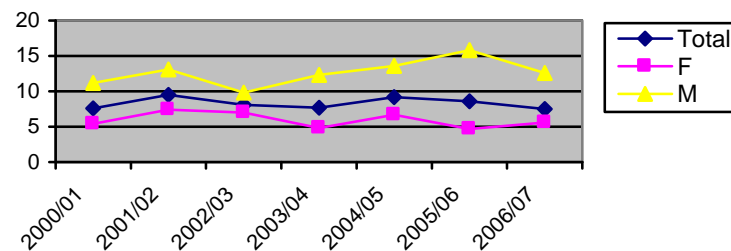

5. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maștri

	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	7,6	9,5	8,1	7,7	9,2	8,6	7,5
Feminin	5,4	7,4	7,0	4,8	6,7	4,7	5,6
Masculin	11,2	13,1	9,8	12,3	13,6	15,8	12,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maștri

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

5. Rata de tranziție

6. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă)

În perioada 2000-2007, rata de tranziție de la învățământul liceal la învățământul superior și rata de acces au înregistrat, în general, un trend continuu ascendent. În anul universitar 2007/2008, valorile celor doi indicatori au crescut cu peste 10 puncte procentuale.

În perioada 2000-2007, rata de tranziție în învățământul superior a înregistrat, în general, o tendință ascendentă, diferența între primul și ultimul an al perioadei de referință fiind de peste 18 pp: de la 53,5% în anul școlar 2000/2001 la 71,8% în 2007/2008, an în care indicatorul atinge valoarea cea mai înaltă. Singurul an universitar în care se înregistrează o scădere față de anul precedent este 2006/2007: 62,2% față de 68,8% (tabel 1). Această scădere a fost determinată de un dublu aspect: pe de o parte, numărul elevilor înscriși în clasa a XII-a a înregistrat o creștere în 2005/2006, comparativ cu anul școlar anterior; pe de altă parte, numărul studenților înscriși în anul I proveniți din promoția curentă a scăzut, chiar dacă la nivel general rata brută de cuprindere în învățământul superior a înregistrat o evoluție pozitivă.

Și la nivelul acestui indicator se înregistrează diferențe în funcție de criteriul sex, populația feminină păstrând situația de avantaj pe parcursul întregului interval analizat. Diferențele între cele două segmente de populație variază între 4 și aproximativ 9 pp, diferența cea mai mare înregistrându-se în 2006/2007.

În ceea ce privește rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă), valoarea acestui indicator (care, în mod firesc, este superioară valorii ratei de tranziție, fiind calculat prin raportarea

numărul elevilor care au reușit la examenul de bacalaureat) evidențiază, în perioada 2000-2005, o creștere de aproape 20 puncte procentuale pe ansamblul populației respective, de la 61,1% la 80,8%. În anul 2006/2007 s-a înregistrat, însă, la fel ca în cazul indicatorului *rata de tranziție*, o scădere de aproape 6 pp față de anul anterior. În ultimul an al perioadei de referință, însă, indicatorul atinge nivelul cel mai înalt – 100,9% - situându-se la o diferență de 26 pp față de anul 2006/2007. Este de menționat, însă, că datele disponibile (sursa INS) pe baza cărora a fost calculat indicatorul se referă la numărul de înscrieri și nu la numărul de studenți înscriși, fapt care conduce la o creștere artificială a valorii indicatorului, dat fiind că o parte dintre studenți sunt înscriși la mai multe facultăți.

Diferențele înregistrate pe sexe se păstrează pe tot intervalul analizat, în favoarea fetelor, cu excepția ultimului an când raportul se inversează.

Analiza diferiților indicatori de evaluare a aspectelor cantitative evidențiază evoluții spectaculoase la nivelul învățământului superior. Schimbările intervenite în structura și organizarea învățământului universitar, precum și Legea calității reprezintă premise pentru asigurarea și unui înalt nivel de performanță, sub aspect calitativ.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata de tranziție în învățământul superior exprimă numărul de studenți admiși în primul an de studii al învățământului superior într-un anumit an școlar, ca raport procentual față de numărul de elevi înscriși în anul terminal al învățământului liceal (clasa a XII-a) din anul școlar anterior.

Acest indicator permite măsurarea nivelului de tranziție de la învățământul liceal la învățământul superior. Considerat din perspectiva învățământului liceal acesta reprezintă un indicator referitor la ieșirile din sistem; privit din perspectiva nivelului de învățământ superior acesta este un indicator de acces.

Indicatorul rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă) s-a calculat prin raportarea numărului de studenți înscriși (pentru prima oară) în anul I la numărul de absolvenți ai examenului de bacalaureat din seria curentă.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

5. Rata de tranziție

6. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă)

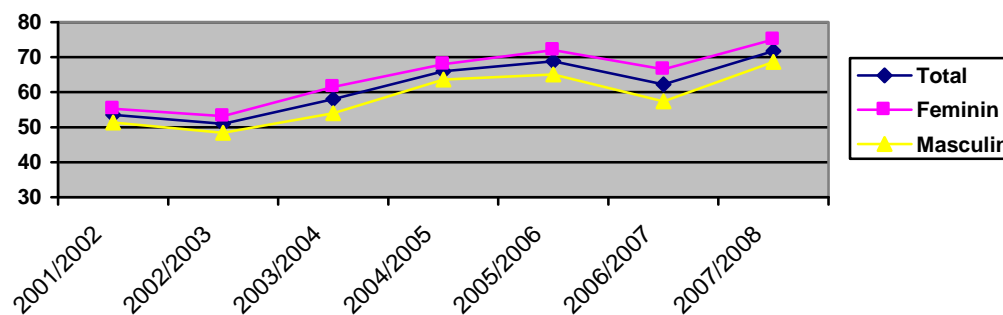
1. Rata de tranziție la învățământul superior

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	53,5	51,0	58,0	66,0	68,8	62,2	71,8
F	55,3	53,2	61,5	68,0	72,0	66,5	75,1
M	51,3	48,4	54,0	63,6	65,1	57,4	68,6

Obs.: S-a calculat din numărul elevilor înscriși în clasa a XII-a în anul școlar anterior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 1. Rata de tranziție la învățământul superior

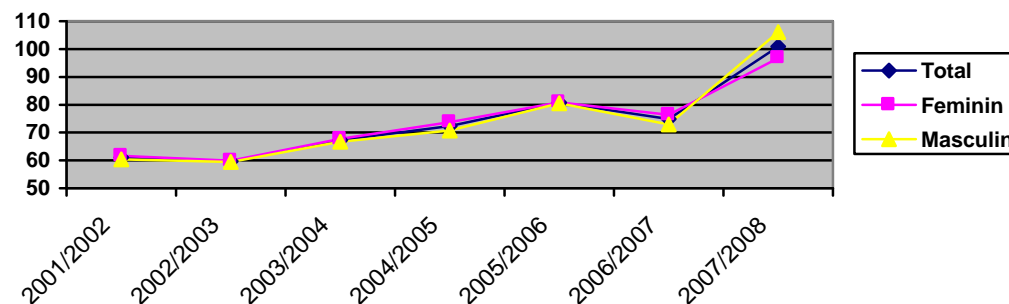
2. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă) la învățământul superior

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
T	61,1	59,7	67,3	72,3	80,8	74,9	100,9
F	61,6	59,9	67,7	73,7	80,9	76,4	96,7
M	60,4	59,4	66,7	70,7	80,5	72,9	106,1

Obs.: S-a calculat din numărul elevilor care au reușit la examenul de bacalaureat în anul școlar anterior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig. 2. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă) la învățământul superior

E. Învățământul post-secundar, terțiar și non-terțiar

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului superior/postliceal și de maiștri

Rata de absolvire a învățământului superior cu diplomă de licență înregistrează o creștere continuă, ajungând la peste 37% în anul școlar 2006/2007. Diferențele pe sexe tind să se accentueze, fetele deținând un avantaj semnificativ în raport cu băieții.

Rata de absolvire a învățământului superior continuă tendința ascendentă înregistrată în ultimii ani. În anul 2006/2007, rata de absolvire a învățământului superior, cu sau fără diplomă de licență, a depășit 40%, cu peste 3 p.p. mai mult decât în anul precedent.

Rata de absolvire a învățământului superior, calculată în raport cu numărul absolvenților care **posedă diplomă de licență**, este mai scăzută, aceasta atingând 37,4% în anul școlar 2006/2007. Se remarcă, însă, o creștere semnificativă a valorii indicatorului comparativ cu anul anterior cu aproximativ 6 p.p. Diferențele pe sexe tind să se accentueze de la un an la altul, fetele deținând un avantaj din ce în ce mai important, de la 4,5 puncte procentuale în anul 2000/2001, la aproape 18 p.p. în anul 2006/2007.

Rata absolvenților de învățământ postliceal și de maiștri cu și fără examen de absolvire continuă tendința accentuat descendentă și în anul 2006/2007, situându-se în acest an la aproape jumătate față de ponderea înregistrată la începutul perioadei analizate: 3,9% față de 8,8%.

Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri cu și fără examen de capacitate, în cazul fetelor, se păstrează constant mai ridicată decât la băieți, diferențele fiind de 3-5 p.p. pe parcursul intervalului analizat. Ecartul pe sexe înregistrează însă o ușoară reducere în anul școlar 2006-2007, atingând cea mai scăzută valoare din întreg intervalul: 2,6 p.p.

În perioada 2000-2003, **rata absolvenților de matematică, știință și tehnologie din totalul absolvenților de învățământ superior** înregistrează o

evoluție oscilantă, cu o scădere de aproape 4 p.p. la nivelul anului 2002/2003, urmată de o revenire ușoară la nivelul anului 2003/2004. Cu o pondere de 24,4% a absolvenților în matematică, știință și tehnologie din totalul absolvenților de învățământ superior, România se situa în anul 2003 pe un loc superior în comparație cu alte țări care au aderat recent la UE (Ungaria, Polonia, Letonia, Estonia, Slovenia) și chiar față de media UE.

Creșterea numărului de absolvenți MTS, în perioada 2000-2003, s-a produs concomitent cu diminuarea dezechilibrului pe sexe. Astfel, proporția femeilor în totalul absolvenților MST atinge 39,4% în 2003, față de 35,1% în 2000. Comparativ cu celelalte țări europene, România se situează, așadar, pe un loc superior în ceea ce privește echilibrul pe sexe, devansând, la nivelul anului 2003, Ungaria, Cehia, Slovenia, Slovacia și media țărilor membre UE.

Raportul preliminar al Comisiei Europene din anul 2008 privind progresele înregistrate în educație și formare arată că în perioada 2000-2006 ritmul anual de creștere a numărului de absolvenți în matematică, științe și tehnologii din România a fost de 5,5%, cu 1,1 p.p. peste ritmul mediu de creștere la nivel european.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de educație. Este un indicator care reflectă calitatea și eficiența internă a sistemului de educație, dar și rezultatele acestuia.

În calculul ratei de absolvire a învățământului superior vârsta teoretică de referință a fost de 23 de ani, iar pentru învățământul postliceal de 21 de ani.

Ponderea absolvenților la matematică, științe și tehnologii se calculează din totalul absolvenților de învățământ superior dintr-un anumit an universitar. Această pondere face parte din sistemul de indicatorii europeni urmăriți în vederea îndeplinirii obiectivelor de la Lisabona.

E. Învățământul post-secundar, terțiar și non-terțiar

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului superior/ postliceal și de maiștri

1. Rata de absolvire a învățământului superior

	cu și fără examen de final de studii							cu diplomă de licență						
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	19,6	25,9	28,9	31,8	33,4	37,7	40,9	17,0	21,6	26,5	28,5	30,1	31,6	37,4
Feminin	21,9	30,5	34,2	37,6	39,4	45,2	49,9	19,3	26,3	32,3	34,5	35,6	38,4	46,4
Masculin	17,3	21,6	23,8	26,3	27,6	30,5	32,4	14,8	17,1	21,0	22,8	24,7	25,2	28,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

2. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri

	cu și fără diplomă de absolvire							cu diplomă de absolvire						
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2007	2006/ 2007	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	
Total	8,8	8,2	7,8	7,6	6,0	4,7	3,9	8,5	8,0	7,6	7,4	5,9	...	
Feminin	11,5	10,7	9,6	10,0	7,9	6,3	5,2	11,1	10,6	9,4	9,5	7,7	...	
Masculin	6,2	5,7	6,0	5,3	4,2	3,1	2,6	5,9	5,6	5,8	5,5	4,1	...	

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2007. Incepând cu anul școlar 2005/2006, INS nu oferă date privind rezultatele la examenul de finalizare a învățământului postliceal.

3. Ponderea absolvenților în matematică, științe și tehnologie

Anul	Ungaria	Cehia	Polonia	Lituania	Estonia	Slovenia	România	UE
2000	12,0	24,4	14,7	26,0	18,9	22,8	26,3	24,8
2002	12,4	23,7	14,2	23,2	16,2	19,9	22,6	24,3
2003	11,2	24,5	14,6	22,4	17,1	18,6	24,4	24,1

Sursa: Eurostat, 2005.

E. Învățământul post-secundar, terțiar și non-terțiar

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului superior/ postliceal și de maiștri

Fig. 1 Rata de absolvire a învățământului superior

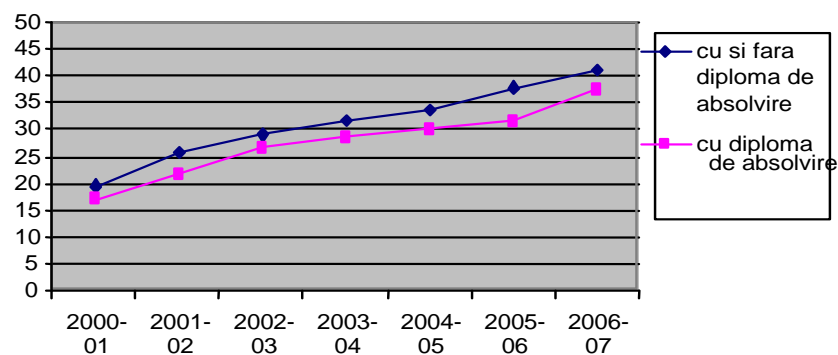

Fig. 2 Ritmul de crestere anuală a numărului de absolvenți în matematică, științe și tehnologii în perioada 2000-2006 (%)

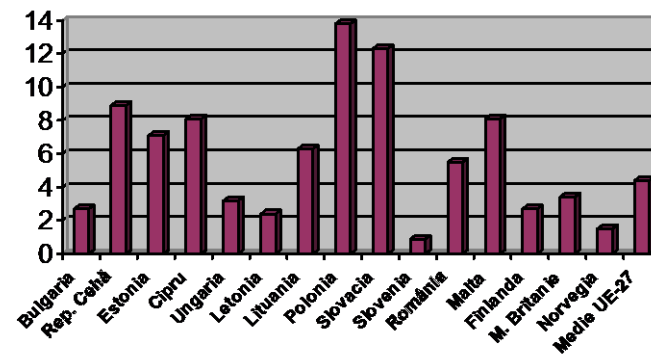

Fig. 3. Rata de absolvire a învățământului superior, cu diplomă de licență, pe sexe

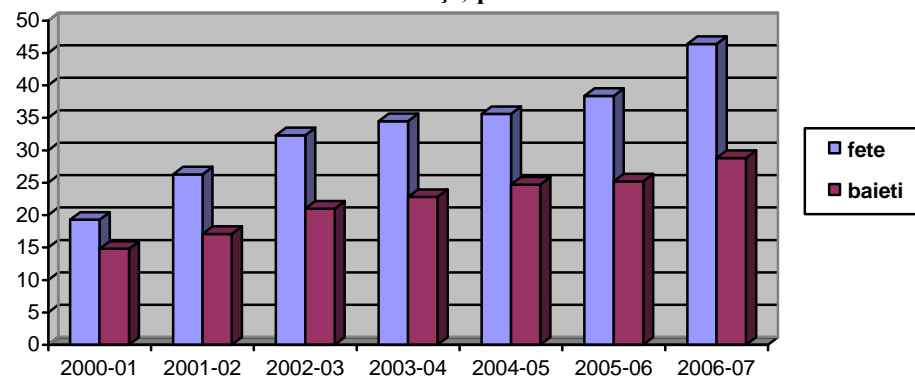
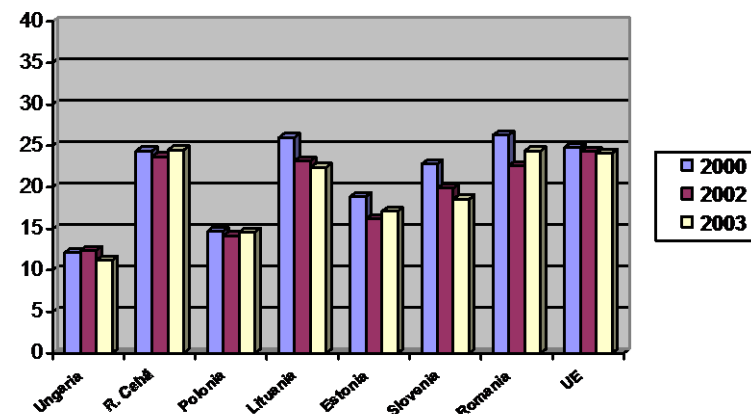

Fig. 4. Ponderea absolvenților în matematică, știință și tehnologie - date comparative

F. Formarea profesională continuă

I. Costurile formării

1. Ponderea cheltuielilor pentru FPC din totalul cheltuielilor pentru educație

Cheltuielile pentru formarea profesională continuă asigurată de întreprinderi pentru formarea propriilor angajați au crescut însă distanța față de media europeană rămâne semnificativă. De asemenea, ponderea cheltuielilor pentru formare realizate din cheltuielile publice pe piața muncii rămâne foarte scăzută.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul exprimă cheltuielile totale pentru FPC ca expresie procentuală din totalul cheltuielilor pentru educație. Acest indicator trebuie să ia în calcul, ca și în cazul cheltuielilor totale pentru educație, în același timp, atât contribuțiile publice cât și cele private (indivizi, companii) necesare organizării de cursuri de formare continuă. În prezent nu dispunem de informații necesare calculării indicatorului. În absența acestor date, analiza se va realiza pe baza indicatorilor privind costurile totale cu formarea profesională continuă per angajat în întreprinderile care organizează formarea și ponderea cheltuielilor publice pentru organizarea de cursuri de formare în totalul cheltuielilor pentru piața muncii.

Repere internaționale

Joint Interim Report 2008 atrage atenția că nivelul, eficiența și sustenabilitatea finanțării educației și formării profesionale rămân critice în majoritatea statelor membre ale UE și că reformele necesare nu pot fi realizate cu nivelul și patternul actual al investițiilor în aceste domenii.

Deși în perioada 1999-2005 România a înregistrat o dublare a cheltuielilor medii per angajat ale întreprinderilor pentru FPC, acestea continuă să fie mult sub media europeană sau a unor alte state din Europa Centrală și de Est (Slovenia, Ungaria sau Republica Cehă).

Ancheta *Caracteristici ale FPC în întreprinderile din România* (INS, 2007) – cu referire la date pe anul 2005 – indică un cost mediu al formării profesionale continue asigurate de întreprinderi de 1141 lei per participant. Această valoare este de două ori mai ridicată în comparație cu ancheta precedentă (INS, 2001, cu date pentru anul 1999).

Cel mai important nivel este atins în cazul industriei extractive (2492 lei /participant), iar cel mai scăzut în construcții (569 lei). De asemenea, studiul arată că, în medie, o oră de formare profesională are o valoare de 25,9 lei.

În întreprinderile aparținând sectorului public, costul mediu per participant este sensibil mai ridicat (1470 lei față de 1050 în sectoul privat). De asemenea, în întreprinderile mari, cheltuielile per participant sunt de două ori mai mari în comparație cu cele realizate de întreprinderile mici (1243 respectiv 675 lei).

Din păcate nu există date privind valoarea contribuțiilor indivizilor pentru asigurarea propriei formări.

Cheltuielile publice pentru formare profesională continuă sunt suportate, în România, și din alte fonduri în afara bugetului pentru învățământ. Astfel, formarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă se realizează din bugetul asigurărilor de șomaj. La nivelul anului 2007, conform datelor furnizate de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), din totalul cheltuielilor publice pentru piața muncii, numai 1,7% au reprezentat cheltuieli pentru organizarea de cursuri de formare continuă.

Această stare de fapt se explică în primul rând prin numărul relativ redus de șomeri care beneficiază de această importantă măsură activă de combatere a șomajului în comparație cu numărul total al persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Cele mai afectate rămân persoanele aflate în situație de dezavantaj socio-economic, cu un nivel scăzut de ocupabilitate.

F. Formarea profesională continuă

I. Costurile formării

1. Ponderea cheltuielilor pentru FPC din totalul cheltuielilor pentru educație

1. Ponderea cheltuielilor cu formarea profesională în total cheltuieli pe piața muncii și în total cheltuieli măsuri active (execuția bugetară la 31.12.2007)

	RON	% cheltuieli formare profesională
Cheltuieli pe piața muncii	1.447.440.612	1,70
Cheltuieli măsuri active	294.034.294	8,40

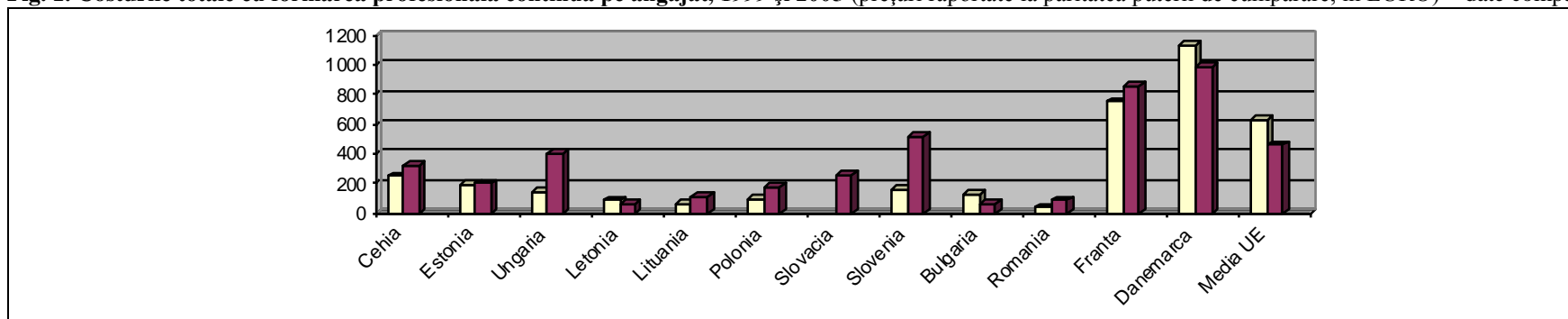
Sursa: Raport de activitate pe anul 2007, ANOFM.

2. Costul mediu al FPC, pe activități economice, în anul 2005

Activități economice	Costul mediu al FPC pe participant (în RON)	Costul mediu orar al FPC (în RON)
Total	1141	25,9
Industrie – total, din care :	1111	25,8
- Industria extractivă	2492	73,1
- Industria prelucrătoare	831	20,9
- Energie electrică, termică, gaze și apă	2054	29,7
Construcții	569	12,6
Comerț	891	27,5
Hoteluri și restaurante	1705	14,8
Transport, depozitare și comunicații	1378	25,3
Intermedieri financiare	1639	55,9
Tranzacții imobiliare	1445	21,4
Alte servicii colective, sociale și personale	830	28,1

Sursa: Caracteristici ale FPC în întreprinderile din România în anul 2005, INS, 2007.

Fig. 1. Costurile totale cu formarea profesională continuă pe angajat, 1999 și 2005 (prețuri raportate la paritatea puterii de cumpărare, în EURO) – date comparative

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

F. Formarea profesională continuă

III. Participarea la educație și formare profesională

1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare continuă

Rata de participare a adulților cu vârste între 25 și 64 de ani la educație și formare profesională se menține la un nivel redus, la nivelul anului 2007 aceasta fiind de 1,3%.

Rezultatele anchetei AMIGO realizată de Institutul Național de Statistică indică faptul că, la nivelul anului 2007, numai 4% dintre persoanele care au urmat o formă de instruire în ultimele 4 săptămâni în sistemul național de educație au participat la cursuri de calificare/recalificare prin intermediul agențiilor publice sau private de ocupare a forței de muncă. Participarea la astfel de programe de formare este în scădere față de anul anterior (aceeași perioadă), când a înregistrat 4,8%. Ponderea adulților în vârstă de 25-64 de ani care au urmat aceste cursuri este, însă, și mai scăzută reprezentând numai 23,6% din totalul participanților, restul fiind tineri din grupa de vârstă 15-24 de ani.

Numărul participanților ilustrează diferențe semnificative între mediul urban și rural, în defavoarea mediului rural: aproximativ 116 mii persoane, comparativ cu 20 mii). În ceea ce privește diferența pe sexe, aceasta pare să se manifeste, la fel ca în majorității indicatorilor care se referă la participarea la educația de orice nivel, în favoarea femeilor: 84 mii, față de 71 mii.

În ceea ce privește valoarea indicatorului analizat – rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională, aceasta se situează, la nivelul anului 2007, la 1,3%, fiind astfel, la mare distanță de obiectivul european care prevede ca, până în anul 2010, nivelul mediu de participare la educația permanentă în UE să fie de cel puțin 12,5% din totalul populației cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani.

Conform Raportului *Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities (2008)*, există mari diferențe în ceea ce privește participarea adulților la educație și formare între statele membre ale UE: țările scandinave și Marea Britanie înregistrează cele mai înalte rate de participare (peste 20%), în timp ce în Bulgaria, Grecia și România aceste rate sunt în jur de 2%, de peste patru ori mai reduse în comparație cu media UE. Cum în cazul acestor țări progresul față de anul 2000 este foarte modest, rapoartele care monitorizează progresul privind atingerea țintelor Lisabona semnalează necesitatea promovării unor noi politici în această arie.

*Definirea indicatorului/
Note metodologice*

Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională reprezintă ponderea persoanelor în vârstă de 25-64 ani care a participat la o formă de educație și formare profesională (într-o perioadă de referință – de obicei, în ultimele 4 săptămâni înainte de colectarea datelor prin anchetă) în numărul total al persoanelor de aceeași vârstă.

F. Formarea profesională continuă

III. Participarea la educație și formare profesională

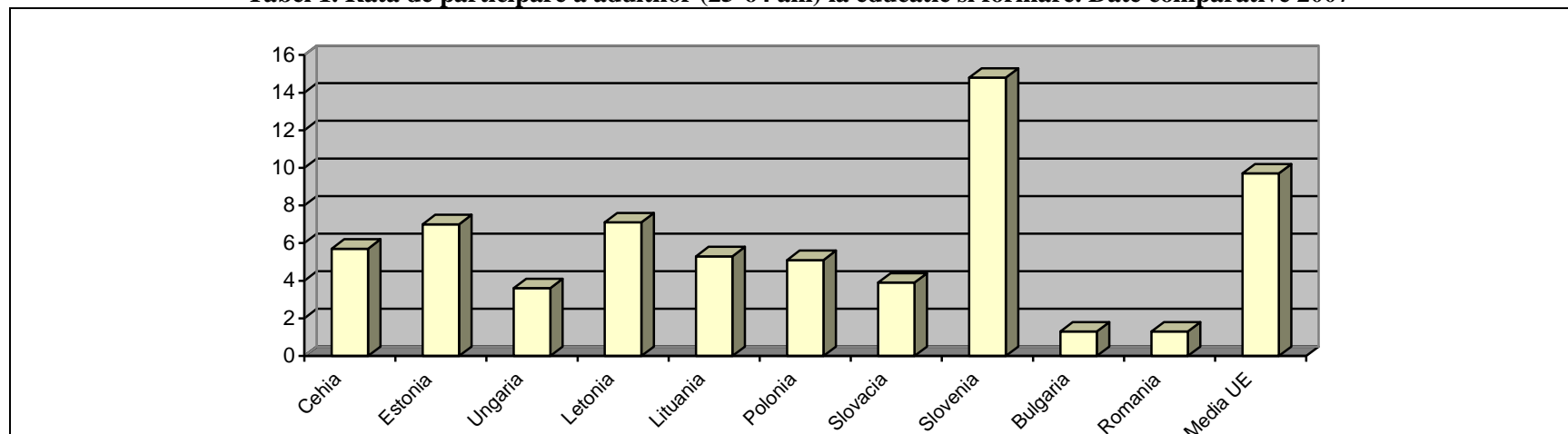
1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare continuă

1. Persoane în vârstă de 25-64 ani care au urmat o formă de instruire în ultimele patru săptămâni, pe medii și sexe – 2007

	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
Formare în sistemul de educație	136164	63851	72313	116061	20103

Sursa: INS, AMIGO-2007, 2008.

Tabel 1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare. Date comparative 2007

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

III.

Priorități și direcții de dezvoltare pentru perioada 2008-2013

1. Promovarea descentralizării învățământului preuniversitar

Obiective strategice

- Redefinirea competențelor și a structurii instituționale la nivel central și local

- Dezvoltarea capacității instituționale pentru preluarea și exercitarea noilor competențe de către unitățile / instituțiile de învățământ

Măsuri și efecte scontate

- Elaborarea de documente strategice și acte normative cu privire la alocarea competențelor descentralizate, în vederea compatibilizării cadrului legislativ cu obiectivele generale și specifice ale descentralizării administrative;
- Transferul ponderii decizionale de la nivel național și județean la nivelul local pentru întărirea autonomiei unităților / instituțiilor de învățământ;
- Revizuirea politicii în domeniul curriculumului prin reconsiderarea regimului disciplinelor opționale;
- Selectarea și achiziționarea manualelor școlare la nivelul unității de învățământ;
- Organizarea și derularea concursurilor de ocupare a posturilor didactice titularizabile și a celor netitularizabile, la nivelul unității / instituției de învățământ / grupuri de unități de învățământ și la nivelul inspectoratelor școlare;
- Organizarea rețelei școlare și a fundamentării / realizării planului de școlarizare de către autoritățile administrației publice locale, de consiliul județean / consiliul general al municipiului București, cu avizul conform al ISJ / ISMB;
- Definirea competențelor și atribuțiilor instituționale privind finanțarea serviciilor educaționale în învățământul preuniversitar.

- Restructurarea managementului instituțional pentru preluarea și exercitarea noilor roluri și funcții;
- Dezvoltarea unui sistem de formare și dezvoltare profesională, corelat cu nevoile și cu interesele beneficiarilor;
- Optimizarea pregătirii profesionale a personalului privind utilizarea fondurilor publice destinate educației;
- Instituționalizarea mecanismului de consultare și implicare a factorilor cu atribuții în educație și dezvoltarea de parteneriate educaționale.

- Instituirea unui sistem de standarde de cost și de calitate care să genereze valoare adăugată și performanță serviciilor educaționale

- Optimizarea sistemului de monitorizare, control și evaluare a activității din învățământul preuniversitar

- Asigurarea unei comunicări eficiente în vederea creșterii gradului de înțelegere și participare în procesul de descentralizare a învățământului preuniversitar

- Înființarea, organizarea și asigurarea funcționalității CNFIP ca organism cheie în descentralizarea finanțării unităților / instituțiilor de învățământ preuniversitar;
- Dezvoltarea mecanismelor și procedurilor de finanțare și de raportare într-un sistem educațional descentralizat;
- Compatibilizarea standardelor de cost cu nevoile educaționale specifice ale elevilor;
- Corelarea standardelor de cost cu standardele de calitate și reflectarea acestora în performanțele / rezultatele unităților / instituțiilor de învățământ.

- Dezvoltarea procedurilor, mecanismelor și instrumentelor de monitorizare, control și evaluare în învățământul preuniversitar;
- Stabilirea de fluxuri, circuite și proceduri prompte și eficiente de comunicare între unitățile / instituțiile de învățământ și evaluatori / monitori / inspectori.

- Elaborarea strategiei naționale de comunicare prin valorificarea rezultatelor aplicării acesteia pentru județele pilot;
- Crearea unei rețele funcționale de comunicare la nivelul sistemului de învățământ;
- Promovarea strategiei de descentralizare.

2. Asigurarea calității educației

Obiective strategice

- Dezvoltarea cadrului instituțional și operațional pentru asigurarea calității în educație și formare profesională continuă

- Transformarea învățământului într-o rețea de unități și instituții cu rezultate măsurabile în ceea ce privește dobândirea de către elevi și studenți a cunoștințelor, competențelor și aptitudinilor necesare societății cunoașterii

- Dezvoltarea unui sistem de evaluare a elevilor centrat pe evaluarea competențelor

Măsuri și efecte scontate

- Proiecte de acte normative privind standardele de referință pentru fiecare nivel și tip de învățământ preuniversitar;
- Sistemul de management al calității certificat;
- Strategia ARACIP până în 2013;
- Dezvoltarea capacității instituționale a CNFP și a celor 16 Centre Regionale de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar (CRFP) pentru asigurarea calității sistemului de formare continuă;
- Registrul ARACIP al experților în evaluare și acreditare completat cu încă cel puțin 500 de experți;
- Standarde și metodologii de evaluare a calității, elaborate și dezbătute public, pentru fiecare nivel și tip de învățământ preuniversitar;
- Circa 500 de formatori consilieri în asigurarea calității, formați la nivel național.

- Demararea programelor naționale de revizuire a Curriculumului Național pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, axat pe formare de competențe, în funcție de nevoile individuale ale elevilor și cerințele pieței forței de muncă;
- Proiectarea unui sistem de formare a competențelor specifice (ale elevilor) și de evaluare (ale cadrelor didactice) în mediu clasic și în mediu electronic pentru învățământul preuniversitar și pentru învățământul de excelență;
- Crearea rețelei naționale a centrelor de excelență din învățământul preuniversitar și operaționalizarea sa la nivel regional.

- Înlăturarea supraevaluării din sistem;
- Creșterea calității evaluării la examenele naționale;
- Formarea profesorilor din învățământul profesional și tehnic pe tematici privind

▪ Implementarea și diversificarea programelor privind educația tinerilor pentru viață, pentru cetățenie activă, pentru integrare socială și profesională

▪ Orientare spre performanță și maturizare a sistemului de evaluare / acreditare în învățământul superior

▪ Definitivarea metodologiilor de evaluare internă și externă a universităților și a programelor de studii propuse de acestea potențialilor studenți

▪ Îmbunătățirea informării cetățenilor și mediului de afaceri cu privire la recunoașterea academică în scopuri profesionale pentru accesul pe Piața Unică, oferirea cu celeritate pe căi clasice și informatizate de consultanță și asistență în

evaluarea bazată pe competențe;

- Elaborarea de instrumente de evaluare pentru evaluarea competențelor elevilor pentru cele 16 domenii de pregătire;
- Elaborarea / actualizarea / revizuirea / testarea / implementarea metodologiilor, procedurilor de asigurare a calității, inclusiv acreditarea și managementul programelor de formare a cadrelor / personalului didactic și a formatorilor.

- Racordarea legislației în vigoare la normele europene / internaționale în domeniu;
- Stimularea inovației educaționale pentru ridicarea calității actului educațional și, implicit, a performanței școlare, educarea elevilor pentru o viață sănătoasă, pentru cetățenie democratică, pentru dezvoltare durabilă, pentru multiculturalitate;
- Deschiderea școlilor românești către fondurile internaționale destinate programelor educative.

- Orientarea instituțiilor de învățământ superior spre performanță, diferențierea misiunii lor de formare și cercetare și maturizarea sistemului de asigurare a calității.

- Consolidarea culturii calității în instituțiile de învățământ superior și sporirea transparenței în legătură cu indicatorii de performanță asumați de fiecare universitate față de finanțator;
- Prin *Carta Universitară*, precum și prin *contractele instituționale semnate între universitate și finanțator* se va urmări generalizarea implementării managementului calității în toate instituțiile de învățământ superior.

- Implementarea în România a "*Planului de Acțiune privind o abordare integrată în vederea furnizării Serviciilor de Asistență referitoare la Piața Unică pentru cetățeni și mediul de afaceri*";
- Îmbunătățirea calității rețelei academice de recunoaștere ENIC / NARIC și implementarea Sistemului Informatic pentru Piața Internă – IMI, ca o rețea de informare între statele membre ale UE privind recunoașterea calificărilor profesionale;

scopul recunoașterii calificărilor profesionale și al exercitării profesiei

- Continuarea programelor de investiții pentru asigurarea condițiilor optime de desfășurare a procesului instructiv-educativ

- Realizarea sistemului informatic național integrat pentru învățământul preuniversitar

- Intensificarea consultanței și asistenței, ca și rezolvarea problemelor, în scopul exercitării profesiilor reglementate și nereglementate.

- Restabilirea siguranței în exploatarea clădirilor și a condițiilor igienico-sanitare și de confort prin continuarea lucrărilor de construcții, instalații, reabilitări, refuncționalizări și reparații capitale;
- Dotarea unităților de învățământ cu mobilier, echipamente de bază și specializate conform standardelor europene.

- Creșterea nivelului de *alfabetizare digitală* a cadrelor didactice și a elevilor din învățământul obligatoriu;
- Interconectarea calculatoarelor și rețelelor din sistemul de învățământ preuniversitar într-un sistem integrat ce va asigura partajarea resurselor educaționale și managementul coerent al sistemului de învățământ preuniversitar.

3. Dezvoltarea formării profesionale a personalului din învățământ

Obiective strategice

- Dezvoltarea unui sistem flexibil de formare continuă a resurselor umane din învățământul preuniversitar, în concordanță cu standardele naționale și europene, cu cerințele sectorului educațional și cu cele ale pieței muncii

- Creșterea calității și eficacității sistemului de formare continuă a cadrelor didactice

- Susținerea programelor de formare continuă în învățământul superior

Măsuri și efecte scontate

- Crearea unui sistem de formare continuă coerent, flexibil, motivat, competitiv și modern;
- Corelarea formării și dezvoltării profesionale a resurselor umane din sistemul de învățământ cu nevoile și cu interesele beneficiarilor individuali (cadre didactice, manageri) și instituționali;
- Elaborarea și implementarea mecanismelor de certificare și echivalare a competențelor dobândite în diferite contexte de învățare (formale, informale și nonformale) în concordanță cu prevederile legislative în vigoare;
- Elaborarea de standarde ocupaționale și de formare continuă pentru toate funcțiile didactice;
- Echivalarea și generalizarea Creditelor Profesionale Transferabile (CPT) în întregul sistem de formare continuă.

- Proces didactic de calitate;
- Inovarea metodologiilor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice;
- Profiluri de competențe delimitate pentru noi funcții didactice – mediatori, facilitatori, mentori, consilieri, formatori, metodiști.

- Formarea unor specialiști în domeniul managementului de sistem în învățământul superior, respectiv a managementului universitar;
- Crearea condițiilor pentru ca universitățile să poată atrage și angaja cadre didactice și cercetători, atât din spațiul Uniunii Europene, cât și din alte spații geografice.

-
-
- Formarea cadrelor didactice de specialitate din unitățile de învățământ profesional și tehnic agricol, din domeniul de activitate auto și cele cu profil servicii pentru implementarea firmei de exercițiu

- Formarea profesorilor de specialitate din 10 unități de învățământ profesional și tehnic agricol prin stagii de perfecționare metodică și științifică în România și în Franța în domeniile: horticultură (floricultură, viticultură, legumicultură) și zootehnie;
- Pregătirea unui număr de 50 de profesori de specialitate din 19 unități de învățământ profesional și tehnic care pregătesc elevii în domeniul auto, beneficiari ai unor sesiuni de pregătire teoretică și practică: stagii de pregătire în România și Franța (fiecare profesor va beneficia de 3 module de pregătire în România și un stagiu de pregătire în Franța);
- Pregătirea unui număr de 600 de profesori de specialitate din unitățile de învățământ profesional și tehnic cu profil servicii pentru utilizarea metodei interactive de învățare firmă de exercițiu;
- Elaborare materiale auxiliare pentru cadrele didactice (ghidul profesorului);
- Organizarea de activități de peer learning (parteneriate) între unitățile de învățământ selectate.

4. Asigurarea egalității de șanse și creșterea participării la educație

Obiective strategice

- Elaborarea și implementarea unui sistem de management educațional și de cooperare inter-instituțională și de parteneriat în vederea asigurării participării la educație a tuturor copiilor și tinerilor de vârstă școlară.
- Formarea continuă prin programe specifice a personalului didactic care activează în medii defavorizate
- Creșterea fondurilor alocate susținerii tinerilor aflați în categoriile dezavantajate, pentru ca aceștia să fie sprijiniți pentru a urma cursurile liceale și universitare
- Promovarea unui acces real la educație pentru grupurile vulnerabile (persoane care se confruntă cu o rată ridicată a sărăciei, persoane supuse unor discriminări etc.), *prin derularea din fondurile structurale, din vara anului 2008, a unui megaprogram adresat preșcolarilor romi și neromi, care fie nu au frecventat grădinița și vor fi cooptați la clasa I și asistați moral, material și educațional, fie au abandonat clasele I și / sau a II-a și au încă vârsta legală de reinsertie școlară în clasa corespunzătoare.*
- Extinderea Programului „A doua șansă” la nivel

Măsuri și efecte scontate

- Metodologie privind traseul educațional al copiilor cu dizabilități;
- Corelarea serviciilor de educație cu cele de protecție socială și cu cele educaționale pentru copiii cu CES.
- Absolvirea de către cca. 5580 de profesori și 640 manageri școlari de la liceele din mediul rural, a cursurilor dedicate lor prin schema de granturi din cadrul programului *“Dezvoltarea formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar”*, Phare 2004 / 016-772.04.01, ceea ce va duce la creșterea stabilității în mediul rural a personalului didactic și diminuarea mobilității sociale din mediul rural în mediul urban.
- Egalitatea de șanse și sporirea accesului la educație pentru grupuri defavorizate: resurse materiale modeste, romi, mediul rural; învățământ în limba minorităților naționale).
- Prevenirea și corectarea tendinței de părăsire timpurie a școlii în rândul copiilor cu vârste între 5-8 ani din 420 de comunități dezavantajate, cu pondere ridicată de romi, îndeosebi în localitățile rurale și urbane mici din România, prin implementarea de alternative educaționale pentru preșcolari și părinții acestora.
- Adaptarea cadrului metodologic și crearea mecanismelor și instrumentelor de

național

- Corelarea politicilor de creditare a studenților cu programele de studiu, cu performanțele academice ale studenților și cu traseul profesional al absolventului, în sensul promovării, prin credite mai avantajoase, a acelor domenii de studiu în care statul are interes să pregătească forță de muncă și, astfel să fie încurajată angajarea imediat după absolvire

- Integrarea și cuprinderea în sistemul de educație a tuturor copiilor aparținând persoanelor care au dobândit rezidență în România (imigranți) și facilitarea accesului elevilor străini la educație

- Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii

- Dezvoltarea serviciilor integrate de informare, orientare, consiliere școlară și suport

- Dezvoltarea de programe de formare pentru învățământul profesional și tehnic în sistem IDD

- Reabilitarea, consolidarea, extinderea, executarea de reparații capitale, construcții noi și dotarea cu mobilier a 70 grădinițe prin Proiectul privind incluziunea socială

sprijin pentru dezvoltarea unor programe integrate pentru creșterea participării la educație și formare profesională inițială și facilitarea tranziției către un loc de muncă a elevilor și tinerilor care prezintă risc sau sunt în situație de abandon școlar

- Crearea unei agenții de credite pentru studenți, care să ofere credite acelor studenți care se află în rândul celor care au nevoie de sprijin;
- Construirea cadrului legislativ necesar pentru a încuraja și alte forme de susținere a tinerilor elevi / studenți, ca de exemplu bursele private, internship-uri plătite pe perioada vacanțelor, credite private acordate de diferite companii sau / și bănci comerciale.

- Facilitarea reintegrării elevilor și studenților din diasporă în spațiul cultural și lingvistic românesc și oferirea accesului la un sistem de educație compatibil cu cel din UE;
- Promovarea sistemului de învățământ românesc și formarea unor potențiali lideri de opinie printre absolvenții care se întorc în țările de origine, la finalizarea studiilor în România.

- Realizarea de studii previzionale regionale și județene de anticipare a cererii și ofertei de forță de muncă pe termen mediu (forecast / foresight).

- Transformarea tuturor școlilor speciale în Centre Școlare pentru Educație Incluzivă (CSEI) cu oferirea de servicii educaționale diverse și asigurarea resurselor.

- Elaborarea / dezvoltarea și testarea materialelor de învățare pentru IDD (dezvoltare conținut științific, dezvoltare teste de evaluare, dezvoltare elemente multimedia pentru descrierea proceselor specifice sistemului IPT);
- Pilotarea implementării materialelor de învățare.

- Construirea, extinderea reabilitarea și mobilarea infrastructurii educaționale preșcolare în comunitățile cu procent ridicat de populație romă .

5. Dezvoltarea infrastructurii școlare: consolidări, reabilitări, investiții

Obiective strategice

- Continuarea procesului de dezvoltare și modernizare a infrastructurii școlare
- Reabilitarea, modernizarea și mobilarea a cca 600 de școli din învățământul preuniversitar prin Proiectul privind reabilitarea infrastructurii școlare

Măsuri și efecte scontate

- Restabilirea siguranței în exploatarea clădirilor școlare și a condițiilor igienico-sanitare și de confort precum și eliminarea dezavantajelor educaționale ale elevilor care ocupă asemenea școli;
- Îmbunătățirea condițiilor de învățământ în vederea creșterii calității acestuia și a actului educațional.

6. Integrarea tehnologiei informației și comunicațiilor(TIC) în sistemul educațional preuniversitar din România

Obiective strategice

- Reducerea decalajului în utilizarea TIC în activitățile de predare – instruire din România față de statele europene

- Programul educației în era electronicii

- Dezvoltarea de programe de pregătire pentru învățământul profesional și tehnic în domeniul TIC

Măsurile și efectele scontate

- Programele de formare continuă destinate personalului din învățământul preuniversitar vor include module TIC adaptate în permanență nevoilor educaționale în continuă schimbare;
- Echivalarea de către CNFP a certificării ECDL cu absolvirea unui curs acreditat de TIC.

- Organizarea *băncii naționale de itemi de evaluare* utilizați în examenele și evaluările naționale, precum și a modelelor de instrumente de evaluare utilizate în evaluarea curentă din învățământul preuniversitar;
- Proiectarea unui sistem de consultare publică on-line a propunerilor de manuale școlare care au primit avizul favorabil al comisiei de evaluare;
- Derularea proiectelor cu finanțare POS-DRU aprobate, aflate în responsabilitatea CNCEIP.

- Actualizarea standardelor de pregătire profesională (SPP) pentru 8 calificări din domeniul tehnic prin integrarea TIC;
- Actualizarea curriculei corespunzătoare celor 8 standarde de pregătire profesională;
- Elaborarea instrumentelor de evaluare a competențelor menționate în cele 8 standarde de pregătire profesională;
- Formarea profesorilor pentru elaborarea de SPP / curricula / materiale de predare-învățare / instrumente de evaluare pentru TIC.

7. Îmbunătățirea sistemului de învățământ prin implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene

Obiective strategice

- Îmbunătățirea sistemului de învățământ prin implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene
- Dezvoltarea sistemului românesc de formare continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar și prin intermediul proiectelor finanțate din fonduri europene
- Profesionalizarea managerilor de sistem/universități

Măsurile și efectele scontate

- Susținerea, prin proiecte cofinanțate din Fondul Social European în cadrul POS DRU 2007-2013, a acțiunilor destinate îmbunătățirii și modernizării învățământului, inclusiv asigurarea calității, îmbunătățirea programelor de învățământ, restructurarea carierei didactice și dezvoltarea și implementarea de reforme la nivelul sistemului de învățământ;
- În iulie 2008 s-a deschis al doilea apel pentru cereri de propuneri de proiecte strategice, aflat în derulare până pe 20 octombrie 2008, perioadă „în care alte proiecte sunt așteptate să se finalizeze, să fie depuse și evaluate pentru finanțare.
- Creșterea numărului de persoane care beneficiază de formare în domeniul managementului de proiect;
- Diseminarea rezultatelor proiectului „Dezvoltarea formării continue a personalului din învățământul preuniversitar” Phare2004 / 016-772.04.01, prin intermediul publicațiilor elaborate în proiect (10 ghiduri pentru profesori și directori).
- Coordonarea proiectului strategic” Restructurarea sistemului de formare continuă a personalului din învățământul preuniversitar prin generalizarea sistemului de credite profesionale transferabile” cofinanțat din FSE în cadrul POSDRU.
- Prin proiectul „Îmbunătățirea managementului universitar” cofinanțat din FSE în cadrul POSDRU 2007-2013 se vor asigura în următorii trei ani cursuri de specializare pentru toți rectorii, prorectorii, secretarii științifici, decanii, prodecanii, șefii de

- Descentralizarea activității de informare a instituțiilor și persoanelor fizice cu privire la sistemele de învățământ superior din statele membre ale UE, statele semnatare ale Convenției de la Lisabona și celelalte state terțe în scopul recunoașterii academice, în vederea continuării studiilor;
- Îmbunătățirea metodologiei de recunoaștere și facilitarea recunoașterii studiilor universitare efectuate în străinătate
- Crearea unui sistem național de bune practici pentru recunoașterea academică pentru recunoașterea calificărilor profesionale
- Încurajarea universităților, prin susținere financiară (fonduri structurale POS DRU) în vederea modernizării modalităților de gestionare / guvernare a programelor de studiu, gestiune informatică a studenților, gestiune informatică a resurselor etc.

catedră etc. alesi la începutul acestui an. În derularea acestor cursuri vor fi implicați parteneri din UE, care au experiență în managementul educațional, și 6-8 universități din România, care, până la sfârșitul programului, vor deveni centre de formare a viitorilor manageri de universități.

- Crearea, prin proiectul strategic "Informarea corectă – cheia recunoașterii studiilor" cofinanțat din FSE în cadrul POSDRU 2007-2013 a unei rețele de centre de informare și documentare pentru recunoașterea academică și profesională în fiecare universitate acreditată din România.
- Simplificarea procedurii de înscriere la continuarea studiilor în universitățile acreditate din România a cetățenilor români, comunitari sau din state terțe care au studiat în străinătate (studii parțiale sau complete).
- Adaptarea metodologiei de recunoaștere la normele interne și internaționale și creșterea transparenței acesteia.
- Crearea de structuri comune în universități pentru orientarea profesională și managementul activităților de practică studentescă în care să fie implicați și reprezentanți ai studenților și ai mediului economic prin folosirea oportunităților de finanțare a practicii prin fonduri FSE.
- Identificarea măsurilor legislative care se impun a fi adoptate pentru a permite universităților să pregătească pentru 2012 formule de guvernare noi, în concordanță cu opțiunea senatelor universitare și cu nevoile societății. Se va pune accent pe deschiderea universităților către mediul în care activează (local, regional, național, internațional) și pe asumarea, de către universități, a responsabilității publice.

8. Promovarea educației pentru dezvoltare durabilă

Obiective strategice

- Promovarea dezvoltării durabile prin acreditarea de cursuri de formare continuă cu conținut adecvat

- Asigurarea calității actului educațional în contextul accesului către o societate bazată pe cunoaștere

- Promovarea îmbătrânirii active, ocuparea deplină, creșterea participării pe piața muncii a numărului de cadre didactice și menținerea lor în sistem pe o perioadă cât mai mare

- Stimularea creării și funcționării de parteneriate durabile între universități și mediul economic (parteneriate în cercetare, incubatoare de afaceri și spin-off-uri, înființarea de parcuri științifice și poli de excelență) prin crearea unui cadru legal nebirocratic și acordarea de stimulente fiscale unor asemenea

Măsurile și efectele scontate

- Restructurarea sistemului de formare continuă (conținuturi, calitatea formării, capacitatea instituțională) din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții;
- Dezvoltarea resurselor umane din învățământul preuniversitar și universitar pentru a contribui la dezvoltarea durabilă.

- Crearea de noi relații interinstituționale și parteneriale care să contribuie la creșterea performanței instituționale;
- Răspundere publică și transparență în administrarea școlii și gestionarea resurselor unităților de învățământ;
- Asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public.

- Îmbunătățirea ofertelor și serviciilor de învățare pe tot parcursul vieții, cu scopul atragerii de noi absolvenți în sistem și de păstrare a celor ajunși în pragul pensionării;
- Îmbunătățirea participării grupei de vârstă 55-64 ani la educație și formare profesională continuă.

- Sprijinirea elaborării, implementării și autorizării de programe de formare profesională continuă cu structură modulară la nivelul universităților, pentru furnizarea calificărilor relevante în raport cu cerințele pieței muncii;

parteneriate

- Educarea absolvenților universităților în managementul propriei cariere și a propriului plan de dezvoltare profesională, astfel încât să-și auto-asigure permanent atractivitatea pe piața muncii prin programe de formare continuă
  - Promovarea conceptului de universitate antreprenorială și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale ale studenților și ale universităților ca instituții.
- Implicarea reprezentanților mediului socio-economic local, regional și național în elaborarea și aprobarea programelor de studii derulate în universități;
  - Crearea de organisme naționale și regionale independente pentru stimularea transferului tehnologic între universități-institute de cercetare și mediul economic, în special IMM-uri.

9. Dezvoltarea educației permanente și a formării profesionale

Obiective strategice

- Actualizarea cadrului legislativ privind educația permanentă (în parteneriat cu MMFES)
- Instruirea și formarea de specialitate a personalului din învățământ implicat în formarea profesională continuă (evaluatori de program, evaluatori de competențe, monitori)
- Diversificarea modalităților de promovare, prin unitățile și instituțiile de învățământ, a educației și formării de-a lungul întregii vieți: manifestări naționale și locale, parteneriate, campanii de presă
- Instituirea mecanismelor reglatorii privind dinamica profesiilor didactice prin flexibilizarea rutelor de conversie și perfecționare în carieră (elaborarea seturilor de rute flexibile de conversie și perfecționare)
- Dezvoltarea metodologică privind generalizarea sistemului creditelor profesionale transferabile în învățământul românesc, pe tot parcursul carierei didactice

Măsurile și efectele scontate

- Elaborarea strategiei educației permanente (alături de alte direcții și structuri ale MECT);
- Cadru legislativ coerent și flexibil pentru asigurarea accesibilității și calității formării profesionale continue;
- Respectarea cadrului legal în organizarea și funcționarea furnizorilor de formare profesională continuă.
- Asigurarea necesarului de specialiști din rândul cadrelor didactice pentru domeniul formării profesionale continue și evaluării competențelor.
- Conștientizarea și schimbarea atitudinii persoanelor și instituțiilor implicate, în favoarea creșterii motivării participării la formare profesională continuă și a învățării pe tot parcursul vieții.
- Vizualizarea stadiului individual al carierei și previzionarea parcursului profesional dezirabil pentru fiecare categorie de personal didactic;
- Creșterea autonomiei în dezvoltarea personală a cadrului didactic în funcție de necesitățile personale și profesionale ale fiecăruia.
- Asigurarea unor criterii profesionale unitare și obiective pentru evoluția în cariera didactică și pentru profesionalizarea acesteia;
- Mobilitatea profesională și recunoașterea competențelor dobândite prin formare continuă pentru funcțiile didactice.

10. Reforma educației timpurii

Obiective strategice

- Dezvoltarea conceptului de educație timpurie și crearea cadrului de implementare a programului la nivel național

- Îmbunătățirea calității sistemului educațional preșcolar prin pregătirea profesorilor în cadrul grădinițelor și prin asigurarea materialelor didactice

- Dezvoltarea infrastructurii existente în sistemul preșcolar prin reabilitarea, consolidarea, extinderea, executarea de reparații capitale, construcția și dotarea cu mobilier a 750 grădinițe prin Proiectul "*Reforma educației timpurii în România*"

- Îmbunătățirea eficienței sistemului educațional prin dezvoltarea sistemului informațional educațional al MECT și prin crearea Centrelor de Resurse pentru Educație și Dezvoltare

Măsuri și efecte scontate

- Elaborarea și promovarea celor două proiecte de legi în conținutul cărora conceptul de educație timpurie să fie prezent;
- Definirea clară a instrumentelelor necesare implementării conceptului de educație timpurie (curriculum, standarde, încadrarea personalului, metodologii și regulamente specifice);

- Crearea unui interes sporit al furnizorilor pentru cursuri dedicate cadrelor didactice care activează în educația timpurie;
- Dezvoltarea de materiale și instrumente pentru formarea continuă a cadrelor didactice și nedidactice precum și a managerilor din învățământul preșcolar printr-un program de mentorat, în acord cu noile documente elaborate în scopul creșterii calității educației timpurii.

- Aproximativ 13.000 de grădinițe dotate cu materiale de predare-învățare;
- Construirea de clădiri noi pentru grădinițele care sunt în prezent amplasate în imobile care fac obiectul retrocedării;
- Consolidarea grădinițelor afectate de deteriorări ale structurii de bază;
- Reabilitarea grădinițelor lipsite de resurse, inclusiv extinderea spațiului existent și asigurarea utilităților de bază și a mobilierului necesar.

- Aproximativ 318 centre de resurse operaționale care oferă un pachet complex de servicii către comunitate.

11. Actualizarea și aplicarea Cadrului Național al Calificărilor

Obiective strategice

- Adaptarea Cadrului Național al Calificărilor (CNC) la exigențele Cadrului European al Calificărilor (EQF)

- Continuarea dezvoltării și finalizarea până în anul 2010 a Cadrului Național al Calificărilor pentru definirea în termeni de competențe a tuturor calificărilor universitare în scopul orientării spre piața muncii

- Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman în învățământul românesc

- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești

Măsuri și efecte scontate

- Noi profiluri ocupaționale în sectorul educațional.

- Până în prezent a fost finalizată metodologia de descriere a calificărilor universitare, iar la sfârșitul anului 2008 vor fi descrise complet cca. 50 de calificări;

- Creșterea gradului de calificare în direcția profesionalizării carierei didactice determinată de dezvoltarea de noi competențe;
- Crearea unor noi locuri de muncă în educație;
- Elaborarea standardelor ocupaționale pentru funcțiile nou apărute / introduse în sistemul educațional (formator, mentor, tutore, metodist etc);
- Introducerea în COR a noilor ocupații/funcții didactice.

- Ridicarea nivelului de calificare al forței de muncă;
- Apariția de noi profesii / calificări în sectorul educațional.

12. Dimensiunea internațională a învățământului superior

Obiective strategice

- Crearea unei agenții de internaționalizare a învățământului superior. Continuarea politicilor de atragere în universitățile românești a specialiștilor români care s-au format în străinătate și dezvoltarea unor oferte pentru profesorii și cercetătorii din străinătate, de altă cetățenie decât cea română
- Consolidarea organizării pe trei cicluri consecutive a învățământului superior în toate domeniile de studii și instituțiile de învățământ superior din țară, astfel încât programele de studii ale acestora să fie definite în termenii specifici calificărilor universitare, iar calitatea activității lor să fie apreciată în funcție de felul în care reușesc ele să asigure calificarea anunțată prin cunoștințe, competențe și aptitudini învățate în timpul formării
- Demararea unui program de recunoaștere a rezultatelor învățării informale și non-formale de nivel universitar
- Încurajarea universităților românești de a dezvolta aranjamente instituționale de mobilitate de tip ERASMUS și ERASMUS MUNDUS la nivel de licență și masterat și de a negocia colaborarea cu alte universități europene în cadrul unor programe comune de formare (joint programmes sau double diploma), cu prioritate la nivel de masterat și doctorat

Măsuri și efecte scontate

- Creșterea mobilității studenților;
- Creșterea mobilității cadrelor didactice și a cercetătorilor;
- Sporirea vizibilității, a prestigiului și a atractivității;
- Consolidarea sistemului Bologna și armonizarea cu sistemele UE;
- În acest proces de elaborare a descrierii calificărilor academice, ACPART va asigura asistența tehnică de specialitate universităților, precum și compatibilitatea cu metareferința europeană care asigură înțelegerea la nivel continental a calificărilor naționale: *European Qualifications Framework – EQF*;
- Generalizarea folosirii ECTS și a Suplimentului de diplomă pentru toate programele de studii universitare ca instrumente de sprijinire a mobilității internaționale a studenților și absolvenților.
- Prin organizarea de activități comune cu Consiliul Național al Rectorilor din România, MECT va sprijini universitățile să se implice mai mult și mai eficient în dezvoltarea de competențe de învățare pe parcursul întregii vieți (life long learning) după absolvirea unui program de studii universitare;

▪ Perfecționarea activității CNRED pentru a asigura recunoașterea și echivalarea studiilor efectuate peste hotare de către cetățenii români, dar și de către cetățenii din alte țări care sunt interesați să obțină permis de muncă în România ▪ Participarea doctoranzilor români la programele oferite de Institutul Universitar European din Florența (instituție academică europeană, specializată în pregătirea doctorală și post-doctorală pe domeniile: economie, drept, științe politice și istorie) ▪ Participarea Guvernului României la Asociația „Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior” ▪ Continuarea participării la relațiile de cooperare UE-Africa, UE – America Latină și la reuniunile ASEM (The Asia-Europe Meeting) ▪ Creșterea competitivității și capacității învățământului superior de a se clasa cu minimum o universitate în primele 500, conform Clasamentului Shanghai Jiao Tong ▪ Creșterea capacității instituționale de monitorizare, evaluare planificare strategică, elaborarea și implementarea de politici publice	➤ MECT se va implica în elaborarea liniilor strategice și discutarea alternativelor de dezvoltare a învățământului superior european în deceniul 2010-2020. ➤ Creșterea accesului la programe academice de cel mai înalt nivel în cadrul Uniunii Europene, promovarea limbii române, care va deveni limbă oficială a institutului, având ca rezultat pregătirea unor specialiști în domeniile oferite de UE (creșterea numărului de burse oferite de statul român, până la 30 în anul 2013). ➤ Asigurarea accesului publicului și al factorilor de decizie la informațiile obiective asupra agențiilor de asigurare a calității în învățământul superior, conform cu standardele și orientările europene în domeniu. ➤ Consolidarea parteneriatelor universităților românești cu cele din statele ASEM. ➤ Crearea fondului de dezvoltare instituțională pentru excelență și cercetare ➤ În acest sens, vor fi create noi agenții (Agenția de Credite pentru Studenți, Agenția de Internaționalizare a Învățământului Superior, Registrul Matricol Unic) dar, în același timp, va fi necesară crearea unui mecanism pentru armonizarea tuturor agențiilor de pe lângă MECT, cu atribuții în domeniul învățământului superior.

